DE KRONIEK VAN DE DRIE ZUSTERS DER DROMEN

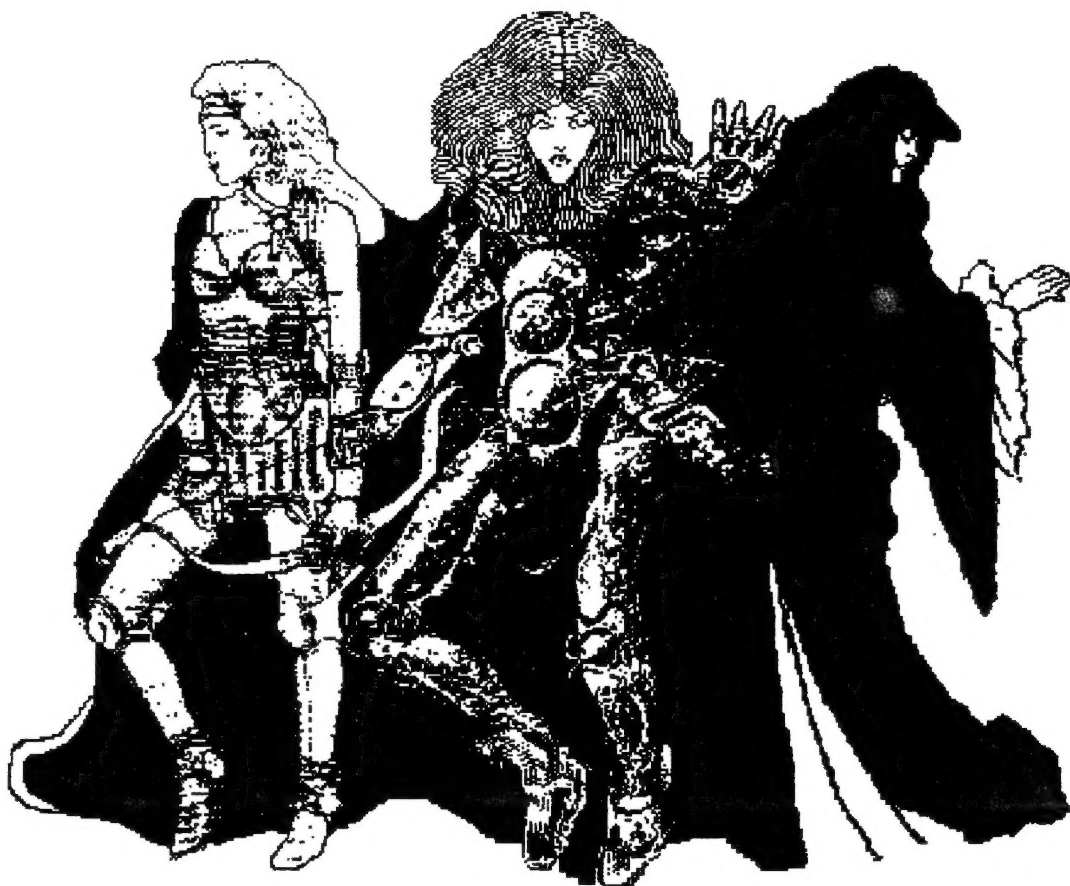
De Geschiedenis van het Science Fiction-, Fantasy- en Horrorfandom in de Lage Landen

Deel 1

Het Begin - 1992

door:

Jaap Boekestein

BRAVADO BOOKS

DE KRONIEK VAN DE DRIE ZUSTERS DER DROMEN

De Geschiedenis van het Science Fiction-, Fantasy- en Horrorfandom in de Lage Landen

Deel 1

Het Begin - 1992

door:

Jaap Boekestein

BRAVADO BOOKS

Voor al die sterren, stralend ongezien in duisternis.

eerste druk november 1993

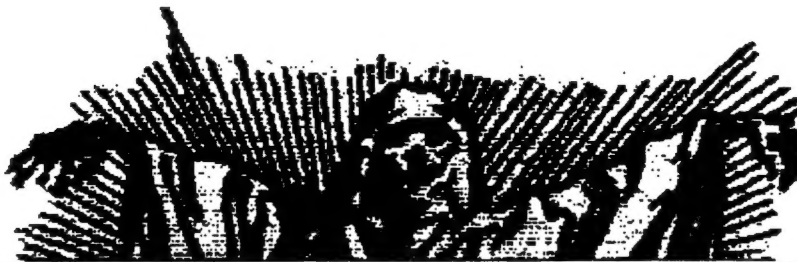
illustraties: J.L.B. Productions

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIOBLIOTHEEK, DEN HAAG

Boekestein, Jaap

De kroniek van de drie zusters der dromen : de geschiedenis van
het science fiction-, fantays- en horrorfandom in de Lage
Landen / door: Jaap Boekestein. - 's-Gravenzande : Bravado Books
Dl. 1 : Het begin : 1992. - Ill.
Met lit. opg. , reg.
ISBN 90-801342-2-8
NUGI 336/335
Trefs.: science fiction / fantasy / griezelverhalen

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

VOORWOORD

De Drie Zusters der dromen... Natuurlijk kent u hen.
Eén gaat gekleed in chroom en polymeren. Zij is een astronaut, een tijdreiziger, een wetenschapper, een huurling.
Eén gaat gekleed in wol, linnen en leer. Zij is een heks, een amazone, een courtisane, een dief, een koningin.
Eén gaat gehuld in beschimmeld kant of bebloede jeans. Zij is een bezetene, een waanzinnige, een vampier, een demon.
Natuurlijk kent u de Drie Zusters, en u heeft hen lief, u bent hun minnaar. Net als ik. Daarom heeft u dit boek ter hand genomen en daarom leest u deze woorden. Dit werk beschrijft de geschiedenis van de minnaars van deze dames. Voor u ligt de kroniek van het Science Fiction-, Fantasy- en Horrorfandom in Nederland en Vlaanderen.
Heb lief minnaar der Zusters.

Verantwoording

VERANTWOORDING

Het waarom van deze uitgave...

Waarom besteden mensen tijd en geld aan een werk waarvan men weet dat maar (relatief) weinigen het ooit zullen aanschouwen? Waarschijnlijk deels masochisme, deels een diepgeworteld verlangen naar roem & erkenning. Het is niet gezegd dat deze redenen ten grondslag liggen aan het boekwerk wat u nu ter hand heeft, maar het is een overweging.

Wat is 'De Kroniek van de Drie Zusters der Dromen'? Kort gezegd: Het is een boek waarin het Nederlandstalige Science Fiction-, Fantasy- en Horrorfandom van ongeveer de afgelopen 50 jaar wordt behandeld. Er wordt ingegaan op de verenigingen, de conventies, de fanzines, de uitgevers en al die andere aspecten van dit bijzondere stukje universum. Het ligt niet in de bedoeling van de auteur om in dit boekwerk een compleet overzicht te geven van de in Nederland of Vlaanderen verschenen Science Fiction, Fantasy of Horror. Daarvoor verwijs ik graag door naar Fantasfeer, de SfLexicons en andere werken.
Wel wordt hier en daar ingegaan op uitgaven of verhalen, en zijn er achterin ook enige bijlagen te vinden. Films, illustraties, strips en aanverwante muzecreaties met betrekking tot de Drie Zusters zijn niet het hoofdonderwerp in deze uitgave, alhoewel ook deze waar nodig genoemd en behandeld zullen worden.

Bij elk overzicht, elke encyclopedie of kroniek is compleetheid een illusie. Om niet te verdrinken in een zee van details kan men slechts de hoofdlijnen aangeven, de belangrijkste gebeurtenissen aanstippen. Ook is sommige informatie gewoonweg niet meer te achterhalen: of het is nergens op schrift gesteld, of dat schrijven is aan de speurende blik van de onderzoeker ontsnapt. Verder zijn herinneringen vervaagd, of mensen in de loop der tijd heengegaan. De auteur van dit werk vleit zichzelf met de gedachte dat alhoewel niet alle details van het Nederlandstalige fandom der Drie Zusters in deze Kroniek vermeld zijn, hij (vermoedelijk) wel de belangrijkste zaken heeft weten te achterhalen. Mocht dat volgens u, waarde lezer, echter niet het geval zijn, aarzel dan niet de auteur hiervan op de hoogte te brengen. Uw kennis en commentaar kan een eventueel volgend deel of editie alleen maar ten goede komen.

Laat ik u nu twee verhaaltjes vertellen, ik zal later uitleggen waarom.

Het was de Stripdriedaagse van 1987. Deze werd gehouden in het Congresgebouw in Den Haag, en ik was er met een vriend heengegaan. Ik was net negentien, las veel Science Fiction en had door aankoop en nabestellingen het tijdschrift Orbit compleet weten te krijgen. Tussen al de stands met strips, de één nog kleurrijker dan de ander, stond er ook één waarop enkel wat vreemde witte tijdschriftjes lagen, en een stapel oude Orbits. Ik stootte mijn vriend aan en wees op dat stapeltje.
'Orbits!' riep ik uit. 'Ken je die? Ik heb ze compleet.' In dat laatste klonk in enige mate trots door. Toen werd ik aangesproken door iemand van achter de kraam. Een tamelijk klein mannetje (een hele hoop mensen zijn voor mij klein) mengde zich in het gesprek. Het was ene Paul Harland (iemand waarvan ik nog nooit gehoord had) die mij iets vertelde over een vereniging 'het NCSF' (iets waar ik ook nog nooit van gehoord had). Zo nu en dan werd de kleine man achter de kraam enthousiast ondersteund door een ander persoon van dezelfde lengte, maar ook nog eens

uitgerust met een bril. Zijn naam luidde Dirk Bontes, maar ook die naam vergat ik terstond. Paul warmde mij ondertussen op met zijn verkooppraatje over dingen als 'conventies' en 'verhalenwedstrijden'. Ik knikte zo nu en dan, en wist slinks het gesprek te leiden naar een SF-onderwerp waar ik iets meer op thuis was.
'Jack Vance,...' zei ik. 'Ik heb hem compleet, behalve dat kinderboekje uit de jaren vijftig.' (Die wijsheid had ik uit de Fantasfeer van de bibliotheek.)
'Oh, Vrijbuiters in het heelal.' antwoordde Paul. 'Die wordt de volgende ledenvergadering in Utrecht geveild...'
'Waar? Wanneer?' (Toen had ik al iets van een gedreven verzamelaar in me. Ik wilde echter enkel Jack Vance compleet krijgen, dacht ik...) Het adres van de toenmalige secretaris van het NCSF werd opgeschreven (Ene Rob Houwerzijl), en aan mij overhandigd. En zo kwam het dat ik de zestiende mei naar Utrecht toog, met de treinkortingskaart van Rob. (OV-jaarkaarten bestonden toen nog niet, en de NS verschafte in die tijd nog kortingkaarten voor manifestaties). Daar was de Jack Vance, en om te bieden moest je NCSF-lid zijn (aldus een kleine besnorde man die Larry van der Putte was geheten. En beste Larry, ik weet nog steeds niet of dat wel waar is), dus ik werd lid. En ik kreeg mijn Jack Vance.
Waarom ik dit vertel? Eén reden is dat u nu de schuldigen kent van mijn verschijning in het SF-wereldje (en indirekt dit boekwerk). U moet Paul en Dirk hebben, niet mij.
Er is nog een andere reden, maar die leest u na het tweede verhaaltje.

Het idee voor dit werk werd geboren op Beneluxcon 17/Hillcon II. Misschien was het de sfeer van enthousiasme en van 'hier wordt (Nederlandse) SF-geschiedenis gemaakt', misschien waren het de waanideeën van een doorgedraaide fan. Ook zal mee hebben gespeeld dat ik toentertijd net bezig was met mijn scriptie en ik ontdekt had hoe leuk het is naast fiction ook 'science' te schrijven. Enfin, dit was het tweede verhaaltje.

Waarom deze twee informatieve, doch redelijk overbodige stukjes? Daarvoor is een reden. De meeste fans zijn enorme kwebbelaars. In redactionelen, brieven, inleidingen, artikelen, op conventies, vergaderingen, café-avonden... En dat is maar goed ook, want dankzij al die verhalen is dit naslagwerk gedeeltelijk tot stand gekomen. Ik dank hen allen hartelijk!

Verder wil ik al die personen bedanken die mijn werk van commentaar en raadgevingen hebben voorzien. Ook wil ik niet die mensen vergeten die voor obscure en moeilijk toegankelijke informatie hebben gezorgd. Mijn dank gaat uit naar: Frank Antonie, Eddy C. Bertin, Jacqueline Coté, Guido Eekhaut, Annemarie van Ewyck, Henk Gijzen, George Gorremans, Roelof Goudriaan, Henk Groenendijk, Piet Groenendijk, Johnny Haelterman, Paul Harland, Jan Jansen, Henk Janssen, Simon Joukes, Peter Kaptein, Leo Kindt, Alfons Maes, Cor van Mechelen, Lynne Ann Morse, Peter Motsy Motte, Henk Ottema, Jozef Peeters, Juliëte B. La Pierre, Larry van der Putte, Julien C. Raasveld, Barry Raymakers, Frank (Roger) De Cuyper, René van Rossenberg, Tom Scheelings, Robert Smets, Jannelies Smit, Gerard Suurmeijer, Benoit Suykerbuyk, Jo Thomas, Kees van Toorn, André Verbrugghen, Richard Vermaas, Ron de Vrind, Harry Warner jr (met zijn 'A Wealth of Fable - an informal history of science fiction fandom in the 1950's'), Hans van Zonneveld en verder allen die ik ten onrechte hier vergeten ben.

Tenslotte moet ik ook de inschrijvers op de eerste druk niet vergeten, deels omdat ik

dit beloofd heb, maar deels omdat ik ook hen dankbaar ben: Annemarie van Ewyck, Stichting Najade, Jan van 't Ent, Ruud van de Kruisweg, Hans van Zonneveld, Nico Veenkamp, Richard Vermaas, Larry van der Putte, het NCSF, Roelof Goudriaan, Tom Scheelings, Theo Hanou, Paul Harland, Eya Kuismanen, Rob, Jannelies Smit, Henk Ottema, Henk Janssen, Paul de Leeuw van Weenen, Leo Kindt, Dirk Bontes, F. Venema, Martijn Haalman, Kees van Toorn, Marcel van der Rijst.

De Drie Zusters in de Lage Landen

HOOFDSTUK 1 - DE DRIE ZUSTERS IN DE LAGE LANDEN

Als u er goed over nadenkt is een vreemder zusterschap in feite niet mogelijk. Zij zijn geboren op het moment dat de eerste mens zijn verhalen vertelde bij het schijnsel van het kampvuur, of wellicht nog vroeger, toen enkel de maan en sterren licht verschaften. Hun naamgeving vond echter veel later en op verschillende tijdstippen plaats. Horror is als genrenaam afkomstig uit de Gothic Horror van de 18de eeuw, Fantasy werd gedoopt in de 19de eeuw, en Science Fiction kreeg haar naam van de Luxemburge ingenieur Hugo Gernsback in het begin van de 20ste. Wat de Drie tot zulke innige bloedverwanten maakt is de bron waaruit ze ontspringen. Bij welk schijnsel zij ook rondwaren, dat van kampvuur, kaars, gaslamp of TL-buis, alledrie de Zusters hebben één gezamenlijke karaktertrek: ze komen voort uit de menselijke fantasie. Zij vormen een vreemd koppel, samengebracht door moeder Lot en vadertje Geschiedenis, en dit is hun geschiedenis van hun volgelingen in de Lage Landen.

Dit werk houdt zich dus in feite niet bezig met Science Fiction, Fantasy of Horror, maar met het fandom van deze Drie Zusters. Hiervoor is de definitie van de term 'fandom' noodzakelijk.

Wat is het Science Fiction-, Fantasy- en Horrorfandom?
In dit werk wordt onder 'het fandom' het volgende verstaan: een groep personen die zich in georganiseerd verband bezig houdt met Science Fiction, Fantasy en/of Horror. Het fandom omvat zowel clubs (Hoofdstuk 2) als zines (Hoofdstuk 3), bijeenkomsten en tentoonstellingen (Hoofdstuk 5 en Hoofdstuk 6), als awards (Hoofdstuk 7). Naast het fandom worden in Hoofdstuk 8 ook de Nederlandstalige uitgevers van Science Fiction, Fantasy en Horror behandeld. Alhoewel zij niet direkt tot het fandom gerekend kunnen worden, beïnvloeden zij wel via hun uitgaven en activiteiten het fandom, terwijl het fandom ook weer in bepaalde mate invloed heeft op de uitgevers. In Hoofdstuk 4 worden de pulpreeksen van de uitgevers behandeld.

Maar wat is dan de Science Fiction, Fantasy en Horror waar het fandom zich in georganiseerde vorm mee bezighoudt?
Er zijn geen specifieke definities van de drie genoemde termen te geven. Binnen het fandom zelf bestaat er namelijk geen overeenstemming, en bovendien bestaan er vele mengvormen, subgenres en onderverdelingen zoals sword & sorcery, science fantasy, dark fantasy, classic-horror, hard core-SF, space opera, cyberpunk, new wave et cetera. Van de lezer wordt echter genoeg kennis van zaken verondersteld om in het algemeen te kunnen bepalen wat wel en wat niet bij de Drie Zusters thuis hoort. Alhoewel men het in het fandom zelden eens is over waar de specifieke grenzen van Science Fiction, Fantasy en Horror liggen, is men het wel eens over een aantal zaken die duidelijk niet tot de Drie genres behoren. Dit betreft zaken zoals ufologie, paranormale verschijnselen, scientologie, het beoefenen van magie en meer van zulk soort dingen. Deze zaken komen in de Kroniek dan ook niet aan bod.

In de Kroniek gaat de aandacht in hoofdzaak uit naar de literaire kant van Science Fiction, Fantasy en Horror (bijvoorbeeld de Hoofdstuk 3 'ZINES' en Hoofdstuk 8 'UITGEVERIJEN'). Ook wordt er echter hier en daar aandacht besteed aan films van de Drie Zusters. Dit laatste voornamelijk omdat dit een vast onderdeel vormt van de

meeste conventies, en het is een bezigheid waar bepaalde groepen personen zich in georganiseerd verband mee bezig houden.
Strips, hoorspelen, art work en dergelijke worden slechts zijdelings behandeld. Dit mag beperkt lijken, maar voor zover als bekend, bestaat er in de Lage Landen geen georganiseerd fandom van zoiets 'SF-strips' of 'Horror-kunst'.

Vanaf het begin af aan werd er in het Nederlandse taalgebied Engelstalige Science Fiction en Fantasy gelezen. Ook vandaag de dag geldt deze situatie nog. In de Engelstalige boekhandels van Nederland neemt Science Fiction en Fantasy een belangrijke plaats in, en in sommige warenhuizen is het Engelstalige aanbod zelfs groter dan het Nederlandse. De lagere prijs en de grotere verscheidenheid zullen hier debet aan zijn. Importeurs van Engelstalige romans komen niet aan bod. Wel worden de Engels en Franstalige zines die zijn uitgegeven in Nederland of Vlaanderen in de Kroniek behandeld.

In dit werk zal enkele malen gerefereerd worden naar 'De harde kern'. Met deze term wordt die groep fans bedoeld bij wie de Drie Zusters meer dan een simpel tijdverdrijf vormen. Zoals een fan het eens uitdrukte, de Drie Zusters zijn bij hen a way of live, FIAWOL[1]. De harde kern bestaat uit mensen die veel, heel veel van de Drie Zusters genieten. Ze zijn lid van één of meer verenigingen, en geaboneerd op één of meer zines, of geven er zelf één uit. Het zijn de mensen die de cons bezoeken en ze soms organiseren. De aantallen zijn in de loop der jaren geschat op enkele honderden tot een optimistische duizend personen. Vanzelfsprekend zijn zulke getallen uiterst subjectief. Het is echter een feit dat op bepaalde Perry Rhodan dagen een opkomst van zo'n 1000 tot 1500 personen gewoon was. Meerdaagse conventies konden ook vaak op honderd tot enkele honderden bezoekers rekenen. De beter lopende zines hadden een abonneebestand van zo'n 150 tot 300 abonnees. Over welke aantallen we ook spreken, het zijn de mensen die het fandom vormden en vormen, en dit is hun geschiedenis.

Het Nederlandse en Vlaamse fandom is in georganiseerde vorm lang zo oud niet als in de Angelsaksische landen, die de bakermat vormen van de verering voor de Drie Zusters. Het eerste levensteken van fandom in de Lage Landen kan aan het eind van de jaren veertig, begin jaren vijftig worden bespeurd.
Voor die tijd verschenen er in de Lage Landen wel boeken met betrekking tot de Drie Zusters (Edgar Allan Poe, Jules Verne, H.G. Wells, Edgar Rice Burroughs en ook werk van inheemse schrijvers) en werden er ook een aantal pulpreeksen met fantastische elementen uitgegeven (De Vlaamse Filmpjes, de Hansjes et cetera) maar van een (georganiseerd) fandom was geen sprake.

Veelal door contacten met Britse en Amerikaanse fans vonden een aantal Nederlanders en Vlamingen elkaar in de jaren veertig en vijftig. Dit resulteerde in zines als Fantasie en Wetenschap, Space Fiction, Planeet en het groepje rond Nico Oosterbaan en de club Alpha.

Na die eerste opleving viel er echter een periode van stilte in het fandom. Na een aantal jaren bloedden de initiatieven dood en er was een geheel nieuwe generatie

[1]Fandom Is A Way Of Life

voor nodig om het fandom wederom tot leven te brengen. Dit gebeurde in de late jaren zestig toen in Nederland het NCSF werd opgericht en in Vlaanderen na wat losse groepjes (Vereniging ter Bestudering der Nederlandse Wetenschappelijke Verbeeldingsliteratuur, Vlaamse Kring voor Science Fiction, Werkgroep Jean Ray) de vereniging Sfan. Sindsdien doofde de vonk van het fandom niet meer uit. Naast de algemene SF-clubs verschenen weldra verenigingen met speciale interestgebieden zoals de Perry Rhodan Science Fiction Vereniging Terra, de Horror-club Drab, later weer het Tolkien Genootschap Unquendor et cetera.

De tweede opleving van het fandom, de late jaren zestig (en waarschijnlijk is de term 'wedergeboorte' hier beter op zijn plaats) viel samen met de eerste professionele SF-reeksen in Nederland. Het was ook de tijd dat de wederopbouw was afgerond en een nieuwe cultuurgeest over de wereld waarde. De Drie Zusters vonden een vruchtbare bodem in de sfeer van experiment en vernieuwing en kweekten zo een aantal volgelingen. Sommigen van hen zagen in Science Fiction zelfs een revolutionaire nieuwe literatuur.
In de jaren zeventig zette de groei zich door. Er verschenen meer boeken, meer zines, meer clubs, en er waren meer en grotere bijeenkomsten. De breuk tussen de jaren zeventig en tachtig had echter op de Drie Zusters een grote invloed. In het achtste decennium van de 20ste eeuw was er een enorme inzinking voor het fandom. Uitgeverijen staakten hun activiteiten, zines en clubs verdwenen, conventies werden kleiner of afgelast. Precieze redenen voor deze terugval zijn niet aan te geven maar wellicht werd de rol van Science Fiction (en daarmee ook Fantasy en in mindere mate Horror) als ontsnapping in het vreemde overgenomen door de Roll Playing Games[2] en hobbycomputers die in die jaren opkwamen. Aan het begin van de jaren negentig, na ConFiction, begon het weer langzaam aan beter te gaan met de Drie Zusters en het fandom in de Lage Landen.

[2]Een groepsspel gebaseerd op een verzonnen wereld.

Clubs

HOOFDSTUK 2 - CLUBS

In Hoofdstuk 1 werd het fandom gedefinieerd als 'een groep personen die zich in georganiseerd verband bezig houdt met Science Fiction, Fantasy en Horror'. Zonder verenigingen is er in feite dus geen fandom. De term verenigingen dient in dit hoofdstuk ruim te worden opgevat. In feite wordt er elke groep van mensen mee bedoeld die zich in één of ander clubverband met de Drie Zusters bezig houden.

Een veelvoud van redenen ligt ten grondslag aan de oprichting van verenigingen: het in stand houden van een bepaalde reeks, een fancultus van een bepaalde persoon of romancyclus, een vriendenclubje, het bevorderen van de Drie Zusters in het algemeen... Maar al mogen de verscheidene verenigingen in de Lage Landen qua oprichting en organisatie van elkaar verschillen, hun activiteiten vertonen opmerkelijk veel overeenkomsten. In de meeste gevallen bestaat er een 'boekenclub', 'winkeltje' of 'service' waar leden met korting boeken, strips en ander materiaal kunnen aankopen. Ook geeft iedere levende vereniging een zine, het clubzine, uit. Daarnaast organiseren verenigingen algemene ledenvergaderingen, informele avonden of middagen, en tenslotte conventies. Andere activiteiten van verenigingen kunnen het organiseren van illustratie- of verhalenwedstrijden zijn of het verzorgen van fanuitgaven.

Gegevens over verenigingen zijn niet altijd even makkelijk te verkrijgen. Zolang een vereniging bestaat, produceert zij blijken van haar bestaan: een clubzine, bijeenkomsten en dergelijke. Wanneer echter een vereniging wordt opgeheven, gaat dit meestal vooraf door een langdurig sluipend verval, of een periode van onenigheid tussen verschillende belangrijke leden. In de meeste gevallen is er dan niemand om een grafrede over de vereniging uit te spreken, zodat de precieze oorzaak en tijdstip van overlijden vaak niet bekend is. Ook hebben sommige verenigingen soms de neiging nogal plaatselijk geconcentreerd te zijn. In zulke gevallen kan de vereniging aan de aandacht van de rest van het fandom ontsnapt zijn. We zien dit laatste verschijnsel overigens ook wel bij plaatselijke bijeenkomsten of manifestaties in verband met de Drie Zusters.

Hieronder zullen de verenigingen behandeld worden waarover informatie verkrijgbaar was. Alhoewel misschien niet volledig, zijn de belangrijkste organisaties der Drie Zusters die sinds de jaren zestig bestaan hebben, zeker opgenomen.

2.1 - PLANEET

Tussen 1951 en 1957 onderhield de Nederlander Nico Oosterbaan contacten met het Britse fandom (o.a. met de fan Ken Slater en de Britse SF-Club Operation Fantast) en zo'n 30 andere fans in Nederland. Deze groep bestond voornamelijk als import- en ruilclub en bezat geen georganiseerde vorm. Toch gaf Nico Oosterbaan zelf één nummer van het zine Planeet uit waarin hij een oproep plaatste voor Science Fiction fans. Hieruit kwam echter geen vereniging voort. Nico Oosterbaan legde ook nog contact met de club Alpha in België.

2.2 - ALPHA

Alpha was zeer waarschijnlijk de eerste officiële club in het Nederlandse taalgebied die zich bezig hield met de Drie Zusters. De volledige naam was Antwerp Science Fiction Fan Club, maar zij werd bekend onder de naam Alpha. De club werd in 1953

opgericht door Jan Jansen en Dave Vendelmans te Antwerpen. Deze twee fans hadden contact met Britse fans, o.a. Ron Bennett en Ken Slater. Ron Bennett kwam te werken bij de Britse troepen in België, terwijl Ken Slater daar diende zodat er ook persoonlijke contacten waren. De club Alpha gaf een gelijknamig fanzine uit dat abonnees in Groot Brittannië, Amerika, Nederland, België en Frankrijk had. Ook werd er nog een conventie georganiseerd, Twerpcon te Antwerpen. Na drie jaar eindigde de club min of meer met het trouwen en vaderschap van Jan Jansen en het vertrek van Dave Vendelmans naar Canada.

2.3 - TOLKIEN

Naar aanleiding van de Hobbit-maaltijd in 1958, richtte mevrouw K.W. van de Mandele in dat zelfde jaar een leesclubje op dat zich aan het werk van J.R.R. Tolkien wijdde. Waarschijnlijk was dit de eerste fanclub ter wereld van deze auteur. Het clubje stopte waarschijnlijk in de jaren zestig met zijn activiteiten.

2.4 - NCSF

De letters NCSF stonden voor Nederlands Contactcentrum voor Science Fiction. Voor het NCSF werd opgericht, bestond er een kleine naamloze groep die regelmatig bijeen kwam om ideeën uit te wisselen, boeken te ruilen en gezamenlijk naar de sporadisch uitgekomen SF-films te gaan. Deze Nederlandse fans waren via de briefwisseling met Britse en Amerikaanse fans met elkaar in contact gekomen. Uit deze correspondentie kwam ook de uitnodiging van de Nederlandse filmproducer P. Hans Frankfurther aan de Amerikaanse superfan Forry J. Ackerman om na diens bezoek aan Loncon II (de 23th Worldcon die in 1965 in Londen werd gehouden), voor het eerst Nederland te bezoeken. Forry ging op de uitnodiging in en toen hij op 10 augustus om 22.28 met de trein uit Düsseldorf aankwam op het Centraal Station van Amsterdam werd hij ontvangen door P. Hans Frankfurther, een groep studenten gehuld in monsterpakken en een aantal journalisten. Op woensdagmiddag 11 augustus was er door P. Hans Frankfurther een SF-bijeenkomst in het Stedelijk Museum van Amsterdam georganiseerd. Tientallen SF-liefhebbers kwamen opdagen en Forrest J. Ackerman hield er een lezing. Na afloop meldden zo'n dertigtal bezoekers zich aan voor een op te richten SF-groep: het NCSF. Hierover verschenen artikelen in vele bladen en kranten (o.a. De Volkskrant). Terwijl Forry J. Ackerman doorreisde naar België om daar in het televisieprogramma 'Echo' te verschijnen werden in Nederland de SF-activiteiten voortgezet. Aangespoord door P. Hans Frankfurther zetten Leo Kindt en Albert Taal en een aantal andere mensen de vereniging op poten. Op 16 september 1965 werd het NCSF op de radio geïnterviewd in het AVRO-jongerenprogramma 'Op de jonge golf' en in februari 1966 werd er een persbericht over de nieuwe vereniging de wereld in gestuurd. Dat voorjaar telde het NCSF reeds 85 leden. In de zomer van dat jaar verscheen ook het eerste nummer van het clubzine Holland SF. Dit nummer was meteen het enige nummer van die jaargang maar hetzelfde jaar werd in oktober een tweedaags congres georganiseerd in de Toneelschool in Amsterdam. Het jaar 1967 was het vanwege bezigheden van de bestuursleden een stil jaar voor de prille vereniging. Er verscheen geen clubzine en er werd geen formele bijeenkomst georganiseerd. Voor dat jaar werd dan ook geen contributie berekend. In 1968 werd dit goed gemaakt door te beginnen met een hernieuwde uitgave van Holland SF (6 nummers die 'tweede' jaargang) en het organiseren van een tweede congres. Ook vielen er

interviews met het NCSF te beluisteren in radioprogramma's van de VPRO en de NCRV. Later dat jaar werden de prijzen uitgereikt van een verhalenwedstrijd die door het NCSF was georganiseerd. Hierbij behaalde Annemarie van Ewyck een tweede plaats en daardoor kwam zij in aanraking met het NCSF, een vereniging waarvoor jarenlang de functie van hoofdredactrice zou vervullen[3]. Ook leerde ze daar de secretaris Leo Kindt kennen, waarmee ze twee jaar later trouwde.

Het NCSF telde in 1968 zo'n 130 leden. Dit waren er circa 30 meer dan toen het NCSF een jaar later op 12 april 1969 officieel een vereniging werd. In de loop der jaren zou het ledental gestaag groeien. Het jaar 1970 werd afgesloten met 142 leden en 1971 met 160. Ondertussen begon het NCSF met grotere regelmaat bijeenkomsten te organiseren en in maart 1971 zelfs de eerste 'con'.

Het grootste gedeelte van de leden van het NCSF bleef echter passief, een feit waarover voorzitter Leo Kindt en hoofdredactrice Annemarie Kindt hun beklag deden in een open brief in Holland SF 8-4. Hierin spraken zij over de willoosheid van de leden van de vereniging die een 'Zwembad-instelling' (verwachtend dat alles geregeld is) zouden hebben. Na negen jaar het voorzitterschap gedragen te hebben trad Leo Kindt in 1974 af. Peter Coene werd op de ledenvergadering van 14 december 1974 tot voorzitter gekozen. Ondertussen kreeg Annemarie Kindt in 1975 in de redactie versterking van Rob Vooren. In de loop der jaren zouden vele wisselingen in het bestuur en de redactie van Holland SF plaatsvinden.

In 1969 waren er al incidentele aanbiedingen van SF-boeken door de secretaris van het NCSF (Leo Kindt). Eind 1972 begon Leo Kindt met de boekenservice: de bestelde boeken werden per post verstuurd. Dit bleek een groot succes te zijn en Leo Kindt bleef de service een aantal jaren verzorgen. Aan het eind van januari 1979 droeg hij deze functie over aan Paul de Leeuw van Weenen. Deze beheerde de boekenclub een aantal jaar maar begon in 1984 toch met het zoeken van een opvolger. Hiervoor werd uiteindelijk in 1985 Jaap Voorn gevonden. Na diens overlijden nam Henk Ottema in de tweede helft van 1986 de boekenclub op zich.

De Nederlandse Beneluxcons werden onder auspiciën van het NCSF georganiseerd. Ook wanneer men niet aan de beurt was voor de Beneluxcon probeerde men toch een conventie te organiseren. In de loop der jaren lukte dit vrijwel altijd. Na het inslapen van Sfan organiseerde het NCSF vrijwel alle Beneluxcons.

Naast de cons, het clubzine en de boekenclub organiseerde het NCSF ook nog een aantal andere activiteiten. Zo gaf het NCSF van 1980 tot 1982 aanvullingen van 'Fantasfeer[4]' uit (Fantasfeer '79, '80, '81) totdat Jos Lexmond met zijn eigen uitgaven van de 'SfLexicon' deze taak in 1986 in feite overnam. Ook werd een aantal maal bundeltjes met King Kong verhalen door het NCSF uitgegeven en een scriptie-informatieboekje over Science Fiction.

Alhoewel de moeilijke jaren tachtig zeker niet aan het NCSF voorbijgingen

---

[3]Van 1970 tot 1982 als Annemarie Kindt, vanaf 1982 als Annemarie van Ewyck.

[4]Een in 1979 bij Meulenhoff verschenen overzicht van de in Nederland en Vlaanderen gepubliceerde Science Fiction en Fantasy. Samenstellers: George Gorremans, Arnold Spaink en Rinus Gaasbeek.

(bijvoorbeeld een teruglopend conbezoek), wist de vereniging redelijk ongeschonden door het dal te komen. Toen P.R.S.F. Terra in 1991 in moeilijkheden verkeerde werd op de suggestie van P.R.S.F. Terra om tot een fusie te komen, besloten P.R.S.F. Terra eventueel financieel bij te staan. Dit was echter niet nodig, de Amsterdamse zusterclub wist zelf haar problemen op te lossen. Het NCSF was aan het eind van 1992 nog een bloeiende vereniging.

2.5 - VERENIGING TER BESTUDERING DER NEDERLANDSE WETENSCHAPPELIJKE VERBEELDINGSLITERATUUR

Deze vereniging werd in juni 1966 door Danny De Laet te Antwerpen opgericht. De vereniging bleef voornamelijk beperkt tot de oprichter. Ze werd wel als uitgever van Kosmos genoemd. Danny De Laet zette deze vereniging na de oprichting van Sfan niet voort.

2.6 - VLAAMSE KRING VOOR SCIENCE FICTION

Deze vereniging zonder winstoogmerk (vzw) werd op 18 april 1966 door Eddy Reiniers te Brussel opgericht. Hiervan verscheen op 12 mei 1966 officieel bericht in de Belgische Staatsblad. Eddy Reniers stuurde op 22 september 1966 een schrijven naar hem bekende Belgische liefhebbers van SF. Het clubzine was Science Fiction Nieuws onder redactie van Eddy Reniers. Hiervan verscheen hoogstwaarschijnlijk maar één nummer. Van de Vlaamse Kring voor Science Fiction werd verder nog maar weinig vernomen. Het is waarschijnlijk dat deze vereniging een vroegtijdige dood stierf.

2.7 - WERKGROEP JEAN RAY

Deze groep werd in 1969 opgericht door Jozef Peeters en was geconcentreerd rond het werk van de Vlaamse auteur Jean Ray/John Flanders[5]. De groep gaf de newszines Icon-Nieuws en Mededelingen en het clubzine Cahier Jean Ray uit. Daarnaast verzorgde zij enkele bibliofiele en fanpublicaties. In 1971 werd de groep een vereniging (vzw) met zetel in de Abdij van Averbode. In deze abdij werd ook de reeks Vlaamse Filmpjes gedrukt, de kinderpulpreeks die veel aandacht voor het fantastische had (en heeft). In 1985 hief de stichter Jozef Peeters de werkgroep op.

2.8 - SFAN

Na voorgaande informele bijeenkomsten van Belgische fans bepleitte Julien C. Raasveld op de bijeenkomst Pa-Sci-Fic op 29 november 1969 te Antwerpen de oprichting van een Belgische Science Fiction-club. Hiervan was het resultaat dat op 14 december 1969 door een groepje Antwerpse fans, (Paul Torfs, Daniël De Raeve, Danny De Laet en Julien C. Raasveld) de vereniging Sfan werd opgericht. De naam was afkomstig van het fanzine Sfan van Julien C. Raasveld.

De geschiedenis van de clubzines van Sfan was zeer kleurrijk. Het begon allemaal met het zine Sfan (een fanzine van Julien C. Raasveld, dat weer de opvolger was

[5]Het Franse en het Nederlandse pseudoniem van Raymond de Kremer (1887-1964).

van Science Fiction/Fantasy Fan). Op 1 maart 1970 verscheen Sfan voor het eerst als clubzine. Naast Sfan verscheen ook zestien maal het newszine Sfantoom. Met een wisseling van het bestuur in november 1970 werd het clubzine omgedoopt tot Info-Sfan. Toen kwam SF Magazine en later Rigel Magazine (dat weer voortkwam uit het fanzine Rigel van Guido Eekhaut). Na de fusie met de club Progressef werd het clubzine Progressef. Na omzetting van Sfan vzw tot Sfan België fv kwamen de laatste twee nummers van Progressef uit onder beheer van Eddy C. Bertin in 1982 als extra nummers van de SF Gids. Daarna was de SF Gids van Eddy C. Bertin ook het clubzine. In de SF Gids verschenen zo nu en dan de zogenaamde 'Sfan Pagina's'. Tot het laatste nummer (december 1990) betekende een abonnement op de SF Gids automatisch een lidmaatschap van de vereniging.

De Worldcon te Heidelberg (Heicon '70, augustus 1970) gaf aanleiding tot onenigheid binnen de vereniging. Een aantal bestuursleden (o.a. Danny De Laet) wilde met een sterke Sfan-delegatie op de Worldcon aanwezig zijn. Door omstandigheden konden de meeste leden niet, waardoor enkel Danny De Laet naar West Duitsland afreisde. Kort daarna verliet Danny De Laet de vereniging. Onenigheid bleef de club beheersen en rond oktober/november 1970 werd er door een aantal mensen ingegrepen, waaronder: Simon Joukes, Paul Torfs, Willy Magiels, Jan Jansen, Martin Box en George Gorremans. De eerste voorzitter van Sfan, Julien C. Raasveld, werd in een algemene ledenvergadering weggestemd. Ledenwervingsacties werden opgestart en er werd met bestuurs-, redactie- en ledenvergaderingen begonnen. Dat jaar werd afgesloten met 76 leden, een aantal dat in de jaren daarna zou groeien tot zo'n kleine 200 leden.

De vereniging Sfan werd gekenmerkt door een aantal 'kernen'. Zo was daar de Antwerpse kern met o.a. Simon Joukes, Paul Torfs, Danny De Raeve, Martin Box en Robert Smets. De kern te Gent bestond uit mensen zoals André De Rijcke, Wally Belpaeme en Eddy C. Bertin. Later kwam er ook nog een kern in Leuven rond het zine Rigel van Guido Eekhaut. Ook mensen als Jozef Peeters en Yves Vandezande waren hierbij betrokken.

Sfan organiseerde al vanaf 1970 (met wisselend resultaat) de Sfancons en combineerde deze in 1973 met de eerste Beneluxcon. Deze con werd om het jaar door Sfan en door het NCSF georganiseerd. Niet alle Sfancons waren in financieel opzicht altijd even succesvol en Sfancon 7/Leodicon 1 van 1976 was ronduit een financiële ramp. Men besloot tot wijzigingen in het bestuur en uiteindelijk werd Sfan in 1978 omgevormd tot een vzw. Ondanks die actie bleef de club een zorgenkind. Het ledenaantal slonk dat jaar en ook in 1979. Eind 1980, begin 1981 werd een dieptepunt voor de vereniging bereikt toen veel actieve Antwerpse fans hun activiteiten staakten. Na verscheidene vergaderingen besloot Sfan in 1981 te fuseren met de club Progressef. Sfan bracht een kleine 200 leden en geld binnen, Progressef 97 leden en een dynamische organisatie. Volgens afspraak heette de nieuwe vereniging voor een periode van één jaar Sfan-Progressef, waarna het geheel (op de vergadering van 16 oktober 1982) werd omgedoopt tot Sfan. Deze fusie werd echter nooit officieel vastgelegd in het Belgische Staatsblad. In februari 1982 was het ledenbestand van de nieuwe vereniging dramatisch gezakt tot zo'n 100 leden. De financiële situatie was onoverzichtelijk en alles behalve rooskleurig. Tijdens een aantal werkvergaderingen in Antwerpen en Gent werd besloten Sfan vzw om te zetten in Sfan België fv. Het wilde echter niet baten. In de volgende jaren

ging langzaam maar onverbiddelijk steeds slechter met Sfan. Door ziekte en vertrek vielen er mensen weg, en het groepje actieve leden werd steeds kleiner. De laatste opleving van de vereniging was de organisatie van Sfancon 15/Beneluxcon 13/Benelux SF Project in 1986 te Aalst. Alhoewel hierbij een positief resultaat werd behaald, werd het organiseren van een nieuwe Sfancon toch als een te groot financieel risico beschouwd. Een open Sfan-avond in oktober 1987 op Kunstschip Dronghene te Drongen was de laatste bijeenkomst van Sfan. In de SF Gids bleef de naam Sfan nog behouden voor de weerklank van buitenlandse fans die vroeger de Sfancons hadden bezocht. Toen echter het laatste nummer van de SF Gids in december 1991 verscheen, werd de in feite reeds lang gestorven vereniging zonder oratie of krans ten grave gedragen.

2.9 - PERRY RHODAN SCIENCE FICTION VERENIGING TERRA

Toen uitgeverij Born in 1970 de pulpreeks Perry Rhodan met nummer 35 dreigde te stoppen, werd er door een groepje van vijf Amsterdammers (Karel Rave, Han Slotema, Jan Wiggermans, Joop van Kerkwijk en zijn broer) actie gevoerd om de reeks te behouden. Na een half jaar had dit succes (Ook hadden veel andere mensen, waaronder Kees van Toorn en Robert A.J. Zielschot buiten dit groepje om al vaste abonnementen op de reeks genomen en via hun eigen zines druk op de uitgever uitgeoefend). Op 3 juli 1971 kwam uit het groepje van vijf de Perry Rhodan Science Fiction Vereniging Terra voort. Officieel werd de vereniging opgericht op 1 februari 1972, voor 29 jaar en 11 maanden (eindigend op 31 december 2001). De vereniging gaf ook een clubzine uit: SF Magazine Terra wat later kortweg SF Terra werd.

De eerste Perry Rhodan bijeenkomst was op 12 oktober 1971 in een school in de Jacob van Lennepstraat. Het jaar daarop werd er echter al een grootschalige dag georganiseerd in het Aviodome te Schiphol. Deze traditie van grootschalige bijeenkomsten zou P.R.S.F. Terra een lange tijd vol weten te houden. De jaren zeventig waren succesvolle jaren voor de vereniging. Het ledenaantal groeide (344 leden op 31 december 1977 en bijna een jaar later 386 leden) en naast de jaarlijkse Perry Rhodan dag werden ook de ASCFID's (Amsterdamse Science Fiction Dagen) georganiseerd. De meerdaagse conventie van 1984 (Perry Rhodan dag 12/Interessef '84) bracht echter een einde aan de voorspoed. Het bezoekersaantal van die con viel enorm tegen en bezorgde de vereniging een aanzienlijke schuld. Tegelijkertijd begon het duidelijk te worden dat de klad in het Nederlandse SF-wereldje gekomen was. In de meeste jaren daarna wist P.R.S.F. Terra wel een conventie te organiseren, maar de grote dagen van vroeger kwamen niet meer terug.

Voorlopig bleef het kwakkelen met P.R.S.F. Terra. Zo viel bijvoorbeeld te lezen in het jaarverslag van 1988 dat de vereniging een kleine 1700 gulden in het rood stond. Desondanks werd afgesloten met de zinsnede '...een geslaagd jaar...'. Ondanks het niet geringe ledenaantal van zo'n 350 personen in december 1990 bleef de vereniging in de problemen zitten. In mei 1991 werd er een convocatie aan de leden verstuurd waarin de sombere situatie van P.R.S.F. Terra werd geschetst. Er werd zelfs gedacht aan een eventuele fusie met het NCSF. Dit idee werd echter niet uitgewerkt. Er werd besloten in 1991 weer eens een Perry Rhodan dag te organiseren, en daar de resultaten van af te wachten. Deze conventie van 29 september 1991 te Utrecht was een redelijk succes waarmee de toekomst van de

vereniging weer enigszins zeker werd gesteld. In 1992 vertoonde de balans van P.R.S.F. Terra voor het eerst in jaren zelfs weer een positief resultaat, wat versterkt door nog een Perry Rhodan dag met een gunstig resultaat.

2.10 - ASFALTA

Dit was een los groepje dat Julien C. Raasveld in september 1973 te Antwerpen opstartte. De naam stond voor 'Actiegroep voor Science Fiction, Fantastiek en Aanverwante Literaire Tendensies'. Zij kwamen maandelijks bijeen, organiseerden de Asfaltadagen en gaven het zine Asfaltagram uit. Uit deze groep kwam in 1977 de Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef voort.

2.11 - STYX / DRAB

In tegenstelling tot Vlaanderen was er in Nederland altijd een tamelijk strakke scheiding tussen de Science Fiction (en Fantasy)-fans en de Horror-fans. In 1973 werd er een club op het gebied van Horror te Amsterdam opgericht: Styx, genoemd naar de rivier van de Griekse onderwereld. Men hield op 19 mei een contactdag die echter samenviel met Sfancon 4/Beneluxcon 1/Gencon 1 zodat de Science Fiction-fans grotendeels ontbraken. Styx begon met de uitgave van het clubzine Drab. Al gauw werd deze naam ook overgenomen voor de vereniging. Drab werd een stichting die Horror-manifestaties en filmnachten organiseerde. Na de laatste uitgave van het clubzine Drab in juli 1980 hield de stichting waarschijnlijk ook op met bestaan.

2.12 - VLAAMSE PERRY RHODAN CLUB PROGRESSEF

Julien C. Raasveld richtte in 1973 een praatgroep voor Science Fiction op, Asfalta. Deze groep vormde later de basis voor de Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef. In samenwerking met P.R.S.F. Terra en uitgeverij Born richtten Danny De Laet met Julien C. Raasveld, Peter Pauwels, Georges Gorremans en Benoit Suykerbuyk in mei 1978 deze vereniging op. De vereniging was voornamelijk rond Antwerpen geconcentreerd. In 1979 werd de vereniging omgedoopt tot simpelweg Progressef.

Het clubzine was Progressef Magazine en ging in 1977 van start. Naast het clubzine was er ook een newszine Perry-Skoop dat gratis naar de leden werd verstuurd. Ook gaf de vereniging van februari 1980 tot februari 1981 vijfmaal een verhalenbundel, de zogenaamde 'Progressef Pocket' uit. De club Progressef organiseerde een aantal succesvolle conventies in Antwerpen. Toch bleef de vereniging met leden relatief klein en in 1981 werd besloten te fuseren met de vereniging Sfan. Progressef telde toen 97 leden. De nieuwe vereniging ging het eerste jaar Sfan-Progressef heten, en daarna Sfan. De fusie werd echter nooit officieel vastgelegd in het Belgische Staatsblad. Na de fusie werd Progressef het clubzine van de vereniging. Met het clubzine ging het echter evenmin goed als met de nieuwe vereniging. Van Progressef verschenen vier losse nummers, en later twee combinatienummers met de SF Gids. Daarna werd de taak van clubzine volledig door de SF Gids overgenomen. Dit fanzine bleef tot het laatste nummer (140) in 1991 het clubzine van Sfan.

Aangezien Sfan in feite in slaap was gesukkeld, werd in 1982 de club Progressef

door Benoit Suykerbuyk weer opgestart. Dit gebeurde voor de organisatie van de Orwellcon in 1983. Het heropgerichte Progressef gaf drie nummers van Progressef Magazine uit. Na 1986 schijnt de vereniging te hebben opgehouden met bestaan.

2.13 - RIGELKERN LEUVEN

Dit was een groepje dat zich rond Guido Eekhaut had verzameld. Het kreeg in 1978 statuten en een volledig bestuur, voornamelijk voor het organiseren van Sfancon 9/Lovancon.

2.14 - TOLKIENISTISCH VERBOND NEDERLAND

Deze club werd rond 1978 in Delft opgericht. Het was een besloten vereniging die niet actief schaal leden wierf. Het clubzine was De Groene Draak. Na enige jaren sliep de vereniging in. Paul de Hey, Geert-Jan Giezeman en Robert Gooren, personen die later bij de oprichting van het Tolkien Genootschap Unquendor betrokken zouden zijn, waren lid van het Tolkienistisch Verbond Nederland.

2.15 - STAR WARS-FANCLUB

Deze club werd eind 1980 door Juliëtte B. La Pierre, haar zuster en Johan Hendrix in Hoorn opgericht. Zij gaven een clubzine uit dat onder vele namen verscheen, o.a. als The Force. Hiermee werd gestopt in 1985 vanwege het uitblijven van nieuw Star Wars-materiaal. Circa 55% van de leden besloot toen om voor 1986 het lidmaatschap niet te verlengen zodat de vereniging ten einde kwam.

2.16 - BATTLESTAR GALACTICA

Yvonne Ruyters te Maastricht zette in nummer 5 van de vijftiende jaargang van Holland SF (september 1981) een oproep om een fanclub van de televisie-serie 'Battlestar Galactica' op te richten. Het verder ontbreken van enig spoor van deze vereniging, of haar oprichter-in-spé, doet vermoeden dat dit initiatief niet van de grond is gekomen.

2.17 - TOLKIEN GENOOTSCHAP UNQUENDOR

Een aantal Tolkienfans kwam via kennissen en de British Tolkien Society met elkaar in contact. Een paar van hen kwamen op 5 maart 1981 in de Heineken Hoek te Amsterdam bijeen om de oprichting van een Tolkienclub te bespreken. Eltjo Poort stelde daar de naam Unquendor voor. Deze naam was afkomstig uit het Quenya (één van Tolkiens ontworpen talen) en betekend 'hol-land'. Acht mensen (Paul de Hey, Geert-Jan Giezeman, Robert Gooren, Renée Vink, Theo en Bernadette de Feber, Eltjo Poort en Bob Brand) kwamen daarna op 29 april bijeen in het huis van Theo de Feber te Leiden. Men besloot een vereniging op te richten: Nederlandse Tolkien Vereniging Unquendor. Die vergadering werd een bestuur geformeerd (voorzitter Paul de Hey, secretaris Eltjo Poort, penningmeester Theo de Feber, notuliste Bernadette de Feber) en werd Renée Vink gekozen als redactrice van het toekomstige clubzine. Op de volgende bijeenkomst van 14 mei 1981 werd besloten de naam te veranderen in Tolkien Genootschap Unquendor. De officiële oprichtingsdatum zou 22 september (de verjaardag van de Hobbits Bilbo en Frodo

Balings) worden. Op 19 september 1981 vond in het huis van Renée Vink de feestelijke oprichtingsbijeenkomst van de vereniging plaats. Over deze oprichting verscheen een artikel in het Leidsch Dagblad van 23 september 1981. Het genootschap begon ook direct een clubzine uit te geven, genaamd Lembas. Daarnaast verscheen ook zeventien maal een nieuwsbrief en een aantal fanuitgaven van liedbundels. Vanaf het begin af aan organiseerden de leden van het Genootschap ook 'herbergavonden'. Dit waren informele bijeenkomsten, meestal bij iemand thuis maar incidenteel ook in zaaltjes of cafés. In de loop der jaren steeg het ledenaantal van het genootschap gestaag. In het jaar[6] 1981/1982 waren er zo'n 50 leden. In 1982/83 was er een groei van 54 naar 98. Het jaar 1983/1984 kende 134 leden. In 1984/1985 liep het bestand terug tot 118 leden om echter in 1985/1986 weer uit te komen op circa 140. Dit bleef ongeveer gelijk in 1986/1987 met 146 leden. In 1991 had het genootschap 195 leden en 1992 werd afgesloten met 279 leden. Onder voorzitterschap van René van Rossenberg was het Tolkien Genootschap Unquendor was in 1992 een bloeiende vereniging.

2.18 - SOLAR

Dit was een SF-club in en rond Apeldoorn met een tijdje een gelijknamig clubzine. De oprichters waren Bert Spek, Willem Bomhof en Joop Kleinhuis die tijdens de terugtocht van Perry Rhodan dag 7 (1980) besloten zelf een vereniging op te richten. Zij zetten een advertentie in de plaatselijke krant om voor geïnteresseerden in een café te verzamelen. De eerste vergadering was kort daarna bij Willem Bomhof thuis. Hier waren vijftien mensen aanwezig. Ook verscheen er een artikel in Nieuwe Apeldoornse Courant dat nog meer nieuwe leden opleverde. Solar werd in mei 1982 omgevormd tot een stichting. Ook verzorgde zij een aantal fanuitgaven. In 1989 brak de club vanwege interne ruzies op.

2.19 - THE ACADEMY OF SCIENCE FICTION, FANTASY & HORROR

De vereniging ontstond in 1982 in feite als grap uit een Vlaams vriendengroepje (Alfons Maes en Willy van Osdorp), dat regelmatig naar de SF-winkel Fantastic Visions in Rotterdam ging. Toen de vereniging echter een feit was, werd er ook serieus begonnen met de uitgave van een clubzine, Survival Magazine. Hiervoor werd een neef van Alfons Maes aangetrokken, Louis Hoornaert. Om aan de statutionaire eisen te voldoen werd ook nog een vierde, fictieve naam ingeschreven: George Breams. Alhoewel de vereniging als grap was begonnen, werd een groot aantal activiteiten ontplooid. Toen in 1991 het overkoepelende orgaan SF Belgium een feit werd, was The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror de enige nog actieve vereniging in Vlaanderen. De uitgave van Survival Magazine werd stopgezet toen Alfons Maes en Eddy C. Bertin het clubzine van SF Belgium gingen uitgeven, Cerberus. The Academy was samen met SF Belgium (zie aldaar) nog steeds actief aan het eind van 1992.

2.20 - STAR TREK VERENIGING THE FLYING DUTCH

Katin Hermans kondigde in Fantastische Vertellingen 7 (oktober 1980) de oprichting

[6]De 'Jaren' bij het genootschap liepen van september tot september.

van een Star Trek fanclub aan. Waarschijnlijk kwam deze actie niet van de grond. Na contacten met het internationale Star Trek-fandom hing Ron de Vrind in 1984 een oproep bij American Discount in Den Haag op voor liefhebbers van Star Trek. Hieruit kwam de Star Trek Vereniging The Flying Dutch voort. De vereniging werd in maart 1985 opgericht door Ron de Vrind, Jacqueline Coté, Ronald Patterson, Erine Batelaan, Irena Drijfhout en Christine Labordus. De club begon in juni 1985 ook met de uitgave van een clubzine, The Flying Dutch. Er werden regelmatig clubbijeenkomsten georganiseerd, eerst bij Christine Labordus thuis en later in hotel Minerva, Eigenzorg en andere locaties. De club telde in 1986 al zo'n 35 leden en er werden plannen gemaakt voor een conventie, The Final Frontier - The Dutch Adventure is just beginning in het Minerva Hotel te Leiden. Deze conventie kwam echter niet van de grond en ondanks latere pogingen wist de vereniging nooit een Star Trek conventie in de Lage Landen te organiseren. Ondertussen groeide het ledenaantal door naar de 60. Toen Christine Labordus in november 1990 naar Canada emigreerde nam Jacqueline Coté het bestuur van de vereniging en de redactie van het clubzine op zich. De Star Trek Vereniging The Flying Dutch was dankzij de nieuwe Star Trek serie 'Star Trek: The Next Generation' en Star Trek films in 1992 een bloeiende vereniging met een kleine 100 leden.

2.21 - VRIENDENKRING JEAN RAY

Deze club werd direct opgericht na het opheffen van Werkgroep Jean Ray. Voorzitter en vooral animator was André Verbbrugghen en hij bleef dit door de jaren heen. Vriendenkring Jean Ray bestond uit verzamelaars, vorsers en sympathisanten van Jean Ray/John Flanders. De Vriendenkring Jean Ray gaf een losbladig bibliografische fanzine, Sailor's Memories en enkele bibliografische werken uit. Vriendenkring Jean Ray kwam elke laatste zaterdag van de maand in Gent bijeen. Daarnaast zorgde de Vriendenkring Jean Ray in 1988 ook voor een gedenkplaat op het geboortehuis van Jean Ray/John Flanders en organiseerden men tentoonstellingen en tijdens de Gentse feesten in 1990, 1991 en 1992 rondleidingen en Jean Ray happenings. In 1992 telde Vriendenkring Jean Ray circa 100 leden in Frankrijk, België, Zwitserland en Nederland.

2.22 - SF BELGIUM

Op 22 oktober 1988 was er in het café The Drum te Brussel een bijeenkomst van alle Belgische verenigingen en zines die zich met de Drie Zusters bezig hielden. Er werd besloten tot de oprichting van een overkoepelend orgaan: SF Belgium. Door feitelijke opheffing en inactiviteit der anderen was The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror de enig overgebleven vereniging die in 1991 nog deel uit maakte van SF Belgium. Door Alfons Maes en Eddy C. Bertin werd het clubzine van SF Belgium uitgegeven: Cerberus. Hiermee werd begonnen in januari 1991.

2.23 - INTERNATIONAL HITCH HIKER'S GUIDE TO THE GALAXY APPRECIATION ASSOCIATION

Heidi van der Vloet en Arthur Alkema zetten in SF Terra 112 (februari 1992) een oproep voor geïnteresseerden voor een fangroep van 'The Hitch Hiker's Guide to the Galaxy'. Heidi van der Vloet hield daarna op algemene ledenvergadering van het NCSF (4 april 1992) een presentatie over de nieuwe club. Later in het jaar werd aan

geïnteresseerden een schrijven rondgestuurd dat lidmaatschap een feit kon worden. Ondanks goede voornemens wist men op Beneluxcon 18/Hillcon III echter niet met een clubzine uit te komen.

In de loop der tijd zijn in Nederland en Vlaanderen een aantal clubs ter ere van de Drie Zusters opgekomen en soms weer heengegaan. Opvallend is de lange levensduur van een aantal verenigingen zoals het NCSF, P.R.S.F. Terra en het Tolkien Genootschap Unquendor. Andere verenigingen waren meestal niet zo'n lang leven beschoren. Aan het eind van 1992 zag de situatie voor de clubs er rooskleuriger uit dan het vele jaren daarvoor had gedaan. Het NCSF bleef sterke conventies organiseren, P.R.S.F. Terra was uit het dal van de jaren tachtig gekrabbeld en maakte al plannen om haar 25-jarige jubileum te vieren. Star Trek Vereniging The Flying Dutch en het Tolkien Genootschap Unquendor hadden beide met een recente ledenaanwas te maken gehad. The International Hitch Hiker's Guide to the Galaxy Appreciation Association was net opgericht en The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror en SF Belgium waren bezig met de organisatie van de Beneluxcon van 1994. Ook ging Vriendenkring Jean Ray onverminderd door.

Zines

HOOFDSTUK 3 - ZINES

Zoals in zovele landen hebben de bladen (zines) over de Drie Zusters ook binnen het Nederlandse taalgebied een rijke geschiedenis. Een blad, of een 'zine' is de ultieme mogelijkheid van een fan om zijn mening over Science Fiction, Fantasy of Horror te verkondigen. Ingezonden brieven, artikelen, en als laatste redmiddel: zelf een fanzine beginnen. Ook bieden de zines aan beginnende auteurs de schaarse mogelijkheid van publicatie. Alhoewel het aantal Nederlandstalige auteurs dat zich professioneel met de Drie Zusters bezighoudt, altijd zeer beperkt is geweest, zijn velen ervan ooit begonnen met verhalen in club- en fanzines.

Science Fiction-, Fantasy- en Horror-zines zijn in de Lage Landen pas na de tweede wereldoorlog opgekomen. Wel werd er in de vooroorlogse jaren soms aandacht aan de Drie Zusters besteed in algemene besprekingsblaadjes zoals de Jaarlijksche Boekenschouw, Boekengids en Boekzaal. Verderop zal worden besproken waarom dit soort blaadjes niet in de Kroniek wordt behandeld.

Voor de duidelijkheid zijn eerst echter een paar definities noodzakelijk. Een tijdschrift wordt in dit hoofdstuk in het algemeen aangeduid met de term 'zine'. Een fanzine is dan een blad wat meestal door één persoon, of een groepje personen wordt uitgegeven. Fanzines worden meestal verspreidt via abonnementen, of de losse verkoop op conventies en dergelijke. Rakis, Ator Mondis en Manifesto Bravado zijn typische voorbeelden van fanzines.

Een clubzine is een blad dat door een vereniging wordt uitgegeven. Soms zijn ook losse abonnementen mogelijk, maar meestal zit een abonnement gekoppeld aan het lidmaatschap van een vereniging. Bladen zoals Holland SF, SF Terra, SF Magazine, Progressef Magazine waren en zijn clubzines.

Een newszine is een nieuwsbrief die meestal door de vereniging of een fan naast het normale club- of fanzine wordt uitgegeven. Sfantoom, Mededelingen en de eerste nummers van Shards of Babel zijn voorbeelden van newszines.

Conzines zijn bladen die op conventies zelf in elkaar worden gezet en uitgegeven. Het betreft hier vaak niet meer dan een nieuwsbrief met aanvullingen op het programma, en aankondigingen van room-party's. De Krant van Beneluxcon 8/Hillcon I of De Fabiola Bieroglifiek Gazette nr.1 - FHPubl.446! van Sfancon 13/Beneluxcon 9 waren conzines. De conzines worden niet in dit hoofdstuk behandeld, maar zijn te vinden bij de desbetreffende conventies in Hoofdstuk 5.

Een apazine is een zine dat volgens het systeem van Amateur Press Association in elkaar is gezet. Meestal betreft het een groep deelnemers die verhalen, artikelen, nieuws et cetera, in veelvoud naar één centraal punt sturen. Hier worden de verschillende bijdragen tot één zine verwerkt dat vervolgens weer verspreid wordt onder de deelnemers. PAPA en DAPPER zijn voorbeelden van apazines.

Prozines zijn professionele of commerciële bladen die naast de 'harde kern' van fans gericht zijn op de grotere groep van algemene SF-lezers. Soms staat ook een uitgeverij achter zo'n blad. Prozines worden meestal via abonnementen en de losse winkelverkoop verspreid. Orbit, Morgen en Essef zijn voorbeelden van prozines. Dit

soort zines zijn meestal qua uiterlijk (druk, lay-out, papier) iets beter dan de club- en fanzines, alhoewel dit zeker geen natuurwet is. Qua inhoud vertonen de genoemde categorieën vaak grote overeenkomsten.

In de Angelsaksische terminologie bestaan er nog een aantal soorten zines, zoals letterzine of genzine. In de Kroniek wordt geen gebruik gemaakt van deze termen. Enerzijds omdat bepaalde soorten zines (bijvoorbeeld de 'letterzine') in het Nederlandstalige fandom nauwelijks voorkwamen. Anderzijds omdat de behandelde zines allemaal onder de gegeven terminologie te plaatsen zijn.

Opgemerkt moet worden dat zines in hun levensloop kunnen wisselen van categorie. Newszines worden fanzines, fanzines worden clubzines, en clubzines weer prozines. Enkele voorbeelden hiervan zijn Shards of Babel, Sfan en SF Terra.

Naast al deze tijdschriften zijn er ook een aantal magazines waarin soms werk betreffende de Drie Zusters verschijnt. Dit kan variëren van 'zelden' tot 'regelmatig'. Over het algemeen zullen deze bladen niet worden genoemd. Voorbeelden hiervan zijn Cosmopolitain of Playboy. Daarnaast zijn de tijdschriften die zich hoofdzakelijk met andere genres en onderwerpen bezighouden, zoals strips, spelletjes en astrologie, hier ook niet opgenomen. Dit zijn bladen als de Conflictgazet, Portulaan of Yang. Evenmin worden Science Fiction-, Fantasy- of Horror-specials van dit soort bladen behandeld.

Naast een korte geschiedenis en bijzonderheden zullen per zine de volgende gegevens worden verstrekt: Naam, eventuele taal[7], soort zine, eventuele uitgeverij of club (eventueel per nummer), aantal losse nummers[8] en nummering, het formaat (eventueel per nummer), datum van de eerste uitgave en datum van de laatste uitgave, redacteur(en)[9].

De oplagen van de zines variëren enorm. Dit was en is afhankelijk van het soort zine en de belangstelling voor de Drie Zusters in een bepaald tijdvlak. De oplagen van pulpreeksen (Hoofdstuk 4) en prozines waren meestal vele malen groter, alleen al omdat distributiemaatschappijen meestal een minimaal aanbod eisten.

3.1 - ABRAXAS

Fanzine van Bart Muylaert en Peter Steyaert (1-8), Guy Vandegehuchte (2). 8 nummers (1-8), A5 formaat, april 1979 - december 1983.

Bart Muylaert en Peter Steyaert liepen al in 1978 rond met het plan een tijdschrift voor Fantastiek en Horror uit te geven. Dit zou de naam Abraxas krijgen, naar de gnostische godheid van het kwaad. De twee initiatiefnemers zochten contact met Eddy C. Bertin die ook te Gent woonachtig was. Aan deze fan en auteur werd in januari 1979 een '0-nummer' van Abraxas toegezonden in de vorm van een dijbeen.

[7]Enkel bij zines die niet volledig Nederlandstalig waren.

[8]Hierbij worden dubbelnummers als één exemplaar gerekend.

[9]Bij fanzines waren de uitgevers ook vaak de redacteuren. Als zulks het geval was, worden de redacteuren niet apart vermeld.

Dit '0-nummer' eindigde als klopper op de deur van de Bertins Dunwich Library. Na aankondigingen in verscheidene zines zoals Orbit, Fantastische Vertellingen en Rigel Magazine kwam in april 1979 het eerste nummer van Abraxas uit. Het streven van 4 nummers per jaar werd noch in 1979 (3 nummers), noch in 1980 (3 nummers), noch in 1981 (1 nummer) gehaald. In 1983 werd nog een nieuwsbrief rondgestuurd, en in december van hetzelfde jaar verscheen het achtste en laatste nummer gecombineerd met SF Gids 56/57. Naast Abraxas zelf kwamen ook twee verhalenbundeltjes uit: 'Grenzen van Horror en Fantasy' (1980) door Eddy C. Bertin, en de bundel 'Triptiek voor Gruwel en Fantastiek' (1981).

3.2 - ALPHA

Engels- en Nederlandstalig clubzine van de gelijknamige club. circa 23 nummers, Quarto/A4 formaat, 1953 - 1956. Redactie: Jan Jansen en Dave Vendelmans.

Waarschijnlijk was dit het eerste regelmatig uitgegeven fanzine op het Europese continent. Na eerder fanzines en reacties uit Groot Brittannië te hebben ontvangen, gaven Jan Jansen en Dave Vendelmans in de zomer het eerste nummer uit van Alpha News uit, een naam die later werd ingekort tot Alpha. Het eerste nummer telde zeven pagina's en had zowel een Nederlands- als Engelstalige inhoud. Weldra veranderde dit in een volledig Engelstalige inhoud. Dave Vendelmans wist Alpha op zijn werk te reproduceren. Toen deze in 1956 naar Canada emigreerde en de club werd stopgezet, hield op het zine op te bestaan.

3.3 - ASFALTA-NEWS

Engels- en Franstalig newszine van de club Asfalta. 1 nummer (1), Quarto formaat, september 1973. Redactie: Julien C. Raasveld.

Asfalta-News werd uitgegeven ter gelegenheid van een conventie in Hongarije. De inhoud betrof een kort overzicht van Science Fiction en Fantasy in Vlaanderen. Het Franstalige gedeelte werd door Danny De Laet verzorgd, het Engelstalige gedeelte door Julien C. Raasveld.

3.4 - ASFALTAGRAM

Clubzine van Asfalta. 18 nummers (0-17). A5 formaat (0, 11,) Half Quarto (12) A4 formaat (1-10, 13-17). juli 1973 - mei 1977. Redactie: Julien C. Raasveld.

In 1976 werd de samenwerking van Julien C. Raasveld en Robert A.J. Zielschot ten aanzien van Info en Info-Suplement opgeheven zodat Julien C. Raasveld meer aandacht aan Asfaltagram kon gaan geven. Met het clubzine werd gestopt toen Raasveld begon met het nieuwe clubzine Progressef Magazine. In september 1973 verscheen ook nog het newszine Asfalta-News.

3.5 - ATLAN

Fanzine van Kees van Toorn die zich verschool achter het pseudoniem 'Sixth Dimension Times'. 19 nummers (1-24), A4 formaat, 1970 - december 1976.

Dit was het eerste fanzine van Kees van Toorn. Hij begon er mee in 1970 om informatie beschikbaar te maken aan Nederlandse fans op Perry Rhodan-gebied en later Science Fiction in het algemeen. Voorts bevatte Atlan originele Nederlandse proza, vertaald materiaal, boek- en filmbesprekingen alsmede een soms felle brievenrubriek. De naam 'Sixth Dimension Times' was afkomstig van een Duits samenwerkingsverband van Van Toorn met een aantal Duitse fans, dat vlak voor Heicon '70 was gestart. Door militaire dienst begon de produktie van het zine vertraging op te lopen. Een bijna fataal motorongeluk in 1976 deed de produktie van

het blad geheel stagneren. Nummer 24 was in feite een brief die werd rondgestuurd om de situatie rond het fanzine te verduidelijken.

3.6 - ATLANS ACHTERGROND

Newszine van Kees van Toorn. 2 nummers (1-2), A4 formaat, 1974 - 1976.

In dit zine berichtte Kees van Toorn over de vertragingen die bij de uitgave van Atlan optraden en werd er alsnog geprobeerd om relevant nieuws aan de abonnees van het zine Atlan door te spelen.

3.7. - ATOR MONDIS

Fanzine van Peter Kaptein. 7 nummers (1-1 - 2-3), A5 formaat, april 1991 - september 1992.

Peter Kaptein liep al in 1990 met het plan rond een eigen zine te beginnen. Eerst was er nog sprake van dat hij wellicht het inmiddels ingeslapen Rakis over zou nemen, maar eind augustus, begin september van dat jaar besloot hij zelf een fanzine te beginnen. Voor Ator Mondis werd her en der - in de Conflictgazet[10], Holland SF, SF Gids, SF Terra en Spaciale Aanbieding[11]- oproepen geplaatst voor bijdragen voor het nieuwe zine. Na verscheidene vertragingen verscheen in april 1991 het eerste nummer van Ator Mondis. Als promotiestunt werd op de algemene ledenvergadering van het NCSF op 24 april een gesigneerd exemplaar van Ator Mondis 1-1 geveild voor *f* 17,--. Zoals de meeste zines had ook Ator Mondis vanaf het begin te kampen met vertraging. Het eerste nummer van de tweede jaargang was ondanks de gedrukte verschijningsdatum pas voor het eerst op Perry Rhodan dag 17 van 4 oktober 1992 verkrijgbaar. Abonnees kregen het nummer nog later in de bus. Het tweede nummer van die jaargang verscheen in november 1992 alhoewel de maand juni op de cover te vinden was. Nummer 3 verscheen in maart 1993, maar volgens de cover september 1992.

3.8 - ATTACK OF THE MUTANT PANCAKES

Engelstalig fanzine van Paul Harland[12]. 1 nummer (1), A5 formaat, 1985.

Dit was een eenmalige uitgave verzorgd door de auteur en fan Paul Harland.

3.9 - BOE

Fanzine van Michelle Suykerbuyk en Koen Vanreusel. 5 nummers (1-5), A5 formaat (1-3) A4 formaat (4-5), maart 1979 - 1981. Redactie: Michelle Suykerbuyk (1-5), Koen Vanreusel (3-5).

Dit zine verscheen als bijlage van Progressef Magazine en werd gefabriceerd door de kinderen van fans. Het eerste nummer werd met Progressef Magazine 7 meegestuurd.

3.10 - CAHIER

*Engelstalig fanzine van Jozef Peeters. 1 nummer (1), 20*26cm formaat, 1976.*

---

[10]Het clubzine van de spelletjesvereniging Ducosim.

[11]Dit was een boeken/nieuwsblaadje dat Jos Lexmond toestuurde aan zijn klanten. Hierin verschenen de titels van de tweedehands boeken die Jos Lexmond te koop had, en de gesignaleerde nieuwe titels.

[12]Pseudoniem van Jean Paul Smit.

In een poging om de inhoud van Cahier Jean Ray te verbreden werd nummer 6 van deze reeks herdoopt tot Cahier. Het experiment faalde en nummer 7 van de reeks heette gewoon weer Cahier Jean Ray.

3.11 - CAHIER JEAN RAY

*Engels-, Frans- en Nederlandstalig clubzine van Werkgroep Jean Ray. 9 nummers (1-9), 20*26cm formaat (1-6) 16*24cm formaat (6bis) A5 formaat (7-9), juli 1971 - 1981. Redactie: Arlette de Belder (1), Jozef Peeters (1-9).*

Cahier Jean Ray was een jaarlijkse publikatie van Werkgroep Jean Ray. Het eerste nummer verscheen in juli 1971 en was gecombineerd met nummer 18/19 van het literaire tijdschrift Argo. De leden ontvingen ook het newszine Icon-Nieuws. Nummer 6 van het zine werd eenmalig herdoopt tot Cahier. Ook verscheen er daarna een nummer 6bis Essef enzoo.

3.12 - CAHIER JEAN RAY/KOSMOS

Fanzine van Jozef Peeters opgenomen in Kosmos. 2 nummers (0-1), A4 formaat, augustus 1966 - januari 1967.

Voordat Jozef Peeters begon met de losse uitgaven van Cahier Jean Ray verschenen er twee nummers in het fanzine Kosmos. In Kosmos 1 verscheen Cahier Jean Ray 0. In Kosmos 3 verscheen Cahier Jean Ray 1. Bij de losse uitgave werd opnieuw begonnen met de nummering van Cahier Jean Ray.

3.13 - CERBERUS

Clubzine van SF Belgium. 11 nummers (1-11), A4 formaat, februari 1991 - september 1992. Redactie: Eddy C. Bertin (1-8), Alfons Maes (1-8).

Op de SF Belgium dag van 14 oktober 1989 in Aalst werd besloten tot het samengaan van SF Gids en Survival Magazine. Gedurende heel 1990 werd tijdens bijeenkomsten van SF Belgium gesproken over de fusie tussen de twee fanzines. Rond augustus van dat jaar stond het besluit vast dat vanaf begin 1991 een gezamenlijk nieuw zine uit zou komen, genaamd Cerberus. Deze naam was afgeleid van die van de hellehond uit de Griekse mythologie. Zijn drie koppen symboliseerden de drie 'underground' literatuurstromingen die in het zine te vinden waren: Science Fiction, Fantasy en Horror. Onder de gezamenlijke redactie van Eddy C. Bertin en Alfons Maes verscheen het eerste nummer van Cerberus eind januari 1991 met publicatiedatum februari 1991.

3.14 - CONTACT

Engelstalig fanzine van Jan Jansen. 15/20, Quarto/A4 formaat, 1959/1960. Redactie: Jan Jansen.

Nadat Alpha door het vertrek van Dave Vendelmans was gestopt, begon Jan Jansen rond 1959/1960 met de uitgave van zijn fanzine Contact. Van Contact zijn het precieze aantal uitgaven en de verchijningsdata onzeker.

3.15 - CONTACT

Newszine van Peter Kaptein. 1 nummer (1), A4 formaat, september 1991.

Van dit kort levende initiatief verscheen 1 nummer dat werd uitgedeeld tijdens het SF Café van 30 september 1991.

3.16 - CTHULHU

Fanzine gericht op Horror en in het bijzonder H.P. Lovecraft en de Cthulhu-mythos 6

nummers (0-5), A4 formaat, september 1983 - maart 1985. Redactie: Ed Vos.
De naam van dit zine was afkomstig van de Cthulhu-mythos die door de auteur H.P. Lovecraft en zijn navolgers was geschapen. De oplage van nummer 1 (december 1983) bedroeg 250 exemplaren. Nummer 5 verscheen vanwege financiële problemen en tijdgebrek als nooduitgave in maart 1985. Na dit nummer zou Cthulhu kleiner en dikker worden, maar het lot wilde dat nummer 6 nooit het levenslicht zou zien.

3.17 - DAPPER
Engelstalig apazine van Lynne Ann Morse. 6 nummers (1-6), A4 formaat, januari 1992 - november 1992.
Op Beneluxcon 17/Hillcon II (november 1991) benaderde Lynne Ann Morse een aantal mensen om mee te doen aan dit apazine. DAPPER stond voor Dutch Amateur People's Press Energetically Reproducing. Het eerste nummer verscheen in januari 1992. DAPPER kende een groot aantal contribuanten, van zowel van binnen als buiten Nederland en Vlaanderen.

3.18 - DRAB
*Clubzine van gelijknamige Amsterdamse stichting. 16 nummers (1-1 - 4-4), A4 formaat (1-1 - 1-3, 2-1 - 2-4) 24,3*17,4cm formaat (1-4) A5 formaat (3-1 - 4-4), mei 1973 - juli 1980. Redactie: Peter Kuipers (1-1 - 2-4), W. Jansma (2-1 - 2-4), R. Faber (2-1 - 2-4), R. De Vust (3-1 - 4-2), W. De Blécourt (3-1 - 4-4), P. Westervoorde (3-1 - 3-3), Y. De Vries (3-2 - 4-4), D. Cohen (4-2 - 4-3), E. Mensink (4-2 - 4-4), T. Tams (4-2 - 4-4).*
Omdat in Drab geen uitgavedata werden vermeld, is de geschiedenis van dit zine enigszins onzeker. Waarschijnlijk kwam het eerste nummer van Drab uit in 1973. Men verkocht zowel nummers los als via een abonnement. De uitgave van het zeer fraaie clubzine Drab was een zware belasting voor de vereniging en vanwege de kosten moest men echter op een gegeven moment de losse verkoop staken. Na lange vertraging verscheen in juli 1980 het laatste nummer.

3.19 - DRUKWERK
Fanzine van Julien C. Raasveld. 3 nummers (1-3), A4 formaat, 1982 - 1983.
In Drukwerk verscheen naast werk van de Drie Zusters ook materiaal uit andere genres.

3.20 - DUNWICH DREAMS
Engelstalig fanzine van Eddy C. Bertin. 8 nummers (1-1 - 2-4), A5 formaat, september 1982 - mei 1984.
Dunwich Dreams was een apazine voor de Amerikaanse organisatie The Esoteric Order of Dagon. Het systeem was dat iedere deelnemer een aantal exemplaren van een eigen fanzine instuurde, en daar zo'n 80 tot 200 fanzines voor terugkreeg. Het meeste materiaal stond in verband met H.P. Lovecraft maar er kwamen ook andere fantastische onderwerpen aan bod.

3.21 - ENDEMARE
Fanzine van Jan van Breda en René Fransen. 12 nummers (1-1 - 3-2), A5 formaat (1-1 -1-3, 1-5, 2-4 - 3-2) A4 formaat (1-3b -1-4, 2-1 - 2-3), december 1985 - februari 1989.
Endemare was een uitgave van de Unquendor-herberg Endemar te Utrecht.

Endemare 1-3b (mei 1986) was een poster special met een A4 formaat.

3.22 - ESSEF

Fanzine van Kees van Toorn. 1 nummer (1), A4 formaat, januari 1977.

Nadat zowel Kees van Toorn als Robert A.J. Zielschot enige jaren bezig waren geweest met fanzines in een beperkte oplage, ontstond er in 1976 het idee op zich op een groter publiek te gaan richten. De redacties van beide 'fan-uitgeverijen' kwamen bij elkaar en Kees van Toorn, Robert A.J. Zielschot, Ben van Kerkvoorde en Jacques Roos besloten gezamenlijk een zine uit te geven. De titel van het nieuwe zine zou Essef worden. Voordat het eerste nummer werd gedrukt, ontaarde het beleid en de samenstelling van het blad op redactieniveau in een meningsverschil. Kees van Toorn wilde meer proza, Robert A.J. Zielschot wilde meer strips. Na overleg bij Robert A.J. Zielschot te Utrecht, werd besloten dat ieder zijn eigen weg zou gaan. Kees van Toorn stuurde eind december 1976 een nieuwsbrief rond waarin hij over de scheiding berichtte en de uitgave van (zijn) zine Essef aankondigde. Ook werd in deze nieuwsbrief vermeld dat Robert A.J. Zielschot waarschijnlijk ook een zine Essef zou uit gaan geven, maar die zou "...als pure stripmagazine in de handel komen (enkel bij antiquariaten...". In januari 1977 gaf Kees van Toorn zijn Essef uit. Nummer twee stond voor april van dat jaar gepland. Toen Robert A.J. Zielschot echter in februari van dat jaar ook met zijn Essef uitkwam (met strips en verhalen), stopte Kees van Toorn met de uitgave van zijn Essef om de verwarring rondom de naam te stoppen. Hij ging op zoek naar een alternatief. Met Essef was de eerste stap gezet naar de wereld van de grote distributeurs en er was inmiddels een hecht team ontstaan dat bestond uit Kees van Toorn, Ben van Kerkvoorde, Gerard Metekohy en Bert Visser (die een eigen drukkerij bezat). Dit team begon na Essef met het prozine Orbit.

3.23 - ESSEF

Fanzine van Robert A.J. Zielschot, en later prozine van Barnett Productions. 10 nummers (1-10), A4 formaat, februari 1977 - november 1979. Redactie: Jacques Roos (1-3), Robert A.J. Zielschot (1-5), Raymond Donkersloot (5-7), Puck van Beekum (8-10).

Na het meningsverschil met Kees van Toorn, besloot Robert A.J. Zielschot zelf een zine uit te geven. Dit werd in februari 1977 Essef, een titel die Kees van Toorn op dat moment ook voerde voor zijn eigen zine. Na één uitgave stopte Kees van Toorn toen met zijn Essef, en begon met het uitgeven van Orbit. Robert A.J. Zielschot vormde samen met Jacques Roos tot en met nummer 3 de redactie van Essef. Vanaf nummer 4 stond het zine, op de redactie na, geheel onder de hoede van Barnett Productions, wat Essef in feite tot een prozine maakte. Nummer 5 was het laatste nummer met Robert A.J. Zielschot als redacteur, maar het copyright van Essef bleef echter tot en met nummer 7 bij Robert A.J. Zielschots fanuitgeverij RAJ-Publications liggen.

3.24 - FANBRIEF

Fanzine van Johnny Haelterman. 12 nummers (1-12), A4 formaat, januari 1984 - december 1984.

Dit was een zeer goedkoop zine. De porto kostte namelijk al meer dan een abonnement. Fanbrief bestond uit vijf of meer vellen die door Johnny Haelterman als uitprobeersel op de markt gebracht. De respons viel echter tegen en het zine kende geen vervolg. Later begon Johnny Haelterman met het culturele tijdschrift Horizon

waarin sporadisch fantastische verhalen verschenen. Johnny Haelterman verzorgde ook een aantal fanuitgaven zoals de bundels spookverhalen 'Geesten & Geleerden' deel I en II, 'De angst van Adam Assche' van Patrick Bernauw en 'In een dorp, Heaven's End genaamd' van Johan Deseyn.

3.25- FANDATA

Fandata was een initiatief van Jozef Peeters en de Werkgroep Jean Ray. Het was een index van artikelen over fantastische films, cartoons, strips, Science Fiction, fantastische- en misdaadliteratuur in de belangrijkste dag- en weekbladen in het Nederlandse taalgebied. Het gecombineerde nummer 1/2 werd in juni 1982 uitgebracht. In september 1982 verscheen nummer 3. Uiteindelijk zou er december 1982 nog een nummer 4 volgen. De samenwerking verliep uitstekend maar uiteindelijk werd het project gestaakt vanwege te geringe belangstelling.

3.26 - FANDOM'S FILM GALLERY

Engelstalig fanzine van Jan van Genechten. 3 nummers (1-3), mei 1975 - 1978.
Dit zine was gespecialiseerd in fantastische films.

3.27 - FANJAN

Engelstalig fan- en apazine van Jan Jansen. 2 nummers (1-2), A4 formaat, oktober 1972 - januari/maart 1973.
Nummer 2 van Fanjan werd verdeeld door OMPA[13].

3.28 - FANTASIE EN WETENSCHAP

Fanzine van Ben Abbas en Lo Hartog van Banda. 4 nummers (1-4), A5 formaat, december 1948 - maart 1949.

3.29 - FANTASTISCHE VERTELLINGEN

Fanzine van Remco Meisner. 28 nummers (0-27), A4 formaat (0-16), A5 formaat (17-27), april 1979 - oktober 1990.
Het verhaal gaat dat Remco Meisner van Eddy C. Bertin de raad kreeg zelf een zine te beginnen om zijn korte verhalen in kwijt te kunnen. Dit was sarcastisch bedoeld, maar Remco Meisner ging hier serieus op in. In januari 1979 publiceerde Eddy C. Bertin in zijn SF Gids een brief gedateerd op 28 oktober 1978. Hierin kondigde Remco Meisner een eigen fanzine aan, Fantastische Vertellingen. De ongeveer vijftig reacties die Remco Meisner toen binnenkreeg, gaven aanleiding om verder te gaan. Na aankondigingen in verscheidene andere zines zoals Holland SF, Orbit, King Kong SF, Progressef Magazine en Rigel Magazine verscheen nummer 0 in februari 1979. Nummer 1 (april 1979) werd in een optimistische oplage van 1000 gedrukt. De oplage van nummer 2 was iets meer bescheiden met 250 exemplaren. Dit was meteen ook de laagste oplage in de geschiedenis van het zine. Remco Meisner deed veel aan promotie voor zijn zine. Zo was hij te horen op de radio en verscheen hij op 27 januari 1980 samen met Elmar-redacteur Simon Joukes en de auteur Manuel van Loggem op televisie bij het programma 'Sprekershoek'. Ook verschenen er artikelen en interviews in Het Utrechts Nieuwsblad, de Amsterdamse krant De Echo, het recensieblad van het Nederlands Bibliotheek en Lektuur

[13]OMPA was een Brits apazine en stond voor Off Trails Magazine Publishers Association en werkte volgens hetzelfde systeem als PAPA. In OMPA verschenen o.a. bijdragen van Julien C. Raasveld en Jan Jansen.

Centrum, Het Algemeen Dagblad, Trouw en Elsevier Magazine. Fantastische Vertellingen werd afgezet via zo'n 300 abonnees en sinds 1980 via de distributiemaatschappij Dirty Books. Ook verscheen er bij Fantastische Vertellingen in 1980 een minizine (n.a.v. 3 conventies) en werd het ultra-kleine zine Tjonge uitgegeven. Helaas deed het verschijnsel zich voor dat, hoe fraaier Fantastische Vertellingen werd, met des te meer vertraging het zine uitkwam. In april 1990 werd aan contribuanten van de stichting Fantastische Vertellingen een gratis 'nummer' 26a toegezonden, wat een reclamefoldertje was voor de door de stichting uitgegeven Rare Boekjes. Nummer 27 van oktober 1990 werd het laatste nummer. Naast het fanzine Fantastische Vertellingen gaf Remco Meisner via de stichting Fantastische Vertellingen een aantal verhalenbundels, een strip (Fantastische Verbeeldingen) en de reeks Rare Boekjes uit (zie Hoofdstuk 8 'UITGEVERIJEN').

3.30 - FANTOOM

Engels- en Nederlandstalig fanzine van Gilbert Verschooten. 6 nummers (1-6), A4 formaat, april 1975 - 1979.

Dit zine richtte zich op 'Horror en Fantasy & Horror'.

3.31 - FAN!SCENE

Fanzine van Nico Veenkamp. 2 nummers (0-1), A4 formaat, november 1991 - mei 1992.

Nummer 0 van dit fanzine verscheen op Beneluxcon 17/Hillcon II, toevalligerwijs tegelijkertijd met nummer 1 van Manifesto Bravado. FAN!scene bracht voornamelijk filmnieuws over de Drie Zusters en nieuws over Japanimation[14].

3.32 - THE FLYING DUTCH

Clubzine van Star Trek Vereniging The Flying Dutch. 24 nummers (1-25), A4 (1-17) A5 (18-25), juni 1985 - december 1992. Redactie: Christine Labordus (1-15), Jacqueline Coté (16-23, 25) Henk Groenendijk (24).

De Star Trek Vereniging The Flying Dutch gaf een gelijknamig clubzine uit. Niet alle uitgaven werden genummerd en in sommige gevallen ontbrak zelfs de jaaraanduiding.

3.33 - THE FORCE

Clubzine van de Star Wars-fanclub. 12 nummers (Dutch Star Wars Fanclub Nieuwsblad 1 - The Force 2-6), A4 formaat (Dutch Star Wars Fanclub Nieuwsblad 1, Star Wars Fanclubblad Galaxy 2-1) A5 formaat (Dutch Star Wars Fanclubblad 2/3 - Star Wars Nieuwskrant 4, Galaxy Fanclubblad 5 - The Force 2-6), 1981 - 1985. Redactie: Juliëtte B. La Pierre.

Dit zine verscheen onder een veelvoud van namen: nummer 1 als Dutch Star Wars Fanclub Nieuwsblad, het dubbelnummer 2/3 als Dutch Star Wars Fanclub Blad, nummer 4 als Star Wars Nieuwskrant. Het volgende nummer was Star Wars Fanclubblad Galaxy 1, waarna vreemd genoeg de nummers 5, 6 en 7 van Galaxy Fanclubblad verschenen. Alle zes de nummers van de tweede jaargang werden The Force genoemd.

---

[14] Japanse animatie-tekenfilms.

3.34 - A FOREIGN FANZINE
Engelstalig fanzine van Roelof Goudriaan. 9 nummers (1-9), A5 formaat (1-5/6, 8) A4 formaat (7,9), augustus 1980 - november 1985.
Dit fanzine kwam tot stand na Roelof Goudriaans eerste conventie, een Perry Rhodan dag. Met het clubzine Matrix van de British SF Association als voorbeeld besloot hij zijn niet al te positieve ervaringen af te reageren in een fanzine. Voor de Engelse taal werd gekozen om een groter bereik te hebben. Het eerste nummer kende een oplage van 30 exemplaren, een getal wat later flink omhoog zou gaan. A Foreign Fanzine kende een internationale verspreiding. Het werd uiteindelijk stopgezet vanwege tijdgebrek, waarna Roelof Goudriaan zich volledig richtte op de uitgave van Shards of Babel. Met A Foreign Fanzine 3 (mei 1981) werd Zinergy meegestuurd, een bijlage van acht pagina's fanzinebesprekingen.

3.35 - FUCKING ANIMALS AND THINGS
Engelstalig fanzine van Annemarie van Ewyck. 4 nummers (1-4), A4 formaat, 1984 - augustus 1992.
Het eerste nummer van dit persoonlijke fanzine van Annemarie van Ewyck werd in 1984 met een Shards of Babel meegestuurd. In de loop der jaren verscheen op onregelmatige tijden nummers van Fucking Animals and Things of FAT zoals het zine ook wel bekend stond.

3.36 - FUTUR
Franstalig fanzine van Danny De Laet, 3 nummers (1-3), A4 formaat, juni 1968 - augustus 1969.

3.37 - GALAX
Fanzine van Julien C. Raasveld. 5 nummers (1-5), In lengte dubbelgevouwen A4 formaat (1-3) Quarto formaat (4-5), 1968 - november 1969.
Galax was het eerste Science Fiction-fanzine van Julien C. Raasveld. Daarvoor had hij al de avantgardistische tijdschriften Moment en Otzdos uitgegeven. Nog tijdens Galax begon Julien C. Raasveld met de uitgave van Science Fiction/Fan-tasy Fan. Hiermee begon hij een lange traditie van elkaar opvolgende fanzines.

3.38 - GALAXIS
De uitgeverij Vector had het plan opgevat om in februari 1967 te beginnen met de Nederlandse versie van het Amerikaanse prozine Galaxy Magazine. Hiervoor bestond het plan om eerst drie bundels met oude Galaxy-verhalen uit te geven. De uitgeverij gaf in totaal vijfmaal een bundel 'Galaxis' uit waarvan de eerste vier qua opmaak en met hun A5 formaat sterk op tijdschriftuitgaven leken. Zij werden samengesteld door Theo Kemp. De Nederlandse versie van het tijdschrift Galaxy Magazine is echter nooit verschenen.

3.39 - DE GROENE DRAAK
Clubzine van het Tolkienistisch Verbond Nederland. Van dit clubzine is weinig bekend. Er is minstens één nummer van uitgegeven in A5 formaat rond circa 1978

3.40 - HEXA
Fanzine van Ronald Grossey. 16 nummers (1-16), A5 formaat, november 1979 - juli 1984.
Dit goed verzorgde zine concentreerde zich op sprookjes, mythen, sagen, adult

fantasy et cetera. Het werd aangekondigd in verscheidene zines zoals Orbit en Rigel Magazine.

3.41 - HIGH TIDE

Engels- en Nederlandstalig newszine voor pre-supporters van ConFiction. 4 nummers (1-4), A4 formaat (1) A5 formaat (2-4), september 1985 - 1987. Redactie: Lynne Ann Morse.

Dit zine was bedoeld om informatie te geven aan het initiatief om de Worldcon naar Nederland te halen.

3.42 - HOLLAND SF

Clubzine van het Nederlands Contactcentrum voor Science Fiction. 144 nummers (1-1 - 26-6), A5 formaat (1-1 - 2-5) A4 formaat (2-6 - 26-6), augustus 1966 - december 1992. Hoofdredactie: Tjitte de Vries (1-1 - 2-1), nummer 2-2 is een congresnummer en de redactie daarvan is onbekend, Hein Jansen (2-3 - 4-2), Annemarie Kindt/van Ewyck (4-3 - 23-6), Nico Poppelier (24-1 - 26-6).

In het begin van het NCSF werd voorgesteld een professioneel ogend clubzine uit te geven, genaamd Token. Theo de Vries en Kathinka Lannoy maakten hiervoor de layout. Het zine was echter niet realiseerbaar zodat besloten werd een veel simpeler clubzine uit te gaan geven dat door Albert Taal op een beschikbare stencilmachine afgedrukt kon worden. Dit clubzine werd Holland SF. Het clubzine dankte haar naam aan Theo de Vries wiens Holland SF verkozen werd boven het voorstel van Frits Ferwenda: SFiel (een samentrekking van SF en -fiel). Het eerste nummer van Holland SF kwam uit in 1966 en was daarmee ook het laatste nummer van die eerste jaargang. Jaargang 2 begon curieus genoeg in 1968 en telde zes nummers. In deze jaargang verscheen het eerste verhaal en de eerste boekbespreking. Jaargang 3 kende vier nummers (waarvan nummer 1 en 2 een dubbelnummer vormden). Jaargang 4 telde drie nummers, en jaargang 5 vijf, waarvan het vierde nummer gecombineerd was met het blad Stripschrift. Het combinatienummer leverde nog een prijs op, de Eurocon Award van de Eurocon 1 te Triëste, Italië. In de beginjaren werd er voor de buitenlandse fans een English Summary meegestuurd. Na enige wisselingen werd de redactie van Holland SF gevormd door Annemarie Kindt en het bestuur van het NCSF. Hieraan kwam een eind toen op aandringen van Johan-Martijn Flaton een redactiestatuut werd opgesteld en het bestuur van de vereniging en de redactie van het clubzine gescheiden werden. Met ingang van jaargang 6 (1972) verschenen er elk jaar zes nummers van Holland SF. De uitgave van het zine legde zware druk bij de redactrice Annemarie Kindt, en in 1974 vroeg zij uitbreiding van de redactie. Spontaan gaf Rob Vooren hieraan op een algemene ledenvergadering gehoor en met ingang van Holland SF 9-3 (1975) vormde hij de versterking binnen de redactie. Rob Vooren verliet de redactie weer in 1976 vanwege tijdgebrek. Begin 1977 werd de redactie echter met vijf personen uitgebreid en een regelmatig wisselend redactieteam onder leiding van Annemarie zou vele jaren Holland SF samenstellen. Met ingang van nummer 1 van de dertiende jaargang (1979) werden de gekleurde gestencilde omslagen ingeruild voor de karakteristieke witte omslagen met zwarte offset-bedrukking. Johan-Martijn Flaton en Hanneke Engelenburg hadden een grote invloed op deze nieuwe lay-out. Na enkele nummers werd in diezelfde jaargang ook overgegaan van vastgeniete A4's naar dubbelgevouwen geniet A3-papier. Onder- tussen groeide ook samen met de omvang van de vereniging de oplage van Holland SF. In 1981 werd een oplage van 600 exemplaren behaald.

Holland SF vormde ook de wieg voor een fanzine. In Holland SF 19-2 verschenen voor het eerst vier blauwe bladzijden: The Jo-Jo Intersection, een rubriek van Jo Thomas en Johan-Martijn Flaton. Deze rubriek zou later tot een fanzine uitgroeien. De laatste maal dat de beruchte blauwe pagina's in Holland SF verscheen was nummer 2 van de 22ste jaargang.

Annemarie van Ewyck stopte in 1989 met de redactie van Holland SF omdat ze het te druk kreeg met de organisatie van ConFiction. Een aantal andere redactieleden was haar om dezelfde reden al voor gegaan. Met ingang van jaargang 24 nummer 1 (februari 1990) nam Nico Poppelier het redacteurschap op zich. Deze kondigde in het vijfde nummer van de 26ste jaargang aan met hoofdredacteurschap per januari 1994 te stoppen

3.43 - HORRORSCOOP

Fanzine van Barry Raymakers. 62 nummers (1-62), A4 formaat (1-36) A5 formaat (37-59) A4 formaat (60-62). maart 1981 - juli 1992.

Dit zine had voornamelijk aandacht voor films en video's van de Drie Zusters. Het begon allemaal toen op vrijdag 13 maart 1981 in het Brabantse Oosterhout het vier pagina's tellende eerste nummer van Horrorscoop van de copieermachine rolde. Dit nummer kende een oplage van liefst drie exemplaren en werd kosteloos verspreid onder de medewerkers Harry Vollenberg en Carlo Bloem. Na circa drie jaar werd Horrorscoop ook buiten de kring van vrienden, familie en bekenden verspreid. Na elf jaar stopte Barry Raymakers uiteindelijk met zijn zine.

3.44 - ICON-NIEUWS

Newszine van Werkgroep Jean Ray. 17 nummers (1-17), A5 formaat, juli 1976 - september 1980. Redactie: Jozef Peeters.

Dit newszine werd uitgegeven door Werkgroep Jean Ray naast de jaarlijkse uitgave van Cahier Jean Ray.

3.45 - INFO

Fanzine van Robert A.J. Zielschot (1-4), en later ook Julien C. Raasveld (2-4). 4 nummers (1-4), A5 formaat, februari 1974 -januari 1975.

Julien C. Raasveld kwam bij dit zine door een fusie van Info en Trifid: Deze fusie had meer van een overname weg omdat Trifid eenvoudigweg ophield met bestaan terwijl er aan Info niet al te veel veranderde. Naast het fanzine Info gaven Robert A.J. Zielschot en Julien C. Raasveld ook de reeks Info-Suplement uit.

3.46 - INFO-SFAN

Clubzine van de vereniging Sfan. 31 nummers (1-31), A4 formaat, november 1970 - december 1973. Redactie: Paul Torfs (1), Simon Joukes (1-31).

Dit was in 1970 de opvolger van het clubzine Sfan. Het zine werd in 1974 omgedoopt tot SF Magazine die doorging met de nummering.

3.47 - THE JO-JO INTERSECTION

Engels- en Nederlandstalig fanzine van Jo Thomas en Johan-Martijn Flaton. 25 nummers (1-1 - Special). A4 formaat (4-3 - 5-4) A5 formaat (5-5 - Special), juni 1985 - 1992.

Dit fanzine begon als een aantal blauwe pagina's in Holland SF 19-2 (juni 1985). Tot

en met 4-1 (Holland SF 22-1, februari 1989) bleef The Jo-Jo Intersection onderdeel van dit clubzine. Daarna ging het op eigen benen verder. De nummering van The Jo-Jo Intersection was niet volledig sluitend. Verder verscheen er ook nog een nummer van The Jo-Jo Intersection in het souvenierboekje van Beneluxcon 18/Hillcon III. Op die zelfde conventie verscheen er ook nog een Jo-Jo Intersection Special.

3.48 - KAPITEIN MUBBER'S EENZAME HARTEN MAGAZINE

Fanzine van Julien C. Raasveld. 1 nummer (1), A4 formaat, juli 1981.

3.49 - KING KONG SF

Fanzine van de King Kong Award. 25 nummers (1-25), A4 formaat (1-19) A5 formaat (20-25), oktober 1976 - 1989. Redactie: Rob Vooren (1-10 en 13-19), Atte Dijkema en Peter Boonstra (11-12), Vincent van der Linden (20-21), Paul Harland (22-25).

Dit zine werd gewoonlijk verkregen door f 20,- of meer te doneren aan de King Kong Award. Rob Vooren was eerst van plan een Progress Report ten behoeve van de donateurs van de King Kong Award uit te geven. Dit werd echter een fanzine waarvan het eerste nummer in oktober 1976 verscheen. Eerst was het zine King Kong Science Fiction genaamd, daarna werd het King Kong SF en het eindigde als simpel King Kong. Alhoewel King Kong SF van opzet een fanzine was, verscheen het soms ook als het juryrapport van de King Kong Award. In de loop der jaren ging de organisatie van de King Kong Award en ook daarmee ook de uitgave van het zine meermalen over in andere handen. Paul Harland was de laatste redacteur. Naast de reguliere nummers liet hij in januari 1989 het 'King Kong Kerstgeschenk' verschijnen. Dit vormde een extra uitgave buiten de normale reeks (en nummering). Nummer 25 (het juryrapport van de King Kong Award 1989) was het laatste nummer van King Kong SF. Daarna verscheen er nog in 1990 van King Kong Press het boekje 'Elegie voor kleine helden' van Paul Harland en Paul Evenblij. Dit was echter geen deel van de King Kong SF. Het juryrapport van de King Kong Award 1990 werd uitgegeven door Roelof Goudriaan en dit behoorde ook niet tot het zine, evenmin als de juryrapporten van 1991 en 1992 uit de handen van het driemanschap Jo Thomas, Johan-Martijn Flaton en Theo Hanou.

3.50 - KING KONG SF INFO

Newszine van de King Kong Award. 4 nummers (1-4), A4 formaat, oktober 1977 - maart 1978. Redactie: Rob Vooren.

Naast King Kong SF gaf Rob Vooren ook viermaal een newszine uit met de perikelen rond de nieuwe award. King Kong SF Info bestond uit een aantal enkelzijdig bedrukte pagina's die aan elkaar waren geniet.

3.51 - KOSMOS

*Frans- en Nederlandstalig fanzine van Danny De Laet en Jozef Peeters. 11 nummers (0-9), A4 formaat (0-1, 3-9) 14*21cm formaat (2), juli 1966 - 1971. Redactie: Serge Bertran[15] (0-9), Jozef Peeters (0-3).*

Dit fanzine verscheen in verschillende formaten en met een sterk afwisselende van inhoud. Kosmos 0 bevatte een lijst met titels van de voornaamste vertalingen van boeken der Drie Zusters in het Nederlands. In Kosmos 1 en Kosmos 3 verschenen respectievelijk Cahier Jean Ray 0 en Cahier Jean Ray 1. Kosmos 7 bestond

[15]Dit was een pseudoniem van Danny De Laet.

simpelweg uit een tweezijdig bedrukt blad. Daarnaast verschenen ook nog eens een Kosmos 4bis en een Kosmos 7bis. Het fanzine kende één dubbelnummer en een special voor Sfancon 1 van 1970. Kosmos werd uitgegeven door de Vereniging ter Bestudering der Nederlandse Wetenschappelijke Verbeeldingsliteratuur, maar achter deze welluidende naam zat in feite enkel Danny De Laet.

3.52 - KREST

Fanzine/stripblad. 4 nummers (1-4), A4 formaat, 1981. Redactie: Wietse Bakker en Gerard Meerkerk.

Krest was een zine gespecialiseerd in Science Fiction/Fantasy strips. Er verschenen echter ook enige verhalen in.

3.53 - LEESBLAD

Fanzine van Peter Motsy Motte. 4 nummers (1-4), A4 formaat, december 1991-1992.

In september 1991 verstuurde Peter Motsy Motte brieven naar hem bekende fans, met de aankondiging van zijn nieuwe zine: Leesblad. In oktober van dat jaar werd er een persbericht met dezelfde strekking verstuurd. Het eerste nummer van Leesblad werd in december 1991 verzonden en viel rond de jaarwisseling bij de abonnees in de bus. Dit nummer was bedoeld als eerste nummer voor de jaargang van 1992. Het lag in de bedoeling van Peter Motsy Motte de Science Fiction als literair genre uit haar isolement te halen. Hierom werd zowel SF als mainstreamliteratuur opgenomen. De naam Leesblad was afgeleid van het Franstalige literaire tijdschrift Lire, een bloemlezing genaamd 'Vlaams Leesboek', en de titel van de Vlaamse krant Nieuwsblad.

3.54 - LEMBAS

Clubzine van het Tolkien Genootschap Unquendor. 55 nummers (1-57), A5 formaat, september 1981 - oktober 1992. Redactie: Renée Vink (1-17, 50), Boudewijn Korting (18-20/21), Koen van Dijk (18-22), Rob Oostenrijk (23-30), Nicole Helwes (31-39), Bert Jan Kamphuis (31-34), Erik Barth (31-57), Erna Barth (36-49, 50-57), Richard Nooteboom (36-44), Joost van Gijsen (45-49, 50-57), Ron Ploeg (50), Geeske M. Kruseman (54-57).

Lembas was de naam van het elvenbrood uit de cyclus 'In de ban van de Ring' van J.R.R. Tolkien. Deze naam werd verkozen uit een reeks alternatieven als Mathom, Rivendell, Smaug en Gollum. Direct met de oprichting van het Tolkien Genootschap Unquendor werd in september 1981 in een oplage van 75 begonnen met het uitgeven van het clubzine. Naast het clubzine werd ook regelmatig een nieuwsbrief in A4 formaat rondgestuurd. Ook gaf het genootschap nog een aantal malen een Lembas Extra uit (1985, 1986, 1988, 1990, 1991) waarin ruimte was voor iets langere artikelen.

3.55 - MADSFAN'S SINFOM

*Fanzine van Simon van Meygaarden. 4 nummers (1-4), 12*20cm formaat (1) Quarto formaat (2) A4 formaat (3-4), april 1973 - 1974.*

Het eerste nummer van dit fanzine bestond uit een geniet boekwerkje met doorslagpapier en kartonnen kaft. De nummers 2, 3 en 4 van Madsfan's Sinfom waren losse vellen doorslagpapier. De oplage bedroeg zo'n 100 stuks.

3.56 - MANIFESTO BRAVADO
Fanzine van Jaap Boekestein. 14 nummers (1-14), A4 formaat, november 1991 - december 1992.
Het eerste nummer verscheen onaangekondigd op Beneluxcon 17/Hillcon II (22-24 november 1991). De redacteur noemde zijn zine een SF-handout-magazine. Dit betekende dat dit fanzine enkel op SF-bijeenkomsten rechtstreeks (à *ƒ* 2,50) bij de redacteur te koop was. Manifesto Bravado verscheen regelmatig op SF-manifestaties die Jaap Boekestein bezocht. De naam was geïnspireerd door de tijd(s)geest, een tentamen staatshuishoudkunde en een BBC-documentaire.

3.57 - MEDEDELINGEN
Newszine van de Werkgroep Jean Ray. 10 nummers (1-10), A4 formaat, 1970 - 1975. Redactie: Jozef Peeters.

3.58 - METASFEER
*Fanzine onder de oude redactie van het toen al opgeheven Progressef (Abilash, Marc Torfs). 1 nummer (1), 16*24cm formaat, december 1982.*
Toen na 4 nummers het zine Progressef in feite werd stopgezet, werd door de redactie besloten een nieuw fanzine te beginnen: Metasfeer. De eerste 25 inschrijvers kregen een pentekening van Marvano[16] en Abilash. Na het eerste nummer verscheen er echter nooit een tweede van Metasfeer.

3.59 - MORGEN
*Prozine. 6 nummers (1-6), A4 formaat (1-4) 14*21cm formaat (5) A5 formaat (6), oktober 1971 - mei 1975. Redactie: Manuel van Loggem.*
De eerste vijf nummers van Morgen verschenen van oktober 1971 tot november 1972 bij uitgeverij De Dam, met een oplage van 10.000. Hiervan waren 7000 voor Nederland en 3000 voor Vlaanderen gepland. De Vlaamse distributiemaatschappij weigerde echter een tijdschrift te verdelen met een oplage beneden de 5000. In totaal werden slechts zo'n 5000 exemplaren verkocht. Deze lage afzet, gecombineerd met de hoge kosten werden later als redenen voor het falen van het prozine opgegeven. De distributie van nummer 1 tot en met 5 was in handen van de verdeelmaatschappij Aquarius. Nummer 6 verscheen in een oplage van 550 in mei 1975 als Info-Suplement 6-1. Van de geplande nummer 7, ook in de reeks Info-Suplement, is nooit wat terecht gekomen.

3.60 - MUIRGHEAL
Nederlands-, Engels-, Frans- en Duitstalig apa- en fanzine van Simon Joukes. 4 nummers (1-4), Quarto formaat, 1972 - 1974.
Muirgheal was de Oud Ierse naam van het mythische wezen Muriël. Dit fanzine begon in PAPA maar ging daarna zelfstandig verder. Een vijfde nummer, onder de nieuwe naam Muirgheal revisited lag klaar, maar ging nooit ter perse.

3.61 - NACHTMERRIE
Fanzine van Eddy C. Bertin en Jacky Vander Haegen. 24 nummers (1-24), half Quarto formaat, juli 1962 - november 1964.
Dit zine had een oplage van 8 omdat dit aantal met carbon doorslagpapier nog net

[16]Pseudoniem van Marc Vanoppem.

haalbaar was. De 30 à 40 pagina's, in het geheel volgeschreven en geïllustreerd door beide redacteuren, werd ook door hen zelf uitgetikt. Door deze methode begon ieder verhaal, artikel et cetera met een eigen nummering. Nachtmerrie werd verkocht aan familie, vrienden en kennissen. De cover van nummer 20 zou later gedeeltelijk worden gebruikt voor Eddy C. Bertins eerste boek, 'Horror House'. Ook verschenen de eerste versies van het prijswinnende verhaal 'De Stad' en het DAW-verhaal 'Darkness, my name is' in Nachtmerrie. Het laatste nummer, nummer 24 (18 september 1964) verscheen voor nummer 23 (3 november 1964) omdat voor Nachtmerrie 23 een verhaal nog niet geheel was uitgetikt.

3.62 - THE NETHERPAPERS
Engelstalig fanzine van Leo & Annemarie Kindt. 2 nummers (1-2), A4 formaat, oktober 1972 - februari 1973.
Dit fanzine werd door deze twee fans opgezet vanwege de vele buitenlandse fanzines die ze ontvingen.

3.63 - A NEWSLETTER FROM THE HAGUE / DEN HAAG NIEUWSBLAADJE
Engelstalig fanzine van Billy H. Pettit, 1 nummer (1), A4 formaat, januari 1968.
Billy H. Pettit was waarschijnlijk een tijdelijk (?) in Den Haag wonende Engelstalige fan met brede contacten in het internationale fandom. Het zine met de tweetalige naam bestond uit een enkel, aan twee zijden gestencild velletje. Buiten dit ene nummer werd noch van de redacteur, noch van zijn fanzine in het Nederlandse fandom nog iets vernomen.

3.64 - OMEGA
Fanzine van Zacharias L.A. Nuninga, 3 nummers (0-2), A4 formaat, januari 1975 - november 1975.
Dit zine kwam voort uit bijeenkomsten van zes SF-vrienden (o.a. Willem Hettinga.) in Groningen. De start werd aangekondigd eind 1974 en in januari 1975 kwam nummer 0 uit. Dit nummer werd aan de binnenzijde echter wel betiteld als Vol 1 Nr 1. Deze vreemde telling zou ook in nummer 1 en 2 worden voortgezet.

3.65 - OMEGA NIEUWS
Fanzine van Zacharias L.A. Nuninga. 1 nummer (1), A5 formaat, februari 1977.
Waarschijnlijk in een poging Omega weer nieuw leven in te blazen werd Omega Nieuws rondgestuurd. Dit zine strandde na het eerste nummer.

3.66 - ORBIT
Prozine van Kees van Toorn. 31 nummers (1-31), A4 formaat, augustus 1977 - zomer 1987.
Na het meningsverschil met Robert A.J. Zielschot, besloot Kees van Toorn in 1977 zijn zine Essef niet alleen een nieuwe naam te geven, maar ook om de opzet te veranderen en daadwerkelijk in de losse verkoop te gaan. Aangezien Essef van Robert A.J. Zielschot ook via de losse verkoop verkrijgbaar was, moest er een andere naam voor het zine van Kees van Toorn komen. Dit werd Orbit. De naam werd op de eerste redactievergadering bij de drukker voorgesteld door Jos Visser. De naam werd daarna met het door Helmut Pesch ontworpen 'Orbit-mannetje' als logo gedeponeerd. Het eerste nummer van Orbit kwam rond half augustus 1977 uit. Vanaf het begin af aan was Orbit een kwaliteitsprodukt met een kleurencover, glanspapier en veel foto's en illustraties. De grote doorbraak kwam meteen in 1978

door de film 'Star Wars' waarvan in Orbit een kleurenspecial werd afgedrukt. In 1978 werd Orbit dan ook op Eurocon 4 in Brussel onderscheiden met de Eurocon Award voor het beste Europese Science Fiction tijdschrift. De distributie werd in Nederland verzorgd door Bêta Press te Gilze en in België door diverse instanties, waaronder De Contact. De startoplage van het zine bedroeg 6000 stuks, hetgeen later terugzakte naar 5000 stuks. Nummer 23 van Orbit verscheen in combinatie met SF Terra 65. Door deze samenwerking kon er een speciale kleureneditie worden gedrukt, die geheel gewijd was aan de film 'Star Wars III - The Return of the Jedi'. De verkochte oplage zorgde er voor dat zowel Orbit als P.R.S.F. Terra een goede financiële injectie kregen. Orbit had, zoals de meeste zines, na verloop van tijd te kampen met vertragingen in de uitgave van de nummers. Zo liet Orbit 30 in 1986 lang op zich wachten. In oktober 1986 verstuurde Kees van Toorn hierover een brief aan al zijn leden. De laatste Orbit, nummer 31 verscheen in de zomer van 1987. In januari 1988 werd weer een brief rondgestuurd waarin Kees van Toorn zich verontschuldigde voor het late verschijnen. De organisatie om de Worldcon naar Nederland te halen en terugkerende 14-daagse Perry Rhodan vertalingen slokten te veel tijd op voor Kees van Toorn. Ook liepen op dat moment, zoals bij alle zines en uitgeverijen de verkopen terug. Optimistisch sloot hij echter af met de boodschap in 1988 het zine regelmatiger uit te geven. Helaas kwam er dat jaar, en de daarop volgende jaren, niets meer van dat streven terecht. Het aantal abonnees bleef weliswaar stabiel, maar dat maakte het uitgeven van een prozine financieel in feite onmogelijk. In oktober 1988 verscheen er nog een nieuwsbrief (nummer 0) van Orbit. Hierin werd aangekondigd dat een tweemaandelijkse Orbit-nieuwsbrief zou worden gaan uitgegeven, waarvan het eerste nummer in november zou moeten verschijnen. De nieuwsbrief bleek echter een doodgeboren kind. Na nummer 0 verscheen geen enkel exemplaar meer en kon het langst lopende prozine in het Nederlandse taalgebied worden afgeschreven.

3.67 - ORION
Fanzine van Leo Bakx. 3 nummers (1-3), A4 formaat, maart 1973 - september 1973.

3.68 - PAPA
Engelstalig apazine van Julien C. Raasveld. 6 nummers (1-6). A4 formaat, juli 1972 - oktober 1973.
PAPA stond voor Periodical Amateur Publishers Association. Julien C. Raasveld was hiervan de stichter en General Mailing Manager. Simon Joukes nam deze functie voor het laatste nummer (6) van oktober 1973 over. Dit apazine bevatte o.a. bijdragen van Eddy C. Bertin, Daniël De Raeve, Danny De Laet, Willy Magiels, Jan Jansen en natuurlijk Julien C. Raasveld zelf.

3.69 - PARACELSUS
Fanzine van Patrick Bernauw, 4 nummers (1-4), A5 formaat, februari 1986 - oktober 1986.
Paracelsus richtte zich op de genres Science Fiction, Fantasy, Horror en Misdaad. In het eerste nummer stonden de winnende verhalen van een verhalenwedstrijd.

3.70 - PARALLAX
Engelstalig fanzine van Julien C. Raasveld. 9 nummers (0-7), A4 formaat, 1970 - 1974.
Dit fanzine had ongeveer 200 abonnees wereldwijd. Julien C. Raasveld kreeg op

Sfancon 3 in 1972 een Sfan Award voor Parallax. Van het zine verscheen ook een nummer 2½.

3.71 - PLANEET
*Fanzine van Nico Oosterbaan. 1 nummer (1), 13*19cm formaat, januari 1953.*
Dit kortlopende fanzine werd uitgegeven door Propax in Den Haag, het reclamebureau van Nico Oosterbaan.

3.72 - POORT NAAR EEN WERELD
Fanzine van Frank Antonie. 5 nummers (0, ½, 2, 3, 4), A4 formaat, maart 1987 - juni 1992.
Van dit fanzine verscheen in een oplage van 80 stuks in maart 1987 het 0-nummer. Nummer ½ werd als flyer rondgestrooid in de zomer van 1989. Nummers 2 en 3 (Nummer 1 verscheen niet) hadden elk een oplage van 150 stuks. Frank Antonie stuurde geïnteresseerde lezers een exemplaar op, die vervolgens *f* 5,-- terugstuurden.

3.73 - PROGRESSEF
*Clubzine van de in 1981 gefuseerde verenigingen Sfan en Progressef (Sfan-Progressef, na een jaar Sfan). 6 nummers (78-83), 16*24cm formaat (78-81) A5 formaat (82-83), juni 1981 - juni 1982. Redactie: George Tuffin (78-81), Eddy C. Bertin (82-83).*
Progressef begon met nummer 78, omdat de nummering van Rigel Magazine werd overgenomen. Het vierde en tegelijkertijd het laatste losse nummer verscheen in januari 1982. Een poging het zine nog via de boekhandels te verkopen, mislukte. Er werd gestopt met Progressef vanwege een teruglopend ledenaantal en hoge drukkosten. Om het ledenbestand af te ronden verschenen nummer 83 en 84 van Progressef in combinatie met SF Gids nummer 37bis en 38bis.

3.74 - PROGRESSEF MAGAZINE
Clubzine van de Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef. 19 nummers (0-18). A5 formaat, september 1977 - juli 1983. Redactie: Peter Pauwels (1-4), Julien C. Raasveld (5-10), Carlos Moens (11-15), Benoit Suykerbuyk (16-18).
In september 1977 werd een brief rondgestuurd die het 0-nummer werd genoemd. Het eerste nummer kwam uit in november van dat jaar. Ter ere van Sfancon 9/Lovancon werd Progressef Magazetje Nr. 1 uitgegeven. Deze speciale uitgave (een dubbelgevouwen A4-tje) viel buiten de normale reeks. Met nummer 7 van Progressef Magazine werd het eerste nummer van Boe meegestuurd. Het voorlopig laatste nummer van Progressef Magazine (15) verscheen in februari 1981. In dat jaar fuseerde de vereniging Sfan met Progressef. De nieuwe vereniging ging eerst Sfan-Progressef heten, en later enkel Sfan. Het clubzine kreeg echter de naam Progressef. Dit clubzine stierf na zes nummers. In januari 1983 kwam Benoit Suykerbuyk terug met Progressef Magazine. Nummer 16 vormde een Progress Report van Sfancon 14/Orwellcon en nummer 17 was in feite het programmaboekje. Na nummer 18 (met officiële uitgavedatum juli 1983, maar waarschijnlijk verschenen met aanzienlijke vertraging) hield Progressef Magazine in 1983 uiteindelijk op te bestaan.

3.75 - PROGRESSIEF
Fanzine van Benoit Suykerbuyk. 2 nummers (1-1 - 1-2), half A5 formaat, februari

1982 - mei 1982.
In feite was het eerste nummer het werkverslag van het opzetten van de Orwellcon in 1983. Nummer 2 vormde het Progress Report 1. Progressief werd verzonden als tijdschrift vanwege postale redenen. Voor deze naam werd gekozen omdat er bij de redactie van Progressef Magazine regelmatig post binnenkwam foutief gericht aan 'Progressief'.

3.76 - PROJEKT: SF
Marcel van Breda kondigde in Holland SF 24-3 (juni 1990) dit fanzine aan. Het kwam echter niet van de grond.

3.77 - PULP
Alhoewel door sommigen bestempeld als 'periodiek' of 'blad', was 'Pulp' niet meer dan een jaarlijks wederkerende bundel van Bruna.

3.78 - RAKIS
Fanzine van schilder en illustrator Jos Weijmer. 2 nummers (1-2), A5 formaat, oktober 1989 - juni 1990.
In SF Terra verscheen in 1989 de aankondiging van het nieuwe zine, met aan het eerste nummer een wedstrijd voor verhalen, illustraties en artikelen gekoppeld[17]. Rakis 1 was eerst op Beneluxcon 16/Connection gepland, maar toen deze werd verschoven van augustus naar november verscheen de eerste Rakis in oktober 1989. De uitreiking van de Rakis Award vond wel plaats op Beneluxcon 16/Connection te Amsterdam, waar Jos Weijmer een stand had met zijn werk en zijn nieuwe fanzine. Genoemd naar de planeet uit de 'Duin'-reeks van Frank Herbert, was Rakis echter een minder lang leven beschoren. Na het voorspoedige begin had nummer twee met veel vertraging te maken. Jos Weijmer stuurde in januari 1990 een 'te laat'-kaartje aan zijn abonnees, maar het zou tot juni 1990 duren voordat het tweede en laatste nummer van Rakis verscheen. Dit nummer was oorspronkelijk gepland voor december, en de kerst- en sinterklaasverhalen deden dan ook enigszins vreemd aan in hartje zomer. Rond augustus had Jos Weijmer vanwege zijn drukke werkzaamheden besloten het zine op te geven. Op de Worldcon zou nummer drie en vier in één uitgave verschijnen. Jos Weijmer verscheen wel met een stand op ConFiction, maar het gecombineerde nummer prijkte door afwezigheid. Ondanks herhaalde geruchten naderhand verschenen deze nummers ook nooit.

3.79 - RIGEL
Fanzine van Guido Eekhaut. 6 nummers (1-6), Quarto formaat, juni 1976 - mei 1977.
Rigel had enkele tientallen abonnees en de eerste nummers werden grotendeels door Guido Eekhaut zelf volgeschreven. In 1977 werd Rigel omgevormd tot het clubzine van de vereniging Sfan en werd het omgedoopt tot Rigel Magazine.

3.80 - RIGEL MAGAZINE
Clubzine van Sfan. 21 nummers (57-77), A4 formaat, juli 1977 - april 1981. Redactie:

[17]Voor de verhalen behaalde Jaap Boekestein de eerste plaats, Peter Kaptein de tweede en Marco Knauff de derde plaats. Bij de illustraties eindigde Peter Kaptein als eerste en Fokko Vos als tweede. Er waren geen artikelen ingezonden. De eerste prijs bestond uit een gekleurde SF-reproduktie van de hand van Jos Weijmer. De tweede prijs was een zwart/wit reproduktie, net als de derde prijs die overigens van een kleiner formaat was.

Guido Eekhaut (57-66), Yves Vandezande (67-73), Robert Smets (74-77).
Rigel Magazine was eerst het fanzine Rigel van Guido Eekhaut, maar werd in juli 1977 tot clubzine van Sfan omgevormd. Hierbij werd nog aan Eddy C. Bertin gevraagd of hij mee wilde fuseren met zijn destijds kwakkelende SF Gids. Bertin wees dit na diep nadenken uiteindelijk af. Rigel Magazine nam de nummering van haar voorganger SF Magazine over, en startte daarom met nummer 57. Bij de overgang bleef Guido Eekhaut redacteur. Die functie droeg hij in april 1979 (nummer 67) over aan Yves Vandezande om de uitgeverij Malacia Press te beginnen. Robert Smets was met ingang van nummer 74 (1980) de redacteur. Toen in 1981 de vereniging Sfan met Progressef fuseerde, werd Rigel Magazine door Progressef opgevolgd.

3.81 - SAILOR'S MEMORIES
Clubzine van Vriendenkring Jean Ray. 9 nummers (1-10), A4 formaat, 1986 - 1991. Redactie: André Verbrugghen.
Dit losbladige zine werd uitgegeven door de Vriendenkring Jean Ray en bevatte zeldzame teksten en illustraties met betrekking tot Jean Ray/John Flanders.

3.82 - SCHOKKEND NIEUWS
Fanzine van Jan Doense, Bart Oosterhoorn en Phil van Tongeren. 5 nummers (0-4), A5 formaat, maart 1992 - december 1992.
Toen het einde van Horrorscoop was aangekondigd, werd door een aantal medewerkers van het zine besloten dat er in Nederland een nieuw fanzine over de films van de Drie Zusters moest komen: Schokkend nieuws. Het 0-nummer werd uitgedeeld op het filmfestival Weekend of Terror in 1992 te Amsterdam.

3.83 - SCIENCE FICTION INFO-BLAD zie 3.87 - SF INFO-BLAD

3.84 - SCIENCE FICTION MAGAZINE
Prozine van uitgeverij Born. 3 nummers (1-3), A4 formaat, begin 1978 - eind 1978. Redactie: Jacques Post (1-2) en met Willem van de Kerkhof als uitgever (1-2).
Uitgeverij Born met zijn SF-boekenfonds en reeksen zoals Perry Rhodan en Vampier bracht in 1978 ook een SF-tijdschrift uit. Het verliep echter allemaal weinig voorspoedig met het prozine en de uitgeverij zelf. In juli 1978 verliet Willem van de Kerkhof Born. Jacques Post volgde in augustus 1978. Het derde en laatste nummer van Science Fiction Magazine werd door derden nog in elkaar gezet. Eind 1978 stopte uitgeverij Born met haar activiteiten, wat ook het einde van Science Fiction Magazine betekende. Willem Hettinga en Zacharias L.A. Nuninga (van het oude Omega) werkten ook aan het prozine mee.

3.85 - SCIENCE FICTION NIEUWS
Clubzine van de Vlaamse Kring voor Science Fiction vzw. 1 nummer (1), A4 formaat, november 1966. Redactie: Eddy Reniers.
Waarschijnlijk heeft deze vroegtijdig gestorven Science Fiction-vereniging slechts één nummer uitgebracht. In dit nummer waren de statuten en de doelstellingen van de vereniging te vinden. Ondanks de officiële uitgavedatum werd het nummer in de zomer van 1967 verspreid.

3.86 - SCIENCE FICTION/FANTASY FAN
Fanzine van Julien C. Raasveld. 2 nummers (1-2), Quarto formaat, januari 1968 -

maart 1968.
Voor de uitgave van dit zine leende Julien C. Raasveld de naam en het adres van Daniël De Raeve. Op 20 januari 1964 verscheen het eerste nummer van Science Fiction/Fantasy Fan. Het tweede nummer bestond uit niet meer dan een één enkelzijdig bedrukt blad dat verzonden werd in maart 1968. Vanwege problemen met de postdienst in verband met het posttarief begon Julien C. Raasveld het zine onder eigen naam en adres uit te geven. Tegelijkertijd kortte hij de naam in tot Sfan.

3.87 - SF GIDS

Fanzine van Eddy C. Bertin. 135 nummers (1-140), A5 formaat (1-16, en 27-140) A4 formaat (17-26), januari 1973 - januari 1991.
Eind 1972 schafte de echtgenote van Eddy C. Bertin voor haar werk een stencilmachine aan. Hierdoor kon hij met de SF Gids beginnen. Het eerste nummer kwam uit in januari 1973 met een oplage van zo'n dertig exemplaren. In het begin was de SF Gids louter bedoeld om op tijd recensies uit te kunnen brengen (iets waar de bestaande zines nauwelijks in slaagden). Naast de recensies verschenen bibliografieën in de SF Gids. Al snel nam Eddy C. Bertin artikelen op en uiteindelijk ook verhalen. De SF Gids groeide uit van een recensieblad tot een volwaardig fanzine. Het zine kreeg in 1975 de Sfan Award. Het uitgavetempo van de SF Gids was in 1976 (1 nummer) en 1977 (geen nummers) laag. In 1978 was de SF Gids terug met een regelmatige verschijning. Om het abonnementsjaar van het kortstondige clubzine Progressef (van de gefuseerd vereniging Sfan-Progressef) vol te maken verschenen naast de nummers 37 en 38 van de SF Gids de nummers 37bis en 38bis in combinatie met Progressef nummer 82 en nummer 83. Er werd ook besloten dat de SF Gids het nieuwe clubzine van de vereniging Sfan zou worden. Hiervoor verscheen in de SF Gids regelmatig de rubriek Sfan Pagina's met nieuws van de inmiddels sterk geslonken vereniging. De SF Gids bleef overigens verder geheel het persoonlijke fanzine van Eddy C. Bertin. Ten tijde van de overname werden aan alle betrokkenen twee speciale nummers van de SF Gids (36bis en een ongenummerd 'Groen verslag') verstuurd. Deze nummers bevatten vergaderingsverslagen en details van de overname. In december 1983 verscheen een combinatie-uitgave SF Gids 56/57 en nummer 8 van Abraxas. Nummer 100 van de SF Gids werd in augustus 1987 bereikt. Er verscheen dan ook een nummer 100bis die een index was van SF Gids 1-100. Het fanzine nam echter veel tijd in beslag en uiteindelijk werd de werklast te groot. Eddy C. Bertin besloot te fuseren met Survival Magazine van Alfons Maes. Het laatste nummer van de SF Gids was nummer 140. Dit verscheen in januari 1991, met als publicatiedatum december 1990. De SF Gids ging toen samen met Survival Magazine om het nieuwe fanzine Cerberus te vormen.

3.88 - SF INFO-BLAD/SCIENCE FICTION INFO-BLAD

Fanzine van Philippe Ghyssens, Jo Schepers en Bart Elsen. 3 nummers (1-1 - 2-1), A4 formaat, april 1980 - september 1980.
Dit zine werd met nummer 2 van de eerste jaargang herdoopt tot Science Fiction Info-blad.

3.89 - SF MAGAZINE

Clubzine van Sfan. 25 nummers (32-56), A4 formaat, januari 1974 - april 1977. Redactie: Simon Joukes (32-45), Robert Smets (46-56).
In januari 1974 werd SF Magazine de opvolger van Info-Sfan waarvan de nummering

werd overgenomen. Door gebrek aan mankracht gingen de geplande 12 uitgaven per jaar eerst terug naar acht en later zes per jaar. Door het wegvallen van een deel van de Antwerpse Sfan-kern kwam het werk van samenstellen en drukken voornamelijk op de schouders van Robert Smets en Herman Ceulemans. Later kregen zij hulp van Marc Corthouts en Lou Grauwels. Robert Smets nam rond nummer 34 steeds meer redactionele taken van Simon Joukes over die door omstandigheden hiervoor weinig tijd had. Vanaf nummer 46 was Robert Smets officieel de verantwoordelijke uitgever van het clubzine. Robert Smets schreef bij gebrek aan kopij zelf veel voor het zine. Om dit te camoufleren publiceerde hij soms werk onder het pseudoniem Jean Pierre Léwy. Deze naam was afkomstig van een ongevallenformulier (ten gevolge van een autoaanrijding) die hij op dat moment toevallig voor zich had liggen. Later kreeg Jean Pierre ook nog een 'broer', Michel Léwy. In 1977 werd besloten SF Magazine op te laten volgen door het herdoopte Rigel Magazine dat ook verder ging met de nummering. SF Magazine-lezers die hun abonnement voor 31 januari 1976 vernieuwden kregen het boekwerkje 'De grijze Alliantie' van Bob van Laerhoven.

3.90 - SF TERRA

Clubzine van Perry Rhodan Science Fiction-vereniging Terra, en gedurende enige tijd ook prozine. 111 nummers (1-1 - 117), A4 formaat, juli 1972 - december 1992. SF Terra heeft een groot aantal redacteurs gekend.

De nummering van SF Terra was ingewikkeld. Men begon met jaargangen: jaargang 1 telde drie nummers en jaargang 2 telde zes nummers, waarvan het laatste een dubbelnummer. Met ingang van jaargang 3 werd aan een doorlopende nummering begonnen (beginnend bij nummer 1). Dit ging door tot het laatste nummer van 1976, nummer 18. Toen werd besloten de nummers van de eerste paar jaargangen ook mee te tellen. Hierdoor werd het eerste nummer van 1977, nummer 28. Er bestonden dus geen SF Terra's met de nummering 19-27. Met Terra Magazine 11 (de toenmalige naam van SF Terra) werd een speciale bijlage meegestuurd: Terra-Exra 1. In deze A5 bijlage verschenen complete verhalen. Meer dan één nummer van Terra-Extra werd er nooit uitgegeven. Begin 1979 kwam het tot een samenwerking tussen P.R.S.F. Terra en uitgeverij Servire. Na een inwerkperiode waarin veel mis ging, verscheen in maart 1980 de eerste SF Terra (nummer 45) in geniete A3-vorm, in kleur en op glanspapier. Het redactioneel vermelde echter dat het niet in de bedoeling lag van SF Terra een commercieel blad te maken. Door de samenwerking ontstond een aanzienlijke achterstand in de verschijning van het clubzine. Bij Nummer 46 was dat al vijf weken. Daarnaast waren er klachten van de vereniging over kwaliteit van de druk en het snijden van SF Terra. De samenwerking tussen P.R.S.F. Terra en uitgeverij Servire werd eind 1980 stopgezet. Nummer 49 van SF Terra was het laatste nummer dat door deze uitgeverij werd verzorgd. De afwikkelingen met de uitgeverij over illustraties en dergelijk vergde nog minstens een vol jaar. Ondanks het verbreken van de samenwerking behield SF Terra in de verdere uitgaven de verworvenheden van kwaliteitspapier en een dubbelgevouwen en geniet A3 formaat. Na de samenwerking met Servire verscheen SF Terra weer in zwart-wit. Om toch kleurencovers te kunnen hebben werd besloten SF Terra ook via de boekhandels te verspreiden. Sinds 1973 was SF Terra al in enkele stripzaken te koop maar in maart 1982 (nummer 56) werd de verspreiding van het zine door verdeelmaatschappij Drukwerk ter hand genomen. Hierdoor werd het clubzine in feite een prozine. De verkooppercentages van 30% op een oplage van 1200 exemplaren vielen echter tegen. Door sponsoring van uitgeverij Oberon waren

echter toch drie kleurencovers mogelijk (nummer 58 tot en met het dubbelnummer 60/61[18]). Er werd besloten de verkopen in winkels op grotere schaal aan te pakken. Vanaf nummer 62 in 1983 verspreidde distributiemaatschappij Bêta Press SF Terra. Het was de bedoeling dat er in de winkels vier nummers per jaar verschenen. Voor de leden van de vereniging verschenen dan per jaar 2 extra 'A-nummers'. Het eerste speciale ledennummer was 62a (maart 1983). Door de winkelverspreiding werd SF Terra in een grote oplage gedrukt. Nummer 62 had een oplage van 2000 exemplaren waarvan er 505 via de winkels werden verkocht. Van de 2000 van nummer 63 werden er 550 verkocht. Er was zelfs een boekhandelketen die 525 SF Terra's wilde hebben, een aantal dat zelfs Bêta Press ietwat verbaasde. De publieksnummers hadden kleurencovers, de speciale ledennummers niet. Het tweede speciale ledennummer was 65a/66a (1984). Hier tussendoor kwam het combinatie nummer van SF Terra 63/Orbit 23 dat in zijn geheel aan Star Wars was gewijd. De rampzalige conventie van 1984 bracht de vereniging en daarmee ook het zine in moeilijkheden. Na veel vertraging verscheen een extra dun 'crissisnummer' 68. Dit betekende ook het einde van de distributie door Bêta Press. Het dubbelnummer 69/69a werd niet meer de verdeelmaatschappij verspreid. Met de vereniging en het zine bleef het de jaren daarna moeilijk gaan. Zo nu en dan sierde een kleurencover SF Terra, maar het merendeel was zwart-wit. Ondanks de nijpende financiële situatie verscheen het jubileumnummer 100 (februari 1990) wel in kleur.

3.91 - SFAN

Fanzine van Julien C. Raasveld en later clubzine van de gelijknamige vereniging.
Als fanzine 5 nummers (1-5), Quarto formaat, september 1969 - december 1969.
Als clubzine 5 nummers (1-5), Quarto formaat, maart 1970 - oktober 1970.

Julien C. Raasveld kortte zijn fanzine Science Fiction/Fantasy Fan in 1969 af tot Sfan. In september van dat jaar kwam het eerste nummer van Sfan uit, dat bestond uit twee enkelzijdig bedrukte vellen. Dat jaar volgden er nog een nummer 2, 3, 4 en 5. Inmiddels was de vereniging Sfan opgericht met Julien C. Raasveld als bestuurslid. Zijn fanzine werd nu het clubzine en op 1 maart 1970 verscheen hiervan het eerste nummer, Sfan 1 omdat Julien C. Raasveld opnieuw met de nummering was begonnen. Van dit clubzine verschenen in totaal 5 nummers. Na het ontslag van Julien C. Raasveld als de voorzitter van de vereniging Sfan, werd het clubzine in november 1970 opgevolgd door Info-Sfan.

3.92 - SFAN SPECIAL

Extra nummer van Info-Sfan, uitgegeven door Paul Torfs. 1 nummer (1), A4 formaat, april 1971.

Deze special viel buiten de telling van Info-Sfan en was gewijd aan de Vlaamse auteur en fan Eddy C. Bertin.

3.93 - SFANTOOM

Newszine van de club Sfan. 16 nummers (1-16), A4 formaat, juli 1970 - 1971. Redactie: Julien C. Raasveld (1-6 of 7). Willy Magiels (7 of 8 - 12 of 13), Paul Torfs (13 of 14 -16)

Sfantoom was een newszine van hooguit enkele pagina's dik. Het werd uitgegeven naast het clubzine Sfan en later Info-Sfan.

---

[18]Door uit te blazen na de organisatie van de Perry Rhodan dag 10 verscheen nummer 59 veel later dan gepland. Om enigszins in het uitgaveschema te blijven was 60/61 een dubbelnummer.

3.94 - SHARDS OF BABEL

Engelstalig newszine en later fanzine van Roelof Goudriaan. 36 nummers (1-27 en 31-39), A4 formaat (1-20, 22-26, 31-39) Quarto formaat (26) A5 formaat (27-28), mei 1982 - oktober 1992. Redactie: Roelof Goudriaan (1-39), Lynne Ann Morse (16-39).

Shards of Babel begon haar leven in 1982 als een nieuwsbrief naast A Foreign Fanzine. Na het stopzetten van de uitgave van A Foreign Fanzine werd Shards of Babel technisch gesproken een fanzine. Shards of Babel kende vanaf het begin af aan in een oplage van 300-500 een wereldwijde verspreiding. Mede hierdoor werd Shards of Babel genomineerd voor de Eurocon Award in augustus 1982 Op Eurocon 7 te Mönchengladbach. Het was het enige fanzine dus het won automatisch. Hierop trok Roelof Goudriaan zijn zine echter terug uit de Award. Shards of Babel won op Eurocon 8 in 1983 te Ljubljana samen met het Poolse fanzine Kvazar wederom de Eurocon Award. Ditmaal accepteerde Roelof Goudriaan de Award wel. De nummers 27 tot en met 30 werden gereserveerd voor speciale uitgaven. Hiervan werden nummer 27 en 28 gebruikt voor de uitgaven van twee bundels. Het Engelstalige 'The Mound' en het Nederlandstalige 'De Terp'. Deze bundels bevatten de vijf beste verhalen van de King Kong Award 1990 en werden ten gelegenheid van ConFiction (augustus 1990) uitgegeven. De nummers 1 tot en met 26 van Shards of Babel werden in december 1992 heruitgegeven in een verzamelbundel van $ 25,- waarvan de opbrengst bestemd was voor GUFF[19].

3.95 - SIMPLIFICATIO BANALUS

Fanzine van Ruud van de Kruisweg. 1 nummer (95), A4 formaat, december 1982 (januari 2000).

Dit fanzine werd op het SF Café van 28 december 1992 rondgedeeld als persiflage op het aldaar verschijnende zine Manifesto Bravado. In dit nummer waren onder andere een verslag van de Millenium-conventie[20] en een verhaal van de hand van Swami Cefahl[21] te vinden. Met deze verschijning verdiende de uitgever een plaatsje in de 'SF Kroniek'.

3.96 - SOLAR

Clubzine van stichting Solar. 9 nummers (1-9), A4 formaat, mei 1981 - januari 1983. Redactie: N. Renes (1-3), E. Vlam (2-9), G. Matthieu (1-9), L. De Graaf (3-6).

Dit clubzine van de gelijknamige club stond naast Science Fiction, Fantasy en Perry Rhodan ook open voor astrologie, ruimtevaart en parapsychologie. Het eerste nummer werd gepresenteerd op Perry Rhodan dag 8 (1981). De productie van Solar nam te veel tijd in beslag en na een ruzie werd besloten met het zine te stoppen.

3.97 - SPACE FICTION

*Fanzine van Henk Luderichts en Tim Verheggen. 1 nummer (1), 18*36cm formaat, 1952.*

---

[19] GUFF stond voor Get-Under Fan Fund, een internationale fanorganisatie die hielp in de reiskosten tussen Europa en Australië.

[20] Deze conventie plande Larry van der Putte voor het eind van de 20ste eeuw ergens in Europa.

[21] Een pseudoniem waar een schijverscollectief zich van bediende. Zie ook de King Kong Award van 1992.

Space Fiction werd in 1952 uitgegeven door de redacteur/graficus Tim Verheggen en reclamevakman Henk Luderichs. Met *f* 1000,-- startkapitaal van de laatste werden acht pagina's met recensies, cartoons en een verhaal gepubliceerd. De omslag werd getekend door de tekenaar Den Uyl, en er werden voor *f* 973,-- 10.000 exemplaren gedrukt door Drukkerij Holland. Hiervan werden er zo'n 6000 à 7000 voor een kwartje verkocht via een Amsterdamse verkooporganisatie. Door tijdgebrek van de twee redacteurs kwam het nooit tot een tweede uitgave van het zine.

3.98 - SURVIVAL MAGAZINE

Clubzine van The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror, 51 nummers (0-50), A4 formaat, mei 1982 - november 1990. Redactie: Alfons Maes.

Alhoewel The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror begon als grap, was de uitgave van het clubzine niet bedoeld als grap. De naam van het zine vormde een probleem zodat de drie vrienden (Louis Hoornaert, Alfons Maes en Willy van Osdorp) elk drie namen op papier gezet. Het lot bepaalde dat het zine Survival Magazine ging heten. Een nul-nummer verscheen in mei 1982 en tegelijkertijd zette Alfons Maes in het dubbelnummer Progressef 82/SF Gids 37bis een oproep voor medewerkers voor het nieuwe zine. De uitgave van nummer 1 was gepland voor augustus 1982 en kwam zoals een goed zine beaamd, uit in september van dat jaar. De naam, maar vooral de afkorting van het zine gaf wel eens aanleiding tot misverstanden. Zo werd er op een plaatselijke advertentie voor SM-magazine telefonisch gereageerd met de (serieuze) vraag of er ook martelkelders beschikbaar waren. Na het laatste nummer fuseerde Survival Magazine met de SF Gids van Eddy C. Bertin. Hieruit kwam Cerberus voort.

3.99 - TEENENTANDER

Fanzine van Julien C. Raasveld. 2 nummers (1-2), A4 formaat, augustus 1972 - november 1972.

Het zoveelste fanzine van Julien C. Raasveld was net als zijn voorgangers en opvolgers een kort leven beschoren.

3.100 - TELOFASE

Engels, Frans- en Nederlandstalig apazine van Eddy C. Bertin. 4 nummers (1-4), A4 formaat (1) Quarto formaat (2-4), juli 1972 - oktober 1973.

Dit fanzine was een bijdrage aan het apazine PAPA en had een oplage van 30 tot 50 exemplaren. Eddy C. Bertin stopte met Telofase om met de SF Gids te kunnen beginnen.

3.101 - TJONGE

Fanzine dat door Fantastische Vertellingen onder redactie van Remco Meisner werd uitgegeven. 3 nummers (1-3), formaat van een forse postzegel, oktober 1980 - november 1988.

Het lag in de bedoeling van Remco Meisner het kleinste zine ter wereld uit te geven, een doel wat hem waarschijnlijk lukte. Nummer 1 verscheen in een oplage van 50 tot 75 exemplaren. Tjonge werd samen met Fantastische Vertellingen stopgezet. Een exemplaar van Tjonge kostte *f* 0,25.

3.102 - TOEKOMST EEN

Fanzine van Paul Torfs. 5 nummers (1-5), A4 formaat, april 1968 - 1970.

Het doel van dit fanzine was zoveel mogelijk oorspronkelijk Nederlandstalig

materiaal uit te geven: o.a. verhalen van Julien C. Raasveld (als Paul Pandira) en Eddy C. Bertin. Ook verscheen er een John Flanders special met verhalen uit het weekblad Bravo. Danny De Laet werkte aan Toekomst Een mee, wellicht onder het pseudoniem D. Golbekijk. Interne en externe problemen maakten een eind aan Toekomst Een alhoewel er nog enkele nummers in voorbereiding waren. De bundel 'De toekomst en de angst' van Brabantia Nostra (waar Danny De Laet directielid was) uit 1974 bestond grotendeels uit verhalen die van Toekomst Een waren overgebleven. Paul Torfs stopte met Toekomst Een om Info-Sfan uit te kunnen gaan geven.

3.103 - TRIFID

Fanzine van Julien C. Raasveld en Daniël De Raeve. 5 nummers (0-4), A4 formaat, april 1973 - maart 1974.

Trifid 0 was een nieuwsbrief waarin het nieuwe zine werd aangekondigd. In dit zine verscheen het eerste Membraam-verhaal van Eddy C. Bertin[22]. Trifid ging over in Info van Robert A.J. Zielschot toen Julien C. Raasveld en hij samen gingen werken. Alhoewel Trifid 5 nooit verscheen, kwam wel als 'bijage' van dat nummer het gratis newszine Trifid Joernaal. Tenslotte bracht Julien C. Raasveld in juni 1974 nog Trifid Extra uit.

3.104 - TRIFID EXTRA

Fanzine van Julien C. Raasveld. 1 nummer (1). A4 formaat, juni 1974.

Dit 'fanzine' was een gedichtenbundel van Julien C. Raasveld.

3.105 - TRIFID JOERNAAL

Newszine van Julien C. Raasveld. 1 nummer (1), A5 formaat, maart 1974.

Dit was een gratis bijlage die wel verscheen bij het nooit verschenen Trifid 5.

3.106 - UTOPIA

Fanzine van Eddy C. Bertin. 20 nummers (1-20), half Quarto formaat, 1959 - april 1970.

Dit fanzine moet niet verward worden met de Utopia-reeks van uitgeverij De Schorpioen. Utopia van Eddy C. Bertin betrof een eenzijdig getypt fanzine van 65 tot 130 bladzijden in een oplage van zes tot acht exemplaren. De eerste werd nog tegen betaling uitgetypt, voor het tweede exemplaar had Eddy C. Bertin al de beschikking over een eigen kleine draagbare Remington typemachine. In dit fanzine verschenen verscheidene eerste versies van verhalen die later in professionele bundels terug zouden komen. Eddy C. Bertin stopte met Utopia om zich te kunnen concentreren op de verkoop van zijn verhalen. De titels waren: 1.) 'Lugubere verhalen', 2.) 'Fantasia', 3.) 'De dood kwam van de sterren', 4.) 'Suspense'. Nummer 4 bestond uit 8 verhalen en kwam in 1960 eerder uit dan nummer 2 en 3. Nummer 5 was 'Toekomstflitsen', 6.) 'Science Fiction Stories from Chronos Space', 7.) 'Science Fiction Stories from Chronos Space II', 8.) 'Handleiding in Nachtmerries', 9.) 'De violette dageraad', 10.) 'En zij noemden het... Angst', 11.) 'Een handvol vreemdheid', 12.) 'De versteende stemmen', 13.) 'Het dertiende uur', 14.) 'De tuin', 15.) 'Onaards', 16.) 'De glazen tijd', 17.) 'Nachtmerrie coïtus', 18.) 'De kinderkamer', 19.) 'Terreur gefluister'. In april 1970 verscheen nog een laatste deeltje waarvan vijf van de zeven exemplaren werden

[22]Deze auteur schreef een reeks verhalen die samen het 'Membraam'-universum vormden. Deze verhalen verschenen in verscheidene bundels bij Bruna.

meegegeven met de eerste vijf exemplaren van Eddy C. Bertins dichtbundel 'Out of dark and lonely places'.

3.107 - VISION ON...
Fanzine van Yves Vandezande en Roger Daamen. 8 nummers (0-7), A4 formaat, juli 1977 - maart 1978. Redactie: Yves Vandezande (0-5), Roger Daamen (0-7).
Een introductienummer van Vision On.. verscheen in juli 1977. Yves Vandezande stapte met ingang van nummer 5 uit de redactie waarna Roger Daamen nog twee nummers zelf uitgaf.

3.108 - VISIONS
Dit zine werd uitgegeven door de boek/striphandel Fantastic Visions te Rotterdam en was een rijke geïllustreerde catalogus met alle leverbare titels, maar ook met een complete strip. Eerst werd Visions gratis geleverd maar vanaf nummer 9 kostte een abonnement een tientje. Visions 2 werd als extra met Orbit meegezonden. De nummers 6, 12 en 13 hadden een A5 formaat. Alle overige nummers een A4 formaat.

3.109 - VLEERMUIS SERIE
Fanzine van Eddy C. Bertin. 10 nummers (1-10), half Quarto formaat, maart 1961 - augustus 1961.
De Vleermuis serie had als ondertitel 'Privaat gruwelblad' en bestond uit twee reeksen van elk vijf boekjes. De inhoud bestond uit verhalen, recensies en artikelen over Horror. Het geheel werd door Eddy C. Bertin op wit en geel doorslagpapier getikt en in oplagen van zes tot acht exemplaren verkocht op zijn school (het P.H.T.I. te Gent). Eddy C. Bertin schreef de reeks geheel zelf vol en tekende ook alle covers. De boekjes waren enkelzijdig getikt en telden zo'n 20 à 35 bladzijden. De titels uit de eerste reeks (maart-juni 1961) waren: 1.) 'Vampyr', 2.) 'Fantastica', 3.) 'Midnight', 4.) 'Monster', 5.) 'Gruwel'. Van de tweede reeks (juli-augustus 1961) waren dit: 6.) 'Cosmos', 7.) 'Het mutatatiewezen: mist', 8.) 'Het mutatiewezen: murder', 9.) 'Het mutatiewezen: drijfjacht', 10.) 'Bloeddruppels'.

3.110 - DE WERELD DER FANTASIE
Fanzine van Peter Motsy Motte. 12 nummers (1-12), A4 formaat, januari 1982 - december 1982.
Dit fanzine werd voornamelijk verspreid op de middelbare school van de redacteur. Ten tijde van Leesblad was de volledige jaargang na te bestellen.

3.111 - WONDERLAND
Brabantia Nostra was al in 1974 van plan dit zine uit te gaan geven. Dit kwam echter niet van de grond. Er zijn dus ook nooit nummers van Wonderland uitgegeven. In 1976 werd het project definitief in de ijskast gezet.

3.112 - ZWOK
Fanzine van Julien C. Raasveld, 3 nummers (1-3), Quarto formaat, september 1971 - januari 1972.

Uit het voorgaande mag blijken dat de geschiedenis van de zines in Nederland en Vlaanderen een rijk geschakeerd geheel was. Al met al verschenen er zo'n 1400 tot 1500 verschillende nummers bij zo'n 100 zines. Ondanks de verscheidene pogingen

leek er voor prozines in het Nederlandse taalgebied te weinig ruimte te zijn, een verschijnsel wat zich overigens zeker niet tot de Lage Landen beperkte. Een panel over fanzines op Beneluxcon 18/Hillcon III (november 1992) sloot af met een positieve conclusie. Net als bij de clubs was de situatie bij de zines ten opzichte van de voorgaande jaren verbeterd: op dat moment waren Ator Mondis, Cerberus, DAPPER, FAN!scene, The Flying Dutch, Fucking Animals and Things, Holland SF, The Jo-Jo Intersection, Leesblad, Lembas, Manifesto Bravado, Schokkend Nieuws, SF Terra en Shards of Babel in verschillende mate en gradatie actief.

Pulpreeksen

HOOFDSTUK 4 - PULPREEKSEN

Pulpreeksen zijn periodieke en genummerde uitgaven (wekelijks, tweewekelijks, maandelijks) onder een bepaalde naam (zoals bijvoorbeeld Space Story) en/of een bepaalde verhaallijn (zoals Perry Rhodan). De meeste reeksen worden uitgegeven door uitgevers en gedrukt op 'pulp'-papier van lage kwaliteit. De reeksen worden afgezet via abonnementen of winkelverkoop. Soms is het moeilijk een onderscheid te maken tussen een pulpreeks en een boekenreeks van een uitgever. In dit hoofdstuk is een reeks als pulpreeks bestempeld als deze duidelijk één of meer van de voornoemde kenmerken bezit. Apollo, Griezel-Story, Horror, SF Science Fiction zijn voorbeelden van pulpreeksen. Nederlandse pulpreeksen hadden de neiging (net als bepaalde Nederlandse boekenuitgaven) in Vlaanderen pas enkele weken tot maanden in de winkels te liggen.

De pulpreeksen van de Drie Zusters zijn, net als de zines, in de Lage Landen voornamelijk na de tweede wereldoorlog uitgegeven. Toch waren er in de jaren twintig en dertig al een aantal pulpreeksen zoals de reeks van Hans Abels (de Hansjes) en de Vlaamske Filmkes (later Vlaamse Filmpjes) met aandacht voor de Drie Zusters. Deze reeksen waren echter niet specifiek gericht op de Drie Zusters, en zij zullen hier dan ook niet worden behandeld. Getracht is enkel de pulpreeksen op te nemen die zich beperken tot Science Fiction, Fantasy of Horror.

Horror-pulps worden door het Nederlandstalige fandom nauwelijks verzameld. Daarnaast ontbreken bij vele pulps het jaar van uitgifte. Dit heeft als gevolg dat van een aantal reeksen de gegevens niet beschikbaar zijn. Waar mogelijk zal naast een korte geschiedenis en bijzonderheden per reeks de volgende gegevens worden verstrekt: Naam, uitgeverij en redacteur(en), aantal nummers en nummering, het formaat (eventueel per nummer), datum van de eerste uitgave en datum van de laatste uitgave.

4.1 - APOLLO

*Pulpreeks van De Schorpioen/De Vrijbuiter. 20 nummers (1-20), 19*37,5cm formaat, mei 1972 - november 1973. Redactie: Albert van Hageland.*
In Apollo verschenen vaak ingekorte Science Fiction romans, zo nu en dan gecombineerd met een griezelverhaal. Volgens de uitgeverij liepen de eerste zes nummers van de reeks goed, waarna de verkopen afnamen. Als zusterreeks van Apollo bestond Horror.

4.2 - BATMAN/SUPERMAN

*Pulpreeks van Vanderhout & Co. 4 nummers (1-4), 17,5*26cm formaat, 1967.*
In deze reeks verschenen vier deeltjes. De eerste drie betroffen het figuur Batman. Het vierde deeltje Superman.

4.3 - COUNTDOWN

Pulpreeks van Robert A.J. Zielschot. 20 nummers (1-20), A5 formaat, 1975 - 1977.
Deze reeks van Robert A.J. Zielschot hield het een langer tijd uit dan de meeste van zijn andere uitgaven.

4.4 - DAYMUN

Pulpreeks van Robert A.J. Zielschot. 2 nummers (1-2), A5 formaat, december 1975 -

1976.
Van deze 'Grote Sword & Sorcery Serie van Julien C. Raasveld' verschenen twee deeltjes: 'Duel der Monsters' en 'Strijd met de Vleugelmannen'. Een derde nummer werd wel aangekondigd maar verscheen nooit. Later verschenen deze eerste twee delen samen met het andere materiaal dat Julien C. Raasveld reeds had geschreven, als het verhaal 'De Gruwelijke God' in de bundel 'Het Menselijk Monster' in de Kludde-reeks bij Brabantia Nostra.

4.5 - FUTURA
Frans- en Nederlandstalig pulpreeks van uitgeverij APEA. onbekend aantal nummers, A5 formaat, 1945 - 1946.
Deze reeks werd in Antwerpen uitgegeven. Er verscheen een Frans- en een Nederlandstalige versie.

4.6 - GRIEZEL-STORY
*Pulpreeks van uitgeverij Marken. 150 nummers (1-150), 18*27cm formaat, 1974 - 1985.*
De 150 deeltjes werden bijna allemaal geschreven door Duitse auteur Dan Shocker. Bij uitgeverij Marken verscheen verscheidene malen een 'Griezel-Story Omnibus' waarin overgebleven Griezel-Story's werden gebundeld.

4.7 - GRIEZEL-WESTERN
*Pulpreeks van uitgeverij Marken. 30 nummers (1-30), 18*27cm formaat, circa november 1974 - 1977.*
Ook deze pulps waren voornamelijk Duitse vertalingen. De reeks tegelijkertijd met Griezel Story, maar liep niet zo goed. Later verschenen er ook nog een aantal Griezel-Western Omnibussen die telkens drie nummers van de reeks bevatten.

4.8 - HORROR
*Pulpreeks van uitgeverij De Schorpioen/De Vrijbuiter. 28 nummers (1-28), 19*27,5 formaat, mei 1972 - 1973. Redactie: Albert Van Hageland.*
Deze reeks maakte winst, maar Detective- en Science Fiction-reeksen waren winstgevender, dus werd Horror stopgezet. De reeks bestond grotendeels uit zeer slechte vertalingen uit het Frans of Engels. Soms werden twintig bladzijden tekst 'geredigeerd' tot twee.

4.9 - INFO-SUPLEMENT
Reeks van Robert A.J. Zielschot. 8 nummers (1-8), A5 formaat, april 1974 - 1976. Redactie: Robert A.J. Zielschot en Julien C. Raasveld
Naast het fanzine Info gaf Robert A.J. Zielschot samen Julien C. Raasveld ook de reeks Info-Suplement uit. Dit waren specials over bepaalde auteurs of onderwerpen. Ook Morgen 6 verscheen als een Info-Suplement. De oplage van Info-Suplement bedroeg zo'n 500-600 exemplaren. De kosten liepen echter steeds meer op, aan het eind tot bijna *f* 5000,-- voor een nummer. Julien C. Raasveld verliet in 1976 Info-Suplement. Robert A.J. Zielschot benaderde rond die tijd nog Eddy C. Bertin met plannen voor een fusie met de toen sukkelende SF Gids. Bertin wees dit uiteindelijk af. Robert A.J. Zielschot stopte met Info-Suplement in 1976.

4.10 - IVANOV
Pulpreeks. Van deze in Vlaanderen verschenen reeks ontbreken nadere gegevens.

4.11 - JOHN SINCLAIR SPOKENJAGER

*Pulpreeks van uitgeverij Distrigo. Enkele honderden deeltjes, 18*27cm formaat, jaren tachtig.*

4.12 - KATASTROPHE

Pulpreeks van uitgeverij Van Ditmar. 16 nummers (1-16), A5 formaat, tweede helft van de jaren zeventig.

De zestien nummers van deze reeks waren, zoals zovele pulps, niet gedateerd. Het betroffen vertalingen uit het Duits en de reeks scheen slecht in Nederland te hebben gelopen. Van Ditmar had meer succes met de import van Engelstalige pockets die zij distribueerde.

4.13 - KOSMOS

Pulpreeks van RAJ-Publications. 1 nummer (1), A5 formaat, januari 1976. Redactie: Robert A.J. Zielschot.

4.14 - MAGIRA

Pulpreeks van RAJ-Publications. 3 nummers (1-3), A5 formaat, november 1975 - januari 1976. Redactie: Robert A.J. Zielschot.

Een vierde nummer werd wel aangekondigd maar verscheen waarschijnlijk nooit.

4.15 - PERRY RHODAN

*Pulpreeks van uitgeverij Born/Romanpers, Kluwer, ESKA Tijdschriften B.V., Oberon, Big Balloon. In december 1993 ruim 1100 nummers, 15*23cm formaat, 1967 - 1992.*

Deze reeks was een vertaling van de succesvolle Duitse reeks Perry Rhodan. De reeks, de langstlopende in Nederland, begon haar bestaan in 1967 als pocket bij uitgeverij Born. Deze waren voor *f* 1,25 te koop, een prijs die later vanwege de verzamelaarswaarde in het tweedehandsboekencircuit verveelvoudigde. Men stapte na 6 nummers over op de voor Nederland nog onbekende vorm van de pulp-roman (à *f* 0,85). Deze verschijningsvorm werd daarna voor Perry Rhodan altijd aangehouden[23]. Van de eerste Nederlandse Perry Rhodan pockets werden er in 1967 door Born 3000 gedrukt. Er werden er 824 in de najaarsaanbieding door de boekhandel afgenomen, de rest ging naar ramsjboekhandel De Slegte. Bij het vernieuwen van het persen-park van Born (deze uitgeverij had een eigen zetterij en persen) kwam ruimte vrij en er werd besloten Perry Rhodan wekelijks te drukken. De grote doorbraak zoals in Duitsland bleef echter uit dus werd er na een jaar met nummer 35 met de rood gekafte Perry Rhodans gestopt. De reeks kostte alleen maar geld en de persen konden voor een beter doel gebruikt worden. Na ruim een jaar werd de reeks in 1971 weer gestart omdat een soort SF-praatgroepje bij Born bleven aankloppen. Uit dit groepje kwam de Perry Rhodan Science Fiction-vereniging Terra voort. Born/Romanpers begon weer met de uitgave van de reeks, nu met gele covers. In de loop der tijd zou Perry Rhodan een aantal malen van uiterlijk veranderen, net als van eigenaar. In juni 1979 werd Perry Rhodan door Kluwer uitgegeven. Op 1 januari 1988 ging de serie over van ESKA Tijdschriften B.V. naar Uitgeverij Oberon B.V. De officiële overdracht vond plaats op 2 maart 1988 op een avond met enkele oude en nieuwe bestuursleden van P.R.S.F. Terra alsmede de

[23]Wel verschenen er nog bij de uitgeverijen Barnett Productions en Gradivus Perry Rhodan-romans en aparte romans van verscheidene figuren uit de reeks.

vertalers Harry Brown en Kees van Toorn en de correctors, de familie Kaagman. Big Balloon, de nieuwe naam voor de afgeslankte VNU strip-poot Oberon was de uitgever van Perry Rhodan vanaf 1988. In 1991 werd Oberon zelfstandig. Perry Rhodan kende een oplage van ruim 10.000 exemplaren, wat meer was dan de oplage van de meeste Nederlandstalige boeken der Drie Zusters. Van vertalen tot winkel duurde een Perry Rhodan deeltje zo'n 16 weken.

4.16 - PROFESSOR ZAMORRA

*Pulpreeks van uitgeverij Distrigo. 110 nummers (1-110), 18*26cm formaat, circa januari 1986 - april 1990.*

Net als vele andere pulpreeksen betrof het hier een vertaling uit het Duits. Professor Zamorra werd volledig geschreven door de auteur Robert Lamont. De hier vermelde verschijningsdata zijn Vlaamse verschijningsdata, deze waren waarschijnlijk enkele weken later dan de Nederlandse.

4.17 - RUIMTESCHIP PROMEET

*Pulpreeks van uitgeverij Barnett Productions. 12 nummers (1-12), 18,7*26,2cm formaat, oktober 1977 - januari 1978.*

Deze pulpreeks was de opvolger van Space Story bij Barnett Productions. De reeks bestond uit vertalingen van Duitse jaren zestig-reeks Raumschiff Promet. In 1978 verscheen er ook nog een 'Ruimteschip Promeet Omnibus'.

4.18 - SF SCIENCE FICTION

*Pulpreeks van uitgeverij De Tijdruimte. 10 nummers (1-10), 14*22,5cm formaat, mei 1981 - januari 1982.*

Achter deze pulpreeks zat uitgeverij Meulenhoff die het experiment na korte tijd opgaf.

4.19 - SPACE STORY

Pulpreeks van uitgeverij Barnett Productions. 20 nummers (1-20), A5 formaat, 1977.

Deze pulpreeks bestond uit vertalingen van de Franse Fleuve-Noir reeks. De reeks werd ook uitgegeven in Vlaanderen, maar zoals wel meer gebeurde met Nederlandse pulpreeksen: met 14 weken achterstand. Uiteindelijk werd de reeks opgevolgd door Ruimteschip Promeet.

4.20 - SPOOK-THRILLER

*Pulpreeks van uitgeverij Distrigo. 612 nummers (1-612), 18*27cm formaat, circa april 1974 - februari 1986.*

Zoals zo vele pulpreeks werd ook deze uit het Duits vertaald. De hier vermelde uitgavedata zijn Vlaamse data, dus waarschijnlijk enige weken later dan de Nederlandse uitgaven.

4.21 - SPOOKY

Pulpreeks van N.V. van Burik, 9 nummers (1-9), A5 formaat, jaren zeventig.

De verhalen van deze Horror-pulpreeks waren hoogstwaarschijnlijk illegale vertalingen.

4.22 - SUNKOH

Pulpreeks van RAJ-Publications. 1 nummer (1), A5 formaat, januari 1976. Redactie: Robert A.J. Zielschot.

Dit was de zoveelste reeks van RAJ-Publications die een kort leven was beschoren.

4.23 - SUPERTERRA
Pulpreeks van RAJ-Publications, 4 nummers (1, 300-302), A5 formaat, november 1975 - juli 1978. Redactie: Robert A.J. Zielschot (1), Raymond Donkersloot (300-302).
Alhoewel in Superterra 1 de verschijningsdatum van november 1975 te vinden is, is een verschijning van eind 1976 of begin 1977 waarschijnlijker. De hernummering van het tweede nummer tot 300 is waarschijnlijk gebeurt om de Nederlandse nummering met de Duitse nummering gelijk te laten lopen. Van de aangekondigde 12 nummers van de tweede reeks verschenen enkel nummer 300, 301 en 302.

4.24 - TONY BALLARD
*Pulpreeks van uitgeverij Marken. 18*26,5cm formaat, late jaren tachtig.*
Deze reeks met Horror en Science Fiction wordt geschreven door A.F. Morland.

4.25 - UTOPIA
*Pulpreeks van uitgeverij De Schorpioen. 24 nummers (1-24), 17*25,5cm formaat, juni 1961 - maart 1963. Redactie: Albert Van Hageland.*
Later werd nog acht maal een 'Utopia-Omnibus' uitgegeven die bestond uit telkens drie gebonden Utopia's.

4.26 - VAMPIER
Pulpreeks van uitgeverij Born. 8 nummers (1-8), Ax formaat, april 1974 - januari 1975.
Vampier was gepland te beginnen half januari 1974. Toen verschoof de planning naar februari, en het werd uiteindelijk april. Het waren vertalingen van een Duitse reeks Vampir Romans die soms weer ingekorte en vertaalde uitgaven uit het Engels of het Frans waren.

4.27 - YAN-MONRO
Pulpreeks van RAJ-Publications, 7 nummer (1-7), A5 formaat, oktober 1975 - februari 1976. Redactie: Robert A.J. Zielschot.
Nummer 8 van deze reeks werd wel aangekondigd maar is hoogstwaarschijnlijk nooit verschenen.

4.28 - ZOMBIE
*Pulpreeks van uitgeverij Eros. 4 nummers (1-4). 11,5*16cm formaat.*
Bij deze reeks uit de vroege jaren zestig werd geen auteur vermeld. Deze Vlaamse reeks werd verspreid via kiosken.

In Nederland en Vlaanderen waren de meeste pulpreeksen der Drie Zusters geen lang leven beschoren. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld Duitsland. Uitzonderingen hierop waren Perry Rhodan en een aantal Horror-pulps. In tegenstelling tot de Science Fiction werd Horror bij de pulps nauwelijks verzameld. Op dit gebied bestaat dan ook nog veel onduidelijkheid. De enige pulpreeks van de Drie Zusters die in 1992 nog liep was Perry Rhodan.

Manifestaties

HOOFDSTUK 5 - MANIFESTATIES

Leden van de mensheid hebben altijd al de neiging gehad om in groepen gelijkgestemden bijeen te komen, en de volgelingen van de Drie Zusters vormen hier geen uitzondering op.

In dit hoofdstuk wordt het soort bijeenkomsten behandeld die voor de fans in het algemeen toegankelijk waren. Dit betreft ledenvergaderingen, tentoonstellingen, manifestaties en dergelijke. De vaste gegevens betreffen datum, naam, gebouw, plaats, land en organisatie. Dit geheel wordt aangevuld met bijzonderheden als die beschikbaar zijn.

Er is gekozen voor gebeurtenissen die specifiek betrekking hadden op de Drie Zusters, zoals tentoonstellingen, cons, vergaderingen, bezoeken van auteurs. Hieronder worden een aantal soorten bijeenkomsten behandeld.

Bijeenkomsten die 'SF-avond', 'SF Café', 'SF pub' of 'Herbergavond' worden genoemd zijn meestal informele avonden ergens in een café of zaaltje. Deze avonden worden meestal gehouden op een periodieke basis en kennen meestal geen programma.

Algemene ledenvergaderingen behoren bij verenigingen. Hoe vaak deze plaatsvinden is meestal statutionair bepaald. Naast het vergaderen werden er vaak boeken en ander materiaal te koop aangeboden, wordt er een film of video gedraaid, spelen, of soms een gastspreker.

Filmfestivals worden vaak door bioscopen georganiseerd. Deze festivals worden niet specifiek in dit boek behandeld, maar ze zullen hier en daar in dit hoofdstuk genoemd worden. Met name die filmfestivals die (mede) door het fandom zijn georganiseerd.

Op tentoonstellingen of art shows wordt het werk van één of meer kunstenaars belicht. Deze zijn alleen in dit hoofdstuk opgenomen als zij duidelijk in verband stonden met de Drie Zusters.

Conventies, of kortweg cons, zijn één of meerdaagse bijeenkomsten van grote groepen fans. Meestal kennen cons eregasten, lezingen, panels, een art show, workshops, uitgever-, vereniging- en boekenstands, films en video's et cetera. De naam van conventies is meestal afgeleid van de stad waar de conventie wordt gehouden (Hagacon, Delftcon), of de gebeurtenis ter ere waarvan de con wordt georganiseerd (Perry Rhodan dagen, X-con). Cons zijn voor de minnaars van de Drie Zusters plaatsen om vrienden, kennissen en vijanden te ontmoeten. Conventies zijn ook bij uitstek de gelegenheden om boeken in te kopen en schrijvers lastig te vallen met commentaar, of om handtekeningen. Het zijn de cons die een belangrijk (wat niet gelijk hoeft te zijn aan groot) bestanddeel van het SF-leven van de harde kern uitmaakt.

Zoals er voor de jaren zestig nog maar weinig fandom bestond, waren er vanzelfsprekend ook maar weinig manifestaties. Zo ver valt na te gaan werd in 1953 de eerste georganiseerde bijeenkomst van de minnaars van de Drie Zusters in de

Lage Landen gehouden.

1953

onbekende datum: Twerpcon, bij een fan thuis, Antwerpen, België. Organisatie: Alpha.
Volgens sommige fans was dit de eerste conventie die op het Europese continent werd gehouden. Deze con kende geen eregasten maar onder de circa vijftien deelnemers waren er wel één à twee Britten en een Amerikaan. Het geheel werd gehouden bij een onbekende Antwerpse fan thuis. Dit was niet Jan Jansen of Dave Vendelmans.

1957

28 juni - 5 juli: SF Filmweek, bioscoop Kriterion, Amsterdam, Nederland. Organisatie: studentencorps Amsterdam.
Deze filmweek werd gehouden ter ere van de 65ste universitaire lustrumviering van het Amsterdams studentencorps. Men draaide 'The war of the Worlds', 'The Conquest of Space', 'Earth vs the Flying Saucers' en 'The Incredible Shrinking Man'.

1958

28 maart: Hobbit-maaltijd, Flevo-zaal van het Twaalf Provinciënhuis, Rotterdam, Nederland. Organisatie: Het Spectrum, boekhandel Voorhoeve & Dietrich.
Dit was de enige keer dat de Britse auteur J.R.R. Tolkien een uitnodiging voor een feest ter ere van hem accepteerde. Hij werd ontvangen door de Nederlandse uitgever van 'In de Ban van de Ring' die hem een feestmaaltijd aanbood. Op deze 'Hobbit'-maaltijd was ook mevrouw K.P. van de Mandele aanwezig. Zij zou nog dat jaar een leesclubje oprichten dat zich wijdde aan het werk van J.R.R. Tolkien.

1965

Het jaar 1965 was een belangrijk jaar voor het Nederlandstalige fandom. Dit was namelijk het jaar dat besloten werd tot de oprichting van de eerste officiële Nederlandse Science Fiction vereniging. Later zouden er nog meer volgen, maar het was het NCSF dat in Nederland het startschot gaf.

7 - 14 augustus: SF Week, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P. Hans Frankfurther.
Tijdens deze week besteedden een aantal Amsterdamse boekhandels extra aandacht aan de Drie Zusters. Dit gebeurde ondermeer door in de etalages SF- en monsterrequisieten in de etalage te plaatsen.

11 augustus: SF-bijeenkomst, Stedelijk Museum, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P. Hans Frankfurther.
De eregast Forry J. Ackerman hield voor enkele tientallen SF-liefhebbers een lezing.

Er werden vier -niet even succesvolle- films vertoond en flyers rondgedeeld die bestonden uit drukwerk dat oorspronkelijk bestemd was voor filmverdeelhuizen. Ook werd een oproep verspreid om zich aan te melden voor een op te richten Science Fiction-vereniging. Na afloop van de dag werd door zo'n dertigtal bezoekers inderdaad besloten een Nederlandse SF-club te beginnen, het Nederlands Contactcentrum voor Science Fiction. Het bezoek van Forry J. Ackerman en de bijeenkomst behaalde een brede pers.

1966

In het jaar na de oprichting ontplooide het NCSF de nodige activiteiten. De eerste algemene ledenvergadering werd gehouden en er werd zelfs een congres georganiseerd. Verder heerste er qua bijeenkomsten stilte in het fanwereldje der Lage Landen.

28 maart: Algemene ledenvergadering NCSF, Showroom van Centrafilm N.V., Schevingen, Nederland.
De eerste algemene ledenvergadering van het NCSF vond plaats in de zaal van de filmdistributiemaatschappij Centra. Er waren 28 leden aanwezig die ook nog konden kijken naar de Nederlandse voorpremière van 'Godzilla versus the Thing'. Carl Lans vond dit geen Science Fiction en verliet de vergadering.

13 oktober: H.G. Wells tentoonstelling, Universiteitsbibliotheek Leiden, Leiden, Nederland. Organisatie: Leidse Universiteit en The British Council.

15 - 16 oktober: NCSF-congres 1, Toneelschool, Amsterdam, Nederland. Organisatie: NCSF (Dick Linthout).
Dit congres was eerst gepland in het Amsterdams Spinoza Lyceum maar verhuisde uiteindelijk naar de Toneelschool. Als sprekers op dit congres traden o.a. Simon Vinkenoog, Peter Muller, Manuel van Loggem, E. Franquinet, Joop Koopmans en het duo 'Grovis' (Ruud Groot en Eduard Visser) op. Dit duo kondigde ook het begin van de Meulenhoff-reeks aan, en pleitten voor het opstellen van een vertalerswoordenlijst. Uitgeverij Meulenhoff sponsorde ook het congres. Kathinka Lannoy las een verhaal voor. Er was ook een rondvaarttochtje door de Amsterdamse grachten en een bezoek aan de sterrenwacht. Dit congres was ook meteen de tweede algemene ledenvergadering (15 oktober) van het NCSF. De opkomst bedroeg zo'n 60 personen plus ongeveer nog zo'n 60 walk-ins[24]. P. Hans Frankfurther deelde NCSF-robotjes uit.

1967

Twee jaar na de oprichting van het NCSF dreigde het prille Nederlandse fandom dood te bloeden. De redactie van Holland SF hield op 6 januari een vergadering en het bestuur op 23 augustus te Amsterdam, 6 september te Haarlem en 27 december te Hilversum (Hier nam Frank Schoonhoven de feitelijke secretariaatsfunctie van Leo

[24]Eéndagsleden.

Kindt over, die deze taak vanaf het begin van het NCSF had vervuld), maar er was dat jaar geen algemene ledenvergadering en al helemaal geen grote bijeenkomst.

1968

Het falen van het voorgaande jaar wist het NCSF in het geboortejaar van de auteur van de 'SF Kroniek' goed te maken. Men organiseerde ten tweede male een congres. Bovendien schreef het NCSF ook een verhalenwedstijd uit waarvan de prijsuitreiking plaats vond in het Paradiso te Amsterdam.

20 april: NCSF-congres 2, Academie voor Bouwkunst, Amsterdam, Nederland. Organisatie: NCSF.
Dit congres was ook meteen de derde algemene ledenvergadering van het NCSF. De sprekers op dit congres waren drs Jan Hes, professor Maartje Draak, en de auteurs Rein Blijstra en Sherre Arden. De Vara-radio besteedde aandacht aan dit congres en ook verschenen er artikelen in verscheidene kranten. Er werd besloten een verhalenwedstrijd te organiseren. De opkomst bedroeg circa 70 tot 75 personen.

3 september: Voorpremière '2001', bioscoop Odeon, Den Haag, Nederland. Organisatie: NCSF.

12 september: Voorpremière '2001', bioscoop Cinerma, Rotterdam, Nederland. Organisatie: NCSF.

17 oktober: SF Dag, Paradiso, Amsterdam, Nederland. Organisatie: NCSF.
Op deze dag werd door conferencier drs P. (deze schreef o.a. scripts van SF-strips) de prijzen uitgereikt voor de door het NCSF georganiseerde verhalenwedstrijd[25]. Deze uitreiking had een brede pers.

14 november: Eerste Haagse Minicon, thuis bij een fan aan De Rade 100, Den Haag, Nederland.
Deze 'con' was in feite een bijeenkomst van zeven mensen: Alfred Brouwer plus echtgenote, Annemarie van Ewyck, Johan Hogedoorn, Leo Kindt, Albert Taal en Jan Veldhoen. Hier werd echter wel voor het eerst een groepje Nederlandse fans gevormd om een buitenlandse con te bezoeken, de Eastercon in Oxford, Groot Brittannië. Daarnaast werd op deze bijeenkomst de organisatie opgezet voor de SF-Ruildagen die Alfred Brouwer in 1969 zou organiseren.

25

1.) Donor gezocht	F.J. Bruning
2.) Penelope	Annemarie van Ewyck
3.) De antichrist	A.J. Jelsma
4.) De redding van bol Nederland	A. Viruly
5.) De opstanding van Marcel Blade	Bert Vos (als Mark Rooden)

Wie op de zesde plaats eindigde is niet bekend, maar op de zevende plaats eindigde [illegible]se Overbeek met 'Nacht van Overmorgen'. De inzendtermijn was tot 1 augustus 1968 en er deden 88 verhalen van circa 70 auteurs mee. De jury bestond uit A.A. v.d. Hoeck, Carl Lans en Leo Kindt. De eerste prijs bedroeg *f* 250,--, de tweede *f* 175,-- en de derde *f* 100,--. Het was eerst de bedoeling de prijzen uit te reiken tijdens de Boekenmarkt in de RAI te Amsterdam 11 - 20 oktober, maar het werd uiteindelijk het Paradiso. De vijf beste verhalen verschenen in Holland SF 2-5.

1969

Het NCSF organiseerde in het jaar 1969 geen con maar wel werden er in Den Haag een aantal boekruilbeurzen en huiskamerbijeenkomsten gehouden. In België kwamen tijdens Pa-Sci-Fic Belgische en Nederlandse fans bijeen.

27 februari: Eerste Nederlandse SF-Ruildag, ex-kleuterschool in de Jan Mulderstraat, Voorburg, Nederland. Organisatie: Alfred Brouwer en Leo Kindt.
Deze dag kende een tiental bezoekers. NCSF-leden kregen toegang voor *ƒ* 0,75. Niet-leden voor *ƒ* 1,25.

12 april: Algemene ledenvergadering NCSF, hotel Hilfertsom, Hilversum, Nederland.
Op deze vierde algemene ledenvergadering werd besloten van het NCSF een officiële vereniging te maken. Leo Kindt werd tot voorzitter gekozen. Aansluitend op de vergadering was er een filmmiddag in het filmcentrum Tuinpaviljoen.

29 april: Tweede Nederlandse SF-Ruildag, theater In de Steeg, Den Haag, Nederland. Organisatie: Haagse Kunststichting voor de Jeugd.
Op deze bijeenkomst verscheen voor het eerst de kunstenaar en auteur Thijs Ebbenhorst van Tengbergen[26]. NCSF-leden en CJP-paspoorthouders betaalden gereduceerde toegangsprijzen.

6 oktober: 'De toekomst in het oog', Bilderberg, Arnhem. Organisatie: Filmfestival (drs Jan Hes).
Dit was een bijeenkomst in het kader van een internationale studieconferentie over film en futurologie. Dit vond plaats aan het begin van de zevende internationale filmweek van Arnhem (6 - 11 oktober). O.a. Professor Groenman hield een lezing en er werden de films '2001', 'Gladiators' en 'Things to come' gedraaid.

29 november: Pa-Sci-Fic, Comic Art Gallery of Antwerp, Antwerpen, België.
In de galerie waar werk van striptekenaar Hans Kresse ten toon werd gesteld was een vergadering van een handvol Belgische en Nederlandse fans, waaronder Leo Kindt voorzien van enige Edammer-kazen. Julien C. Raasveld pleitte hier voor de oprichting van een Belgische SF-club.

14 december: De Vergadering der Vier, thuis bij Julien C. Raasveld, Antwerpen, België.
Danny De Laet, Paul Torfs en Daniël De Raeve kwamen in het huis van Julien C. Raasveld samen en richtten de vereniging Sfan op.

1970

In het eerste jaar van het nieuwe decennium begon men voorzichtig een aantal zaken op poten te zetten. De eerste Sfancon werd georganiseerd en de eerste algemene ledenvergadering van het NCSF als vereniging werd gehouden.

---

[26]Deze ging later werken onder het pseudoniem Tais Teng, de naam die in de 'SF Kroniek' verder gebruikt zal worden.

28 februari: Derde Nederlandse SF-Ruildag, café Paviljoen, Den Haag, Nederland. Organisatie: Leo Kindt en Alfred Brouwer.
De toegangsprijs tot deze dag bedroeg *f* 0,75 per persoon.

19 april: Sfancon 1, Filiaal 3 van de Openbare Bibliotheek, Antwerpen, België. Organisatie: Sfan (Danny De Laet, Paul Torfs).
Deze eerste Sfancon ging bijna niet door omdat de Bibliotheek op het laatste moment betaling eiste voor het gebruik van de zaal. Danny De Laet wilde toen stoppen, maar op aandringen van Paul Torfs en Georges Adé zette men door. De eregast was de Belgische big name fan[27] Albert van Hageland. Forry Ackerman werd wel aangekondigd, maar hij kwam niet. Er waren panels (met o.a. Danny De Laet) en een boekenbeurs. De roman 'De Ring' van Gust van Brussel bekroond met Sfan Award voor 'de beste Science Fiction roman van de jongste jaren in ons taalgebied'. Ook de Waal Michel Féron als fanzine-uitgever en Leo (en niet Guido zoals ergens in de pers verscheen) Kindt als NCSF-promoter kregen deze Award. Ook werden de prijzen van de Sfan verhalenwedstrijd uitgereikt[28]. Als hoofdfilm draaide er 'Ikarie X.B.I.' met daarnaast de 'Brick Bredford'-serial. Ook waren de televisie en radio aanwezig. De opkomst bedroeg zo'n 80 personen.

16 mei: SF-bijeenkomst/Algemene ledenvergadering NCSF, Nederlands Filminstituut, Amsterdam, Nederland.
Op deze bijeenkomst hield Annemarie van Ewyck een lezing over Parallelle Werelden. Men draaide twee films: 'It happened here' en het Tjechoslowaakse 'Ich, die Gerechtigkeit'. Uit België was een delegatie van Sfan aanwezig. Tevens was dit de eerste vergadering van het NCSF als vereniging. Tijdens de vergadering waren 34 van de 142 leden aanwezig.

1971

In dit jaar begon er zich een zekere routine af te tekenen. Het NCSF en Sfan organiseerden opnieuw elk een con. Daarnaast werd de eerste Perry Rhodan bijeenkomst gehouden. In Vlaanderen werden twee tentoonstellingen over het leven en werk van Jean Ray/John Flanders georganiseerd.

23 januari: Algemene ledenvergadering Sfan, lokaal Cecil, Antwerpen, België.

---

[27] Term uit het Engelstalige fandom. Hiermee worden fans bedoelt die veel voor het fandom gedaan hebben. Albert van Hageland gaf in Vlaanderen verscheidene reeksen uit en was agent van vele auteurs voor zijn agentschap Delta. Zijn echtgenote was de schrijfster A.M. Lamend.

[28]

1.) Tijdstorm	Eddy C. Bertin
ex aequo:	
2.) Kwota Rood Vier	Paul Van Herck
Het universum van Het	Julien C. Raasveld
Een gevel van Hysterobotica	Rudolf Scheffer

Er waren negen inzendingen voor deze wedstrijd.

28 februari - 31 maart: Tentoonstelling over Jean Ray/John Flanders, Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, Antwerpen, België. Organisatie: Werkgroep Jean Ray.
Het werk van de auteur Jean Ray/John Flanders werd in 1971 in Antwerpen tijdens een grote tentoonstelling door Werkgroep Jean Ray gehuldigd.

6 maart: Hagacon I, Louis XV zaal van Pulchri-studio, Den Haag, Nederland. Organisatie: NCSF.
Hagacon I was de eerste Nederlandse bijeenkomst die een con werd genoemd. Deze conventie kende o.a. boekenverkoop, hoorspelen ('Sprong in het heelal' en 'Testbemanning', beide van Carl Lans), discussies en een veiling waar zelfs de ober van de studio meebood. Ook was er een art show met 30 inzendingen van 6 inzenders. In deze show kreeg John Coene de eerste prijs voor een geboetseerde Trifid. De tweede prijs ging naar zijn broer Peter Coene voor een schildering. De derde prijs was tenslotte voor de illustrator en auteur Tais Teng voor zijn 28 stuks werk. Er waren 81 bezoekers.

17 - 18 april: Sfancon 2, een café en het Archief voor het Vlaamse Kultuurleven, Antwerpen, België. Organisatie: Sfan (Danny De Laet, Paul Torfs).
Zaterdag 17 april was de algemene ledenvergadering ('business-meeting') van Sfan en een fanavond in een café in Antwerpen-Zurenborg. Op zondag 18 april was er een reeks programmapunten in het Archief voor het Vlaamse Kultuurleven. Eregasten waren Donald A. & Elsie Wollheim en Jan Jansen. Deze kregen een Sfan Diploma samen met Frank-Ivo Van Damme die de onderscheidingen had ontworpen. Speciale gasten waren Riemer Reinsma, Kathinka Lannoy en Manuel van Loggem. Hubert Lampo kreeg een Sfan Award voor zijn vertaling van 'Malpertuis' van Jean Ray vanuit het Frans, Riemer Reinsma voor zijn werk 'Van hoop naar waarschuwing', André Leborgne voor zijn Franstalige fanzine Ran-Tan-Plan, Thé Tjong Khing voor zijn SF-strip 'Arman en Ilva' en de uitgeverij Maraboe voor haar SF-uitgaven. Ook was er de uitreiking van de prijzen van de Sfan verhalenwedstrijd[29]. Aan deze con werden twee radio-uizendingen besteed. Toch was deze con geen succes met een lage opkomst van zo'n en als financiële verliespost.

22 april: SF-avond, jongerensociëteit Provadya?, Alkmaar, Nederland. Organisatie: Jan Seijbel.

12 oktober: Perry Rhodan bijeenkomst, in een school in de Jacob van Lennepstraat, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Deze allereerste Perry Rhodan bijeenkomst kende een opkomst van zo'n vijftig mensen.

29

1.) Dodo-Bird	Robert Smets
2.) Mag ik u voorgaan	Manuel van Loggem
3.) Het Keerpunt	Frank Visser
Overleven	Eddy C. Bertin

Als vierde eindigde Marijke van Bokhoven en vanwege de sterke indruk dat haar verhaal maakte, kreeg zij ook een prijs. Er waren zestien inzendingen.

november: Jean Ray/John Flanders tentoonstelling, Art Center, Gent, België. Organisatie: Werkgroep Jean Ray.
Na Antwerpen organiseerde Werkgroep Jean Ray een tentoonstelling over het leven en werk van deze auteur in zijn eigen stad Gent.

8 december: Lezing Nico Scheepstra over 1990, Aviodome, Schiphol, Nederland.
Deze journalist gaf zijn visie op de toekomst tijdens deze lezing.

1972

Het organiseren van conventies werd in 1972 doorgezet. Wederom organiseerden de bestaande verenigingen allemaal een dag of conventie. Daarnaast was er de eerste filmdag van P.R.S.F. Terra en werden er nog wat kleinere manifestaties georganiseerd.

februari: SF Tentoonstelling, voormalige Koninklijke Paleis, Antwerpen, België. Organisatie: Danny De Laet.

26 februari: Algemene ledenvergadering NCSF, De Poort van Kleef, Utrecht, Nederland.

maart: Tentoonstelling "De wereld van de Science Fiction", Internationaal Cultureel Centrum, Antwerpen, België. Organisatie: Danny De Laet.

22 - 23 april: Sfancon 3, St. Julianuskapel en galerij Zwarte Panter, Antwerpen, België. Organisatie: Sfan (Paul Torfs).
De eregasten op deze conventie waren de Britse auteur Michael Moorcock en Ron Bennett. Door Simon Joukes werden aan Paul Van Herck een Sfan Award uitgereikt voor zijn hoorspelen 'Apollo 21' en 'De versluierde planeet', aan Eddy C. Bertin voor zijn bundel 'De achtjaarlijkse god', aan Julien C. Raasveld voor zijn fanzine Parallax en aan Paul Torfs voor zijn inspanningen voor het fandom. Ook werden de prijzen van de Sfan verhalenwedstrijd uitgereikt[30]. In de Zwarte Panter liep tegelijkertijd een tentoonstelling van de Fransman André Beguin die op zaterdagavond door de Franse ambassadeur werd geopend. Er was een ruime Nederlandse- en Belgische opkomst van zo'n 130 mensen.

19 - 26 augustus: Eerste week van het SF-Boek, verscheidene boekhandels, Amsterdam, Nederland. Organisatie: NCSF.
Tijdens deze week plaatsten een aantal boekhandels de Science Fiction in één rek van hun winkel, iets wat tot dan toe niet gebruikelijk was.

30

1.) Jouw liefde is geen stenen bloem	Tais Teng
2.) Een kwestie van instinkt	Eddy C. Bertin
3.) De volgende soort	Manuel van Loggem

Er waren 40 inzendingen van 29 auteurs.

26 augustus: Perry Rhodan dag 1, Aviodome Schiphol, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra, Born/Romanpers.
Forry J. Ackerman (De Amerikaanse licentiehouder van de Perry Rhodan-reeks) en enkele Duitse Perry Rhodan-auteurs waren de eregasten op deze voorlopig eerste officiële Perry Rhodan. Er waren programma-onderdelen als films, panels en een lezing van meneer Born. De dag trok een paar honderd bezoekers.

26 augustus: Amstelcon 1, Het Leeuwenpoortje van 1560, Amsterdam, Nederland. Organisatie: NCSF.
Begeleid door een delegatie van P.R.S.F. Terra bezocht Forry J. Ackerman na de Perry Rhodan dag tegen de avond als eregast de con van het NCSF. Er waren films en de uitreiking van de Europa Awards[31] aan uitgever/auteur Carl Lans (die niet kon komen), Thé Tjong Khing, Lo Hartog van Banda, Jaap Stigter, Dick Scheepstra en Annet van Battum. Er werden radio-opnamen door de AVRO gemaakt. De opkomst bedroeg zo'n 100 personen. Op Amstelcon 1 was ook het eerste Nederlandse banket dat bestond uit een fiks aantal porties van de afhaalchinees die in ploegen werd verorberd.

30 september: Yang-dag 2, Moorsele, België. Organisatie: Literaire blad Yang.
Op deze dag die werd georganiseerd door het literaire blad Yang was er een 'interdisciplinair panelgesprek' met o.a. Manuel van Loggem en verscheidene Sfan-mensen zoals Simon Joukes en Robert Smets.

21 oktober: SF-filmavond, gebouw Van Lennep, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Dit was de eerste filmavond van P.R.S.F. Terra. Als hoofdfilm draaide 'Invasie van de Daleks'. Er waren ook boekenstands aanwezig.

25 november: Algemene ledenvergadering NCSF, restaurant Hollandt Huys, Hilversum, Nederland.

1973

Het jaar 1973 was een jaar van debutanten. De eerste algemene ledenvergadering van P.R.S.F. Terra, de eerste contactdag van Styx, de eerste Beneluxcon en de eerste ASCFID.

13 januari: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, onbekend, Amsterdam, Nederland.
Dit was de eerste algemene ledenvergadering van P.R.S.F. Terra.

6 maart: SF-dagen en een SF-tentoonstelling, Technische Hogeschool, Eindhoven, Nederland. Organisatie: studentenvereniging Demos.
Deze dagen werden georganiseerd ter viering van het lustrum van de studentenvereniging. Naast de tentoonstelling van boeken, fanzines en art work van o.a. Tais Teng, was er ook een panel 'SF - Vlucht in de werkelijkheid?' met Jan

[31] Op Eurocon 1 in het Itatiliaanse Triëste op voorspraak van het NCSF toegekend.

Reijs, Gerard Suurmeijer, Riemer Reinsma, Simon Joukes, Betsie in 't Veld en Annemarie Kindt. De studenten hadden een eigen drank laten brouwen, UDO (Unindetified Drinkable Object).

12 - 19 mei: Horror '73, theater De Brakke Grond, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Styx.
Waarschijnlijk was dit een week met horror-activiteiten zoals films, theater et cetera. Op 19 mei was er een contactdag van Styx.

19 - 20 mei: Sfancon 4/Beneluxcon 1/Gencon 1, het Casino en de Rotonde, Gent, België. Organisatie: Sfan.
Op initiatief van Simon Joukes werd besloten de Belgische conventie van 1973 tot een conventie voor de hele Benelux[32] te maken. Dit werd de eerste Beneluxcon. De Belgische fan Paul Torfs die de vorige Sfancons had opgezet, was voor de eerste keer niet met de organisatie belast want de Gentse kern was dat jaar de initiatiefnemer. De eregasten van Sfancon 4/Beneluxcon 1/Gencon 1 waren de Britse auteur Brian W. Aldiss, de Nederlandse kunstenaar Karel Thole, de Fransman Daniel Walther en tenslotte Gerd Hallenberger. Zo'n 300 fans uit vele landen (Belgen, Nederlanders, Fransen, West-Duitsers, Britten, Amerikanen, Polen, Hongaren, Italianen) bezochten deze con. Als activiteiten waren er lezingen, een veiling, boekenstands, films, dia's en de uitreiking van de Sfan Awards. Jan Geysen werd beloond voor zijn uitzendingen over Science Fiction op de BRT, Claude Dumont voor zijn pogingen het Franstalige fandom te verenigen en Jacques Van Herp voor zijn kritisch werk. Voor de eerste keer in de geschiedenis van de Sfan Award waren niet alle lauraten aanwezig, ondanks dat ze van te voren op de hoogte waren gebracht. Ook werden de prijzen van de Sfan verhalenwedstrijd uitgereikt[33]. De winnaar Wilfried Hendrickx kwam zijn prijs ophalen in een soort van David Bowie-maquillage. De eerste Beneluxcon haalde relatief veel aandacht op radio en TV.

---

[32]Hierbij heeft het Luxemburgse fandom altijd volledig ontbroken, zodat de Beneluxcons enkel door het Belgische (voornamelijk Vlaamse) en Nederlandse fandom werden georganiseerd.

33

1.) Spleen	Wilfried Hendrickx
2.) Midas Massaal	Julien C. Raasveld
3.) Autodiagnose	Johan van Stappen
4.) Seinen uit het komende	Fernand Lambrecht

Niet bekroond maar toch goed genoeg om op te nemen in Info Sfan:

There's no business like space-business	Walter Willaert
Yesterday	Ef Leonard
Het huis met de vele deuren	Tais Teng
De therapie	Herwig Verleyen van Torhout
Tanx	Yves Vandezande
De knutselaar	Patrick Medart
Absalom of de initiatie	Eduard van Onckelen
Het blauwe wandelpad en de dampen	Dirk Blokeel

Door een schenking van Bfr 5000,-- van Het Spectrum in de prijzenpot, konden er 4 prijzen worden toegekend. Er waren minder inzendingen dan 1972, slechts 35. De jury bestond uit Simon Joukes, Robert Smets en Eddy C. Bertin.

25 augustus: ASCFID 1, Huize de Liefde, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
ASCFID stond voor Amsterdamse Science Fiction Dag. Op deze eerste ASCFID waren er films en boekenstands. De opkomst bedroeg zo'n 100 fans.

30 augustus: Doop 'It's a monster!', vesting Naarden, Naarden, Nederland. Organisatie: Long Tall Ernie and the Shakers, Drab.
Negen leden van Drab, gehuld in monsterpakken zetten de doop van de LP 'It's a monster!' van de band Long Tall Ernie and the Shakers luister bij.

24 november: Algemene ledenvergadering NCSF, restaurant Hollandt Huys, Hilversum, Nederland.
Deze vergadering werd bijgewoond door tien leden.

1974

Dit waren goede jaren voor de Drie Zusters. In 1974 wist elke SF-vereniging weer een conventie te organiseren. De traditie van de Beneluxcon en de ASCFID werd voortgezet.

18 januari - 3 februari: SF Festival, theater De Lantaren, Rotterdam, Nederland. Organisatie: De Lantaren (Rom Boonstra, Evert Maliangkay).
Tijdens deze dagen waren er o.a. een art show, films en video's, een UFO-dag, een ESP-dag en SF-poëzie. Alhoewel het NCSF dit festival niet organiseerde, werd wel alle steun verleend.

16 februari: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, Huize de Liefde, Amsterdam, Nederland.

30 maart - 30 april: "Elderons World Compagnie" tentoonstelling van Jurriaan Andriessen, Het Drieluik, Den Haag, Nederland. Organisatie: Het Drieluik.
In 1990 verscheen bij uitgeverij Het Spectrum het boek 'Eldorica' dat gebaseerd was op de illustraties en teksten van o.a. deze tentoonstelling.

17 mei - 2 juni: Horror Festival, De Lantaren, Rotterdam, Nederland. Organisatie: De Lantaren, Stichting Drab.
In deze week was er theater en films. Ingrid Pit, Roland Topor, Julien C. Raasveld en Eddy C. Bertin waren aanwezig. Ook werd een vampierbal gehouden met een strijkorkest dat bestond uit vampiers. Drab 1-4 was het programmaboekje van deze manifestatie.

1 juni: SF-middag, KVO Gelagzaal, Antwerpen, België. Organisatie: Asfalta.

30 augustus - 1 september: Sfancon 5/Gencon 2, Fabiolahome (Universiteit), Gent, België. Organisatie: Sfan.
Deze con kende een groot aantal eregasten: Kenneth Bulmer, Sam Lundwall, J.P. Andrevon, Pierre Barbet, Yves Frémion, Conrad Fialkowski, Sandro Sandrelli, Peter Roberts, J.P. Fontana, Jacques Goimard en André Ruellan. De Sfan Awards werden uitgereikt op 1 september aan Hugo Raes voor zijn roman 'De Silmaril', René

30 januari - 5 februari: SF Filmweek, Studio Theater, Groningen, Nederland. Organisatie: Studio Theater.

22 februari: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, onbekend, Amsterdam, Nederland.

4 april - 13 april: SF Festival, theater De Lantaren, Rotterdam, Nederland. Organisatie: De Lantaren (Rom Boonstra, Evert Maliangkay).

19 april: Perry Rhodan dag 2, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra, uitgeverij Born.
Deze dag vierde de uitgave van het 200ste Nederlandse Perry Rhodan. Er waren ook de gebruikelijke films, veilingen, en stands.

24 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

18 - 21 juli: Sfancon 6/Beneluxcon 3, Stedelijk Concertgebouw, Brugge, België. Organisatie: Sfan.
Als eregast verscheen op deze con de Britse auteur James White. De fan-eregast was Waldemar Kumming. Eerder waren eregasten als Ian Watson, George Hay en Harry Harrison uitgenodigd, maar deze moesten door omstandigheden afhaken. De eregastspeech van James White kon op de zondagmorgen niet doorgaan, de auteur was op dat moment onvindbaar. Als praktizerend katholiek bleek hij naar de mist te zijn gegaan. Een ander programmapunt was de uitreiking van de Sfan Awards. Eddy C. Bertin kreeg er één voor de SF Gids. J.B. Baronian, het hoofd literaire directie bij de uitgeverij S.A. Marabout kreeg een Sfan Award voor zijn inspanningen bij zijn uitgeverij. Naast de uitreiking van de awards was er ook de uitslag van de Sfan-verhalenwedstrijd[36] en de illustratiewedstrijd[37]. Glen Goodknight hield een lezing over J.R.R. Tolkien en het fandom in de VS en er was een bal dat door James White werd geopend. De zondagmiddag was de tijd voor de groepsfoto, een discussie over fandom in Groot Brittannië, enkele korte Nederlandse SF-films, de film 'Godzilla' en de Belgische Horror-film 'Le Rouge a Levres'. De muziek werd op de con verzorgd door de groep Blue Sound. De art show was gewijd aan het werk van Karel Thole. Ondanks de opkomst van onder andere Britten, Belgen, Nederlanders, Fransen, Duitsers, en Joegoslaven, bracht de con niet echt het gehoopte succes. Er werd geen winst behaald. Een moeilijke datum, het mooie weer en de afstand werden later

---

36

1.) NIET TOEGEKEND	
2.) De walkabouter	Jef Maes
3.) Het spijt me, zei de agent	Frank Roger

De inzendtermijn was 15 juni 1975. De eerste prijs bedroeg Bfr 2500,-- de tweede prijs Bfr 1500,-- en de derde prijs Bfr 1000,--. De jury bestond uit Herman Ceulemans, Simon Joukes, Robert Smets.

37

1.) NIET TOEGEKEND
2.) Robert Peeters
3.) C. Bout-Groos

De inzendtermijn van deze 3de illustratiewedstijd was 15 juni 1975. De eerste prijs bestond uit Bfr 1500,--, de tweede uit Bfr 1000,-- en de derde uit Bfr 500,--.

Pauwels voor zijn SF-kunst en aan Daniël Van Avermaete voor zijn TV-series. De Sfan Diploma's gingen naar Maria Jacques voor haar roman 'Morgen is blond', naar Herman Ceulemans voor zijn inzet voor Info-Sfan, naar Bernard Goorden voor zijn publicaties van Zuidamerikaanse, Japanse en Indische SF, naar Jean Paul Croniumus voor zijn werk op Europese cons, en naar uitgeverij Ides...et autres voor haar reeks verhalenbundels. Naast de gebruikelijke films, stands et cetera werden ook de prijzen van de Sfan verhalenwedstrijd uitgereikt[34].

19 oktober: ASCFID 2, Woestduincentrum, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Op deze dag waren boekenstands, films, en de uitgeverij Born te vinden. Op 21 oktober besteedde het NOS-radioprogramma 'De Stem der Minderheid' een kwartier zendtijd aan deze bijeenkomst.

9 - 10 november: Beneluxcon 2, Evert Kupersoord, Amersfort, Nederland. Organisatie: NCSF (Alfred Brouwer, Annemarie & Leo Kindt, Peter Coene).
Het NCSF nam de Belgische fakkel van de Beneluxcon over. De eregasten van deze eerste Nederlandse Beneluxcon waren de auteurs Ef Leonard, Felix Thijssen, Paul van Herck en Eddy C. Bertin. Ook waren zaken en programmapunten als films (o.a. van een filmwedstrijd en de Nederlandse première van Woody Allens 'Sleeper'), een art show, een robotjestentoonstelling, een lezing van Jo Dautzenberg en een knutselwedstrijd 'Maak een Alien' die gewonnen werd door Eddy C. Bertin. Ap Bronkhorst, de man die daarna vele conventies met zijn muziek en SF-ballades zou verblijden[35], trad op deze conventie voor het eerst op. Volgens de verslagen liepen de programma's nogal uit. Beneluxcon 2 werd bezocht door zo'n 120 personen.

14 december: Algemene ledenvergadering NCSF, gebouw Centraal Station, Den Haag, Nederland.
Leo Kindt trad als voorzitter van het NCSF af en Peter Coene werd tot nieuwe voorzitter verkozen.

20 december: Sfan bijeenkomst, St. Amandsberg, Gent, België. Organisatie: Sfan.
Eddy C. Bertin hield hier een drie uur durende lezing over de SF-thematiek in het werk van David Bowie. Het geheel werd muzikaal bijgestaan door de groep 'Tarantula'.

1975

Dit jaar werd het vaste patroon van 'iedere vereniging één con per jaar' verbroken. Het NCSF wist dit jaar geen conventie te organiseren. Wel was er de Belgische Beneluxcon en enkele dagen georganiseerd door P.R.S.F. Terra,

---

34

1.) Wandelend rond Kennedy	Bob van Laerhoven
2.) Braintasters	Manuel van Loggem
3.) Alledag	Walter Willaert

35 Dit verschijnsel wordt in het Engelstalige fandom filking genoemd.

als redenen genoemd. Wel gaf het mooie weer op zaterdag aanleiding tot een duik in het zwembad van het slaapcomplex van de con, huize Spermalie, een school voor huishoudsters.

25 oktober: ASCFID 3, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

1 november: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

28 - 29 november: Angststemming 700, Tolstraat 129, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Drab.
Tijdens deze dagen was de algemene ledenvergadering van Drab en hield Eddy C. Bertin een lezing over de Grenzen van Horror en Fantasy. Later verscheen deze lezing nog in Drab en als boekje van Abraxas. Verder hielden Catherine Duval, Ef Leonard, Aart C. Prins en Eddy C. Bertin een paneldiscussie.

1976

De relatieve stilte van het jaar ervoor werd in 1976 ruimschoots goedgemaakt. Er werden vijf grote manifestaties in de Lage Landen georganiseerd. Bovendien begon Nellie Pardoel in Eindhoven met de eerste SF Pub.

7 februari: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, onbekend, Amsterdam, Nederland.

tot en met 6 maart: Tentoonstelling 500 titels SF & F, boekhandel Stockum, Den Haag, Nederland. Organisatie: The British Council.

12 - 20 maart: SF Festival, De Lantaren, Rotterdam, Nederland. Organisatie: De Lantaren (Rom Boonstra, Evert Maliangkay).

13 maart: Algemene ledenvergadering NCSF, Poort van Kleef, Utrecht, Nederland
Op deze vergadering waren 21 leden aanwezig.

20 maart - 3 april: Tentoonstelling 500 titels SF & F, Katholieke Universiteit Nijmegen, Nijmegen, Nederland. Organisatie: The British Council.

27 maart: Perry Rhodan dag 3, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Op deze dag waren de Perry Rhodan-auteur Clark Darlton[38], wetenschapper Chriet Titulaer en fan Robert A.J. Zielschot de eregasten. Er waren stands, films, panels en een veiling.

28 maart: Literaire middag, café De Twee Spiegels, Leiden, Nederland.
Deze middag was gewijd aan de Vlaamse auteur en fan Eddy C. Bertin. Door gebrek aan belangstelling en technische moeilijkheden werd de middag geen succes

[38]Pseudoniem van Walter Ernsting.

14 april - 14 mei: Tentoonstelling 500 titels SF & F, gebouw van The Britisch Council, Amsterdam, Nederland. Organisatie: The British Council.

14 - 16 mei: Beneluxcon 4, congrescentrum De Leeuwenhorst, Noordwijkerhout, Nederland. Organisatie: NCSF, P.R.S.F. Terra. (Henk Kersbergen, Gerrit van Oven, Paul van Oven, Kees van Toorn, Rob Vooren, Robert A.J. Zielschot, -grafische verzorging- Peter Coene).
De Duitse eregasten (o.a. de auteur K.H. Scheer) kwamen niet, zodat net als de vorige Nederlandse Beneluxcon gedaan werd met volledig Nederlandstalige eregasten: de tekenaar Bert Bus, de kunstenaar Karel Thole, de auteur Bob van Laerhoven en de fan-eregast Simon Joukes. Op deze con werden twee Awards uitgereikt: de gezamenlijke verhalenwedstrijd van het NCSF en Sfan[39] en de eerste King Kong Award. Ook trad Ap Bronkhorst weer op met zijn gitaar. Zo'n 160 mensen bezochten Beneluxcon 4.

2 juli - 1 september: Tentoonstelling Rein Blijstra, museum Princessenhof, Leeuwarden, Nederland.
Deze expositie over één van de eerste Nederlandse Science Fiction auteurs werd gehouden ter gelegenheid van het verschijnen van een boek dat aan zijn nagedachtenis was gewijd: 'Reinder Blijstra 1901-1975. Een Vriendenboek'. Op de expositie werden boeken, manuscripten, portretten en documenten getoond.

22 - 25 juli: Sfancon 7/Leodicon 1, Congress-centrum/Holiday Inn, Luik/Liège. Organisatie: Sfan en Waalse SF-groepen.
Ondanks eregasten als John Brunner, Harry Harrison, Bob Shaw en Ian Watson en ondanks het tweetalige programma lieten Nederlanders en Vlamingen het in grote getale afweten. Deze con werd een financiële ramp voor de organisatie. Er waren de gebruikelijke onderdelen zoals boekenstands, panels en de uitreiking van Sfan verhalenwedstrijd[40]. Zo'n 180 bezoekers kwamen naar Sfancon 7/Leodicon 1.

23 oktober: Hagacon II, zalencomplex Kontaktcentrum, Den Haag, Nederland. Organisatie: NCSF (Johan-Martijn Flaton, Leo & Annemarie Kindt, Frank van der Waart).

39

1.) Brand liefje, ik brand	Eddy C. Bertin & Bob van Laerhoven
2.) Abaddon	Bert Vos
3.) De avonturen van John Stapper	Peter Cuijpers

De vierde plaats werd bezet door Cor Snijders.

EERVOLLE VERMELDINGEN:

Sprookjes uit de 25e eeuw	Tais Teng
Normpulp	Birg Storme
De schepping, de verwachting, het eindpunt	Rudi de Graaf

De jury bestond uit Derkwillem Visser jr, Henk Kersbergen en Rob Vooren. De winnaar ontving *ƒ* 100,--. Nummer twee ontving *ƒ* 75,-- en nummer drie *ƒ* 50,--.

40

1.) NIET TOEGEKEND	
2.) Hartelijk, hartelijk welkom	Louise Overbeek-Brey

Er waren 25 inzendingen.

Op deze con werden strooibiljetten voor het toen nog gezamenlijke Essef van Kees van Toorn en Robert A.J. Zielschot verspreid. Ook waren er o.a. films en een panel met Paul Marijnis. Bert Vos wist tijdens het banket de con te redden door een brandend fondue-set uit te trappen.

6 november: ASCFID 4, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Op deze dag waren de eregasten Simon Vinkenoog, Bert Bus en Felix Thijssen die het eerste exemplaar van zijn roman 'Emmarg' kreeg uitgereikt. De Britse Doctor Who acteur Tom Bakker was ook uitgenodigd om hem een prijs te geven, maar hij kwam niet. Hans van Kampen hield een lezing over UFO's. Er waren films, tekenfilms, een veiling, forum en discussies. Vanwege het lustrum van de vereniging was de entree slechts *f* 1,--. Er was een opkomst van zo'n 700 personen.

27 november: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

10 december: Lezing over Dracula, Haags Cultureel Trefpunt, Den Haag, Nederland. Organisatie: Haags Cultureel Trefpunt.

Vanaf 2 september organiseerde Nellie Pardoel elke laatste donderdavond SF Café in de Trafalgar Pub, Eindhoven, Nederland. De eerste avond werd een groot succes.

1977

Ook het jaar 1977 kende de nodige conventies en manifestaties. Over de hele linie vielen de bezoekersaantallen echter tegen.

12 maart: Perry Rhodan dag 4, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Net als een aantal van de voorgaande Perry Rhodan dagen, waren de eregasten een aantal Perry Rhodan-auteurs: Clark Darlton en William Voltz. Ook vierde Born de uitgave van het 300ste Nederlandse deeltje van Perry Rhodan. Verder waren er o.a. nog films en paneldiscussies.

18 maart: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, Woestduincentrum, Amsterdam, Nederland.

14 mei: Eggecon, Het Gebouw, Egmond aan Zee, Nederland. Organisatie: Kathinka Lannoy, Mevrouw Penard, het NCSF.
Op deze con waren films, boeken, spelen en een art show met werk van de schilder Denneboom. Ook werd op Eggecon voor het eerst verhalen voorgelezen. De masquerade[41] ging uiteindelijk niet door. Deze dag was ook de algemene ledenvergadering van het NCSF. De opkomst was gering.

18 juni: Strip en SF-ruilbeurs, Gemeentelijke Schouwburg, Den Helder, Nederland. Organisatie: Het Stripschap en P.R.S.F. Terra.

[41]Tijdens dit programma-onderdeel werden kostuums met betrekking op de Drie Zusters getoond. Het werd ook wel 'fancy dress parade' genoemd.

De zaal ging open om 9.00. Niet-leden moesten een toegangsgeld van *f* 2,50 betalen.

9 - 11 september: Sfancon 8/Beneluxcon 5/Gencon 3, Fabiolahome, Gent, België. Organisatie: Sfan (André De Rijcke) in samenwerking met het NCSF.
De eregasten van deze con waren de Britse auteur Bob Shaw, de Franse auteur Michel Jeury, de illustrator Roland Grünberg en de Duitse fanuitgever Waldemar Kumming. De organisatie had er voor gezorgd dat er een aantal auteurs aanwezig waren: Paul van Herck, Eddy C. Bertin, Bob van Laerhoven, Manuel van Loggem en Ef Leonard. Er waren boekenstands, veilingen, een galactisch bal, een art show, panels, films en lezingen en speeches van o.a. Jozef peeters, Robert Smets, Luk De Vos, Eric Batard, Jacques Vander Haegen en Claude Dumont. Op deze con werden de Awards voor twee verhalenwedstrijden uitgereikt: Een gezamenlijke verhalenwedstrijd van het NCSF en Sfan in samenwerking met de uitgevers Elsevier, Bruna, Meulenhoff, Ridderhof en Scala[42]. Ook werd de tweede King Kong Award uitgereikt. Bij de masquerade werden Leo Kindt en Johan-Martijn Flaton winnaars als reizende muzikanten uit Jack Vance's roman 'Durdane'. Zo'n 250 personen bezochten deze con.

14 - 25 september: Festival van de Fantastische Film 4, zaal Monty, Antwerpen, België.
Tijdens deze dagen kreeg Gilbert Verschooten van Herman Ceulemans een Sfan Diploma. Rigel Magazine bracht een conventienummer uit.

1 oktober: ASCFID 5, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Deze con had veel eregasten die in eerdere jaren ook al waren verschenen: Simon Vinkenoog, Chriet Titulaer, Bert Bus en Hans van Kampen. De Britse auteur Harry Harrison kwam ook, zij het niet als eregast. Hij was een weekend in Nederland om zijn boek 'Ballen van vuur' te promoten. Er waren films, paneldiscussies, een veiling, forum, auteurs, tekenaars, uitgevers, zines en verenigingen. Het aantal bezoekers viel tegen, het werd geschat op zo'n 700.

5 november: Syncon I , SF- en synthesizermuziek. Bilthoven, Nederland. Organisatie: John Camphuysen, Peter Coene, Wil te Poel.
Deze dag kende een opkomst van zo'n 20 personen en de NCSF boekenclub.

3 december - 6 januari: Tais Teng Tentoonstelling, De Schakel, Leidschendam, Nederland. Organisatie: De Schakel.

17 december: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland

Elke laatste woensdagavond SF Avond in bar Kemar, Amsterdam, Nederland Deze ging in december niet door vanwege de feestdagen. Organisatie: P.R.S.F. Terra

Elke laatste donderdagavond SF Pub in de Trafalgar Pub, Eindhoven, Nederland. Organisatie: Nellie Pardoel.

---

[42]Inzendtermijn voor 22 augustus 1977. Het prijzengeld bedroeg minimaal Bfr 25.000,-- of *f* 1750 --

<u>1978</u>

Het jaar 1978 zat boordevol conventies: O.a. een Delftse con, een Progressefdag, Sfancon, Beneluxcon, ASCFID, de Perry Rhodan dag en tenslotte Eurocon 4 te Brussel. Ook was de rock-groep The Metal Voices op tournee door Nederland met een aantal 'SF-Dagen'. Waarschijnlijk was 1978 het jaar met de meeste SF-manifestaties in de Lage Landen. Het was in ieder geval tot dan toe het jaar met de grootste algemene SF-manifestatie: Eurocon 4.

21 januari: Delftse SF-manifestatie, Congregatiegebouw, Delft, Nederland. Organisatie: Henk Kersbergen, jongerenvereniging FUT, NCSF.
Deze dag was gratis en er waren zaken zoals films, video's, muziek, en een NCSF diapresentatie van futurologische architectuur. 's Ochtends hadden Rob Vooren en Gerard Suurmeijer een panel 'Wat is SF?'. 's Middags zou Kathinka Lannoy een voordracht houden. Deze kon echter door ziekte niet komen en zij werd vervangen door Simon Joukes. Er was een magere opkomst.

28 januari: Progressefdag 1/Antwerpse SF-dag, Oranjehuis, Antwerpen, België. Organisatie: Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef gesteund door P.R.S.F. Terra, Born en W. Soethoudt.
De eregast was de Perry Rhodan-auteur Clark Darlton. Er waren panels, een Perry Rhodan-quiz, films, boeken en een art show. De opkomst was teleurstellend.

4 februari: SF Manifestatie, Agnietenhof, Tiel, Nederland. Organisatie: The Metal Voices.
Op deze dag waren de eregasten dr. W. de Graaf van het Laboratorium voor Ruimte-onderzoek en Simon Vinkenoog met het praatje: 'De Geschiedenis Herhaalt zich'. Met een achtergrond van aluminiumfolie, rook en twee lichtprojectors trad de SF-popgroep 'The Metal Voices' (Jos Jaspers, Floris Klovenbach, Erik Roberts, Carlos Banda) voor het eerst op. Als film werd 'The Omega Man' vertoond.

25 februari: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

8 april: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Op deze vergadering werd besloten tot de oprichting van een Public Relations-commissie.

16 april: SF Puzzelrit. Organisatie: P R S F. Terra.

29 april - 7 mei: SF Tentoonstelling, Provinciaal Gallo-Romeins museum, Tongeren, Nederland. Organisatie: Werkgroep SF van de Tongerse kunstkring.

6 mei: Perry Rhodan dag 5, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra, in samenwerking met uitgeverij Born.
Als eregasten verschenen dit keer Erich von Däniken, Clark Darlton en Willy Voltz. Er was een lezing van de ufoloog Hans van Kampen, een non-stop-video-show, twee hoofdfilms, een SF-ruilbeurs, boekenstands, forums en een Perry Rhodan-modellenwedstrijd. Meer dan 1100 mensen bezochten deze dag.

9 - 11 juni: Beneluxcon 6, Philips Ontspanningscentrum, Eindhoven, Nederland. Organisatie: Nellie Pardoel ondersteund door het NCSF en Sfan.
Dit was de eerste conventie waar de Nederlandse organisatie een niet Nederlandstalige eregast wist te strikken: Christopher Priest. De Benelux Award[43] en de King Kong Award werden uitgereikt. Er was een illustratiewedstrijd, er waren films, stands, kunst- en boekenveilingen, panels, SF-verhaal improvisaties, een speakerscorner, dia's van Jaap Verkamman, een muziekale reis door de tijd gepresenteerd door Ap Bronkhorst, en een art show met werk van o.a. Peter Jones, Karel Thole en Tais Teng. De muziek werd verzorgd door The Metal Voices. De opkomst werd achteraf goed genoemd.

2 september: SF Dag (gepland), Schouwburg Orpheus, Middelburg, Nederland. Organisatie: The Metal Voices.
Deze dag ging waarschijnlijk niet door.

9 september: SF Dag, De Tamboer, Hogeveen, Nederland. Organisatie: The Metal Voices.
Op deze dag waren o.a. films, stands en natuurlijk de rock-groep The Metal Voices.

14 september: lezing en film scientologie, bar Kemar, Amsterdam, Nederland. rganisatie: P.R.S.F. Terra.

30 september: Sfancon 9/Lovancon, College van de Heilige Drievuldigheid, Leuven, België. Organisatie: Sfan (o.a. Guido Eekhaut).
Op deze dag was de Britse auteur Robert Holdstock de eregast. De fan-eregast was de Rob Vooren. Deze con kende een opkomst van zo'n 130 bezoekers.

43

1.)	Ontmoeting halfweg	Eddy C. Bertin
2.)	Kus de Nova's, Heliumdanser	Tais Teng
3.)	Woonexperiment	Wim Burkunk
	Time is a gadget	Robert Smets
5.)	Mexicaanse hond	anoniem
6.)	Jongensspel	Ariane Smit
7.)	Jibilewn Törre	Jan Everink
	De sirene was een mortella	Ariane Smit
9.)	De vlucht van de profeet	Wim Burkunk
	Voor en na de emotiebaan	Peter Cuijpers
11.)	Verloop	M. ter Horst-Lelieveld
12.)	Op vleugels van muziek	Kathinka Lannoy
	Waarop wachten jullie?	Eddy C. Bertin
	De herfstwind blijft altijd guur	H.J. Zoethout
15.)	Het ongeval	Jef Maes
16.)	Lieverd	anoniem
17.)	Het stof van Pleulon	Marleen Kastermans-Burger
18.)	Taline's Kunsten	Guido Eekhaut
	De absolute rem	John Vermeulen
19.)	Defekt apparaat	anoniem

De eerste prijs was *ƒ* 1000,--, de tweede prijs *ƒ* 650,-- en de gedeelde derde/vierde prijs elk *ƒ* 150,--. Er waren circa 80 inzendingen. De jury bestond uit Annemarie Kindt, Luk De Vos, Lex Molenbroek

1 oktober: SF Dag, schouwburg Orpheus, Apeldoorn, Nederland. Organisatie: The Metal Voices.
De SF-band The Metal Voices zette haar tournee door het land voort.

13 oktober - 12 november: Jules Verne tentoonstelling, Elseviergebouw, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Elsevier.
Deze tentoonstelling werd georganiseerd in verband met 150ste geboortedag van Jules Verne.

14 oktober: ASCFID 6, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Het thema van deze ASCFID was 'Energie'. Er waren geen eregasten. Wel waren er films, de band The Metal Voices, een quiz, een lezing van Simon Vinkenoog en computer- en synthesizerdemonstraties. ASCFID 6 kende een lage opkomst.

15 oktober: SF Dag, De Lindenberg, Nijmegen, Nederland. Organisatie: The Metal Voices.

1 - 5 november: Eurocon 4, Vrije Universiteit, Brussel, België. Organisatie: Sfan, Bernard Goorden en Brusselse fans.
De eregasten waren de Amerikaanse auteur A.E. van Vogt en de Amerikaanse illustrator Kelly Freas. Ook werd er aandacht besteed aan Jules Verne vanwege zijn 150ste geboortedag. Daarnaast was de uitgewezen Sovjet auteur Alexander Zinoviev aanwezig. Er waren o.a. films, boeken, een art show en wargames. Orbit kreeg de Eurocon Award voor het beste Europese Science Fiction tijdschrift. Eddy C. Bertin kreeg hier een Eurocon Award voor zijn Franstalige bundel 'Derrière le mur blanc'. Albert van Hageland hield een lezing over Belgische fandom. Eurocon 4 werd in twee verschillende gebouwen gehouden, op 10 tot 20 minuten loopafstand van elkaar, iets wat niet echt de gezelligheid bevorderde. De Nederlanders lieten het in grote getale afweten.

18 november: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Op deze vergadering werden de statuten van de vereniging goedgekeurd.

Elke laatste woensdagavond Terra avond in bar Kemar, Amsterdam. Organisatie: P.R.S.F Terra. O.a. op 28 juni, 26 juli, 30 augustus, 27 september, 25 oktober.

Elke laatste donderdagavond SF Pub in de Trafalgar Pub, Eindhoven.

1979

Dit jaar werd er geen Beneluxcon georganiseerd in verband met Seacon, de 37th Worldcon te Brighton, Groot Brittannië. Het Vlaamse fanwereldje kende in 1979 opmerkelijk veel dagen, wat waarschijnlijk te wijten was aan de elkaar beconcurrerende verenigingen. Het jaar 1979 was ook het jaar van de laatste ASCFID, alhoewel de Perry Rhodan dagen voorlopig nog even door zouden gaan.

5 januari: Nieuwjaarsreceptie P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

10 februari: Perry Rhodan SF-dag 2, Zaal Roma, Antwerpen, België. Organisatie: Danny De Laet.
De eregast was Erich von Däniken. Dit was meer een ufologie-bijeenkomst dan een SF-con. Wel waren er SF/F films, panels en boekenstands. Er zouden zo'n 4200 bezoekers zijn geweest.

17 februari: Jack Vance signeert in de Bijenkorf van Amsterdam, Nederland.
Bij deze gelegenheid waren een paar honderd fans aanwezig. Al rond die tijd stond het vast dat de Amerikaanse auteur in 1981 een eregast van een SF-conventie zou zijn.

3 maart: Algemene ledenvergadering Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef, café 't Half Souke, Antwerpen, België.
Er waren negen leden op deze vergadering aanwezig.

7 april: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

21 april (gepland): ASCFID 7. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Deze dag ging niet door, waarschijnlijk door gebrek aan mankracht binnen de vereniging. Hiermee kwam tegelijk een eind aan de Ascfids, ondanks nog een poging in 1985.

27 - 28 april: Sfancon 10/Anncon. Gemeentelijke Feestzaal, Antwerpen, België. Organisatie: Sfan.
Op deze tiende Sfancon waren er twee eregasten: de Amerikaanse schrijfster Anne McCaffrey en als faneregast Annemarie Kindt. Er waren films, speeches, stands en de prijsuitreikingen van een wedstrijd ultrakorte verhalen[44]. Eddy C. Bertin kreeg als Sfan Award voor zijn verzameld kritisch werk en zijn bundel 'De eenzame bloedvogel' een met ketchup overdekte kip... die later -waarschijnlijk niet rauw- door hem verorberd werd. Er waren zo'n 150 bezoekers.

27 mei: Progressefdag 2/Eerste Vlaamse Perry Rhodan dag/SF Dag Antwerpen, Oranjehuis, Antwerpen, België. Organisatie: Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef.
Deze conventie was eerst op een grotere schaal gepland, namelijk een hele week met eregasten als Tanith Lee, Clark Darlton, Erich von Däniken (deze kwam niet) en Eddy C. Bertin. Het werd uiteindelijk één dag met films, modellen, wargames, een quiz, et cetera. Deze dag verschoof in de planning ook nog van 19 mei naar 27 mei. De toegang was gratis, behalve voor de films, waar dan ook niet al te veel belangstelling voor was. Er waren een honderdtal bezoekers.

23 juni: Perry Rhodan dag 6, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Als eregasten verschenen op deze con de Perry Rhodan-auteurs Clark Darlton en

---
44

1.) Keuze voor het leven — Jacky Vander Haeghen

Eén of twee pagina's in te leveren voor 15 april 1979. Er waren vijftien inzendingen en de eerste prijs bedroeg Bfr 1000,--. Het winnende verhaal verscheen samen met de inzendingen van Micha Cohet, Gerben Hellinga jr en Guido Eekhaut in Rigel Magazine 69.

Ernst Vlcek. Johnny Bruck, een illustrator van Perry Rhodan, was ook een eregast. Er waren stands, films, quiz, forum, veilingen en lezing(en) van o.a. Prof. Wanders.

8 - 9 september: Science Fiction Manifestatie, gebouw de Wereld, Wageningen, Nederland. Organisatie: Joost Meulenbroek, Josje Teunissen.
Het programma o.a uit films en lezingen. Coby van Hemmen, Manuel van Loggem, Frank Visser, Wim Burkunk, Kathinka Lannoy en Gerard Suurmeijer waren er als eregast.

29 september: Sfan bijeenkomst, Het Valkenhuis, Gent, België. Organisatie: Sfan.
Eddy C. Bertin hield hier een lezing over 'SF en Fantastiek in de popmuziek'.

17 november: Algemene ledenvergadering, NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

18 november: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

15 december: Syncon II, Witte Dorpshuis, De Bilt, Nederland. Organisatie: Peter Coene.
Deze con was voor liefhebbers van SF- en synthesizermuziek en alleen toegankelijk voor NCSF- en Sfanleden. Er waren dia's, tekenfilms, boeken en de uitreiking van de King Kong Award. Ook werden er Holland SF-ereprijzen uitgereikt voor verdienstelijke NCSF-leden: Ad den Houter (de drukker) en Jan Veldhoen. Deze ereprijs bestond uit een trofee van hout en plexiglas van de hand van Johan-Martijn Flaton.

Elke laatste donderdagavond SF Pub in de Trafalgar Pub, Eindhoven, Nederland. Organisatie: Nellie Pardoel.

Elke vrijdagavond Klublokaal van de Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef, café 't Half Souke, Antwerpen, België.

Elke tweede zondagavond een filmavond en elke laatste woensdagavond Terra avond in bar Kemar, Amsterdam, Nederland. Organisatie: SF Terra. O.a. op 30 juli, 27 augustus, 24 september, 21 oktober, 31 oktober, 28 november, 16 december.

1980

Het jaar 1980 was weer een jaar waarin het NCSF geen con organiseerde. Wel kwam er uit handen van Roelof Goudriaan een gratis dag en organiseerde P.R.S.F. Terra een filmmarathon en een Perry Rhodan dag. De beide Belgische verenigingen organiseerden ook elk een con.

4 januari: Nieuwjaarsreceptie P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

29 februari: Receptie Servire & P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.
Deze receptie werd georganiseerd ter gelegenheid van het eerste nummer van SF Terra dat door Servire was gedrukt. Ook werden er enige SF-schilderijen van Nederlandse kunstenaars tentoongesteld.

6 - 23 maart: Tentoonstelling van het werk van Jacky Vander Haegen, galerij Punt, Oudenaarde, België.
Deze tentoonstelling werd geopend door Eddy C. Bertin die een rede hield.

9 maart: Progressefcon/SF Festival, Burgerkring, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.
Op deze con waren de auteurs Eddy C. Bertin, Hugo Raes, Julien C. Raasveld en Vincent van der Linden de eregasten. De laatste signeerde ook zijn boek 'De weg naar Middelsing' dat de eerste prijs had gewonnen in de literaire schrijfwedstrijd van uitgeverij D.A.P. Reinaert. Naast de normale boekenstands, muziek en voordrachten hield de Vlaamse auteur Bob van Laerhoven een lezing. Hugo Raes kreeg een Progressef Award (een plaket) uitgereikt.

23 maart: SF Ruilbeurs, Uilenstede, Amstelveen, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan.
Naar voorbeeld naar de stripruilbeurzen die stripwinkel Wout te Amsterdam in de jaren zeventig organiseerde, zette Roelof Goudriaan met enige hulp van de striphandel Ravian zelf een keer zo'n dag op. De toegang was gratis en er waren verscheidene stands, waaronder die van Orbit.

18 - 20 april: Science Fiction Boeken- en Ruilbeurs, Rubens Center, Antwerpen, België. Organisatie: Sfan en Progressef.
Deze manifestatie was ter gelegenheid van de opening van het Rubens Center waarvoor de Stad Antwerpen een aantal uiteenlopende aktiviteiten organiseerde.

17 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

31 mei: Perry Rhodan dag 7, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra, uitgeverij Kluwer.
Eregasten waren de Perry Rhodan-auteurs Clark Darlton en Willy Voltz, en de journalist Nico Baaijens. Ook was er de striptekenaar Don Lawrence die signeerde. Er waren twee SF-films, een Pery Rhodan-quiz, forums, lezingen door Ir. de Hoop en Nico Baaijens en een art show met werk van o.a. Peter Bogner, Elmar Huisman, Fred Hemmes, Ed Frederiks, Johnny Bruck, Gideon Brugman, Bert Bus, Harry Balm en Walter Laureyens. Het werd een geslaagde dag genoemd met zo'n 1380 bezoekers.

5 - 7 september: Sfancon 11/Beneluxcon 7, Fabiolahome, Gent, België. Organisatie: Sfan, mede-organisator Peter Coene, André De Rijcke, Lou Grauwels.
De eregasten van deze con waren de Amerikaanse auteur Joe Haldeman (die verbleef bij Elmar-medewerker Max Roodnat), de Duitse auteur Wolfgang Jeschke, Pierre Barbet en Peter Coene. De King Kong Award en de Sfan[45] Award werden uitgereikt. Er waren films, speeches, een veiling en de presentatie van 'Eyurid A Lovecraftian portofolio', de vierde uitgave van Dunwich House. Ook was Sfancon 11/Beneluxcon 7 het toneel van het eerste optreden van The Dunwich Expierence met 'Time Birth'. Deze groep bestond uit Eddy C. Bertin en Jacky & Chris Vander Haegen. De band Exces zorgde op deze con voor de muziek waarbij een ballet was

[45]Gerben Hellinga jr kreeg voor zijn verhaal 'Een lastige dochter' Bfr 1000,–.

met de dochter van Eddy C. Bertin.

13 - 14 september: Eerste Amsterdamse Science Fiction Filmmarathon, City Theater, Amsterdam, Nederland. Organisatie: City Theater, P.R.S.F. Terra.
Deze filmmarathon was al vroeg in de avond van de 13de uitverkocht. Hierdoor moesten zelfs mensen uit België en Limburg worden teruggestuurd.

3 oktober: Harry Harrison signeerde in boek/striphandel Fantastic Visions te Rotterdam, Nederland.

14 november: Progressef feest, jeugdclub Den Aalmoezenier, Antwerpen, België.

20 november: Literaire SF-avond, De Engel, Bergen op Zoom, Nederland.
Op deze avond waren o.a. Vincent van der Linden en Annemarie Kindt aanwezig. Eddy C. Bertin las voor uit 'Berlijn, ze branden je muren neer' en Bob van Laerhoven sprak over zijn eigen werk. Toen Eddy C. Bertin op weg huiswaarts om 3 uur 's nachts aan de Nederlandse politie de weg vroeg, moest hij direct in het zakje blazen. De Vlaamse auteur bleek echter nuchter genoeg te zijn en kon zijn weg vervolgen.

22 november: Algemene ledenvergadering Sfan (jaarlijks), café 't Half Souke, Antwerpen, België.
Op deze jaarlijkse vergadering werden dit keer de statuten goed gekeurd, er was een finaciëel verslag Sfancon 11/Beneluxcon 7 en er waren discussies.

12 december: SF avond, clublokaal Progressef, café 't Half Souke, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.

20 december: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Peter Coene en Annemarie Kindt kregen het lidmaatschap van verdienste.

In de bar Kemar, Amsterdam, Nederland, organiseerde P.R.S.F. Terra regelmatig kontakt-avonden en filmmiddagen zoals o.a. op 26 en 30 maart, 27 en 30 april, 18 mei, 25 juni, 30 juli, 27 augustus, 24 en 28 september, 26 en 29 oktober, 26 en 30 november en 28 december.

1981

Beneluxcon 8/Hillcon I was ongetwijfeld de grootste gebeurtenis in 1981. Nog nooit waren er zoveel prominente auteurs op een Nederlandstalige con verschenen en die situatie zou voortduren tot de Worldcon in Den Haag in 1990. Ondertussen begonnen Sfan en Progressef steeds meer samen te werken. Ook verscheen er een nieuwe speler in het veld: het Tolkien Genootschap Unquendor hield zijn eerste algemene ledenvergadering, organiseerde de eerste herbergavonden en hield zijn eerste feest.

27 februari: Algemene ledenvergadering Sfan, café 't Half Souke, Antwerpen, België.
Op deze vergadering werd een fusie tussen de verenigingen Sfan en Progressef voorgesteld.

8 maart: Sfancon 12/Progressefdag 3, zaal Burgerkring, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef en Sfan.
Deze con werd door de beide Vlaamse SF-clubs georganiseerd, een afspiegeling van de fusie die weldra plaats zou gaan vinden. De eregasten waren de Belgische auteur Hubert Lampo en de illustrator Marvano. Er waren stands, films een panel met o.a. Luk de Vos en Hugo Raes, speeches van Bob van Laerhoven, van een afgevaardigde van de uitgeverij Standaard, van Eddy C. Bertin en Vincent van der Linden. Hugo Raes kreeg op dit festival de Progressef Award uitgereikt. Walter Christian Rothe zorgde voor de muziek. Deze con werd een groot succes genoemd.

9 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

9 mei: Perry Rhodan dag 8, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Als eregasten waren uitgenodigd Tanith Lee en Forrest J. Ackerman. Zij kwamen echter allebei niet. Eveneens waren alle Perry Rhodan-auteurs en tekenaars uitgenodigd. Ook de striptekenaar Bert Bus beloofde aanwezig te zijn. Er waren de gebruikelijke programmapunten als een opstellenwedstrijd, een fancy dress parade, een modelbouw- en illustratiewedstrijd, een Perry Rhodan-quiz (inschrijven voor dit al voor 11 april), films, lezingen, boeken, een art show en stands.

13 juni: SF Manifestatie Delft, Philomena, Delft, Nederland. Organisatie: Henk van Kersbergen en Rob Vooren.
Deze manifestatie had geen eregasten. Wel was er een art show met werk van Tais Teng en Robin Draaijer[46]. Ap bronkhorst verscheen met twee guitaren en een King Kong song en Peter Cuijpers hield een lezing. Er waren panels over 'SF op school' en 'Fanzines'. Kathinka Lannoy las voor en Gerben Hellinga jr[47] won een schrijfwedstrijd voor ultra-korte verhalen. Wim Gijsen was aanwezig en er werd een film gedraaid.

27 - 28 augustus: Vergadering World SF, Atlanta Hotel, Rotterdam, Nederland. Organisatie: World SF.
Dankzij deze bijeenkomst van auteurs, vertalers en illustratoren had Beneluxcon 8/Hillcon I zoveel buitenlandse gasten.

28 - 30 augustus: Beneluxcon 8/Hillcon I, Atlanta Hotel, Rotterdam, Nederland. Organisatie: NCSF.
Beneluxcon 8/Hillcon I was eerst gepland op 5 - 6 september in het Hof van Holland in Hilversum, en aan deze stad ontleende de conventie ook haar naam. De locatie werd echter verplaatst naar Rotterdam maar begrijpelijkerwijs bleef een naamsverandering achterwege. In totaal was de organisatiecommissie drie jaar bezig met het opzetten van Beneluxcon 8/Hillcon I, en het werd dan ook met ruim 800 bezoekers de grootste Nederlandse algemene Science Fiction conventie tot toen toe (En bleef dat tot ConFiction). Beneluxcon 8/Hillcon I kende een groot aantal buitenlandse gasten: Kate Wilhelm (ter vervanging van Ursula Le Guin die niet kon

[46]Pseudoniem van Willem Draaijer.

[47]Niet te verwarren met zijn vader Gerben Hellinga sr, de auteur van streekromans. Ook niet te verwarren met zijn neef, de thriller-auteur Gerben Hellinga.

komen) en Damon Knight, Jack Vance, Frederik Pohl. De Pool Stanislaw Lem was ook uitgenodigd, maar kon niet komen. Verder waren nog aanwezig Rachel Pollack, Christopher Priest, Lisa Tuttle, Marion Zimmer Bradley en Harry Harrison. Alhoewel de conventie al op vrijdagavond een aanvang nam, werd Beneluxcon 8/Hillcon I op zaterdag 29 augustus om 10.00 officieel geopend door de minster van CRM, mevrouw Gardeniers. Na haar openingsspeech werd een schilderij onthuld waarop zij de hand schudt van een robot. Dit stuk was geschilderd door Peter Coene (Chasch), die ook Art-guest of honour was. Wieteke van Dordt praatte de rest van de opening aan elkaar. Het grote aantal uitgevers en auteurs zorgde voor veel boekpresentaties: 'Alambar' (Meulenhoff) aan Jack Vance, 'De droomarchipel' (Centripress) aan Christopher Priest, 'Golden vanity' (De Arbeiderspers) aan Rachel Pollak, 'Margaret en ik' (De Arbeiderspers) aan Kate Wilhelm (waarvan De Arbeiderspers besloot een deel van haar reiskosten te betalen, nadat hun auteur al door de organisatie van de con was uitgenodigd), 'Cepheïde' (Centripress) aan Tais Teng, 'Sagittarius' (Het Spectrum) aan Frederik Pohl. De conventie kende ook de reeks van gebruikelijke programmapunten: panels, lezingen, films en video's, een art show (The Eyes of Chasch), een veiling, room-party's, spelen et cetera. Daarnaast was er de uitreiking King Kong Award en de prijs van de Korte Verhalenwedstrijd voor Korte Verhalen (door Jo Thomas). Ook werd de Hillcon Award uitgereikt aan Pon Ruiter voor zijn vertaalwerk. De jury hierbij bestond uit Rob Vooren, Leo Kindt en Annemarie Kindt. Als gekste titel van de laatste tien jaar werd gekozen 'QuauQuautincham in de vreemde' van Harry Mulisch. Op Beneluxcon 8/Hillcon I werden er ook nog drie nummers van het conzine De Krant gefabriceerd door Hans Pols en Annemarie Kindt. Het programmaboek en een groot deel van de voorpubliciteit op landelijk niveau werd verzorgd door het zine Orbit, terwijl een speciale kortingsbon in de plaatselijke krant Het Vrije Volk voor een ongekende toeloop aan bezoekers zorgde. Zoveel toeloop zelfs, dat op zaterdagmiddag op last van het hotel en de brandweer de toegang aan nieuwe walk-ins moest worden ontzegd. De grote verzameling auteurs leverde ook nog Science Fiction Special op de BRT op 28 december 1981 op.

26 - 27 september: De Tweede Amsterdamse Science Fiction Filmmarathon, City Theater, Amsterdam, Nederland. Organisatie: City Theater, P.R.S.F. Terra.
Op dit festival waren vijf films te zien. Er was een loterij onder de deelnemers. In de lounge van City 1 stond een stand van P.R.S.F. Terra met boeken, het clubzine en modellen.

30 september: SF-Filmavond, bar Kemar, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Deze avond was gratis toegankelijk.

24 oktober: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, huis Renée Vink, Hilversum, Nederland.
Naast de zes bestuursleden waren ook twee gewone leden van de vereniging op deze eerste algemene ledenvergadering van het Tolkien Genootschap Unquendor aanwezig.

6 - 8 november: Syntronic, Turfschip, Breda. Organisatie: Syntronic (Peter Coene).

21 november: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

19 december: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

19 december: Joelfeest, Hoflaan 15, Wassenaar, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Op dit feest verschenen tien van die twintig leden, plus zeven introducées.

20 december: Fantasticon I, HTS-A, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Fantastische Vertellingen.
Deze dag werd gehouden van 9.15 tot 24.00 en viel na betaling van *f* 2,50 te betreden. De eregasten waren Catherine Duval, Julien C. Raasveld, Eddy C. Bertin, Robert Pot, Jaap Verduyn, Bob van Laerhoven, Ab Visser en Vincent van der Linden. Verder waren er nog wargames, panels, stands, uitgevers, een art show, films en synthesizermuziek verzorgd door de gelegenheidsgroepring Sikohamo. Door de nukken der weergoden (spekgladde straten) was de opkomst niet zo hoog. Toch was de con een succes en leverde ze een redelijke winst op. Fantasticon I was oorspronkelijk in Meervaart, Osdorp gepland.

Vanaf 1 oktober was er elke eerste donderdagavond van de maand een Tolkien-avond in herberg De Steigerende Pony, Leiden, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

Vanaf 21 oktober elke derde woensdag van de maand een Tolkien-avond in herberg De Witte Berk in Hilversum, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor (Renée Vink). Op 16 december niet i.v.m. het Joelfeest.

P.R.S.F. Terra organiseerde SF-avonden in bar Kemar, Amsterdam, Nederland op elke laatste woensdag van de maand. Op alle bijeenkomsten kon men boeken ruilen, en SF-games spelen.

1982

Na 1981 begon het merkbaar slechter te gaan met de Drie Zusters in Nederland. Dit manifesteerde zich niet alleen op het gebied van het fandom maar ook op het gebied van de uitgevers. De boekenverkopen liepen terug, programma's werden ingekrompen en enkele uitgevers stopten er geheel mee. Het NCSF hield in 1982 geen con, en het tweede lustrum van de Perry Rhodan dagen was geen succes. Wel werd er in Vlaanderen een succesvolle con georganiseerd. In 1982 liep ook de staf van Orbit rond met plannen voor een con waarop Frank Herbert als eregast zou verschijnen. Deze moest echter een paar maanden voor de openbaarmaking van de con afhaken omdat Dino de Laurentiis met de verfilming van 'Duin' met Frank Herbert wilde praten.

20 februari: Sfan-Progressef vergadering, De Rotonde, Gent, België.
Op deze vergadering bleek dat de adminstratie en de financiën van vereniging een puinhoop waren.

maart: Aan universiteit van Groningen werd door Studium Generale vijf lezingen over Science Fiction gegeven. Annemarie Kindt, Luk de Vos, Manuel van Loggem en prof. Swan Liat Kwee waren sprekers. Er was een SF-film en een SF-tentoonstelling. Organisatie: Nyckle Swierstra. Op 30 maart was er een afluitend forum. De poster van de gebeurtenis werd ontworpen door Tais Teng.

maart: Gerben Hellinga jr organiseerde aan het begin van de maand het eerste Workshopweekend naar voorbeeld van de Amerikaanse Milford-workshop. Gerben Hellinga jr had op Beneluxcon 8/Hillcon I met de organisatoren van deze workshop, Damon Knight en Kate Wilhelm gesproken. Er verschenen aankondigen in o.a. Orbit en Survival Magazine. De workshop vond plaats in Bergen op Zoom gedurende twee dagen met acht deelnemers: Annemarie Kindt, Peter Cuijpers, Wim Burkunk, Bert Vos, Gerard Suurmeijer, Gerben Hellinga jr, Robert Smets en Yves Vandezande.

19 maart: Sfan-Progressef vergadering, De Salvador, Antwerpen, België.
Op deze vergaderingen werden de financiën van de vereniging geregeld en besloten dat bij de SF Gids de laatste twee nummers van Progressef zouden verschijnen.

20 maart: Buitengewone algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs, Utrecht, Nederland.
Van de 39 leden waren er 18 aanwezig op deze vergadering.

27 maart: P.R.S.F. Terra-avond, hotel De Gunst, Rotterdam, Nederland.
Deze avond werd buiten het gebruikelijke Amsterdam gehouden om ook andere Perry Rhodan fans te bereiken. Er was een dozijn mensen aanwezig en er werden SF-films vertoond.

april: 10 dagen Festival van de Toekomst, De Melkweg, Amsterdam, Nederland. Organisatie: De Melkweg.
Dit festival bestond uit futuristisch theater, video, computermuziek, 3-Dimensionaal schaakspel, SF-films en muziek.

8 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

15 mei: Perry Rhodan dag 10, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
In feite heeft Perry Rhodan dag 9 nooit bestaan. Tot 1982 telde men elke grote manifestatie als Perry Rhodan dag, te beginnen met de conventie van 1972 in het Aviodome. In 1982 werd echter besloten de allereerste bijeenkomst van 1971 in een school te Amsterdam, ook als Perry Rhodan dag mee te tellen. Hierdoor verschoof de nummering en kwam na Perry Rhodan dag 8 direkt Perry Rhodan dag 10. Op deze con werd getracht werd alle Nederlandstalige auteurs bijeen te krijgen. Verder waren er onderdelen als een boekenmarkt, art show, twee veilingen, films (waaronder de première van 'The last chase'), een tombola, lezingen, panels (waarvoor weinig aandacht was) en een fancy dress parade. Ook was er een uitreiking van de prijzen[48] van een schrijfwedstrijd voor korte verhalen. Er was ook

48

1.) Het kruipkruid	Sophie van der Waaij

De winnaar kreeg *f* 300,--, de tweede respectievelijk derde plaats werden beloond met *f* 200,-- en *f*

een Trigië en Storm tentoonstelling van Don Lawrence die het stripalbum 'De stad der verdoemden' signeerde. Stripuitgeverij Oberon was er met de nieuwe Storm en Stef Ardoba albums. Stripuitgeverij De Lijn bracht de nieuwe Piloot Storm uit. Ondanks het uitgebreide programma viel het bezoekersaantal tegen: om half tien slechts 200, in totaal 1000. Als gevolg van deze cijfers werd besloten de volgende Perry Rhodan dag in een kleinere zaal van zo'n 800 mensen te houden.

5 juni: Voorleesmiddag 'In de ban van de Ring', in het bos bij Hollandse Rading, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

20 - 22 augustus: Eerste Internationale Filmfestival van Knokke-Heist, Casino, Knokke, België. Organisatie: The Independent Film Group (Jan Verheyen) met medewerking van The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.
Tot de genodigden van dit festival behoorden Roger Corman, Jerry Goldsmith, Sam Raimi, Edward Woodward en Samantha Weyson. Tevens was er naast een aantal Europese premières de wereldpremière van 'Evil Dead' die de Academy Award kreeg. Daarnaast een paneldiscussie over de (eventuele) waarde van de Horror-film.

3 - 5 september: Sfancon 13/Beneluxcon 9, Fabiolahome, Gent, België. Organisatie: Sfan (Benoit Suykerbuyk, André De Rijcke).
Deze conventie kende een gevarieerde verzameling eregasten: de Britse auteur Colin Wilson, de Vlaamse auteur Hubert Lampo, de Nederlandse auteur Manuel van Loggem, de Duitse auteur Herbert W. Franke, de Franse journalist en big name fan Philippe Curval[49]. De Belgische illustrator Marvano stond op de art show centraal. Naast de gebruikelijke zaken zoals films, video's, boeken- en clubstands, een veiling, een masquerade en een galactisch bal op zaterdagavond, kende deze con op een synthesizerconcert, een minicomputerdemonstratie en de uitreiking van prijs van korteverhalen wedstrijd[50]. The Dunwich Experience gaf met de muziek van Chris Collier de voorstelling 'Mutatie Zero' die een Nederlandstalige remake was van 'Time Birth'. Er werden Sfan Awards uitgereikt aan André De Rijcke voor zijn voorzitterschap van Sfan. Jacky Vander Haegen en Chris Collier voor hun artistieke en wetenschappelijke inbreng. Luk De Vos voor zijn academisch werk ter bevordering van SF, George Gorremans, Arnold Spaink en Rinus Gaasbeek voor hun werk aan 'Fantasfeer', Marvano voor zijn illustraties, Ronald Grossey voor zijn Hexa, en tenslotte alle eregasten voor hun literaire werk. Er werd een conzine De Fabiola Bieroglifiek Gazette nr.1 - FHPubl.446! gefabriceerd. Sfancon 13/Beneluxcon 9 was de laatste keer dat Ap Bronkhorst optrad. Deze filker zou kort daarna overlijden. Voor het noodlijdende Sfan was deze con een succes De vereniging kwam weer uit de schulden.

100,--. Er waren 30 inzendingen. De jury bestond uit Simon Vinkenoog, Manuel van Loggem Henk Gijzen, Henk Heemeijer en Adrie Veldhuis. Men moest de verhalen inzenden voor 15 februari 1982. Het voorlezen van het winnende verhaal op de con gebeurde niet door Simon Vinkenoog omdat hij 's avonds niet aanwezig kon zijn. Kathinka Lannoy nam zijn taak over.

[49]Pseudoniem van Philippe Tronche.

50
De botsing Gerben Hellinga jr

18 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs, Utrecht, Nederland.

16 oktober: Algemene ledenvergadering Sfan, De Rotonde, Gent, België.
Deze vergadering kende een opkomst van twaalf tot zestien mensen.

30 oktober: Lancering Sobriëtas multi media project, Planetarium, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Meulenhoff, CBS.
Hier werden het nieuwe boek, de plaat en de muziekcassette van Ad Vissers 'Sobriëtas' aan de pers voorgesteld.

31 oktober: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

19 november: P.R.S.F. Terra-avond, restaurant De Schoof, Arnhem, Nederland.
Deze avond was bedoeld om het Perry Rhodan-fandom buiten de hoofdstad te bereiken.

26 november: Sfan bijeenkomst, De Rotonde, Gent, België.

10 december: SF Filmvoorstelling, bioscoop Agora, Antwerpen, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.

18 december: Joelfeest, herberg Den Draeck, Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Zo'n 34 mensen bezochten dit tweede Joelfeest van het genootschap.

29 - 30 december: SF Festival Dordrecht, café Bombardon, Dordrecht, Nederland. Organisatie: Ben van der Waals, Hans Grondsma, Maarten van Wieringen.
De auteur Wim Gijsen was aanwezig. Er waren schilderijen van Lies Jonkers, dia's, film, video's en boekenstands.

Elke laatste woensdagavond van de maand: SF avond, bar Kemar, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra. O.a. op 29 september, 24 november en 29 december.

Vanuit het Tolkien Genootschap Unquendor werd een aantal herbergavonden georganiseerd:
3 januari: De Witte Berk, Hilversum, Nederland.
4 februari: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
4 maart: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
18 maart: De Witte Berk, Hilversum, Nederland.
26 maart: De Gouden Tak, Amsterdam, Nederland.
30 april: De Gouden Tak, Amsterdam, Nederland.
6 mei: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
13 mei: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
19 mei: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
9 september: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
15 september: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
24 september: De Gouden Tak, Amsterdam, Nederland.

11 november: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
17 november: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
26 november: De Gouden Tak, Amsterdam, Nederland.
2 december: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
7 december: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.

1983

Dit jaar wisten de meeste SF-verenigingen weer een con te organiseren. Het succes varieerde echter in hoge mate.

15 januari: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Dit was de najaarsvergadering van 1982 die blijkbaar in dat jaar niet door kon gaan.

19 januari: SF Symposium 'SF of real science', FNAC-audiotorium, Brussel, België. Organisatie: FNAC.
Volgens de verslagen was er weinig belangstelling voor deze dag.

26 februari: Karnavalbal, boot Commodore, Yachtclub, Antwerpen, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.

28 januari: SF Filmvoorstelling, bioscoop Agora, Antwerpen, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.

4 maart: Sfan bijeenkomst, De Rotonde, Gent, België.
Er was een grote opkomst, maar er werd dan ook een gratis film vertoond.

25 maart - 2 april: Tolkiententoonstelling, Stedelijk Museum, Schiedam, Nederland. Organisatie: Verenigde Schiedamse Boekhandelaren, Tolkien Genootschap Unquendor.
Op 25 maart was er een manifestatie, op 26 maart een forum en twee tentoonstellingen.

9 - 10 april: Perry Rhodan dag 11, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
De eregasten van deze con waren Erich von Däniken, Clark Darlton, Willy Voltz, Kurt Brand, Tanith Lee, Bob Shaw, Catherine Duval en Ad Visser. Bij de ingang stond een pratende robot. Er waren films & video's, een art show, modellenbouw, een boekenmarkt, elke dag een veiling, stands, een quiz en een tombola. De dansgroep van Lee Jackson trad op. Over deze con verschenen stukjes in de Volkskrant van zaterdag 9 april, in de muziekkrant Oor en in De Telegraaf. Het bezoekersaantal van ruim 1200 personen viel tegen.

24 april: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

28 mei: Slotfeest, herberg De Zilverberk, Hilversum, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Dit is het eerste slotfeest waarbij Middenaardse kostuums werden gedragen.

2 - 4 september: Beneluxcon 10/X-Con, hotel Cocagne, Eindhoven, Nederland. Organisatie: NCSF (Martin Berkelaar, Theo Hanou, Larry van der Putte).
De eregasten van deze Beneluxcon waren de Nederlandse auteur Wim Gijsen en de Britse auteur Brian W. Aldiss. Deze auteur kreeg de eerste -wereldwijde- uitgave van zijn boek 'Helliconia Zomer' op Beneluxcon 10/X-Con. Er waren de gebruikelijke films, video's, computerspelletjes, een art show et cetera. Ook was er synthesizermuziek, een hoorspel en een geïmproviseerde masquerade. De geplande toneeluitvoering van 'The Martian Chronicles' van Ray Bradbury ging niet door. Op deze con werd voor het eerst een schrijversworkshop (onder leiding van Gerben Hellinga jr en Tais Teng) gehouden. Een programmapunt dat later veelvuldig terug zou komen. Ook werd de King Kong Award uitgereikt. Door Roelof Goudriaan werden twee nummers van het conzine Slow Boat in elkaar gedraaid met een stencilmachine waarmee hij pas op vrijdagavond voor het eerst kennis had gemaakt.

17 september: Sfan vergadering, bij Jacky Vander Haegen, Gent, België.

17 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, Jaarbeurs, Utrecht, Nederland.

23 oktober: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.

5 november: Dag van de Literatuur 'SF & Thriller', Boekenbeurs, Antwerpen, België. Organisatie: Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen.
Op deze dag was er o.a. een panel met Eddy C. Bertin, Luk de Vos, Annemarie van Ewyck, Kees van Toorn, Guido Eekhaut en Manuel van Loggem. Voor dit onderdeel bestond slechts geringe belangstelling. Ook was er een Sfan stand. Eddy C. Bertin won de uitgeschreven verhalenwedstrijd 'Moord op de boekenbeurs' met als prijs een halve meter boeken.

11 - 13 november: Sfancon 14/Orwellcon, Antwerpen Universiteit UFSIA, Antwerpen, België. Organisatie: het gefuseerde Sfan-Progressef. (Benoit Suykerbuyk, Lou Grauwels, Paul Boumans) in samenwerking met de Universitaire Instelling Antwerpen, het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.
De eregasten op Sfancon 14/Orwellcon waren de Britse auteur Anthony Burgess, de Sowjet auteur in ballingschap, Alexander Zinoviev (op aanbeveling van Robert Smets), de Nederlandse auteur Catherine Duval, Jo Röpcke (verzorgd door The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror), Rachel Pollack en fanzineredacteur Roelof Goudriaan. Deze conventie was niet bepaald een conventie in de gebuikelijke zin, maar had vanwege de sponsors en medewerkende instellingen een sterk serieus en wetenschappelijk karakter. Het toegangsgeld was tevens een lidmaatschap voor de heropgestarte Vlaamse Perry Rhodan Club Progressef. Over het gebruik van de naam Sfancon ontstond nog enig geschil. Dit had als gevolg dat er in 1984 nogmaals een Sfancon 14 werd georganiseerd, nu door de Sfan-man van het eerste uur, André De Rijcke.

17 december: Joelfeest, restaurant Den Draeck, Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

Remco Meisner van Fantastische Vertellingen plande eerst op 10 december en later 17 december 1983 een manifestatie (Fantasticon II). Deze con ging niet door en werd verplaatsd naar 14 juli van het volgende jaar. Vanwege een staking van de PTT bereikte een aantal deelnemers de te laat zodat zij op 17 december tevergeefs op kwamen dagen.

Iedere laatste woensdagavond van de maand, SF-avond in bar Kemar, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra. O.a. op 30 maart.

Van het Tolkien Genootschap Unquendor ging ook in 1983 een aantal herberg-avonden uit:
3 februari: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
10 februari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
12 februari: De Gouden Tak, Amsterdam, Nederland.
16 februari: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
3 maart: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
10 maart: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
17 maart: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
5 april: Het Eerste Huislijke Huis, Dordrecht, Nederland.
7 april: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
14 april: De Oosterherberg, Brummenm, Nederland.
20 april: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
5 mei: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
1 september: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
8 september: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
14 september: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
8 december: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.

1984

In het jaar van Orwell werden er een aantal cons georganiseerd, maar van de meeste varieerde de opkomst van laag tot rampzalig laag. Wel waren de Beneluxcon en de eerste Star Wars dag successen.

28 januari: Sfan bijeenkomst, Van Eyk zalen, Gent, België.
Deze bijeenkomst werd gehouden om de zalen te beproeven voor de conventie in september. De opkomst was gering.

4 februari - 4 maart: SF Kunst tentoonstelling in Tribe Gallery, Amsterdam, Nederland.
Hier werd werk vertoont van André Lassen, P.J. Blauw, Lies Jonkers, Peter Coene, Aryton, H.R. Giger, Chris Moore. Een aantal zilveren Fantasy-sierraden van André Lassen werd daar gestolen maar via een uitgebreidde publiciteitscampagne in kranten en zines wist hij de meeste terug te krijgen.

25 februari: Tweede karnavalbal, Ons Volkhuis, Merksem, België. Organisatie The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.

10 - 11 maart: SF Filmmarathon, cinema International, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

5 - 24 maart: Tolkiententoonstelling, Openbare Bibiliotheek Amersfoort, Amersfoort, Nederland.
Op 15 maart hield Renée Vink, bestuurslid van het Tolkien Genootschap Unquendor, een Tolkien-lezing.

14 april: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

3 mei: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, bar Kemar, Amsterdam, Nederland.
Jan C. Benjamins werd tot ere-voorzitter benoemd. Dit was ook de laatste algemene ledenvergadering in bar Kemar.

26 - 27 mei: Perry Rhodan dag 12/Interessef '84, Hoeksteen, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Als eregasten verschenen Tais Teng en de Britse auteur Bob Shaw. Ook was de Perry Rhodan-auteur Ernst Vlcek aanwezig. Er was een art show die enige klachten over de organisatie ontlokte en een illustratie-, verhalen- en modelbouwwedstrijd. Ook was op deze con de Nederlandse première van de film 'Krull'. Gedurende de twee dagen verschenen slechts 300 bezoekers, wat een dieptepunt was voor de Perry Rhodan dagen. Hierdoor ontstond een schuld van achtduizend gulden, wat de voorziter Henk Gijzen noopte een brief te sturen naar alle leden voor een bijdrage.

26 - 27 mei: Slotfeest, slot Assumburg, Heemskerk, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

16 juni: SF-Avond, Literair Café, Nijmegen, Nederland. Organisatie: Literair Café.
Wim Gijsen, Annemarie van Ewyck en Gerard Suurmeijer waren hier aanwezig. Ook werden dia's vertoond.

24 juni: Hagacon III, Amacitia, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudnaan, Zweitse Klous, Larry van der Putte, Peter & Hetty Smits ondersteund door het NCSF.
Op deze dag waren Tais Teng en Jo Thomas de eregasten. Er waren panels films, spelen en een veiling. Gerard Suurmeijer hield een 'fannish rhapsody'. Met een opkomst van 60 tot 70 mensen werd het een geslaagde dag genoemd.

14 juli: Fantasticon II, De Arend, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Fantastische Vertellingen.
Vanwege het verschuiven van de datum van deze con die gepaard ging met de nodige postale problemen, werd deze bijeenkomst geen succes. Op de con waren zo'n 60 mensen aanwezig. Het aantal organisatoren en genodigden lag hierdoor hoger dan het aantal bezoekers. Dit veroorzaakte voor Fantastische Vertellingen een verlies van ƒ 220,--. Wel was er van Fantasticon II een succesvolle reportage bij Stad Radio Amsterdam. De eregast was de Nederlandse auteur Wim Burkunk

7 - 9 september: Sfancon 14/Beneluxcon 11, Van Eyck zalen, Gent België Organisatie: Sfan.
Deze conventie was eerst gepland op 31 augustus tot 2 september, maar moest

worden uitgesteld omdat er toen daar een politiecongres plaatsvond. Als eregast was Robert Sheckley gepland maar deze zegde later schriftelijk af. James White, Jacques Van Herp, John Vermeulen en Michael Kubiak waren wel als eregast aanwezig. De King Kong Award en de Sfan Award werden uitgereikt. Roelof Goudriaan kreeg een Sfan Award voor zijn promotie van het Nederlands/Vlaamse fandom in het buitenland. Reg Bos kreeg een Sfan Award voor zijn 'Science Fiction & Fantasy Bijbel[51]'. Naast de gebruikelijke zaken zoals films en video's was er op de con zelf een korte verhalenwedstrijd[52]. Gilbert de Wilde verzorgde een SFORROR[53]-tentoonstelling. Sfancon 14/Beneluxcon 11 werd door zo'n 150 personen bezocht. Waarschijnlijk door de onduidelijkheid ten aanzien van de vereniging Sfan was het mogelijk dat er tweemaal een conventie de naam Sfancon 14 droeg. Deze conventie en de Orwellcon van 1983.

22 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, Jaarbeurs, Utrecht, Nederland.

27 september: SF avond, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Deze avond kende een opkomst van vijftien man, terwijl toch striptekenaar Martin Lodewijk de gast was.

29 september: Bijzondere algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.
Dit was de eerste algemene ledenvergadering in de Hartenboer. Hier werd de slechte toestand van de vereniging na Perry Rhodan dag 12/Interessef '84 besproken.

20 oktober: Eerste Star Wars Fanclub bijeenkomst, restaurant 't Gouden Hooft, Hoorn, Nederland. Organisatie: Star Wars-Fanclub.
Op deze dag liet de kunstenaar Paul Vanhulle er zijn werk zien. De zaal ging om 10.00 open, maar om 7.00 hadden zich al een aantal mensen in het aangrenzende café verzameld. De dag telde ongeveer 100 bezoekers.

26 oktober: Filmnacht van The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror, bioscoop Monty, Antwerpen, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction,

---

[51]Deze bestond uit twee in leer gebonden delen van in totaal 1929 pagina's. De oplage bedroeg 25 stuks. De 'Science Fiction & Fantasy Bijbel' bestond voornamelijk uit artikelen overgenomen uit oude zines.

[52]

1.) Voor het slapen gaan	Peter Cuijpers
2.) Een kleine eigenaardigheid	Patrick van der Wiele
3.) Fin de carrière	Les Cornwell
4/5.) Het evenwicht hersteld	Paul Sleghers
De heelal-splits-bos	Gilbert De Wilde
6.) Remake	Michel Van Hoonacker

De verhalen mochten maximaal 1 bladzijde lang zijn. De winnaar kreeg Bfr 1000,--, de tweede plaats werd beloond met Bfr 500,--.

[53]Cartoons met betrekking tot de Drie Zusters die regelmatig in de SF Gids verschenen.

Fantasy & Horror.
Deze filmnacht ging met veel problemen gepaard. Vanwege veiligheidsvoorschriften wilde de bioscoop het geheel één dag van te voren niet door laten gaan. Alfons Maes wist de bioscoop echter te overtuigen. Enkele uren voor het begin moesten Alfons Maes en drie anderen van The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror de nog lege zaal vullen met stoelen. De opkomst van de nacht was en rampzalig laag aantal van 80 personen.

3 november - 8 december: Horror Kunst tentoonstelling, Tribe Gallery, Amsterdam, België.
Hier werd werk van H.R. Giger, Johfra en André Lassen vertoond. De tentoonstelling werd op 3 november geopend met een Horrorshow.

7 december: SF-avond, Flair, Ledeberg, België. Organisatie: Sfan.
Jacky Vander Haegen hield een lezing over kunstmatige intelligentie. Ook was er de SFORROR-show van Gilbert De Wilde: 'Roodwitje en de 7 klonen'. Dia's van Walter Belpaeme: 'SF-cons door de jaren heen'.

15 december: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

15 december: Joelfeest, Catacomben, Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Er waren 56 aanwezigen en het feest werd als geslaagd beschouwd.

Elke laatste donderdagavond van de maand in bar Kemar en later het clubhuis Hartenboer SF avond van P.R.S.F. Terra, Amsterdam, Nederland.

Van het Tolkien Genootschap Unquendor ging ook weer een aantal herbergavonden uit:
18 januari: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
25 februari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
14 maart: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
7 juni: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.
3 augustus: Withywindle, Leiden, Nederland.
22 augustus: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
10 oktober: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
12 oktober: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
13 oktober: De Wilgewinde, Leiden, Nederland.
9 november: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
14 november: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
22 november: Het Eerste Huislijke Huis, Dordrecht, Nederland.

1985

Ondanks de malaise bij de Drie Zusters in de Lage Landen werden er dit jaar nog relatief veel cons georganiseerd. Nu ze kleiner waren dan de voorgaande jaren kenden zij zelfs redelijk succes.

6 april: Voor-première van '2010' voor leden van P.R.S.F. Terra, onbekend, Amsterdam, Nederland.

13 april: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

26 april: Terra Filmmarathon, Meervaart, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

27 april: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

26 mei (gepland): ASCFID 7, RAI, Amsterdam. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
Even als de vorige Asfcid 7 ging deze dag ook niet door. Dit vanwege gebrek aan mankracht en de nasleep van de laatste rampzalige Perry Rhodan dag.

1 - 2 juni: Slotfeest, ridderhofstede Rhijnauwen, Bunnik, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Op dit feest waren gedichten, voordrachten en een voorstelling met een toverlantaarn. Er waren 32 deelnemers.

22 juni: Hagacon IV, Amacitia, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan, Annemarie van Ewyck, Zweitse Klous, Larry van der Putte.
De eregast was de big name fan en Orbit redacteur Kees van Toorn. Er waren panels, boekenstands en een veiling waar een bepaalde fan uit Eindhoven bijna het hele aanbod opkocht.

21 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, De Catacomben, Utrecht, Nederland.

22 september: Perry Rhodan dag 13, Meervaart, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
De eregasten waren Ernst Vlcek, Horst Hoffmann, Ziegler, Tais Teng en Perry Rhodan-redacteur Ron de Lugt. Er waren films, video's, een boekenmarkt, een lezing van Chriet Titulaer, computers, een veiling en spelletjes. De Terra Award werd uitgereikt en Tais Teng hield een schrijversworkshop. De manifestatie was een succes en hielp de vereniging weer uit de rode cijfers.

25 oktober: literaire lezing, De Rode Coninck, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.
Georges Adé hield een lezing 'Fantastische literatuur en SF'.

26 - 27 oktober: Beneluxcon 12/Leicon, hotel Nieuw Minerva, Leiden, Nederland. Organisatie: NCSF.
Deze conventie was oorspronkelijk niet als Beneluxcon bedoeld. Op de algemene ledenvergadering van het NCSF (april 1984) werd echter besloten van Leicon ook een Beneluxcon te maken. Het was duidelijk dat dit moeilijke jaren waren voor het fandom. Deze Beneluxcon kende geen buitenlandse auteur als eregast, maar wel de Britten Ken en Joyce Slater als faneregasten. Bovendien was het sinds jaren weer een weekend-con. De redactrice en vertaalster Annemarie van Ewyck was de Nederlandse eregaste. Zoals gewoonlijk was de Beneluxcon de plaats waar de King

Kong Award werd uitgereikt. Gezien de capaciteit van de zaal werd er een limit gesteld van 150 deelnemers.

2 november: First Survival con 85, Cultureel Centrum Rix, Deurne, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror (Alfons Maes).
Op deze conventie waren eregasten als Gene Roddenberry, Persis Khambatta, Harold Livingston, Robert Sheckley en Roger Zelazny gepland. Er was ook sprake van dat dit de First European Star Trekcon '85 (in samenwerking met Star Trek Vereniging The Flying Dutch) zou worden, maar dat ging niet door vanwege de financiën. Een gast als Gene Roddenberry bleek gewoonweg te duur. Uiteindelijk werden de eregasten Harry Harrison en Catherine Duval. Ook Sam Lundwall verscheen nog. De opkomst van deze conventie was beperkt, met meer Nederlanders dan Belgen.

8 november: Eerste Nationale Boekendag, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Stichting Open Boek.
Het boek 'In de ban van de Ring' van J.R.R. Tolkien won de eerste prijs in de categorie 'ontspanning'. Een trofee werd aan het Tolkien Genootschap Unquendor overhandigd. Deze vereniging zou de award later aan een lid van de Tolkien-familie bezorgen.

10 november: Star Trek bijeenkomst, bij Christine Labordus thuis, Leiden, Nederland. Organisatie: Star Trek Vereniging The Flying Dutch.

23 november: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

14 december: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

14 december: Joelfeest, De Catacomben, Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Hier werd o.a. een veiling gehouden ten bate van het jubileumfeest van 1986. Er waren 44 deelnemers.

27 december: literaire lezing, De Rode Coninck, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.
Patrick Bernauw hield een lezing 'Psychologische Benadering van de Fantastische Literatuur'.

Elke laatste donderdagavond SF-avond in clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra

Van het Tolkien Genootschap Unquendor ging weer een aantal herberg-avonden uit:
10 januari: Het Eerste Huislijke Huis, Dordrecht, Nederland.
16 januari: De Zilverberk, Hilversum, Nederland.
26 januari: De Wilgewinde, Leiden, Nederland.
22 februari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
1 maart: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
8 maart: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
27 april: De Wilgewinde, Leiden, Nederland.

2 mei: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.
10 mei: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
15 mei: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
6 juni: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.
12 juni: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
27 ju53: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
14 augustus: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
11 september: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
15 november: Ar Caras, Nijmegen, Nederland
29 november: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
30 november: Endemar, Utrecht, Nederland.

1986

Ook het jaar 1986 was een moeilijk jaar voor de verenigingen. De laatste Sfancon werd in dit jaar georganiseerd en er was geen Perry Rhodan dag. Daar tegenover stond dat de SF Pub in Den Haag werd opgestart, de Star Wars-fanclub een dag organiseerde en het Tolkien Genootschap Unquendor zijn lustrumfeest vierde en vele herbergen organiseerde.

19 januari: Star Trek bijeenkomst, bij Christine Labordus thuis, Leiden, Nederland. Organisatie: Star Trek Vereniging The Flying Dutch.

28 februari: literaire lezing, De Rode Coninck, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.
Eddy C. Bertin hield een lezing 'SF en Fantastiek in de Media'. Ook gaf Patrick Bernauw een lezing over zijn eigen werk. Het geheel werd verstoord door een ontvanger van de stadskas of SABAM[54] die een 'taks op vermakelijkheden' kwam incasseren.

17 maart: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

25 april: literaire lezing, De Rode Coninck, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.
Bob van Laerhoven hield een lezing 'Kunnen SF en Thriller literair zijn?'.

27 april: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

27 april: Star Trek bijeenkomst, hotel Minerva, Leiden, Nederland. Organisatie Star Trek Vereniging The Flying Dutch.

4 mei: Tweede Star Wars dag, motel Katwoude, Edam, Nederland. Organisatie Star Wars-fanclub.
Reclame voor deze con stond op Star Wars-speelgoed. Er waren boeken, speelgoed, zines en films. De opkomst beroeg zo'n 120 personen.

---
[54]Société des Auteurs Belges, de Belgische auteursrechtenmaatschappij.

23 - 25 mei: Lustrumfeest Tolkien Genootschap Unquendor, de Burcht, Leiden, Nederland.
Er was een feestavond met muziek, toneelstuk en voorstellingen, boeken, banket en forums. Er waren zo'n 75 deelnemers waaronder circa 35 buitenlanders.

26 mei: SF Pub, The Rose & Orange Pub, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan en Lynne Ann Morse.
Op initiatief van Lynne Ann Morse werd begonnen met informele bijeenkomsten voor fans der Drie Zusters. Na uitgebreide verkenningen door haar en Roelof Goudriaan werd besloten voor de The Rose & Orange Pub in het Amacitiagebouw in Den Haag. De eerste SF Pub in Den Haag was een groot succes. Deze duurde zo tot half twee in de nacht.

15 juni: Star Trek bijeenkomst, hotel Minerva, Leiden, Nederland. Organisatie: Star Trek Vereniging The Flying Dutch.

27 juni: literaire lezing, De Rode Coninck, Antwerpen, België. Organisatie: Progressef.
Deze avond bestond uit de lezing 'Bakker, een anticipatieroman' door Frank Liedel.

13 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, De Catacomben, Utrecht, Nederland.

20 september: Delftcon, Voorstraat, Delft, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan, Paul Harland.
De eregast Gerben Hellinga jr nam hier het eerste exemplaar van zijn kinderboek 'Coriolis' in ontvangst. De King Kong Award werd uitgereikt en de VPRO maakte enige TV-opnamen. Paul Harland organiseerde een schrijversworkshop.

25 oktober: Sfancon 15/Beneluxcon 13/Benelux SF Project, Nieuwe Madelon, Aalst, België. Organisatie: Sfan (Eddy C. Bertin, Patrick van der Wiele).
Ook in Vlaanderen waren het moeilijke tijden voor het fandom. Onder de vlag van de vereniging Sfan die in feite al ter ziele was, organiseerden Eddy C. Bertin en Patrick van de Wiele een gratis SF-dag. Deze con kende geen eregasten maar wel de gebruikelijke zaken als panels, stands, een art show, een veiling en lezingen. Het geheel moest na afloop snel ontruimd worden omdat de zalen alweer verhuurd waren.

29 november: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

13 december: Joelfeest, De Catacomben, Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

Vanaf 26 mei elke laatste maandag van de maand, SF Pub, The Rose & Orange Pub (Amicitia), Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan en Lynne Ann Morse.

Ook ging van het Tolkien Genootschap Unquendor weer een aantal herberg-avonden uit:
2 januari: Het Eerste Huislijke Huis, Dordrecht, Nederland.

3 januari: Endemar, Utrecht, Nederland.
31 januari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
7 februari: Endemar, Utrecht, Nederland.
19 februari: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
25 februari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
7 maart: Endemar, Utrecht, Nederland.
21 maart: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
2 april: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
3 april: Het Eerste Huislijke Huis, Dordrecht, Nederland.
4 april: Endemar, Utrecht, Nederland.
7 mei: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
9 mei: Endemar, Utrecht, Nederland.
30 mei: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
4 juni: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
5 juni: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.
6 juni: Endemar, Utrecht, Nederland.
27 juni: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
24 oktober: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
6 november: Het Eerste Huislijke Huis, Dordrecht, Nederland.
7 november: Endemar, Utrecht, Nederland.
17 november: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
22 november: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
28 november: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.

1987

Het jaar 1987 was een moeilijk jaar voor het Nederlandstalige fandom. Een Star Trek con ging niet door en Sfan hield haar laatste vergadering. Ook viel het bezoekersaantal van de Perry Rhodan dag tegen. Wel organiseerde The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror enige bijeenkomsten in Vlaanderen.

6 - 8 februari (gepland): Star Trek con 'The Final Frontier', De Heidelbloem, Soest, Nederland. Organisatie: Star Trek Vereniging The Flying Dutch (Christine Labordus).
Eerst was er een con gepland in 1986 in hotel Nieuw Minerva te Leiden, maar die conventie werd uitgesteld tot 1987. Uiteindelijk kon de conventie toch geen doorgang vinden vanwege te weinig belangstelling.

5 april: Perry Rhodan dag 14, RAI, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra, uitgeverij ESKA Tijdschriften B.V.
Als eregasten verschenen op deze Perry Rhodan dag H.G. Ewers, Clark Darlton, Johnny Bruck, Horst Hoffmann, Ad Visser en Gerard Koppen. Ad Visser hield zijn muziekshow 'Hi-Tec Heroes' en er waren films, de illusionist Gerard Koppen, een veiling, stands, en een quiz. De opkomst van zo'n 650 personen was niet overweldigend.

16 mei: Algemene ledenvergadering van The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror, bij Alfons Maes, Deurne, België.

16 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

22 mei: Academy's Eerste Algemene Filmkwis, Antwerpen, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.

23 - 24 mei: Slotfeest, slot Assumburg, Heemskerk, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Op dit feest waren een quiz, een kostuumwedstrijd, een voorleesronde, een opvoering 'De laatste draak' door Rob Oostenrijk, discussies en lezingen van Ben Koolen en Arti Ponsen. Er waren ongeveer 30 leden plus aanhang

10 augustus - 4 september: Expositie SF-Gobelins van Jan van Wijk, Hoofdkantoor De Telegraaf, Amsterdam, Nederland.

19 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor met daarop volgend een Hobbit jubilieumfeest, Den Ouden Puth en werfkelder van De Catacomben, Utrecht, Nederland.
Renée Vink hield een feestrede en er was een gastrede van Johan-Martijn Flaton.

24 oktober: Algemene ledenvergadering Sfan, Kunstschip Droghene, de haven van Drongen-Baarle, België.
Wat de laatste algemene ledenvergadering van Sfan moest worden, werd meer een gezellige avond. Er werd niet vergaderd omdat bepaalde personen niet op kwamen dagen. Wel waren er SF-schilderijen van Wally van de Velde te bezichtigen.

6 - 8 november: Beneluxcon 14/Consternation, Carlton Beach hotel, Scheveningen, Nederland. Organisatie: Paul Harland, Larry van der Putte en Jannelies Smit ondersteund door het NCSF.
Voor het tweede achtereenvolgende jaar moest de Beneluxcon het zonder eregasten stellen, desondanks waren er wel veel buitenlandse fans. Ondertussen begon binnen het NCSF steeds meer de trend op te komen om de organisatie van cons in aparte commissies onder te brengen. Dit soort commissies was in principe onafhankelijk van de vereniging, maar werd wel vaak in materiële en financiële zin ondersteund. De King Kong Award werd uitgereikt en de eerste officiële Nederlandse presentatie van de Worldcon in Nederland, werd hier gehouden. Er was een grimeur en met het uur stijgende barprijzen werd tot diep in de nacht charades gespeeld.

19 december: Joelfeest, sociëteit S.S.R.-N.U., Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Dit feest telde slechts 24 deelnemers, een dieptepunt in de Joelfeesten van het Genootschap.

Elke laatste donderdagavond van de maand SF-avond, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

Elke laatste maandag van de maand: SF Pub in The Rose & Orange Pub, Amicitia, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan en Lynne Ann Morse.

Ook ging er van het Tolkien Genootschap Unquendor weer een aantal herberg-avonden uit:
1 januari: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.

2 januari: Endemar, Utrecht, Nederland.
14 januari: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
30 januari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
5 februari: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.
6 februari: Endemar, Utrecht, Nederland.
20 februari: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
25 februari: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
5 maart: Het Eerste Huiselijke Huis, Dordrecht, Nederland.
6 maart: Endemar, (éénmalig) Leiden, Nederland.
27 maart: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
24 april: De Oosterherberg, Brummen, Nederland.
6 mei: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
8 mei: Endemar, Utrecht, Nederland.
22 mei: De Oosterherberg, Nederland.
1 juli: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
3 juli: Endemar, Utrecht, Nederland.
1 augustus: bistro La Calandre, Leiden, Nederland.
12 september: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
7 november: Endemar, Utrecht, Nederland.
12 november: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
17 december: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.

1988

Achteraf gezien was 1988 een zwart jaar voor de organisatie van erediensten van de Drie Zusters. Het was het jaar van voorlopig de laatste Perry Rhodan dag, de NCSF-con draaide met verlies en de eerste Belgische Beneluxcon sinds jaren werd geen groot succes.

29 februari - 23 maart: Tolkiententoonstelling, openbare bibliotheek, Leiderdorp, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Deze tentoonstelling werd op 23 maart afgesloten met een lezing van Renée Vink.

8 mei: Perry Rhodan dag 15, Meervaart, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra, Oberon.
Deze dag zou voorlopig de laatste grote Perry Rhodan dag worden. De con was drukbezocht en had programmapunten als films, boekenstands, een schrijversworkshop, een veiling, games, en een rede van Martin Lodewijk. Dit was de eerste conventie van de auteur van de 'SF Kroniek'.

14 mei: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

14 mei: Algemene vergadering Survival Magazine/The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror, bij Alfons Maes, Deurne, België.

28 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

3 juni: Academy's Tweede Nationale Filmkwis, Grote zaal O.P.F., Antwerpen, België. Organisatie: The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror.

4 - 5 juni: Slotfeest, jeugdherberg Ridderhofstad Rhijnauwen, Bunnik, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Dit was een weekend met o.a. een veiling, discussies, een lezing, en een kostuumwedstrijd.

4 september: Star Trek bijeenkomst, restaurant Eigenzorg, Leiden, Nederland. Organisatie: Star Trek Vereniging The Flying Dutch.

17 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, De Oude Put, Utrecht, Nederland.

15 oktober: SF Milieucon, Korpssociëteit van de gemeentepolitie van Amsterdam, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Dirk Bontes en Rob Houwerzijl ondersteund door het NCSF.
Het was de bedoeling dat deze con een Beneluxcon zou worden, totdat er berichten kwamen dat er in Vlaanderen een conventie werd georganiseerd. De titel Beneluxcon ging toen voor het eerst sinds jaren weer naar België. De eregasten op de SF Milieucon waren Paul Harland en Tais Teng. Er was een programma van o.a. panels, discussies, video's, een veiling en een schrijversworkshop onder leiding van Paul Harland. Ook waren er stands met boeken en verenigingen. Vanzelfsprekend werd ook de King Kong Award uitgereikt op deze conventie. De opkomst van 120 tot 150 personen viel tegen. Het was dan ook de eerste NCSF-con sinds jaren, die met verlies draaide.

22 oktober: Informacon, pub The Drum, Brussel, België. Organisatie: Graham Andrew, David Stewart.
Op deze conventie zonder eregasten waren er wel zaken als video's, boeken en een quiz. Voor het eerst werd er gesproken over een overkoepelend SF-orgaan voor België: Science Fiction Belgium. Eddy C. Bertin en Alfons Maes waren hier ook aanwezig.

18 - 19 november: Beneluxcon 15/Palantir, Hof ter Loo, Antwerpen, België. Organisatie: Palantir, The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror (Alfons Maes).
Deze conventie was een samengaan van een conventie van de spelvereniging Palantir, en een Beneluxcon georganiseerd door The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horror. Net als voorgaande jaren waren er nog steeds geen eregasten maar wel onderdelen als een art show, een lezing van Eddy C. Bertin, spelen de presentatie van de eerste Diram-bundel 'Bizarre Visioenen' samen met de uitreiking van de Award van de verhalenwedstrijd van The Academy of Science Fiction Fantasy & Horror[55]. Naast de vele spelstands waren er ook stands van Survival

55

1.) De overstroming	Jan Bee Landman
2.) De ogen van Shamatra	Didier Rypens
3.) Maagd zijn is moeilijk	Gerben Hellinga jr
4.) Ongeboren	Eddy C. Bertin
5.) Een Ducaat voor de Veerman	Tais Teng

Magazine en Dunwich House. Tevens was op deze con de tweede vergadering van SF Belgium. Hier werden de datum en de plaats voor volgende bijeenkomst vastgesteld (18 februari 1989, Gent). Beneluxcon 15/Palantir werd niet druk bezocht. Over de naamvoering ontstond nog enige onenigheid. Palantir zag de conventie in eerste plaats als een spelconventie en was het niet eens met de door Alfons Maes aangekondigde naam 'Beneluxcon'. Anderzijds was er het NCSF waar op de algemene ledenvergadering van 19 november (de tweede dag van de conventie) enige discussie ontstond over het verstrekken van de naam 'Beneluxcon' aan zo'n magere conventie.

19 november: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Hier werd gediscuseerd over het gebruik van de naam 'Beneluxcon' door de Belgen.

17 december: Joelfeest, sociëteit S.S.R.-N.U., Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

29 december: Oudejaarsreceptie P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.
Er werd een Terra Award aan Perry Rhodan-redacteur Ron de Lugt overhandigd.

Elke laatste maandagavond van de maand SF Pub in The Rose & Orange Pub, Amacitia, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan en Lynne Ann Morse.

Elke laatste donderdag van de maand SF avond, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

Ook gingen er enige herberg-avonden van het Tolkien Genootschap Unqendor uit:
8 januari: Endemar, Utrecht, Nederland.
6 februari: Endemar, Utrecht, Nederland.
4 maart: Endemar, Utrecht, Nederland.
15 april: Endemar, Utrecht, Nederland.

6.) De Angst van Adam Assche	Patrick Bernauw
7.) 10.000 Schoonmoeders	Peter Cuijpers
8.) Dode zielen	Robert Smets
9.) Tijd om te gaan	Gerard Uytdenhouwen
10.) De huisdieren van Madame Blanche	Patrick Bernauw
11.) Lied van verlangen	anoniem
12.) Manta	anoniem
13.) Cadaverium Crematione	anoniem
14.) De Degenpirouette en het Gehamerde Lied	Jan J.B. Kuipers
15.) Familiebanden	anoniem
16.) Tot elke prijs	anoniem
17.) De eeuwige cirkel	Jaap Boekestein
18.) Metonyme Dromen	anoniem
Angst in de Stad	anoniem

De inzendtermijn van de wedstrijd was tot 29 februari 1988. Men kreeg 43 inzendingen van 31 auteurs binnen. De jury bestond uit Willy Magiels, Didier Rypens, Alfons Maes en eerst Walter Southoudt. Deze laatste stopte er echter na een paar verhalen mee. Voor hem kwamen Christiane Hofkens en Veerle Rooman in de plaats. Didier Rypens had anoniem zelf ook meegedaan. De hoogste vijf verhalen verschenen in 'Bizarre Visioenen'.

6 mei. Endemar, Utrecht, Nederland.
19 mei: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
25 juni: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
1 juli: Endemar, Utrecht, Nederland.
2 september: Endemar, Utrecht, Nederland.
6 oktober: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
7 oktober: Endemar, Utrecht, Nederland.
18 augustus: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
14 oktober: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
20 oktober: Ar Caras, (eenmalig) Tilburg, Nederland.
17 november: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
25 november: Endemar, Utrecht, Nederland.

1989

Het jaar 1989 was een mager jaar voor conventies. Dat jaar werd er geen Perry Rhodan dag georganiseerd en het Science Fiction Festival in Het Paard in Den Haag was een regelrechte flop. In Vlaanderen was SF Belgium wel actief met de kleine bijeenkomsten. Ook de twee SF-pubs en de SF-avonden van P.R.S.F. Terra werden regelmatig gehouden.

10 januari: Nieuwjaarsreceptie P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

18 februari: SF Belgium bijeenkomst, pub Wembley, Gent, België. Organisatie: SF Belgium.
Aanwezig waren David Stewart (secretaris), Graham Andrews, Eddy C. Bertin, Alfons Maes en fans uit Gent en Antwerpen.

15 april: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

4 - 5 mei: Filosofie en Science Fiction, Een conferentie rond gedachtenexperimenten en filosofische vragen in SF-literatuur, gebouw ISVW, Leusden. Organisatie: Internationale School voor Wijsbegeerte.
Op deze twee dagen was o.a. Wim Gijsen een spreker.

8 mei - 2 juni: Verkooptentoonstelling, galerie De Schakel. Leidschenhage, Nederland.
Hier was speculatief en fantastisch werk van Marianne Verwij (Maryan) en Robin Draaijer (Robin) onder de naam van 'A Fabrica Futura' te zien en te koop.

13 mei: Bijeenkomst SF Belgium, Minderbroederstui 11, Antwerpen, België. Organisatie: SF Belgium (Alfons Maes).
Dit werd alleen een samenzijn met boekenstand en pinten, Alfons Maes, Eddy C. Bertin, Robert Smets, Julien C. Raasveld e.a. waren aanwezig. Er werd geen vergadering gehouden.

20 mei (gepland): Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra.
Door verhuizing van Cor van Mechelen (die de adminstratie van de vereniging

beheerde) moest de vergadering worden uitgesteld.

3 juni: Slotfeest, Scoutcentrum Gilwell St. Walrick, de Haerstse Vennen-Nijmegen, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

10 juni: Science Fiction Festival, Het Paard, Den Haag, Nederland. Organisatie: Het Paard.
Het Festival in de Haagse club van 12.00 tot 24.00 was niet bepaald een succes. Er was slechts een handvol stands en een opkomst van zo'n 60 mensen. Er waren geen eregasten of lezingen, maar wel non-stop films en video's. Het Trajekt Theater hield doorlopend voorstellingen. Peter Schaap las een stuk voor uit zijn nog te verschijnen roman 'De Wolver'. Rond 18.00 liep deze con al ten einde.

8 juli - (gepland) 17 december, maar verlengd: Jean Ray/John Flanders tentoonstelling, Museum Arnold Vander Haegen, Gent, België.

2 september: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.
Er was een opkomst van zo'n veertien man. De problemen van tekort aan tijd, geld en mankracht werden besproken.

16 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, CSU-zalencentrum, Utrecht, Nederland.

14 oktober: SF Belgium, The Dutch Inn, Aalst, België. Organisatie: SF Belgium (Patrick van der Wiele).

17 - 19 november: Beneluxcon 16/Connection, Holiday Inn Crowne Plaza Hotel, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Rob Houwerzijl ondersteund door het NCSF.
Deze conventie was verplaatst van augustus 1989 naar november van dat jaar. Dit gebeurde om verscheidene redenen: er werd gevreesd dat augustus te weinig tijd zou geven voor een goede publiciteitscampagne, met als gevolg een herhaling van de SF Milieucon van 15 oktober 1988. Bovendien kon de conventie nu direkt gecombineerd worden met de algemene ledenvergadering van het NCSF. Er waren stands, panels, lezingen, de uitreiking van de King Kong Award en de presentatie van de bundel 'Ganymedes 11' door uitgeverij Diram. In Het Utrechts Nieuwsblad van 20 november verscheen nog een stukje over deze conventie. Deze Beneluxcon kende geen eregasten.

19 december: Joelfeest, bar van de Wiskunde- en Informaticafaculteit, Delft. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

Elke laatste maandag van de maand SF Pub in The Rose & Orange Pub, Amicitia, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan en Lynne Ann Morse.

Met ingang van 8 oktober op elke tweede maandag in de maand SF Pub in De Dikke Dom, Utrecht, Nederland. Organisatie: Paul Harland en Hans van der Zee.

Elke laatste donderdagavond van de maand SF-avond, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

Ook gingen er enige herberg-avonden van Tolkien Genootschap Unqendor uit:
6 januari: Endemar, Utrecht, Nederland.
12 januari: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
19 januari: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
3 februari: Endemar, Utrecht, Nederland.
6 februari: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
16 februari: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
3 maart: Endemar, Utrecht, Nederland.
10 maart: Endermar, Utrecht, Nederland.
10 maart: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
16 maart: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
13 april: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
14 april: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
5 mei: Endemar, Utrecht, Nederland.
12 mei: De Oosterherberg, Zutphe, Nederland.
18 mei: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
9 juni: Endemar, Utrecht, Nederland.
9 juni: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
8 september: Endemar, Utrecht, Nederland.
8 september: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
13 oktober: Endemar, Utrecht, Nederland.
13 oktober: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
14 oktober: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
19 oktober: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
27 oktober: De Hoge Haag, Den Haag, Nederland.
9 november: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
10 november: Endemar, Utrecht, Nederland.
10 november: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
16 november: Het Witte Schip, Dorcrecht, Nederland.
8 december: De Oosterherberg, Zutphen, Nederland.
14 december: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
14 december: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.

1990

Onvermijdelijk was 1990 het jaar van de Nederlandse Worldcon, ConFiction. Buiten de filmsfestivals werd er dat jaar in de Lage Landen wein55 grote dingen georganiseerd op het gebied van de Drie Zusters. Wel waren er maar liefst twee SF Pubs in bedrijf: één in Den Haag en één in Utrecht.

januari: SF Belgium, onbekend, Brussel, België. Organisatie: SF Belgium.

20 januari: Uitreiking 'Bemoste Beeld Prijs', café Miller, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Fantastische Vertellingen en Jeroen Kuypers.
Op deze avond kregen de auteurs Tais Teng en Paul Harland voor hun roman 'Buitendijks in Straten van Licht' het eerste en laatste exemplaar van de Bemoste Beeld Prijs uitgereikt.

12 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

2 juni: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

vanaf 12 juni: Tentoonstelling SF-illustraties, gemeentebilbliotheek, Rotterdam, Nederland. Organisatie: Gemeentebibliotheek Rotterdam.
In het kader van 'Rotterdam 450 jaar' organiseerde de gemeentebibliotheek een SF-tentoonstelling, een SF-filmweek en een verhalenwedstrijd[56]. Op deze tentoonstelling hing o.a. werk van Ruud Bal en de gebroeders Das.

16 - 17 juni, Slotfeest, NJHC-herberg, Soest, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootechap Unquendor.

26 juni - 1 juli: SF Filmweek, Bibliotheektheater, Rotterdam, Nederland. Organisatie: Gemeentebibliotheek Rotterdam.
In deze week waren een aantal klassieke SF-films te zien waaronder de Sowjet stomme film 'Aelita' onder begeleiding van life muziek. Ook hield Tjitte de Vries een lezing.

18 augustus: Tolkiententoonstelling en -quiz, boekhandel Knijnenberg, Krommenie, Nederland.

23 - 27 augustus: ConFiction, 48th Worldcon, Congresgebouw, Den Haag, Nederland.
Deze conventie wordt apart in Hoofdstuk 6 behandeld. Zie aldaar.

15 september: SF Dag boekhandel WHSMITH, Brussel, België. Organisatie: WHSMITH.
Op deze dag was tevens een stand van de The Academy of Science Fiction, Fantasy & Horro aanwezig.

15 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, vergadercentrum La Vie, Utrecht, Nederland.

---

[56]Het thema van deze wedstrijd was 'Rotterdam 2090'. Een verhaal van maximaal 1000 woorden moest voor 15 september 1990 worden ingezonden. De jury zou onder leiding staan van Wim Gijsen maar omdat deze in oktober overleed bestond de jury uiteindelijk uit: Arie van der Berg, Wim de Leur en Rob Scherjon. Er waren 110 inzendingen en er werden op 24 november in het Bibliotheektheater te Rotterdam door drs C.A.O. baron Schimmelpenninck van der Oyen, directeur van het gemeenterarchief, 25 prijzen uitgereikt die beschikbaar waren gesteld door Siemens Nederland b v

CATEGORIE JEUGD TOT EN MET 14 JAAR:

1.) Max Chip	Sebastiaan Roestenburg
2.) De stad over honderd jaar	Bianca Daman

CATEGORIE 15 JAAR EN OUDER:

1.) Krakodrollen	Gerhard Hormann
2.) Dromen verscheurd	Peter Kaptein
3.) Gezichtsverlies	C. Kolenbrander
4.) De verzonken stad	Andrea de Regt
5.) Het Rotjeknor Intermezzo	Jaap Boekestein

10 november: SF Belgium vergadering, Pub Wembley, Gent, België. Organisatie: Eddy C. Bertin.

10 november: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

15 december: Joelfeest, sociëteit S.S.R.-N.U., Utrecht, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

Elke laatste maandag van de maand SF Pub in The Rose & Orange Pub, Amacitia, Den Haag, Nederland. Organisatie: Roelof Goudriaan en Lynne Ann Morse.

Elke tweede maandag in de maand SF Pub in De Dikke Dom, Utrecht, Nederland. Organisatie: Paul Harland en Hans van der Zee.

Elke laatste donderdagavond van de maand, SF-avond, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

Ook gingen er enige herberg-avonden van Tolkien Genootschap Unqendor uit:
19 januari: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
26 januari: De Hoge Haag, Den Haag, Nederland.
2 maart: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
2 maart: Sûza, Hilversum, Nederland.
3 maart: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
6 april: Sûza, Hilversum, Nederland.
2 juni: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
29 juni: De Hoge Haag, Den Haag, Nederland.
6 juli: Sûza, Hilversum, Nederland.
12 augustus: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.
20 september: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
5 oktober: Sûza, Hilversum, Nederland.
13 oktober: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.
18 oktober: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
26 oktober: Rivendell, Deventer, Nederland.
26 oktober: The Wyrd Place, Maarsen, Nederland.
27 oktober: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
2 november: De Hoge Haag, Den Haag, Nederland.
10 november: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
22 november: Het Witte Schip, Dordrecht, Nederland.
23 november: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.
30 november: Rivendell, Deventer, Nederland.
1 december: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
8 december: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
13 december: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
22 december: Rivendell, Deventer, Nederland.
29 december: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.

1991

Het jaar 1991 was een jaar van opvolging en van wedergeboorte. Na de Worldcon in

Den Haag werd er in Rotterdam een sterke conventie georganiseerd, Beneluxcon 17. Dit was tegelijkertijd een wedergeboorte omdat dat dit ook de tweede Hillcon was. Het jaar 1991 was ook het jaar dat het sukkelende P.R.S.F. Terra eindelijk weer een Perry Rhodan dag wist te organiseren. Ook werd na een periode van stilte het SF Café in Den Haag weer opgestart.

28 januari: SF Café, Den Haag, Nederland.
Nadat The Rose & Orange Pub sloot vanwege verbouwingen, werd gezocht naar een nieuwe gelegenheid. Jannelies Smit vond een pub aan het Centraal Station die het het op het laatste moment, de avond zelf, liet afweten. Het geheel werd toen verplaatst naar 'La Bonne Heure' aan het Plein. Doordat de kroeg vroeg sloot was deze avond ook vroeg afgelopen.

6 - 27 april: Tentoonstelling werk van Peter Coene en Lies Jonkers, Leusden, Nederland.

13 april: Culturele Week 'De Ruimte', een automobielbedrijf, Leusden, Nederland. Organisatie: Culturele Raad Leusden.
De Culturele Raad Leusden had een week georganiseerd met het thema 'De Ruimte'. O.a. werd het werk van Peter Coene en Lies Jonkers tentoongesteld en hield Annemarie van Ewyck een lezing over Science Fiction.

29 april: SF Café, soos O'Lijf, Den Haag, Nederland. Oranisatie: Annemarie van Ewyck.
Na het fiasco van de vorige bijeenkomst, kon via Annemarie van Ewyck deze ruimte worden verkregen. Deze NVSH-soos die voorzien was van een bar zou de komende tijd op elke laatste maandag van de maand het SF Café vormen.

11 mei: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Hier werd gediscusseerd over de moeilijkheden waarin P.R.S.F. Terra verkeerde en het idee van die vereniging voor een fusie tussen het NCSF en P.R.S.F. Terra werd besproken. Het NCSF besloot indien nodig hulp te bieden om P.R.S.F. Terra zelfstandig te laten blijven. Op deze vergadering werd ook in de rondvraag het nieuwe fanzine Ator Mondis gepresenteerd en een gesigneerd exemplaar werd verkocht voor *f* 17,--.

18 mei: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, Clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.
Deze vergadering kende een opkomst van 25 leden en 1-niet lid.

7 - 9 juni: Tweede lustrumfeest Tolkien Genootschap Unquendor, De Burcht, Leiden, Nederland.
De Koninklijke Militaire Kapel speelde het muziekstuk 'The Lord of the Rings'. Er waren lezingen, een toneelstuk, een banket, een masquerade, een boekenmarkt en een Tolkienttentoonstelling in de Leidse bibliotheek.

14 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, CBS zalencentrum, Utrecht, Nederland.

29 september: Perry Rhodan dag 16, sociëteit De Vereniging, Utrecht, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
P.R.S.F. Terra kwam via Alex Duurvoort van Ducosim aan de lokatie. Deze Perry Rhodan dag werd door het bestuur als de enige manier beschouwd om te overleven voor de vereniging. De eregasten waren Eddy C. Bertin, Paul Harland, Tais Teng, Bert Bus en Kees van Toorn. Deze conventie kwam tot stand door sponsoring van Perry Rhodan-uitgever Big Balloon, en voldoende organisatoren. Deze con verzekerde het voortbestaan van de vereniging weer voor enige tijd. Er waren films, lezingen, voordrachten, stands, spelletjes, computers, lezingen en zo'n 200 bezoekers.

5 oktober: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

16 november: SF Belgium vergadering, Brouwerij St.Bravo, Noorderwijk, België. Organisatie: SF Belgium (Alfons Maes).
Een informeel en een formeel gedeelte waar over Cerberus en het Belgische fandom gediscuseerd werd. Er was een opkomst van zestien bezoekers.

22 - 23 november: Beneluxcon 17/Hillcon II, Atlanta-hotel, Rotterdam, Nederland. Organisatie: Johan-Martijn Flaton, Theo Hanou, Leo Kindt, Gijs De Leeuw van Weenen en Els Somers ondersteund door het NCSF.
Tien jaar nadat de succesvolle Beneluxcon 8/Hillcon I in Rotterdam werd gehouden, kwam de Beneluxcon terug naar het Atlanta-hotel. De eregasten waren twee grote auteurs: Orson Scott Card en Dan Simmons. De fan-eregast was Kees van Toorn. Peter Weston fungeerde als toastmaster en Leo Kindt als chair. Beneluxcon 17/Hillcon II gaf ook de geboorte aan van twee nieuwe fanzines, te weten: FAN!scene en Manifesto Bravado. Er waren panels, video's, discussies et cetera, en natuurlijk de uitreiking van de King Kong Award. Ook kwam er één nummer van het conzine Hillarities uit dat werd gemaakt door Johan-Martijn Flaton en Tom Scheelings.

Vanaf 26 april was er elke laatste maandag van de maand SF Café in de soos O'Lijf, Den Haag, met uitzondering van 25 november dat direct na het Beneluxcon 17/Hillcon II weekend viel.

Elke laatste donderdag van de maand was er een SF-avond in clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra. Op deze avonden o.a. computerspelen, SF-hints, films en een tentoonstelling van orgineel art work dat in SF Terra was verschenen. O.a. op 30 mei, 25 juli, 29 augustus, 26 september, 31 oktober, 28 november.

Ook gingen er enige herberg-avonden van Tolkien Genootschap Unqendor uit:
5 januari: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
11 januari: The Roast Dragon, Leiden, Nederland.
25 januari: Rivendell, Deventer, Nederland.
26 januari: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.
2 februari: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
22 februari: Rivendell, Deventer, Nederland.
2 maart: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
29 maart: Rivendell, Deventer, Nederland.

6 april: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
4 mei: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
19 mei: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
1 juni: The Roast Dragon, Leiden, Nederland.
6 juni: Rivendell, Deventer, Nederland.
22 juni: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
28 juni: Rivendel, Deventer, Nederland.
6 juli: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.
26 juli: Rivendell, Deventer, Nederland.
3 augustus: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
24 augustus: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
7 september: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
26 oktober: The Roast Dragon, Leiden, Nederland.
26 oktober: Orthanc, Amsterdam, Nederland.
2 november: De Steigerende Pony, Leiden, Nederland.
1 december: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
19 december: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
20 december: Rivendell, Deventer, Nederland.
21 december: The Cottage of Lost Play, Oegstgeest, Nederland.

1992

In 1992 leken de zaken zich in het Nederlandse fandom gestabiliseerd te hebben. Zowel het NCSF als P.R.S.F. Terra slaagden erin een conventie te organiseren. Het SF Café ging door, evenals de Terra-avonden en de herbergen van het Tolkien Genootschap Unquendor. Qua bijeenkomsten viel België vrijwel geheel stil.

3 januari: Joelfeest/Viering 100ste geboortedag J.R.R. Tolkien, herberg De Mol, Delft, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Op deze viering was de Nederlandse fantasy-auteur Peter Schaap de eregast.

10 januari: Nieuwjaarsreceptie P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland.

18 januari - 14 maart: Tolkiententoonstelling, Stadsblibliotheek, Antwerpen, België. Organisatie: Johan Vanhecke.

15 februari: SF Filmnacht, speeltuin Makassarstraat, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

4 april: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.
Heidi van der Vloet maakte hier het bestaan van de International Hitch Hikersguide to the Galaxy Appreciation Assosication officieel bekend. Ook was er op deze vergadering de eerste mogelijkheid tot inschrijving Beneluxcon 18/Hillcon III

16 mei: Algemene ledenvergadering P.R.S.F. Terra, clubhuis Hartenboer, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

13 - 14 juni: Slotfeest, kasteel Horst, Tienen en Hoegaarden, België. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.

14 juni: Star Trek bijeenkomst, hotel Oud Minerva, Leiden, Nederland. Organisatie: Star Trek Vereniging The Flying Dutch.

3 - 8 augustus: Schrijversworkshop, Studio Prins Hendrik, Amsterdam, Nederland. Organisatie: Peter Kaptein.
Nadat Peter Kaptein van 1990 tot en met 1991 een postale schrijversworkshop runde, organiseerde hij in 1992 een schrijversworkshop naar het voorbeeld van de Milford-workshop.

19 september: Algemene ledenvergadering Tolkien Genootschap Unquendor, CSG-gebouw, Utrecht, Nederland.
Na de vergadering de viering 11de Lustrum van het boek 'The Hobbit'.

26 september: Tolkiendag Donner, boekhandel Donner, Rotterdam, Nederland. Organisatie: boekhandel Donner, Tolkien Genootschap Unquendor.
Op deze dag waren er lezingen, discussies en een voordracht van Peter Schaap.

3 oktober: Algemene ledenvergadering NCSF, Trianon, Utrecht, Nederland.

4 oktober: Perry Rhodan dag 17, sociëteit De Vereniging, Utrecht, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.
De eregasten dit jaar waren enkel de auteurs Paul Harland en Tais Teng. Er waren stands, films, een schrijversworkshop en lezingen over UFO's. Zo'n 200 mensen bezochten deze dag.

21 november: SF Filmnacht, speeltuin Makassarstraat, Amsterdam, Nederland. Organisatie: P.R.S.F. Terra.

27 - 29 november: Beneluxcon 18/Hillcon III, Atlanta hotel, Rotterdam, Nederland. Organisatie: Larry van der Putte, Ruud van de Kruisweg, Zweitse Klous, Richard Vermaas, Mike Jansen en Tom Scheelings ondersteund door het NCSF.
Deze con kende eerst drie buitenlandse auteurs als eregasten: Tanith Lee, Terry Pratchett en Tad Williams. Traditiegetrouw zegde Tanith Lee echter af. Als Nederlandse eregast was er de auteur Peter Schaap en als fan-eregasten was er de The Jo-Jo Intersection (Jo Thomas en Johan-Martijn Flaton). Er waren video's, stands, panels en schrijvers- en recensieworkshops. Ook werd door Annemarie van Ewyck de eerste echte masquerade op een Nederlandse Beneluxcon georganiseerd. Voor de zestiende maal werd de King Kong Award werd uitgereikt. Beneluxcon 18/Hillcon III kende circa 305 bezoekers. Op deze conventie werden twee toekomstige conventies in de Lage Landen bekend gemaakt: Beneluxcon 19/Con-Yak te Amsterdam 1993 en de Beneluxcon 20/Comeback-Con te Antwerpen in 1994. Als conzine verschenen er twee nummers van de Morning Mirror.

11 december: Joelfeest, soos O'Lijf, Den Haag, Nederland. Organisatie: Tolkien Genootschap Unquendor.
Het thema van deze avond was 'Sex in Middenaarde'.

Elke laatste maandagavond van de maand SF Café in de soos O'Lijf, Den Haag. Organisatie: Annemarie van Ewyck.

Elke laatste donderdagavond van de maand SF avond, in clubhuis Hartenboer, Amsterdam. Organisatie: P.R.S.F. Terra. Deze ging in april niet door omdat het op 30ste (koninginnedag) viel.

Ook gingen er enige herberg-avonden van Tolkien Genootschap Unqendor uit:
11 januari: Orthanc, Amsterdam, Nederland.
2 februari: The Roast Dragon, Leiden, Nederland.
22 februari: Orthanc, Amsterdam, Nederland.
7 maart: The Roast Dragon, Leiden, Nederland.
7 maart: The Hall of Fire, Puttershoek, Nederland.
20 maart: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
4 april: Orthanc, Amsterdam, Nederland.
4 april: The Roast Dragon, Leiden, Nederland.
11 april: The Hall of Fire, Puttershoek, Nederland.
16 april: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
15 mei: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
16 mei: The Hall of Fire, Puttershoek, Nederland.
16 mei: Orthanc, Amsterdam, Nederland.
30 mei: Het Praathuis, Leiderdorp, Nederland.
5 juni: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
16 juni: The Hall of Fire, Puttershoek, Nederland.
18 juni: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
26 juni: De Hoge Haag, Den Haag, Nederland.
4 juli: Het Praathuis, Leiderdorp, Nederland.
25 juli: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
28 augustus: De Hoge Haag, Den Haag, Nederland.
5 september: Het Praathuis, Leiderdorp, Nederland.
23 oktober: Ar Caras, Nijmegen, Nederland.
24 oktober: Het Praathuis, Leiderdorp, Nederland.
1 december: Den Swarte Draeck, Leiden, Nederland.
19 december: Het Praathuis, Leiderdorp, Nederland.

In de Lage Landen was men met manifestaties der Drie Zusters een heel eind gekomen. Van de allereerste Twepcon en de congressen van het NCSF tot aan ConFiction en verder. Een kenmerk van de Vlaamse en Nederlandse cons was hun internationale karakter. Fans en eregasten uit vele landen verschenen op de cons in de Lage Landen en vaak draaide men op de grotere cons een tweetalig programma. Zeker aan de conventies was de opleving van de Drie Zusters aan het begin van de jaren negentig niet voorbij gegaan. Na ConFiction kregen actieve fans met veel ervaring voor het eerst in jaren weer tijd om hun aandacht te wijden aan de organisatie van de Beneluxcon. Dit resulteerde in een reeks sterke conventies met internationale eregasten. Ook voor de toekomst zagen de zaken er gunstig uit. Voorzichtig begon men al te spreken om een Eurocon naar Nederland te halen en P.R.S.F. Terra liep al met plannen rond om haar 25-jarige jubilieum op grootste wijze te vieren. Tenslotte stond er ook in België voor het eerst sinds jaren weer conventie op het programma.

Confiction

HOOFDSTUK 6 - CONFICTION

De geschiedenis van de Worldcons begon in 1939 in New York. Nadat er al een aantal jaren in de Verenigde Staten bijeenkomsten van Science Fiction fans waren gehouden, kwamen zo'n 200 fans voor twee dagen samen op Nycon I[57]. Aangezien op dat moment de wereldtentoonstelling in New York werd gehouden, besloot een aantal fans de conventie als grap een Worldcon te noemen. Dit gebruik werd opgevolgd Chicon I in 1940 en Devention I in 1941. De tweede wereldoorlog beperkte het aantal conventies en het zou tot 1946 in Los Angeles duren totdat er opnieuw een Worldcon werd georganiseerd: Pacificon I. Op Philcon I van 1947 bezochten voor het eerst een aantal buitenlanders de tot dan toe volledig Amerikaanse Worldcons: een groepje Canadezen. Dit sloeg aan want de volgende Worldcon, Torcon I, werd in Canada georganiseerd, de eerste Worldcon buiten de Verenigde Staten. In 1957 vond de eerste Worldcon buiten het Noord-Amerikaanse continent plaats in Londen met Loncon I. Het zou tot 1965 duren voordat er weer een Worldcon in Londen werd gehouden, Loncon II. Vanwege die con bezocht 'Mr. Sci Fi' Forry J. Ackerman Europa en kon hij ook Nederland aandoen. Met alle gevolgen vandien... De eerste Worldcon buiten het Angelsaksische taalgebied was in 1970 Heicon '70 te Heidelberg, West Duitsland. Naar deze con togen ook de nodige Nederlandse en Vlaamse fans, wat binnen een bepaalde vereniging aanleiding gaf tot enige troebelen. Heicon '70 was voorlopig de laatste Worldcon buiten het Angelsaksische taalgebied, tot op een goede dag iemand het idee kreeg dat dit wel lang genoeg had geduurd...

Dit was Neil Belsky, een fan uit New York City. Het was november 1984 en Neil Belsky vond Amsterdam vanwege de internationale sfeer een ideale plaats voor een toekomstige Worldcon. Hij nam contact op met het Nederlands Congresbureau in New York en begon daar zijn idee door te praten. Ondertussen liep in Nederland Kees van Toorn al jarenlang rond met het plan een grote con in Nederland te houden terwijl ook fans in het NCSF hun in de Beneluxcons opgedane ervaring graag op een grote con in de praktijk wilden brengen. Aan het eind van 1984 begonnen Neil Belsky en Kees van Toorn met elkaar te praten. Nadat er een basisafspraak tussen Neil Belsky en Kees van Toorn was ontstaan over de manier waarop het één en ander diende te geschieden, zocht Kees van Toorn naar andere potentiële medewerkers. Al snel kwam hij in contact met Roelof Goudriaan bij die geruchten in de Verenigde Staten had opgevangen. Na diverse gesprekken met potentiële congrescentra, sponsors en het Nederlands Congresbureau in Amsterdam, werd besloten een Worldcon bid[58] uit te brengen. Hiervoor werd in 1985 'Holland in 1990' opgericht. Hiervan was Kees van Toorn de voorzitter, Roelof Goudriaan de vice-voorzitter en Angélique van der Werff de secretaris. Lynne Ann Morse verzorgde de publikaties en Neil Belsky werd één van de Amerikaanse agenten. Tevens werden alle prominente Nederlandse fan benaderd om mee te werken aan 'Holland in 1990'. Ondertussen was het bekend geworden dat een aantal Amerikaanse steden, waaronder Los Angeles, ook wel oren had naar de Worldcon in

[57]Nycon stond voor New York Conventie.

[58]Het was gebruikelijke dat voor conventies als de Worldcon meerdere groepen fans een bid uitbrachten om de con te mogen organiseren. Op elke Worldcon werd door de bezoekers gestemd waar de Worldcon over drie jaar plaats zou gaan vinden.

1990. Op de Australische Worldcon, Aussicon II (22 - 26 augustus 1985, Melbourne) werd het Nederlandse bid officieel door Gerben Hellinga jr en de Australische agent Justin Ackroyd gedaan. Zoals verwacht bleek Los Angeles de tegenstander te zijn. Het Bidding Committee bestond uit: Kees van Toorn, Angélique van der Werff, Roelof Goudriaan, Lynne Ann Morse, Zweitse Klous, Larry van der Putte, Jo Thomas, Johan-Martijn Flaton, en Annemarie van Ewyck. Op de Australische Worldcon werden zo'n 170 pre-support leden gemaakt. Melbourne was ook de plaats waar gestemd werd voor de Worldcon in 1987. Dit werd het Britse Brighton, wat weer gunstig was voor de kansen van de Nederlandse Worldcon. Op de Worldcon van Brighton met zijn vele Europese bezoekers zou namelijk gestemd worden over de locatie van de Worldcon in 1990. In september 1985 werd de nieuwsbrief High Tide number one-volume one uitgebracht waarin de plannen om de Worldcon naar Nederland te halen, stonden uitgelegd. Ondertussen werd de 'Stichting Worldcon 1990' op poten gezet en werd het Congresgebouw in Den Haag uitgekozen als locatie voor de eventuele Nederlandse Worldcon. Oorspronkelijk was het plan dat de Nederlandse Worldcon Dunecon zou gaan heten met Guest of Honour Frank Herbert. Deze overleed echter op 11 februari 1986. Het winnen van stemmen ging ondertussen in volle vaart door. Leden van het Bidding Committee reisden wereldwijd conventies af zoals Mexicon (Groot Brittannië), Boskone (Verenigde Staten), Albacon (Schotland), Coloniacon (West Duitsland), Ballcon (Joegoslavië[59]), Unicon 7 en 15-con (Groot Brittannië), Perry Rhodan Weltcon en Saarcon (West Duitsland), Beneluxcon (België) waar men party's hield en de internationale fans kennis liet maken met Nederlandse produkten als Heineken en Grolsch bier, jenever, advocaat en Haagse Hopjes. In 1986 verscheen High Tide 2 voor pre-supporters en op Confederation, de Worldcon in Atlanta (28 augustus - 1 september, 1986) hield een afvaardiging van zes personen (Kees van Toorn, Angélique van der Werff, Roelof Goudriaan, Lynne Ann Morse, Johan-Martijn Flaton en Charlotte Kamermans van het Nederlands Congresgebouw) drie succesvolle roomparty's en wierven 270 pre-supporting memberships. Dat bracht het totaal aan pre-supporting memberships op 800 pre-supporters in oktober 1986. In november 1986 verscheen High Tide 3 en in 1987 High Tide 4. Op Conspiracy, de Worldcon in Brighton (27 augustus - 1 september, 1987) werd voor de laatste maal campagne gevoerd om de 48th Worldcon naar Nederland te halen. Er hadden zich reeds 1200 pre-supporters voor Nederland aangemeld, maar Los Angeles was een ervaren tegenstander. Ondanks de competitie bemanden de twee bidding party's gezamenlijk de voting desk. De Nederlanders hadden verder nog twee promotiestands, één boven de dealerroom en één in het Brighton Centre. Los Angeles had boven de dealerroom een stand naast de Nederlandse, maar blijkbaar was deze niet al te opvallend aangezien sommige dachten dat het enkel een T-shirt verkoper was. Verder werd er natuurlijk door verscheidene van de inmiddels zo'n 30 leden van de organisatie dienst gedaan in het muispak, de levensgrote mascotte van de Nederlandse Worldcon (Het muizenembleem van de Nederlandse Worldcon was ontworpen door Len de Vries en Marvano). Als tegenstander had de Muis uit Den Haag de Zebra uit Los Angeles. Vrijdag- en zaterdagavond werden de Nederlandse bidding party's in de Kent Suite gehouden. Die van vrijdag werd het in het eerste kwartier door een paar honderd fans gecrasht. De L.A. bidding party werd rond 23.00 op last van het hotel management gesloten. Vrijdag was ook de dag van de presentaties van Los Angeles

[59]Roelof Goudriaan was op deze Eurocon de fan-guest of honour.

en Den Haag. Los Angeles had een zeer magere diashow waartegen de Nederlandse presentatie met dubbele diashow en geluid nog beter afstak. De stembus sloot om zaterdag 18.00. Gedurende de nacht werden de stemmen geteld en de volgende ochtend, op zondag 31 augustus om vijf over tien tijdens de Business Meeting werd het resultaat bekend gemaakt.

	per post	ter plaatse	totaal
Den Haag	98	712	810
Los Angeles	128	402	530
No prefrence	5	9	14
None of the above	1	5	6
Write-ins	0	3	3
Blank/spoiled	0	10	10

De Write-ins waren Jack Herman, Karnak in 1990 en Minneapolis in '73. Na de uitslag maakte Kees van Toorn onder donderend applaus de naam van de con en de eregasten bekend. De 48th Worldcon was ConFiction (als woordspeling op de Britse Worldcon Conspiracy) geheten en zou in het Congresgebouw in Den Haag worden gehouden van 23 tot en met 27 augustus. De Guests of Honour zouden de auteurs Joe Haldeman, Wolfgang Jeschke en Harry Harrison worden. Fan Guest of Honour werd Andrew Porter en Chelsea Quinn Yarbo de toast-mistress. Direct na de Business Meeting verscheen het oranje Progress Report 0 en ging de inschrijving voor de con open. Die zondag vierde de organisatie haar Victory Party in de Winter Garden. Volgens de regels van de World Science Fiction Society werd binnen 90 dagen in 1987 Progress Report 1 uitgebracht. Het organiserende Committee van ConFiction (niet te verwarren met de Bidding Committee) had Kees van Toorn als Chairman, Jo Thomas als Vice-Chairman, Angélique van der Werff als Secretary en Robert in 't Veld, die door Kees van Toorn was gerecruteerd in de striphandel waar hij werkzaam was, als Chief Treasurer. Verder zaten Annemarie van Ewyck, Paul de Leeuw van Weenen, Len de Vries, Johan-Martijn Flaton, Larry van der Putte, John van Duin en Nico Klaasen Bos in het Committee. Deze laatste zou later uittreden en worden opgevolgd door het tweemanschap Bert Visser en Martin Hoare. In de verschillende departementen waren vele fans uit het Nederlandse en internationale fandom werkzaam. Natuurlijk ontbrak een ConFiction party ook niet op Nolacon II, de Worldcon van 1988 in New Orleans en op Noreascon III, de Worldcon van 1989 in Boston. Maar naast de Worldcons gingen de leden van The Committee en anderen ook naar iedere belangrijke Amerikaanse en Europese con (2 Boskones, de Britse Eastercons, Novacons, Eurocons et cetera) waar fans werden vergast op Holland bier, jenever, Haagse hopjes en de Hollandse Muis. In de herfst van 1988 kwam Progress Report 2 uit. Ook werd er op zo veel mogelijk andere manieren ruchtbaarheid aan de Worldcon gegeven. Zo was er op 8 maart 1989 's avonds bij het televisieprogramma 'Klasgenoten' de Rotterdamse klas van de zangeres Anita Meyer. Kees van Toorn bleek ook deze klas gezeten te hebben en hij wist dan ook reclame te maken voor ConFiction. In de opeenvolgende Progress Reports (Progress Report 3 en Progress Report 4 in 1989, Progress Report 5 in 1990) werd het internationale fandom bekend gemaakt met het Congresgebouw, Den Haag, Nederland en het Nederlandse fandom.

En toen was het uiteindelijk op 23 augustus 1990 dan zo ver. ConFiction kon beginnen. In de warmste augustusdagen sinds 1932 verzamelden duizenden fans

zich in de zalen van het Haagse Congresgebouw. In totaal waren er zo'n 325 lezingen, panels, workshops, voorstellingen et cetera. Hierbij kwamen de verschillende Nederlandse clubs der Drie Zusters ook aan bod. Het NCSF, P.R.S.F. Terra en het Tolkien Genootschap Unquendor hadden elk hun eigen programmapunten. ConFiction had ook een conkrant, ConFacts, waarvan 11 nummers verschenen.

Voordat het echter zo ver was begonnen op 20 augustus de voorbereidingen in het Congresgebouw zelf. Steeds meer medewerkers aan ConFiction druppelden binnen om vitale onderdelen van het programma op te zetten. Dit gold speciaal voor de dealerroom en de diverse tentoonstellingen.

23 AUGUSTUS: CONFICTION DAG 1
Om 14.00 werd ConFiction in de Prins Willem Alexander zaal geopend door Kees van Toorn. Onder begeleiding van Bachs 'Toccátta und Fuga' kwamen de eregasten uit de vloer van het toneel omhoog. Walsend kwam de Muis Jannelies Smit op en nam van Alice (Susan Isaacs) van Noreascon III symbolisch de Worldcon over. Na een speech van minister d'Ancona van W.V.C. en Kees van Toorn was de 48th Worldcon, ConFiction officieel geopend.

24 AUGUSTUS: CONFICTION DAG 2
De candidaten voor de Worldcon in 1993 presenteerden zich: Hawaii, Zagreb, Phoenix en San Fransisco. Om 17.30 verzamelden zich 400 gasten voor een onvervalst Hollands banquet: een Indische rijsttafel. Om 22.00 gaf Peter Schaap onder begeleiding van de Groningse groep Country Flavor een aantal filksongs ten beste.

25 AUGUSTUS: CONFICTION DAG 3
Na het diner werden om 20.00 door de Amerikaanse ambassadeur in Nederland, C. Howard Wilkins, de Hugo Awards[60] uitgereikt. Dan Simmons, die de eregast van Beneluxcon 17/Hillcon II in 1991 zou zijn, kreeg een Hugo voor zijn roman 'Hyperion'. Eerder die dag waren in het Van Gogh Audiotorium door Robert Silverberg al de King Kong Award, de American Discount Award voor de best verkopende auteur (David Eddings) en de Japanse Awards Seiun en Gilgamesh uitgereikt. Daarna werd er tot diep in de nacht gefeest door alle aanwezigen om zowel het Congresgebouw als in de diverse hotels. Hierbij kwamen de leden van een CDA-VVD vergadering in het Promenade hotel na hun borrel bij de diverse party's van ConFiction kijken. Ook viel de zaterdag voor talloze bezoekers in goede aarde vanwege het enorme vuurwerk dat vrijwel iedere avond tijdens het congres op het strand van Scheveningen had plaatsgevonden. Op de zaterdag was hiervan de afsluiting met een extra spectaculair vuurwerk.

26 AUGUSTUS: CONFICTION DAG 4
Op deze dag werd ook het 25-jarige bestaan van het NCSF gevierd. 's Ochtends met een programma-onderdeel en 's avonds met een receptie in het Bel Air hotel. Het aantal deelnemers aan de masquerade was beperkt terwijl dit toch pas de tweede

[60]De Hugo Award was de prijs die via stemming werd toegekend aan de beste roman, novelle, cover et cetera door het publiek van de Worldcon. De Hugo Award was vernoemd naar de stamvader van de Science Fiction, Hugo Gemsback.

maal in de geschiedenis van de Worldcon dat de masquerade in een auditorium werd gehouden, iets wat het uitzicht wel ten goede kwam. Op de Business Meeting werd bekend gemaakt dat San Fransisco the bid voor 1993 had gewonnen.

27 AUGUSTUS: CONFICTION DAG 5

Dit was de laatste dag en om 14.00 vond de afsluiting plaats. Na een schitterende sterfscene van de Muis werd het symbool van ConFiction onder waardige muziek door het Committee van het toneel gesleept. Het heengaan van de muis werd door velen betreurd zodat de Dead Dog Party[61] die avond ook werd omgedoopt tot Dead Mouse Party.

ConFiction was eindelijk afgelopen. Zo'n 3582 mensen bezochten ConFiction. Dat het er niet zo'n 5000 waren zoals verwacht was te wijten aan het feit dat zo'n 1600 ingeschreven Amerikaanse deelnemers toch niet kwamen. Misschien lag de oorzaak daarvan in de lage koers van de dollar of de troebelen in het Midden Oosten die zich steeds sterker af begonnen te tekenen. Wel was ConFiction waarschijnlijk tot dan toe de meest internationale Worldcon met vele fans uit o.a. Oost-Europa. De reacties op deze eerste Nederlandse Worldcon waren van alle kanten slechts positief te noemen. ConFiction haalde op redelijk grote schaal de kranten en de televisie. Door de uitgevers werd niet echt op grootse wijze ingespeeld op ConFiction. Met uitzondering van Meulenhoff en Luitingh bleef de reactie van de Nederlandse uitgeverswereld miniem.

Door o.a. het ontbreken van de grote groepen walk-ins die in de Verenigde Staten gewoon waren, behaalde ConFiction niet de winsten die gewoon waren op sommige voorgaande cons. De kosten en opbrengsten lagen beide rond de *ƒ* 760.000,-- of $ 380.000,--.

Opbr: lidmaatschappen:	$ 197.000	
subsidie :	$ 70.000	(pas na de con betaald)
pre-support :	$ 8.700	|
sponsors :	$ 12.500	| voor bidding kn.
geld van org. :	$ 15.000	|
bidding kn. :	$ 36.000	
huur congres :	$ 167.000	
travel :	$ 37.000	
printing :	$ 35.000	
ribbons :	$ 1.500	

Malcolm Edwards was nog $ 580 schuldig en deed in 1993 tijdens de Eastercon een toezegging dit te betalen en Locus nog $ 200. ConFiction werd op deze Eastercon, gehouden op Jersey, officieel afgesloten met een absoluut laatste Dead Mouse Party voor iedereen, die het op de laatste dag in het Bel Air hotel had moeten missen.

---

[61] Per traditie de allerlaatste party van een con.

De King Kong Award

HOOFDSTUK 7 - DE KING KONG AWARD

In het Nederlandstalige SF-wereldje waren enkele onvergankelijke instituten aan te wijzen: De SF-reeks van Meulenhoff, de verenigingen P.R.S.F. Terra en het NCSF met hun clubzines, de Beneluxcons... De King Kong Award was ook zo'n instituut dat de spreuken van Onverwoestbaarheid en Eeuwig Leven ontdekt leek te hebben.

Al vanaf het begin der tijden klonk de klacht uit het Nederlandstalige fandom dat de uitgevers te weinig inheemse SF publiceerden. De uitgevers reageerden dan weer met een aantal argumenten die het fandom aanhoorde en -het fandom eigen- weer verwierp. Vervolgens besloot het fandom dan zelf maar de Nederlandstalige Science Fiction, Horror en Fantasy te stimuleren, meestal in de vorm van eigen uitgaven en verhalenwedstrijden.

In de loop van de tijd zijn er vele verhalenwedstrijden gekomen en weer gegaan. Eén verhalenwedstrijd vergat echter -net als een geliefde maar ietwat lastige gast- het feestje op tijd te verlaten, met als gevolg dat het tot het vaste SF-meubilair ging behoren. Deze verhalenwedstrijd was de King Kong Award.

In 1976 vormde Rob Vooren samen met Henk Kersbergen en Derkwillem Visser jr de jury van een verhalenwedstrijd op een Beneluxcon. Een populaire legende verhaalt hoe er enig geschil ontstond tussen Rob Vooren en de overige juryleden over de keus van de winnaar. Hierop zou Rob Vooren ter plaatse hebben besloten zelf een prijs op te zetten en uit te reiken, namelijk de King Kong Award. Van dit schitterende verhaal is echter helaas geen spat waar.

Rob Vooren had reeds van te voren het plan opgevat naast de prijs van de gezamenlijke verhalenwedstrijd van het NCSF en Sfan een aanmoedigingsprijs uit te reiken, te weten de King Kong Award. Hiervoor had hij reeds zelf *f* 100,-- beschikbaar gesteld, en met oproepen in verscheidene zines hoopte hij dit bedrag te verhogen. Hoeveel deze oproepen opleverde is niet bekend, maar door een collecte onder de conventiegangers op de Beneluxcon 4 werd het prijzengeld opgeschroefd tot ruwweg *f* 285,20, *f* 325,50, *f* 326,50 of *f* 327,39. Dit bedrag plus een King Kong beeldje, gemaakt door de Zoetermeerse kunstenaar Jan van den Burg, werd aan Bert Vos overhandigd voor zijn verhalen 'Abaddon' en 'Paauw, paauw'. De blijde winnaar stortte direkt weer een deel (*f* 102,39) in de prijzenpot van het volgende jaar. De King Kong Award was geboren.

Het idee van de King Kong Award sloeg aan en werd de daaropvolgende jaren vervolgd. Tegelijkertijd werd in 1976 voor de contribuanten van de King Kong Award het fanzine King Kong SF Info opgericht en uitgegeven.

In 1977 werd er een jury aangesteld, bestaande uit Jo Dautzenberg, Leo Kindt, Paul Marijnis, Zacharias L.A. Nuninga en André De Rijcke. Zij moesten zich door 49 verhalen van 19 auteurs worstelen (er was nog geen limiet ingesteld van het aantal verhalen per auteur). De inzendtermijn was gesteld op 1 mei 1977 maar, zoals later nog vaak gebeurde, werd deze verschoven naar half mei. Dankzij de gulle gaven van het fandom was er *f* 1002,50 aan prijzengeld beschikbaar. Dit bedrag werd op zondag 9 november 1977 aan Peter Cuijpers overhandigd door Bob Shaw op

Sfancon 8/Beneluxcon 5 te Gent. Karel Thole, die op de Beneluxcon in 1976 te Eindhoven door Rob Vooren was gestrikt, had belangeloos een tastbare Trofee vervaardigd in de vorm van een gouden, gekroonde King Kong. Het was ook Karel Thole die de Trofee persoonlijk op de conventie aan Peter Cuijpers overhandigde.

De verhalen die de eerste tot en met de tiende plaats bezetten werden door het NCSF in twee bundeltjes uitgegeven, toepasselijk genaamd: 'De beste verhalen van de King Kong Award 1977'. Het verhaal van Peter Cuijpers verscheen later ook in de bundel 'Ganymedes 3'. Echter niet als de King Kong Award winnaar, dat lag op dat moment nog in de nevelen der toekomst verborgen.

UITSLAG KING KONG AWARD 1977

1.)	Het eeuwige leven	Peter Cuijpers
2.)	De trieste kusten van Achernor	Guido Eekhaut
3.)	In het hart van de lens	Annemarie Kindt
4.)	Dans voorzichtig in de lege kamers van de tijd	Eddy C. Bertin
5.)	Oogcontact	Martin Berkelaar
6.)	Kinderen van de rekening	Frank Roger
7.)	De spiegel: Hij wordt rechtgetrokken	Ronald Stam
8.)	...en op feestdagen bloed	Herman Boer
9.)	De wijnkelder	Kathinka Lannoy
10.)	Dodelijk volmaakt	Lucas Vastenhout
	Codex Pekinesis	Robert Smets
12.)	Donna Nova	Lucas Vastenhout
13.)	Ledepop	Lucas Vastenhout
14.)	Body mist	Cor Snijders
15.)	Het orgel	Kathinka Lannoy
	Rapport over de wonderbaarlijke ontdekking van een 'vaste' levensvorm en over de onmogelijkheid tot onderzoek ter plekke	Karel Sandor
17.)	Stoomboot	Lucas Vastenhout
18.)	Foutje! Foutje!	Martin Berkelaar
19.)	Routinecheck	Atte Dijkema & Peter Boonstra
20.)	De zwerm	Bert Vos
21.)	De Hondendokter	anoniem
	De Tekening	anoniem
23.)	De Pyramide	anoniem
24.)	De Roos	anoniem
	De Vrucht	anoniem
	A Christmas Story	anoniem
27.)	Ommekeer	anoniem
28.)	De Wachters	anoniem
29.)	Het Gat	anoniem
	De Waanzin	anoniem
31.)	De Spiegel	anoniem
	Negen Levens	anoniem
33.)	De Kreet	anoniem
34.)	Op weg naar het einde	anoniem
35.)	Gebeurtenis	anoniem

	Monsters en Geleerden	anoniem
37.)	De Profeet	anoniem
38.)	De stilte van het bos wordt doorbroken	anoniem
	Klontje	anoniem

In 1978 werd besloten de King Kong Award in één organisatie onder te brengen met de Benelux Award. Het geheel was een samenwerkingsverband van het NCSF, Sfan en de King Kong Award, en stond onder leiding van Rob Vooren. De jury bestond dat jaar uit: Annemarie Kindt, Lex Molenbroek, Luk de Vos, Michael Damminga, Paul Marijnis en Gerard Suurmeijer. Deze groep had de zware taak om 84 inzendingen door te werken.

Ondertussen was voor de eerste maal Jan Veldhoen aangesteld om het fan-wereldje voor financiële bijdragen te bewegen. Dit leverde genoeg op om de winnaar, Wim Burkunk, een bedrag van *ƒ* 1250,-- te kunnen overhandigen. De uitreiking van dit bedrag, plus een wederom door Karel Thole vervaardigde Trofee, vond samen met de uitreiking van de Benelux Award plaats tijdens het banket van zaterdag 10 juni 1978 op Beneluxcon 6 te Eindhoven. In Rigel Magazine 65 verscheen de eerste vier verhalen van de King Kong Award, en het verhaal van Tais Teng dat als 17de eindigde. In datzelfde nummer verscheen ook nog een ander verhaal van de Benelux Award, waarvan de inzendingen grotendeels die van de King Kong Award overlapten.

UITSLAG KING KONG AWARD 1978

1.)	Monument	Wim Burkunk
2.)	Woonexperiment	Wim Burkunk
3.)	Voor en na de emotiebaan	Peter Cuijpers
4.)	Ontmoeting halfweg	Eddy C. Bertin
5.)	Poppenregen	Kathinka Lannoy
6.)	Waarop wachten jullie?	Eddy C. Bertin
7.)	Lieverd	anoniem
8.)	De vlucht van de profeet	Wim Burkunk
9.)	Voetballen, Bloed, Werk	Frank Herzen
10.)	Het geschenk van de moeder	Son Tyberg[62]
	Vergeten	Atte Dijkema
12.)	Wraak	Atte Dijkema & Peter Boonstra
	Dat verduivelde personeel tegenwoordig	Liesbeth Stikkelman-Van Aalst
14.)	De liefste ogen blijven achter	Herman Boer
	Op vleugels van muziek	Kathinka Lannoy
	De absolute rem	John Vermeulen
17.)	Kus de Nova's, Heliumdanser	Tais Teng
	Hij roert zijn hete staart	Donald Unger
	De grote honger	Yves Vandezande
20.)	Aan de voet van de regenboog	Peter Landshoff
	Déjà vu	anoniem

[62]Pseudoniem van Sonia Tyberghen.

In 1979 begon de King Kong Award iets van een vaste traditie te worden. De inzendtermijn voor dat jaar liep tot 31 mei 1979. De King Kong Award was ondertussen gefuseerd met de kortlevende Benelux Award. Hierdoor kwam de gezamenlijke organisatie te liggen in de handen van het NCSF, Sfan, en de King Kong Award. De jury bestond dat jaar uit: Johan-Martijn Flaton, Coby van Hemmen, Annemarie Kindt en Nellie Pardoel. Luk de Vos haakte als jurylid af. Er kwamen 68 inzendingen binnen. Als gevolg van de fusie met de Beneluxcon Award waren er voor het eerst bij de King Kong Award ook geldprijzen voor de tweede en derde plaats. De eerste plaats leverde *f* 1000,-- op, de tweede *f* 500,-- en de derde *f* 250,--. De uitreiking vond plaats op 15 december 1979 op Syncon II, in De Bilt. Tais Teng die dat jaar de trofee had vervaardigd, kon deze meteen weer zelf mee naar huis nemen aangezien hij de winnaar was. Een bundel met de zeven beste verhalen verscheen in november 1979 ('De beste verhalen van de King Kong Award 1979').

UITSLAG KING KONG AWARD 1979

1.)	En mijn tred verdampt purperen oceanen	Tais Teng
2.)	Mythologiques V	Robert Smets
3.)	De dans van de salamander	Frank Frankhuizen
4.)	Pax Moron	Luuk Simonis
5.)	Het Arachnida syndroom	Eddy C. Bertin
6.)	De appels van je jeugd	Peter Cuijpers
7.)	Puin	Wim Burkunk
8.)	De muren van de stad	Frank Frankhuizen
9.)	Suizen	Cor Snijders
10.)	Keibal	Leo Unger

EERVOLLE VERMELDING:
'Verslag van ruimtereis van kapitein Chuck Bulder en z'n Bemanning' van de 12-jarige Erik van der Neut.

Vanwege tijdgebrek was Rob Vooren reeds in 1979 begonnen iemand te zoeken die de organisatie voor de Award in 1980 over kon nemen. In oktober 1979 vond hij hiervoor de fans Atte Dijkema en Peter Boonstra. Deze besloten voor de volgende wedstrijd de afspraken met het NCSF over de Benelux Award te verbreken. Rob Vooren nam wel deel aan de jury, samen met Annemarie Kindt, Jo Thomas, Zweitse Klous, en Willem Hettinga. De inzendtermijn van de wedstrijd liep tot 31 mei 1980 en 30 verhalen werden ingezonden. De uitreiking vond plaats op Sfancon 11/Beneluxcon 7 te Gent, september 1980. Ook dit maal ontwierp Tais Teng de Trofee. De winnaar Bert Vos werd beloond met *f* 1000,--. De tweede en derde plaats vingen respectievelijk *f* 500,-- en *f* 250,--. Later verscheen er de bundel 'De beste verhalen van de King Kong Award 1980' met de beste zes verhalen van de wedstrijd.

UITSLAG KING KONG AWARD 1980

1.)	Zwarte vleugels in een krans van duisternis	Bert Vos
2.)	Mensen verzamelen als belegging	Peter Cuijpers
3.)	De Vrije Aarde	Rob Zaagman
4.)	De dood van de Maguérites	Sophie van der Waaij-Van Beelen
5.)	Het paarse sap	Frank Visser

	Oogje in de lade, handje op de kast	Eddy C. Bertin
7.)	Jan met de handjes, Bange Annie en het einde van een tijdperk	C. van Zweden
8.)	Manou's vrijvriend	Wim Heins
9.)	De verre Aarde	Caren E. Peeters
10.)	Van je vrienden moet je het maar hebben	anoniem
	Kasteel van Minos	Guido Eekhaut
12.)	Dag meneer Boogaard	Th. Lettenmeyer-Schouten
13.)	De geest van het carillon	Bob van Limburg
	Zoenoffer	Frank Frankhuizen
15.)	U.F.O.	Robert Smets
	Computerkind	Wouter Keuleers
17.)	De les	anoniem
18.)	De Ring	Paul Harland
	Populariteitsonderzoek	anoniem
20.)	Tijdens het beminnen	Paul van Leeuwenkamp
21.)	Ouders van ginds	anoniem
	Ontdekking van een oude dame	anoniem
23.)	Angst	anoniem
	Verloren in de nacht	anoniem
	De wisseltruc	anoniem
26.)	Wachtend op een kans	anoniem
27.)	De toekomst zal het leren	anoniem
28.)	Eeny, Miny, Moe	anoniem
	In het teken van de spin	anoniem
30.)	Intern	anoniem

In 1981 stond de King Kong Award wederom onder de hoede van de King Kong Commando's Atte Dijkema en Peter Boonstra. Naast de King Kong Award organiseerden zij voor lange verhalen de Arend Fokke Simonsz Prijs. Deze twee Awards hadden overigens dezelfde jury. Deze bestond o.a. uit Gerard Suurmeijer, Jo Thomas en Rob Vooren. Bij beide Awards werd geen eerste plaats toegekend zodat het beschikbare geld onder de tweede en derde plaats werd verdeeld.

De uitreiking vond plaats op het banket van zaterdagavond 30 augustus op Beneluxcon 8/Hillcon I, in blakende afwezigheid van de organisatoren Atte Dijkema en Peter Boonstra. Gerard Suurmeijer hield tijdens het dessert de uitreiking en een drie kwartier durende analyse van 'Karel ende Elegast'. De Trofee die Karel Thole voor dat jaar gemaakt had, verdween tijdens de conventie en kwam nooit meer boven water.

Ook dat jaar verscheen er weer een bundel met de beste verhalen van de King Kong Award. Deze was via de post te koop bij Peter Boonstra, op bijeenkomsten en in sommige speciaalzaken.

UITSLAG AREND FOKKE SIMONSZPRIJS UITSLAG

1.)	NIET TOEGEKEND	
2.)	Avalon uit je ooghoeken	Tais Teng
3.)	Het zesde zintuig	Peter Cuijpers

4.) Stilte na de storm	Sophie van der Waaij
5.) Bloedorstige farao	anoniem
6.) Terug van Elicium	Jan Bee Landman

EXTRA PRIJS:

Stilte na de storm	Sophie van der Waaij

EXTRA PRIJS EN EERVOLLE VERMELDING:

Terug van Elisium	Jan Bee Landman

EERVOLLE VERMELDINGEN:

Naakte dansers	Bert Vos
Vrienden	Gerben Hellinga jr

UITSLAG KING KONG AWARD 1981

1.) NIET TOEGEKEND	
2.) De laatste Catacomben	Sophie van der Waaij
3.) Morgen of overmorgen	Jan Bee Landman
4.) Gareth en Matsucha	anoniem
5.) Enquête	Gerben Hellinga jr

EXTRA PRIJZEN:

Enquête	Gerben Hellinga jr
Het Droste Verpleegstereffekt	Peter Cuijpers
Eva	J.H. Kleijnjan

Het jaar 1982 was een zwart jaar in de geschiedenis van de King Kong Award. De reglementen van de King Kong Award waren wel verkrijgbaar bij Atte Dijkema, maar er uiteindelijk werd er geen verhalenwedstrijd georganiseerd. Een Nederlandse SF-traditie dreigde uit te sterven.

Gelukkig dook in 1983 de stamvader en grondlegger van de King Kong Award, Rob Vooren, als redder in nood op. Na de fiasco's van de voorgaande jaren nam Rob Vooren in 1983 de organisatie van de King Kong Award weer zelf ter hand. Een jury werd geformeerd en bestond uit: Coby van Hemmen, Gerard Suurmeijer, Rob Vooren, Jo Thomas en Luk de Vos. Deze laatst verzuimde uiteindelijk door familie-omstandigheden een jury-rapport in te leveren. De inzendtermijn werd gesteld op 1 juni 1983. Het aantal inzendingen was in deze moeilijke jaren voor de Drie Zusters niet echt groot: 22 stuks.

De uitreiking vond plaats door Jo Thomas op zaterdag 3 september op de Beneluxcon 10/X-Con te Eindhoven. De gebroeders Kuipers mochten samen [illegible] -- en een prent van de hand van Karel Thole mee naar huis nemen, alhoewel het grootste gedeelte van het prijzengeld niet verder kwam dan de bar van de con. Onvervaard was Jan Veldhoen intussen al begonnen met het collecteren voor het volgende jaar. Er verscheen een bundeltje van negen verhalen ('De beste verhalen van de King Kong Award 1983').

UITSLAG KING KONG AWARD 1983

1.) Het loon der zotheid, of Jettou's ei	Gert Kuipers & Jan J.B. Kuipers
2.) Mind peace	Peter Cuijpers

3.) ...van de tranen van Sirenen, gepuurd	Paul Harland
Een toevluchtsoord vol schaduwen	Tais Teng
5.) Bankfurt	Reinold Widemann
6.) U1 + u/a -> Z>U-	Paul van Leeuwenkamp
Huilen voor de aarde	Guus Hameleers
8.) Oorlogje spelen	Gerben Hellinga jr
9.) Chip	Robert Smets
Een raamvertelling	Peter Cuijpers
11.) Vijf vingers, groen en water	Chris Bezooijen
12.) De man die veel over liefde wist	Tais Teng
13.) Cerberus	Boyd de Groot
14.) De Aquariusfinale	Jan J.B. Kuipers
15.) In de tuin	Gerben Hellinga jr
16.) Nalatenschap	Eddy C. Bertin
17.) Kankergezwel	Eddy C. Bertin
De andere	Patrick Bernauw
19.) Het kwetspark	Sophie van der Waaij
Droomcamera	Kathinka Lannoy
21.) Zotteklap	Kathinka Lannoy
Charon	Boyd de Groot

Rob Vooren zocht in 1984 samenwerking met uitgeverij Bruna en wist hiermee een overeenkomst te sluiten. Hierdoor verschenen de vijf beste verhalen van de King Kong Award als zodanig in de verhalenbundel 'Ganymedes 8' en droeg de uitgeverij bij aan het prijzengeld. De inzendtermijn van de King Kong Award liep tot 15 april 1984. De jury bestond uit: Annemarie van Ewyck, Jo Thomas, Eddy C. Bertin, Roelof Goudriaan, Vincent van der Linden. Coby van Hemmen zegde uiteindelijk af als jurylid. Wederom was het aantal inzendingen in vergelijking met vroeger, laag: 22 inzendingen. De eerste prijs was *f* 1000,-- plus de King Kong Trofee dit bestond uit penningen van de hand van Karel Thole. De uitreiking vond plaats op Sfancon 14/Beneluxcon 11 in Gent door Joost Bloemsma van uitgeverij Bruna.

UITSLAG KING KONG AWARD 1984

1.) Fuga in frictieloos porcelein	Paul Harland & Tais Teng
Gods Knikkers	Peter Cuijpers
3.) Epsilon in Malaysian Pale	Paul Harland
4.) Van de late tijden en gewone dingen	Jan J.B. Kuipers
5.) Schuld en boete	Gerben Hellinga jr
6.) Schuldgevoel	Gerben Hellinga jr
7.) Mijn meta-moeder	Reinold Widemann
8.) Zonnige nachten met sneeuw	Paul van Leeuwenkamp
9.) Zijn generaals eigenlijk wel te vertrouwen?	Bert Vos
Instabiel	Wim Burkunk
De eerste zeven seizoenen	Peter Cuijpers
12.) Afscheid	Didier Rypens
13.) De pretpark-zaak	P.J. van de Paverd
14.) Ik wist niet meer dat Brussel zo mooi was	Geert Kayaert
15.) Psychopolis	Manuel van Loggem

16.) Verloren bytes, verloren vrienden	Boyd de Groot
17.) Gerechtigheid	Martin Ederveen
18.) Mensenvlees	Pim Cuijpers
19.) Mijn tijd was nog niet gekomen	Didier Rypens
20.) Vitriool	Roger Vanhoeck
21.) Periodiciteit	John Burger
22.) Ondoordringbaar, rond om rond	Elsie de Cuyper

Ook in 1985 berustte de organisatie nog bij Rob Vooren. Er was een grote jury die bestond uit Guido Eekhaut, Roelof Goudriaan, Vincent van der Linden, Robert Smets, Paul Harland, Gerard Suurmeijer en Jo Thomas. Het aantal inzendingen was dit jaar gestegen tot 27. Het prijzengeld en de King Kong Penningen van de hand van Karel Thole werden uitgereikt op zaterdag 26 oktober op Beneluxcon 12/Leicon, in hotel Nieuw Minerva te Leiden. Tais Teng en Gerben Hellinga jr deelden broederlijk de *f* 1000,--. Net als het jaar daarvoor verschenen de vijf beste verhalen in de bundel 'Ganymedes 9' van uitgeverij Bruna. Zowel Tais Teng als Gerben Hellinga jr eindigden echter met elk twee verhalen bij de eerste vijf. Er werd daarom besloten de verhalen van de zesde en zevende plaats als King Kong verhalen op te nemen. Het verhaal van Gerben Hellinga jr werd overigens wel losstaand in dezelfde bundel opgenomen.

UITSLAG KING KONG AWARD 1985

1.) Het uitzicht van hoge plaatsen	Tais Teng
Desinfanado	Gerben Hellinga jr
3.) Het spel van wolf en sterlicht	Tais Teng
4.) Oost is Oost - West is West	Gerben Hellinga jr
5.) Jagerslied	Jan J.B. Kuipers
6.) De Doodsdromen van Sybillia Sternenstaub	Eddy C. Bertin
7.) De lange schemering	Cees Pamelot
8.) Ga eens door dat poortje	Jan J.B. Kuipers
9.) Leven op de Bom (m/v)	Joris Denoo
10.) In Paradisum	Peter Cuijpers
11.) Open brief (Apocarief)	Peter Cuijpers
12.) Confrontatie	John Burger
13.) Tocht naar de eeuwigheid	Luc Descamps
14.) De goede Aarde	Fred van der Meulen
15.) Een glanzend staafje en golvend grijs	Chris Bezooijen
16.) In dienst van de aarde	B.H. Spuij
17.) Dwaling	B.H. Spuij
18.) Beursnotering	Eddy C. Bertin
19.) W van wit, wit voor waanzin.	Luc Descamps
Het zevende slachtoffer	Frank Besmadryl
21.) Blaffen naar de maan	Peter Adriaens
22.) Crash	Alain Keppens
23.) Een doodgewone schoolmeester	Alain Keppens
24.) Hagedis	Peter Adriaens
25.) V-Warrior	Ton van Rooy
26.) De Engel der Wrake	Erik Pokorny

27.) Het ultieme wapen — Frank Besmadryl

Onvermoeibaar ging Rob Vooren door met de King Kong Award en in 1986 was het wederom zo ver. De financiën werden zoals zovele voorgaande keren bijeengehaald door Jan Veldhoen. De jury bestond dat jaar uit Rob Vooren, Paul Harland, Johan-Martijn Flaton, Jo Thomas, Ludo Stynen, Tais Teng, Yves Vandezande en Peter Cuijpers. Zij hadden een verrassend hoge 33 inzendingen te verwerken. Voor het eerst werd er ook een King Kong Nieuwelingenprijs toegekend, die belandde bij Martin Vesseur en Ferdinand Francino. Dit al werd uitgereikt op de Delftcon, te Delft. Zoals voorgaande jaren waren de King Kong Penningen weer van de hand van Karel Thole.

Ook verschenen de vijf hoogst geëindigde verhalen weer bij Bruna, ditmaal in de dikke, dure jubileumuitgave 'Ganymedes 10'. Een grote gok in de krimpende SF-markt van de jaren tachtig, en blijkbaar een verkeerde. Bruna staakte na 'Ganymedes 10' de uitgaven van de bundels en daarmee leek de professionele uitgaven van King Kong Award-verhalen ten einde.

UITSLAG KING KONG AWARD 1986

1.) Het geschenk	Thomas Wintner[63]
2.) De rijgdans	Jan Bee Landman
3.) Bannenfluister, hemelglas	Jan J.B. Kuipers
4.) Lamouzères	Guido Eekhaut
5.) Het hoorndragerspatroon	Jan J.B. Kuipers
6.) De visioenen van Alvaro	Jan Bee Landman
7.) De regenmannetjes	Kathinka Lannoy
8.) Yiii-haw	Gerben Hellinga jr
9.) Het muzikale offer	Gerben Hellinga jr
10.) Je ziet niet zo veel vrouwen meer tegenwoordig	Martin Vesseur
11.) De stenen tuin van Kyoto	Guido Eekhaut
12.) De enige plaats	Paul Evenblij
13.) Ik ben de baas	Paul van Leeuwenkamp
14.) Die luistert naar de naam Gab	Chris Bezooijen
15.) Een veilige stad	Thomas Wintner
16.) Aktief	Ferdinand Francino
17.) Brief	Ferdinand Francino
18.) De waarnemer	B. Heikema
19.) De ware geschiedenis omtrent Huascar	K. Ribbens
20.) Communicatie op omega-niveau	K. Ribbens
21.) Tweemaal Lydia	Robert Smets
22.) Onverbrekelijk verbond	J. van Hoften-Bergman
23.) Opkomst en...	H. Huisman
24.) Genocide	J. Hoek
25.) Parallax	anoniem
26.) Klatergoud	anoniem

[63]Pseudoniem van Bruna-redacteur Vincent van der Linden.

27.) De opdracht van Thomas Richter	anoniem
28.) Error	anoniem
29.) Een nieuw begin	anoniem
30.) De implicatie	anoniem
31.) De Trang	anoniem
32.) De vergadering	anoniem
33.) Annexatie	anoniem

1987 was het jaar van de elfde King Kong Award. De organisatie lag in de handen van Vincent van der Linden die deze taak de dato 21 september 1986 van Rob Vooren had overgenomen. De inzendtermijn werd gesteld op 15 april 1987. De jury bestond uit: Peter Cuijpers, Coby van Hemmen, Jeroen Kuypers, Julien C. Raasveld, Tais Teng en onvermijdelijk Rob Vooren. Zoals gewoonlijk was Jan Veldhoen weer schatbewaarder. Dat jaar kreeg de jury een adembenemende stapel van 66 inzendingen te verwerken, wat te wijten was aan het feit dat Vincent van der Linden alle oude Ganymedes contribuanten had benaderd. De King Kong Award werd uitgereikt op Beneluxcon 14/Consternation te Scheveningen. De auteurs op de eerste vijf plaatsen kregen een King Kong Penning van de hand van Karel Thole. De eerste plaats werd beloond met *f* 1000,--.

Sinds Bruna de interesse in de Ganymedesbundels had verloren was daarmee ook de publikatie van de King Kong Award-winnaars op de tocht komen te staan. Vincent van der Linden probeerde Ganymedes te plaatsen bij de Vlaamse uitgeverij Nioba, maar dit liep op niets uit. In 1989 verscheen er echter bij uitgeverij Diram 'Ganymedes 11' met een aantal losstaande King Kong Award verhalen, waar de auteurs nooit voor betaald kregen. Helaas bleek deze uitgeverij al vrij snel daarna zijn aktiviteiten te staken zodat de elfde Ganymedesbundel ook de laatste was van de reeks.

UITSLAG KING KONG AWARD 1987

1.) Mijn lege helm, met rijp getooid	Jan J.B. Kuipers
2.) Hartelijk dank voor de paars gestippelde das	Paul Harland & Jannelies Smit
3.) Marcia M. Mercedes en haar schaduw op het echostrand	Eddy C. Bertin
4.) Twee ogen zo rood	Antony den Ridder
5.) De vlucht van de Nemesis	Jan Bee Landman
Gothiek	Guido Eekhaut
7.) Jericho	Jan J.B. Kuipers
8.) Mean Streets	Paul Harland
9.) Teeka	Didier Rypens
10.) De tweede handelsreis van Mork en Milesius	Pim Cuijpers
11.) Het geluid van gelukkig zijn	Jan Bee Landman
12.) Resonantie	Ferdinand Francino
13.) Jojo	S. van Vlaardingen
Delta 2	Bert Vos
15.) Een kilometer met Mijn Heer de Minister-President	Dirk Bontes

16.)	Carrousel	Cees Pamelot
	De uiteindelijke oplossing	Alex Reufels
	De tobber	S. van Vlaardingen
19.)	Tijd-ruimte discontinuüm	René Fransen
20.)	De toren. Het meisje. De zee	John Burger
21.)	Familiebanden	Iris van der Kley
22.)	De vervuiler betaalt	Johan-Martijn Flaton & Jo Thomas
	Murchisons muggen	Paul van Herck
24.)	Eindelijk volwassen	F. Th. Toebes
25.)	Op plagiaat staat de doodstraf	Cees Pamelot
26.)	De verstekeling	Gerben Hellinga jr
27.)	Schuld	Tom Bloemen
	Het Itchthusproject	Joris Tulkens
29.)	Het gebouw	Paul van Leeuwenkamp
30.)	Tweede kans of tweede hands?	F. Th. Toebes
31.)	De nacht... wat was het ook weer?	Kathinka Lannoy
	De zee der stilte	Luc Vanvoorden
33.)	De wedstrijd	Ferdinand Francino
34.)	Mijn vriendje Durand	Reinier de Vlaam
	Dood ener Trox	Hans Vogel
36.)	Geen smog	René Fransen
37.)	Het verlangen naar die ene vriend	René de Vos
38.)	De schnlupp	Dirk Bontes

1988 was het jaar van de twaalfde King Kong Award. De organisatie lag in handen van Paul Harland die zeven juryleden wist te verzamelen: Henk Gijzen, Rob Vooren, Julien C. Raasveld, Hans Pols, Jan J.B. Kuipers, Jennifer Janssen en Paul Harland himself. De uitreiking van de King Kong Award vond plaats op de SF-Milieucon, 15 oktober 1988 Amsterdam. Bij hoge uitzondering was het juryrapport ook direkt beschikbaar. Helaas was en kwam er geen verhalenbundel, zodat veel van die verhalen nergens verschenen.

UITSLAG KING KONG AWARD 1988

1.)	De man met de hoorn	Paul Evenblij
2.)	Tweeduizend jaar lang bedrogen door een burgermeisje	Thomas Cool
3.)	Een vijfde voor Bridge	Gerben Hellinga jr
4.)	Intergalactische encyclopedie	Peter Cuijpers
5.)	De eieren van de draak	Rijna Elijzen
6.)	De obelniks en daar omheen	Cees Pamelot
7.)	Totaalfilm Produkties B.V.	Peter Cuijpers
8.)	Het paradijs ligt op Eldornai... Zeggen ze	Cees Pamelot
9.)	Stenenzang	Gerben Hellinga jr
10.)	Verdomde wereld	Pim Cuijpers
11.)	Symbiose is meer dan de som van de innerlijke en uiterlijke levensvormen	J. Kiela
12.)	De zaak van de grote baarmoeder	Dirk Bontes
13.)	De held, de jonkvrouw en het monster	Jaap Boekestein
	Startschot	Jaap Boekestein

15.) Dagen van Schemerig duister - of: de dag dat de zon gestolen werd	Reina Elijzen
Experiment: Wisselende Hoedanigheid. Fase: Voleinding	Renée Visser
17.) Lichtstad	V.J. Garland
18.) Tel je zegeningen	Eduard Visser
19.) Timotei Symbol voor een tijdje	Wout Janse
20.) Als de toekomst in het verleden ligt, is het heden eindeloos	J. Kiela
21.) De Magische cirkel	Ina Stabergh
22.) De Dodo	Rob Mies
23.) Onrust	Ina Stabergh

In 1989 volgde de dertiende King Kong Award, en zoals het jaar ervoor berustte ook dit maal de organisatie in handen van Paul Harland. Wederom waren er zeven juryleden geselecteerd waarvan er één, Rob Houwerzijl, in gebreke bleef en dus ontslagen werd van zijn plicht. De overige juryleden waren: Paul Evenblij, Gerben Hellinga jr, Jannelies Smit, Caren E. Peeters en Hans van der Zee. Paul Harland stuurde onder het pseudoniem Blitzgeist het verhaal 'Gang der Oneindigheid' in. Vanzelfsprekend dong dit verhaal niet mee naar de King Kong Award. Het werd echter door de nietsvermoedende jury met een derde plaats beloond. De ontknoping vond plaats op Beneluxcon 16/Connection, te Amsterdam. Ook dit jaar werden de winnende verhalen niet gebundeld. Voor het eerst moesten de deelnemers het bedrag van *f* 10,-- bijdragen om mee te mogen dingen naar de King Kong Award, een gebruik dat de jaren daarna gevolgd zou blijven worden.

UITSLAG KING KONG AWARD 1989

1.) Drie Snapshots van Utopia	Tais Teng
2.) De veelvuldige verhoudingen van de verrukkelijke Vrouwe Virosa	Julien C. Raasveld
#.) De Gang der Oneindigheid	Paul Harland
3.) Vogels die Vliegen	Jan Bee Landman
4.) Dan gaat de waaier van het wonder dicht	Peter Cijpers
5.) Het zwaancircuit van wereld III	Jan J.B. Kuipers
6.) Terugkeer naar de vrouwenplaneet	Thomas Cool
7.) De macht van Darl Arvooshan	Jaap Boekestein
8.) Van Alfa tot Omega	Ruud Groothedde
9.) Ontspanning	Ruud Groothedde
10.) Lachen, Gieren, Brullen	Peter Cuijpers
11.) Antithese, glinsterend als zilver	Chris Bezooijen
12.) De Blauwe, de treuzelaar, tuthola en de Vlucht	Dirk Bontes
13.) Duimen	Joost Boekhoven
14.) Nimmerfalend	Jaap Boekestein
15.) Meester van de zon	Peter Kaptein
16.) Droom Zacht	Eddy Keymolen
17.) De zwarte burcht van de machtige	Peter Kaptein
18.) Middernacht en de maanlicht lelie	Fred van der Meulen
19.) Pastorale Provocatie	Eddy Keymolen

20.) De self-made man — Joost Boekhoven
21.) Cassini — Willem C. Weitz
22.) Brieven uit de toekomst — Willem C. Weitz
23.) Een ruimtepiraat beleefd een vreemd avontuur in een vleermuis — Peter van der Sluis

Het jaar 1990 was het jaar van de ConFiction èn de veertiende King Kong Award. Roelof Goudriaan had de organisatie van Paul Harland overgenomen, zodat deze weer mee kon dingen naar de Award (en niet zonder succes). Roelof Goudriaan vormde samen met Caren E. Peeters, Remco Meisner, Jeroen Kuypers, Nico Veenkamp, Wim de Rooy en Henk Gijzen de jury. Deelnemers kregen rond 10 à 11 augustus bericht op welke plaats zijzelf waren geëindigd, met uitzondering van de vijf hoogstgeplaatsten. Deze kregen de definitieve uitslag op 25 augustus tijdens ConFiction. Ook hier was niet direkt een juryrapport verkrijgbaar. Het zou tot begin oktober duren voordat de deelnemers dat kregen toegestuurd. Wel verschenen de vijf winnende verhalen te zamen in een bundel, te weten 'De Terp' die op ConFiction ook in het Engels als 'The Mound' verkrijgbaar was. Het geheel werd door Roelof Goudriaan uitgegeven als speciale nummers van het fanzine Shards of Babel. Deze bundels werden op Confiction verkocht via Roelof Goudriaan, de stand van Jos Weijmer en het NCSF. Zoals gewoonlijk dook een aantal van de andere verhalen later nog op in de verschillende fanzines en periodieken.

UITSLAG KING KONG AWARD 1990

1.) De wintertuin — Paul Harland
2.) De terp — Jan Bee Landman
3.) Het begerenswaardig lot van de ranken — Thomas Wintner
4.) Weetvader — Gerben Hellinga jr
5.) Hun descriptieve god, zacht jankend — Jan J.B. Kuipers
6.) Terug — Jan Bee Landman
7.) Olimpia, een oud, verlokkend lied — Peter Cuijpers
8.) De verjaardag — Gerben Hellinga jr
9.) Silicium Snelwegen — Tais Teng
10.) Het twaalde ambacht en hogerop — Jan J.B. Kuipers
11.) Rood vlekje onder zwart leer — Paul Evenblij
12.) De visser en de maerminne van nieuw Amsterdam — Jaap Boekestein
13.) De terugkeer van Piet Paaltjens — Max Hirschfeld
14.) Torenwachters van de tijd — Cees Pamelot
15.) De adem van Bewal — Peter Kaptein
16.) Zou het zachte zingende zeurende zoemen van de zombies zoeter zijn.. — Julien C. Raasveld
17.) Droom en heers — Jos Weijmer
18.) Casablanca blues — Jaap Boekestein
19.) Een samenkomst op de grens van nimmer meer — Jos Weijmer
20.) Graven — John Burger
21.) Vertraging — anoniem
22.) De vreemde man aan het strand — Frank Roger
23.) Planet of no return — Chris Bezooijen

24.)	Mathilde in de hellezee	Dirk Bontes
25.)	Het Malthuis-systeem	Peter Kaptein
26.)	Dromen van een rood loeder	Dirk Bontes
27.)	Ik hoop dat hij het daar zonder	Jos Lexmond
28.)	De ijsplaneet	anoniem
29.)	Alleen	Paul Hendriksen
30.)	Afscheidsfeestje	Paul Hendriksen
31.)	De opdracht	Els Goudriaan
32.)	Crime passionel 2189	J.T. van der Vos
33.)	Wat is er aan de overkant?	H.W. de Visser

De organisatie van de vijftiende King Kong Award (1991) lag in handen van Johan-Martijn Flaton, Jo Thomas en Theo Hanou. Zoals zoveel voorgaande jaren had Jan Veldhoen weer voldoende donaties bij elkaar weten te halen. Deze donateurs waren dan ook verzekerd van een gratis juryrapport en een bundel van de tien hoogstgeplaatste verhalen. Vanzelfsprekend waren deze op de uitreiking van 23 november op Beneluxcon 17/Hillcon II, helaas nog niet beschikbaar. Het zou tot zelfs tot september 1992 duren voordat een jury-rapport verscheen. De geplande verhalenbundel verscheen nooit uit handen van de King Kong Award. Wel bracht Mike Jansen in 1993 los van de organisatie de bundel 'King Kong verhalen 991/1992' uit met een aantal verhalen van de deelnemers. De jury was in 1991 bescheiden van omvang, vier personen: Annemarie van Ewyck, Vincent van der Linden, Peter Schaap en Rob Vooren. De tien hoogstgeplaatsden kregen van te voren telefonisch bericht, alhoewel enkelen wegens administratieve storingen niet bereikt. Ook ontbraken er een aantal hooggeplaatste deelnemers op de uitreikingsceremonie (Gerben Hellinga jr, Jan J.B. Kuipers, Jan Bee Landman). Mike Jansen kreeg de Rob Vooren aanmoedigingsprijs voor beginnend auteur.

UITSLAG KING KONG AWARD 1991

1.)	Nikki's hemelvaart	Peter Cuijpers
2.)	De gang der pragmatieken	Jan J.B. Kuipers
3.)	De weerzegster van Nymeegu	Martin Berkelaar
4.)	Menthenkennith	Gerben Hellinga jr
5.)	Een digitaal verlangen naar Semele	Peter Cuijpers
6.)	De supermarkt	Jan Bee Landman
7.)	Kloverpootjes	Gerben Hellinga jr
8.)	Duivelse goddelijkheid	Mike Jansen
9.)	De ballade van Sarah McLeod	Jaap Boekestein
10.)	Stervende leviscus	Peter Kaptein
11.)	De eer van de dwerg in de dans der reuzen	Jaap Boekestein
12.)	Verliefdheid en kasplantjes	Marco Knauff
13.)	De maskerspelers in de mist	Paul van Leeuwenkamp
14.)	Een ochtend in mei	Paul van Leeuwenkamp
15.)	Dodelijk embryo	Frank Roger
16.)	De keuze	Gerda Burger-Verdoold
17.)	Het monument	Paula Dietz
18.)	Verzoek X748individu	Gerda Burger-Verdoold
19.)	Dodelijk realisme	Max Hirschfeld

20.) Opvoeden	Marco Knauff
21.) Deadline	Edward van Egmond

De 22ste tot de 33ste plaats werden ingenomen door Erik Brus, Anne-Marie Boorsma, Hans Kilian, Paula Dietz, Aldo Bleeker, Jelle Frank v.d. Zwet, Reinier de Vlaam, Anne-Marie Boorsma, P.L. Overduin, Ernst J.S. Onrust, Reinier de Vlaam, Ernst J.S. Onrust.

In 1992 lag weer de organisatie van de King Kong Award in de handen van het driemanschap Jo Thomas, Johan-Martijn Flaton en Theo Hanou. Jan Veldhoen verwierf zoals gewoonlijk de fondsen voor het prijzengeld. De jury bestond uit Annemarie van Ewyck, Peter Cuijpers, Jacques Post en Kees van Toorn. De uiterste inzenddatum was 1 oktober 1992. Er kwamen 22 verhalen van 26 auteurs binnen. De King Kong Award en de Rob Vooren Aanmoedigingsprijs 1992 werden uitgereikt op Beneluxcon 18/Hillcon III in het Atlantahotel op 29 november. Hierbij was direct een juryrapport beschikbaar. Mike Jansen en Paul Harland wisten met hun verhaal 'Retrometheus' de eerste prijs (een plastiek en een geldbedrag van *f* 1000,--) te behalen. De Rob Vooren Aanmoedigingsprijs (*f* 250,--) voor de beste nieuwe auteur ging naar Geeske M. Kruseman voor haar verhaal 'Onder de Bomen'. Dit bleek echter een vergissing te zijn. Nico Stikker die met zijn verhaal 'Bijna volmaakt' op de vierde plaats eindigde, bleek de hoogste nieuweling te zijn. De King Kong organisatie liet later een rectificatie in een aantal zines plaatsen. Ook over de precieze uitslag ontstond enige onduidelijkheid. Hieronder staat de uitslag zoals bekend gemaakt door de organisatie. Bij nadere telling van de punten had het verhaal 'Rivieren en regen, de zon en de zee' van Paul van Leeuwenkamp een derde plaats moeten bezette waardoor alle overige verhalen één plaats naar beneden opschoven. Er verscheen in 1992 geen bundel uit handen van de King Kong Award. Wel bracht Mike Jansen in 1993 los van de organisatie de bundel 'King Kong verhalen 1991/1992' uit met een aantal verhalen van de deelnemers.

UITSLAG KING KONG AWARD 1992

1.) Retrometheus	Paul Harland & Mike Jansen
2.) De grote leugen	Paul van Leeuwenkamp
3.) De balans van jager en prooi	Jaap Boekestein
4.) Bijna volmaakt	Nico Stikker
5.) Onder de bomen	Geeske M. Kruseman
Rivieren en regen, de zon en de zee	Paul van Leeuwenkamp
6.) Het Vierde Rijk	Paul Harland & Mike Jansen
7.) Weekdieren	Marco Knauff
8.) Vrouwe Fortuna lacht slechts eenmaal	Dirk Bontes
9.) De oorlogen der mensheid - Het ontluiken van de vlinder	Jaap Boekestein
10.) Jagersbloed	Ron Ploeg
11.) Living in the Fast Lane	Aldo Bleeker
Renée en de kabouterkoning	Willem van Wordragen
13.) Hoezo 'prikkelbaar'?	Ricardo W.J. Verschut
14.) De Enveeërde	Thomas Cool & Edgar Foley
15.) In de nacht	Reinier de Vlaam

16.) Het gistdrank onderzettertje	schrijverscollectief[64]
17.) Mijmeringen aan de voet van een roltrap	Reinier de Vlaam
18.) Uit zicht	Paul van Norren
19.) Milkiestraat	Paul van Norren
20.) Boven het gras, onder het gras	Ernst J.S. Onrust
21.) Laatste Zonsondergang	Joost Gresnigt & Patrick G. Kreling

In de loop der tijd heeft de organisatie van de King Kong Award in vele verschillende handen gelegen. Hierdoor veranderden regelmatig het prijzenbedrag en het aantal beloonde auteurs. Uit de King Kong Award bleek ook hoe beperkt de kring goede auteurs der Drie Zusters in de Lage Landen was. Keer op keer eindigden veel van dezelfde namen op de eerste plaatsen. Twee auteurs behaalden elk drie keer de eerste plaats in de King Kong Award.

[64] Dit verhaal kwam tot stand op de door Peter Kaptein georganiseerde schrijversworkshop [illegible] tot en met 8 augustus 1992. 'Het gistdrank onderzettertje' werd door alle aanwezige auteurs [illegible] Grinwis, Mike Jansen, Peter Kaptein, Paul van Leeuwenkamp, Ruud van de Kruisweg en [illegible] Pino) opgesteld met zoveel mogelijk stijlfouten. In de verwachting laatste te eindigen in de [illegible] Award werd 'Het gistdrank onderzettertje' onder het pseudoniem van Swami Cefahl opgest[illegible] verwachting kwam niet uit. Eén van de juryleden plaatste het zelfs op een derde plaats.

Uitgeverijen

HOOFDSTUK 8 - UITGEVERIJEN

In Nederland en Vlaanderen zijn er honderden uitgeverijen geweest die zich wel eens aan de Drie Zusters gewaagd hebben. Het is echter niet de bedoeling al die uitgeverijen hier te behandelen. In dit boek zal de aandacht voornamelijk geconcentreerd worden op die uitgeverijen met de grootste reeksen[65] zoals bijvoorbeeld Meulenhoff en Het Spectrum, en daarnaast bepaalde fan-uitgeverijen zoals bijvoorbeeld Fantastische Vertellingen of uitgeverij Kraaikop met de Cube-reeks.

Het beleid van die uitgeverijen vormt vaak een afspiegeling van de belangstelling voor Science Fiction, Fantasy en Horror: hoe meer belangstelling, des te groter de uitgaven. Op hun beurt beïnvloeden de toevloed en de kwaliteit van de boeken ook weer de belangstelling voor de Drie Zusters bij de lezers.

Tot het begin van de jaren zestig werd er Nederland en Vlaanderen zelden Science Fiction uitgegeven, en wat verscheen droeg bijna nooit etiket 'Science Fiction'. Waarschijnlijk waren de eerste echte SF-bundels degene die in 1957 van uitgeverij Ooievaar ('De stenen bloedzuiger' en 'De vuurballons', samengesteld door Sybren Polet) en in hetzelfde jaar 'Verbinding met Morgen', samengesteld door Manuel van Loggem, en uitgegeven door de Bezige Bij.

Begin jaren zestig begonnen de uitgevers Bruna en Het Spectrum regelmatig, maar nog tamelijk beperkt, Science Fiction uit te geven. In die jaren waren vertalingen van de Science Fiction over het algemeen niet van al te hoge kwaliteit. Dezelfde situatie gold eigenlijk voor Horror. In 1967 verschenen de eerste echte Science Fiction-reeksen[66] in Nederland. Horror-literatuur volgde op haar beurt in aparte reeksen, alhoewel deze nooit de omvang of standvastigheid zouden verkrijgen van haar Zusters.

Nadat aan het eind van de jaren zestig de eerste SF-reeksen verschenen van Meulenhoff, Born, Luitingh en Het Spectrum volgde er een korte periode van snelle groei en dan stabilisatie in de uitgaven der Drie Zusters. In de jaren 1977-1978 was er een hausse in nieuwe uitgevers of uitbreiding van de fondsen die zich tot dan toe slechts minimaal met de Drie Zusters bezig hadden gehouden: Centripress, Elmar, Gradivus en Rostrum. Of er nu daadwerkelijk meer lezers waren, óf dat men dacht met Science Fiction snel rijk te worden, valt af te vragen. In de jaren tachtig liepen de uitgaven in Nederland van Science Fiction in ieder geval sterk terug. In 1982 werd in Orbit geconstateerd dat het niet zo best ging met de SF in Nederland. Titels verschenen een half jaar later dan gepland, of helemaal niet. In 1984 werd de situatie ronduit rampzalig genoemd. Naast een beperkt aanbod van nieuw materiaal

[65]De grote SF-reeksen zijn en waren voornamelijk in handen van Nederlandse uitgevers. Alhoewel er bij Vlaamse uitgevers vanzelfsprekend ook SF en Horror verscheen en verschijnt, is dit nooit uitgegroeid tot de omvang en verspreiding van de Nederlandse reeksen.

[66]In Nederland werd Fantasy zelden als apart genre door de uitgevers behandeld, dit in tegenstelling tot de situatie in bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Horror, of 'griezellectuur' daarentegen, werd in de meeste gevallen wel door uitgevers en boekhandels als apart genre beschouwd.

verschenen er heel veel herdrukken waarmee de uitgevers minder risico liepen. Deze situatie duurde voort tot het begin van de jaren negentig toen er weer een opleving in de SF-uitgaven viel te bespeuren.

Het aantal Nederlandstalige auteurs dat werd uitgegeven is altijd al beperkt geweest. Franz Rottensteiner kwam in 'Het Science Fiction Boek' (1975) niet verder dan een handvol Vlaamse en Nederlandse schrijvers. In 'Het heelal van de dromers', het SF-informatieboekje dat in 1978 bij Meulenhoff verscheen, werden voor de jaren zestig enkel Eddy C. Bertin en Felix Thijssen genoemd. Bruna was één van de weinige grote uitgeverijen die meer dan sporadisch oorspronkelijk Nederlandstalig werk van de Drie Zusters publiceerde. Dit gebeurde voornamelijk in de bundelreeksen 'Pulp' en 'Ganymedes'. Na de crisis in de jaren tachtig bleven in feite enkel Wim Gijsen en Peter Schaap, beide bij Meulenhoff, over als regelmatig gepubliceerde auteurs in een volwassen SF-reeks.

8.1 - DE ARBEIDERSPERS
Deze uitgeverij begon in 1980 met de reeks Sfem, een reeks van vrouwelijk SF-auteurs. Onder de redactie van Tom Koster, Claire Rappange en Emile Brugman verschenen de boeken in een oplage van 5000 tot 8000. De reeks was zeer herkenbaar door de covers van Poen de Wijs die niet altijd als SF herkend werden. Na een reorganisatie verliet Tom Koster De Arbeiderspers in 1982. Sfem werd stopgezet.

8.2 - BARNETT PRODUCTIONS
Deze uitgeverij begon in 1977 met de pulpreeks Space Story en daarna Ruimteschip Promeet. Barnett Productions was ook de uitgever van Essef en de romanreeksen Atlan en Z.B.V. van K.H. Scheer. In 1980 werd er bericht dat de reeksen waarschijnlijk niet meer zouden verschijnen omdat de uitgever wegens malafide praktijken in hechtenis was genomen.

8.3 - BORN/ROMANPERS
Als tweede in Nederland kwam Born in 1967 met een SF-reeks uit. De uitgeverij begon dat jaar ook met Perry Rhodan pockets die later zouden overgaan in de reeks Perry Rhodan. Daarnaast gaf Born ook de pulpreeks Horror uit. De uitgeverij begon in 1977 met de Nova-reeks en verkocht 8000 exemplaren in twee jaar. Ook werd in 1978 gestart met Science Fiction Magazine. Born stopte als uitgeverij eind 1978 en verkocht de meeste tijdschriften aan Kluwer. Voor het boekenfonds had Kluwer echter geen interesse zodat dit uiteindelijk bij Elsevier belandde.

8.4 - BRABANTIA NOSTRA
Danny De Laet was bij deze uitgeverij redacteur van de Kludde-reeks (1974-1975), de reeks waarin werk der Drie Zusters verscheen. De naam van de reeks was afkomstig van een plaatselijke Belgische waterduivel. Er bestonden bij Brabantia Nostra in 1974 al plannen om het prozine Wonderland uit gaan geven, maar dit kwam nooit van de grond.

8.5 - BRUNA
Bruna was een uitgeverij in 1868 gesticht door de gelijknamige familie. In 1957 begon men met de uitgave van de reeks Zwarte Beertjes. In deze pocketreeks verschenen voornamelijk Detectives, maar hier en daar ook wat Horror en Science

Fiction: 'De beste SF' (1964) samengesteld door Edmund Crispin. 'City' van Clifford D. Simak, 'De verschrikkelijke buiksprekerspop' (1966) samengesteld door Manuel van Loggem. 'Griezelverhalen' (1965) samengesteld door Havank. In de jaren zestig werden de Zwarte Beertjes de verantwoording van Erik Lankester. In samenwerking met Aart C. Prins kwamen hier de nodige Horror-bundels tot stand. Samen met de vertaler Kees van den Broek vormden zij een driemanschap verantwoordelijk voor die uitgaven. De Fantasy en Horror-reeks (FeH) van Bruna werd in 1971 begonnen door Aart C. Prins en Erik Lankester. Ook werd er dat jaar naast de FeH-reeks een aparte SF-reeks opgezet. Erik Lankester redigeerde beide reeksen vijf jaar tot zijn vertrek in 1976. Hij bracht vele bekende namen zoals Isaac Asimov, Arthur C. Clarke, Robert A. Heinlein en Fredric Brown uit, plus een aantal bundels waaronder 'De beste Nederlandse en Vlaamse SF-verhalen'[67]. Toen Erik Lankester in 1976 Bruna verliet, kwam de Feh-reeks bij Joost van Schendel terecht. Deze verliet in 1978 ook Bruna en de reeks kwam daarna snel ten einde. Ondertussen was Vincent van der Linden redacteur geworden van de SF-reeks bij Bruna. Onder zijn redactie verscheen ook de eerste Ganymedes-bundel, de bundelreeks waarin vele Nederlandse en Vlaamse auteurs voor het eerst professioneel gepubliceerd zouden worden. Een selectie van verhalen die voor 'Pulp 7' waren ingestuurd, vormden 'Ganymedes 1'. Pulp was een reeks bundels met Science Fiction, Horror, Thriller en Spionage-verhalen onder redactie van Ab Visser bij de Zwarte Beertjes. De reeks begon in en 1968 eindigde met een oplage van 7000 bij nummer 6 in 1975. Door Pulp kwamen een aantal Science Fiction en Detective auteurs bij Bruna, zoals Eddy C. Bertin en Jan Willem van de Wetering. De honoraria voor Pulp werden echter steeds lager, tenslotte een knaak voor een illustratie. Er werd besloten de SF-verhalen te scheiden van de Misdaad en Horror. Eerst zouden Ab Visser en Vincent van der Linden samen de nieuwe SF-reeks redigeren, maar aangezien Ab Visser meer gespecialiseerd was in misdaad en Horror, haakte hij af en ging 'Plot' bij Elsevier redigeren. Na zijn dood in 1982 werd de Plot-reeks overgenomen door Margreet Visser-Hirs en verscheen deze als 'Zwarte Beertjes Crime Jaarboek' bij Bruna. Hierin verscheen Misdaad, Thriller, Horror, Fantasy en Science Fiction. Alhoewel Bruna in november 1980 met 69 leverbare titels en een uitgave-aandeel van 15.9% de op één na grootste SF-uitgever was in Nederland, verliepen de jaren daarna weinig voorspoedig. In 1982 werd het grootste gedeelte van het fonds verkocht aan het Friesche Pockethuis en na 1986 kwam de SF reeks bij Bruna ten einde. Wel verscheen zo nu en dan nog SF in de Zwarte Beertjes of buiten die reeks.

8.6 - CENTRIPRESS

Centripress begon in 1976 met vier boekjes van John Wyndham met het uigeven

[67]Ter uitvoering van een besluit van de Twintigste Conferentie der Nederlandse Letteren organiseerden de BRT en de NOS in 1971 gezamenlijk een schrijfwedstrijd voor een Science Fiction verhaal voor de radio. Voor de inzendtermijn van 30 juni 1971 kwamen 195 inzendingen binnen waarvan er 45 geretouneerd werden omdat zij niet aan de gestelde reglementen voldeden. De jury bestond uit Jo Smit, Marcel Coole, Jan Geysen, Jos de Haes, Erik Lankester en Bert van der Zouw. Zij kwamen tot de volgende uitslag: Op de eerste plaats, met een prijs van *f* 1100,--, Ef Leonard met 'In spin - opnieuw gaat de bocht in'. De tweede prijs was *f* 900,--, maar deze werd niet uitgereikt omdat het verhaal van de desbetreffende auteur al eens eerder in druk was verschenen, en daarmee in strijd was met de wedstrijdreglementen. Tenslotte bestond de derde prijs uit *f* 725,--, gewonnen door Wim Burkunk met 'De Barbaren'. In 1974 verschenen de 30 beste verhalen verschenen bij Bruna in de bundel 'De beste Nederlandse en Vlaamse SF-verhalen.

van SF. Coen Hoekemeijer en later Jo Thomas waren de redacteuren. Rond 1985 staakte Centripress haar activiteiten.

8.7 - DAGON PERS

Dit was een fanuitgeverij in handen van Dennis Schouten. In de jaren tachtig gaf hij een aantal informatieve werken uit, waaronder een biografie van de Amerikaanse auteurs Clark Ashton Smith en H.P. Lovecraft.

8.8 - DIRAM

Deze uitgeverij werd opgezet door Didier Rypens aan het eind van 1988. Diram bracht in 1988-1989 twee romans en twee bundels uit, waaronder de laatste 'Ganymedes'. Daarna werd er nooit iets meer van vernomen.

8.9 - DUNWICH HOUSE

Eddy C. Bertin begon in 1975 met deze fanuitgeverij. Dunwich House was tegelijkertijd de naam van Eddy C. Bertins huis in Gent. De naam was afgeleid van een oud Brits plaatsje dat door de zee was verzwolgen. De naam Dunwich was afkomstig uit het werk van H.P. Lovecraft en Eddy C. Bertin kreeg na een briefwisseling van Arkham House[68] in 1975 toestemming de naam te gebruiken. Dunwich House verzorgde een reeks fan- en bibiofiele uitgaven. De eerste was 'Star-Sea Songs' (september 1975) met SF-gedichten van Eddy C. Bertin, Julien C. Raasveld, Bob van Laerhoven en Les Cornwell. Deze gedichten werden door Ap Bronkhorst ten gehore gebracht. De aangekondigde nummers 2 en 3 'The Lovecraft Chrono-Bibliografie - I The Stories' en 'The Lovecraft Chrono-Bibliografie - II The Books' werden nooit gepubliceerd. Nummer vier was 'Eyurid. A Lovecraftian portofolio' (september 1980) met teksten van Eddy C. Bertin en illustraties van Tais Teng. Tenslotte werd door Sfan gefinancierd 'Time Birth/Tijdsgeboorte, een audiovisueel spektakel door The Dunwich Experiece' (augustus 1980). Dit boekje werd gratis rongedeeld onder de bezoekers van The Dunwich Experience.

8.10 - ELMAR

Elmar begon in 1978 met het uitgeven van SF onder de redactie van Simon Joukes. Zij bracht elk jaar zo'n vier romans uit in een oplage van 5000-10.000. In 1984 staakte Elmar haar SF-activiteiten.

8.11 - ELSEVIER

Elsevier gaf reeds -zij het niet als eerste in Nederland- in het laatste decennium van de 19de eeuw het werk van Jules Verne uit. Ondanks dit goede begin zou Elsevier gedurende de driekwart eeuw daarna slechts sporadisch SF en Horror uitgeven. Een echte SF-reeks werd begonnen in 1975. In 1980 bezette deze uitgeverij met leverbare 50 titels en een uitgeversaandeel van 11,5% een vierde plaats onder de SF-uitgevers. In 1981 stond echter al vast dat Elsevier uit de SF zou stappen, met uitzondering van Jules Verne. Aan het begin van 1982 had Elsevier defintief haar activiteiten in de Science Fiction beëindigd.

8.12 - FANTASTISCHE VERTELLINGEN

Het zine Fantastische Vertellingen van Remco Meisner gaf al enkele Science Fiction

[68]De Amerikaanse uitgeverij die het werk van H.P. Lovecraft uitbracht.

en Horror-bundels uit, voordat in 1983 werd begonnen met de Rare Boekjes-reeks. Het lag in de bedoeling zo'n vier boekwerkjes per jaar in deze reeks uit te geven, een streven dat helaas niet gehaald werd. In de Rare Boekejes-reeks zouden vooral auteurs gepubliceerd worden die vanwege het gebrek aan publicatiemogelijkheden niet aan bod kwamen. Aangezien Fantastische Vertellingen een stichting was zonder winstoogmerk waren de uitgaven goedkoop verkrijgbaar. De auteurs werden meestal beloond met het symbolische bedrag van *ƒ* 1.--. Samen met het zine hield de stiching op met het uitgeven van boekwerkjes.

8.13 - FONTEIN

De Fontein was altijd een kleine uitgeverij maar onder redactie van Joost Bloemsma bracht zij wel op grote schaal het werk van de Nederlandse auteur Felix Thijssen uit.

8.14 - GRADIVUS

De uitgeverij was genoemd naar de zoon van de Romeinse oorlogsgod Mars. Ze begon in 1977 oner redactie van Coen van der Linden met het uitgeven van Science Fiction. Men wilde in 1981 naast de SF-reeks een aparte Fantasy-reeks opzetten: Amazone. Het bleef echter bij één bundel met deze titel. In 1984 was de uitgeverij reeds gestopt.

8.15 - KERCO *zie* 8.22 - RIDDERHOF

8.16 - KRAAIKOP

Eind 1982 benaderen Cees en Roswitha Curé Eddy C. Bertin met hun ideeën om een reeks Nederlandstalige auteurs in het fantastische genre uit te geven. Hieruit kwam bij uitgeverij Kraaikop in november 1983 de SF-reeks Cube (samenvoeging van de uitgevers Cees en Roswitha Curé en de redacteur Bertin) voort. Het lag in de bedoeling geïllustreerde oorspronkelijke Nederlandstalige romans met een oplagen van 1000 uit te gaan geven. Er verschenen vijf boeken in deze reeks, waarvan er twee tot de mainstream-literatuur behoorden. De andere boeken waren van Guido Eekhaut ('De Afgrond van de Verwerping') met illistraties van Marc Bonamie, van Eddy C. Bertin (De Schaduw van de Raaf') met illustraties van Pol Bonduele en van Tais Teng ('Aan de oevers van de nacht') met zijn eigen illustraties.

8.17 - LOEB

Bij deze uitgeverij verschenen in de loop der jaren vele Science Fiction- en Horror-bundels.

8.18 - LUITINGH

Luitingh begon in 1969 met het uitgeven van Science Fiction in de Tijgerpocket-reeks onder redactie van Carl Lans. In de moeilijke jaren tachtig leek ook deze uitgeverij van het toneel verdwenen te zijn tot dat zij aan het eind van dat decennia terugkwam met een indrukwekkend fonds Science Fiction en Horror. In de jaren '90 was Luitingh één van de drie grote uitgevers in Nederland.

8.19 - MALACIA PRESS

Toen Guido Eekhaut het redacteurschap van Rigel Magazine opgaf begon hij met deze uitgeverij. Malacia Press begon met de uitgaven van een portofolio met het werk van Tais Teng. Daarna verscheen een biografie van Robert A. Heinlein. De oplagen waren zoals bij de meeste fanuitgeverijen tamelijk klein.

8.20 - MEULENHOFF

Net als de meeste uitgeverijen verscheen er bij Meulenhoff voor 1967 wel sporadisch Science Fiction en Horror. In 1966 had men echter plannen om een reeks Fantastische Vertelkunst en een reeks SF-pockets uit te gaan brengen en in 1967 verwezelijkte Meulenhoff de plannen. De SF-reeks van Meulenhoff was de eerste echte SF-reeks in Nederland. Dit waren de befaamde witte pocketjes onder redactie van Ruud Groot en Eduard Visser. Eerst kwamen zes exemplaren uit en later datzelfde jaar nog eens vier. Voor het initiatief bestond uitgebreide aandacht van de media en pers. Blijkbaar was dit het startschot waar de Nederlandse uitgeverijen op hadden zitten wachten want hetzelfde jaar kwam Born ook met een SF-reeks. In 1969 volgde Luitingh ook terwijl Het Spectrum ook de SF-activiteiten omhoog krikte. De Fantastische Vertelkunst-reeks onder leiding van J.J. Strating werd na twaalf delen stopgezet. Waarschijnlijk omdat de prijs te hoog was. Mark Carpentier Alting die eerst wat vertaalwerk deed bij Meulenhoff, werd in 1969 redacteur van de SF-reeks. De eerste vier nummers (26 tot en met 29) van zijn redacteurschap betroffen nog aankopen van zijn voorgangers, maar met ingang van nummer 30 was de Meulenhoff SF-reeks geheel zijn verantwoording. Hij introduceerde o.a. Larry Niven en Philip K. Dick in de reeks. Hij begon ook met Fantasy in de reeks, o.a. Fritz Leiber en Tanith Lee. Ook verschenen er onder zijn redactie verscheidene verhalenbundels. Hiermee werd uiteindelijk gestopt omdat ze niet meer liepen. In 1991 werd Mark Carpentier Alting als redacteur opgevolgd door Jacques Post die al enige jaren bij de uitgeverij werkte. De topauteur van Meulenhoff was buiten kijf de Amerikaanse auteur Jack Vance. Hij was zo populair dat sommige van zijn romans eerder de Nederlandse dan de Amerikaanse editie beleefden. Bij Meulenhoff verscheen relatief weinig werk van Nederlandstalige auteurs. Afgezien van enkele incidentele uitgaven[69] waren verschenen er alleen van Wim Gijsen en later Peter Schaap op grote schaal romans bij Meulenhoff. Het was ook Peter Schaap die het derde deel van de 'Merlisse'-trilogie afschreef toen Wim Gijsen op 30 oktober 1990 overleed. In de loop der tijd onderging de SF-reeks verscheidene (oppervlakkige) gedaanteverwisselingen: M=SF, M-SF, Meulenhoff SF, Fantasy en Avontuur. De nummering werd echter wel aangehouden. Begin jaren negentig kondigde Meulenhoff een nieuwe lijn aan: 'Speculatief avontuur'. Als belangrijkste reden werd het ontstaan van 'nieuwe genres' door kruisbestuiving met andere populaire genres. Gezien de inhoud konden de meeste boeken van deze lijn (zoals bijvoorbeeld de Alvin Maker-reeks van Orson Scott Card, of 'Eon' en 'Eeuwigheid' van Greg Bear) makkelijk binnen het zeer brede gebied van de bestaande SF-reeks worden opgenomen. Waarschijnlijk wilde Meulenhoff om met bepaalde boeken een breder publiek te bereiken, van het SF-stigma af. Begin jaren negentig ging Meulenhoff zich ook voorzichtig op het Horror-gebied begeven. In september 1990 verscheen van Robert Stallman 'De Weerling', en bijna een jaar later, in augustus 1991 het vervolg 'De Weerling gevangen'. Deze Horror-romans werden in later nog opgevolgd door 'De Duivelsstaf' van Thomas M. Disch. Alhoewel de boeken buiten de reguliere Meulenhoff Science Fiction reeks werden uitgegeven, waren zij qua opmaak en formaat hiervan nauwelijks te onderscheiden. In de meeste boekwinkels belandde Stallman en Disch dan ook tussen de andere SF en Fantasy. Ook begon Meulenhoff

69 Het tweemanschap Grovis met 'Duvels en oranje moeren' in 1968 en ook in dat jaar Paul van Herck met 'Sam, of de pluterdag'. Deze laatste roman werd nog in 1972 op Eurocon 1 te Trieste gekozen als beste Belgische roman.

met een speciaal fonds met Misdaadthrillers. Zonder twijfel was Meulenhoff de belangrijkste uitgeverij van Science Fiction en Fantasy in het Nederlandse taalgebied.

8.21 - D.A.P. REINAERT

Deze uitgeverij werd niet zozeer bekend om haar SF-reeks alswel haar tweejaarlijkse schrijfwedstrijd voor romans. Hierbij bestond ook een categorie Science Fiction. In 1975 organiseerde de uitgeverij de 10de literaire Reinaertprijs. Door NV de Volksverzekering werd ook Bfr 50.000,-- beschikbaar gesteld voor de categorie Science Fiction. De inzendtermijn was 15 januari 1975 en de jury bestond uit R.F. Lissens, Paul Hardy, Hubert van Herreweghen en vertegenwoordigers van de uitgeverij. William Vanderoye won in de categorie Science Fiction. Mark Wynants won in 1977 Bfr 250.000,--. De inzendtermijn was 15 januari 1977. Vincent van der Linden kreeg in 1979 voor de Science Fiction roman 'De weg naar Middelsing' vreemd genoeg de 12de literaire Reinaertprijs à Bfr 100.000,-- (equivalent aan *f* 7000,--). De SF-prijs werd dat jaar niet uitgereikt. De jury bestond in 1977 uit prof. dr. R.F. Lissens, Willy Spillebeen, Hubert van Herreweghen en vertegenwoordigers van D.A.P. Reinaert. De roman werd in december 1979 in Brussel op een persconferentie gepresenteerd. Dit was tevens de laatste keer dat de prijs werd uitgereikt.

8.22 - RIDDERHOF

De heren Kerman en Cornelissen brachten in 1972 twee romans uit bij hun gezamenlijke uitgeverij Kerco. De uitgeverij onderging een naamsverandering en werd in 1973 Ridderhof. De eerste twee ongenummerde uitgaven van Kerco werden beschouwd als uitgaven voor de SF-reeks van Ridderhof. De nieuwe reeks van deze uitgever begon dan ook met nummer 3. Naast de SF-reeks vescheen ook een Kap Kennedy-, een Horror- en een Dracula-reeks. In 1977 besloot de heer Kerman met Ridderhof door te gaan, terwijl de heer Cornelissen verder ging met Scala.

8.23 - ROSTRUM

De naam van deze uitgeverij is Romeins voor spreekgestoelte. Onder de directeur Robert Hofman begon ze 1978 met het uitgeven van SF-platenboeken in een oplage van 3000-5000. In 1981 werd besloten hiermee te stoppen.

8.24 - SCALA

Deze uitgeverij begon haar activiteiten in 1975. Hierachter zaten dezelfde mensen als uitgeverij Ridderhof, de heren Kerman en Cornelissen. In 1977 besloot de heer Cornelissen door te gaan met Scala terwijl zijn compagnon Ridderhof kreeg.

8.25 - SIRIUS EN SIDERIUS

Deze uigeverij gaf enkel sprookjes en Fantasy uit. Door Sirius en Siderius werd o.a. Stephen Donaldson en Guy Gavriel Kay in Nederland geïntroduceerd. De uitgeverij staakte haar activiteiten aan het begin van de jaren negentig.

8.26 - HET SPECTRUM

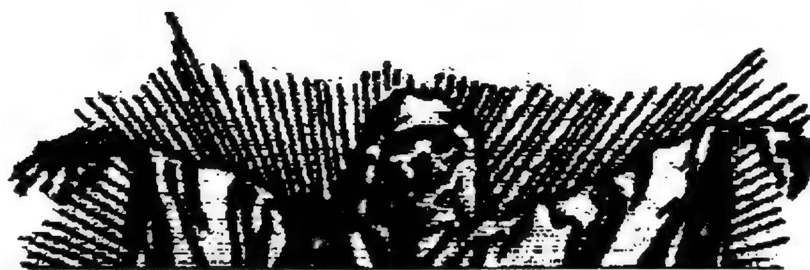
In de Prisma-reeks verscheen sind 1955 sporadisch Science Fiction. Horror kende via uitgaven van werk van o.a. Edgar Allan Poe een langere geschiedenis. Na het verschijnen van de Meulenhoff-reeks in 1967 kwam er ook meer aandacht voor Science Fiction bij Het Spectrum. In de jaren tachtig leek Het Spectrum het

voorbeeld van veel van haar collega's te volgen door zich terug te trekken uit de Science Fiction. Ze kwam echter verrassend genoeg uit met een nieuwe reeks dikke romans van o.a. Julian May en Roger Zelazny. Hiermee was Het Spectrum één van de drie grote SF-uitgevers in de jaren negentig.

Index

INDEX

Informatieve Uitgaven

BIJLAGE 1: INFORMATIEVE UITGAVEN

In de Nederlandse taal verscheen er naast Science Fiction, Fantasy en Horror ook het nodige over de Drie Zusters in boek- of artikelvorm. Dit beperkte zich niet enkel tot literatuur over literatuur, maar strekt zich ook uit tot het gebied van film, strips en illustraties. De hieronder volgende lijst is zeker niet compleet, maar geeft een aardig idee van het verschenen werk. Weinig van de genoemde boeken of tijdschriften zijn nog in de reguliere handel verkrijgbaar. Daarvoor kan men zich beter wenden tot bibliotheken of de handel in tweedehandsboeken.

Ballen van Vuur - Harry Harrison, H.J.W. Becht, 1977
Boekblad 33 (SF-special) - 28 augustus 1981
Danse Macabre - Stephen King, Reprinter, 1986
Encyclopedie van de fantastische film - Luitingh, 1990
Fantasfeer - R. Gaasbeek & G. Gorremans & A. Spaink, Meulenhoff, 1979
Fantasfeer aanvullingen 1979-1981 - R. Gaasbeek & G. Gorremans & A. Spaink, NCSF, 1979-1981
De fantastische kunst van Sergelles - Arboris
Geïllustreerde Encyclopedie van de Science Fiction - H.J.W. Becht, 1979
Het heelal van de dromers - Meulenhoff, 1978
King over Stephen King - Stephen King, Luitingh, 1990
Het leven van Edgar Allan Poe - Wolf Mankowitz, L.J. Veen, 1979
Het lichtjarenfeest - Brian W. Aldiss, Het Spectrum, 1976
Literair Paspoort (SF-special) - november/december 1980
De machtige machines van Chris Foss - Meulenhoff
Mens & Machine - Van Lindonk, 1968
Mij Tarzan, jij Jane - Thomas Leeflang, Spectrum, 1978
Onderzoekers van de toekomst - Peter Nichols, Meulenhoff, 1983
Oneindig Moment (Reeks van 9 informatieboekjes geleverd bij speciale 'Oneindig Moment' uitgaven) - Meulenhoff, 1986-1988
Het Onnoembare - Dennis Schouten, Dagon Pers, 1988
De papieren droomfabriek - Johan Malcorps & Rik Tyrions, Infodok, 1984
'De robot komt zijn puberteit te boven' - Thomas Wintner, in: Elseviers Magazine, 28 april 1984
Robots naar Studio Drie - Thomas Leeflang, Het Spectrum, 1979
Het Science Fiction Boek - Franz Rottensteiner, Landshoff, 1975
'Science Fiction en Wetenschap' - Jo Dautzenberg, in: Revoluon, tijdschrift over natuurwetenschappen, technologie en Kapitaal, februari 1976
Het Science Fiction Universum, Donald A. Wollheim, Brabantia Nostra, 1977
SfLexicon '86, '87, '88, '89, '90 - Jos Lexmond, 1986-1990
Symboliek van In de Ban van de Ring - Mellie Uyldert, Ankh-Hermes, 1975
'De toekomst als zelfprojectie' - Cees Aalders, in: Elseviers Magazine, 21 januari 1984
Utopia in opspraak - Jan Hes, Van Gorcum, 1989
De Vlaamse stripauteurs - Danny De Laet, De Dageraad, 1981
Voorbije toekomst - Rob van de Schoor, Sijthoff, 1988
'De voorspellende waarde van Science Fiction' - Hans Lock, in: Quod Novum, 19 december 1990
Wat is Science Fiction? - Sam Lundwall, Meulenhoff, 1974

De wereld van de strip - Thomas Leeflang, Van Holkema & Warendorf, 1988
De wonderschone wereld van de SF-illustratie - Brian W. Aldiss, Meulenhoff, 1976

Uitgegeven zines

BIJLAGE 2: UITGEGEVEN ZINES

In deze bijlage zijn de uitgegeven zines te vinden vanaf het begin tot en met december 1992. Een aantal zines begon haar leven met een jaargangnummering en is later overgestapt op een opeenvolgende nummering. De vermelde data zijn verschijningsdata zoals verschaft door het zine zelf. In de praktijk verschenen sommige zines een aantal maanden na de aangekondigde datum.

ABRAXAS		
1	april	1979
2	juli	1979
3	oktober	1979
4	maart	1980
5	september	1980
6		1980
7	november	1981
8 / SF Gids 56/57	december	1983
ALPHA		
ASFALTA-NEWS		
1	september	1973
ASFALTAGRAM		
0	juli	1973
1	september	1973
2	oktober	1973
3	november	1973
4	januari	1974
5	maart	1974
6	april	1974
7	mei	1974
8	juni	1974
9	september	1974
10	november	1974
11	januari	1975
12		1975
13		1975
14	augustus	1975
15	oktober	1975
16	december	1975
17	mei	1977
ATLAN		
1		1970
2		
3		
4		
5		1972
6		
7/ 8		1973
9/10		1973
11/12	oktober	1973
13	december	1973
14	april	1974
15	juni	1974
16	september	1974

17/18	december	1974
19	april	1975
20	juli	1975
21/22	december	1975
23	augustus	1976
24	december	1976

ATLANS ACHTERGROND

1		1974
2		1976

ATOR MONDIS

1-1	maart	1991
1-2	juni	1991
1-3	oktober	1991
1-4	maart	1992
2-1	april	1992
2-2	juni	1992
2-3	september	1992

ATTACK OF THE MUTANT PANCAKES

1		1985

BOE

1	maart	1979
2	mei	1979
3	september	1979
4		1980
5		1981

CAHIER JEAN RAY

1 / Argo 18/19	juli	1971
2		1972
3		1973
4		1974
5		1976
6 / Cahier		1976
6bis Essef enzoo		1977
7		1978
8		1979
9		1981

CERBERUS

1	februari	1991
2	april	1991
3	juni	1991
4	juli	1991
5	september	1991
6	november	1991
7	januari	1992
8	maart	1992
9	mei	1992
10	juli	1992
11	september	1992

CONTACT (Jansen)

CONTACT (Kaptein)

1	september	1991

CTHULHU

0	september	1983
1	december	1983
2	mei	1984
3	juli	1984
4	november	1984
5	maart	1985

DAPPER

1	januari	1992
2	maart	1992
3	mei	1992
4	juli	1992
5	september	1992
6	november	1992

DRAB

1-1	mei	1973
1-2	november	1973
1-3	april	1974
1-4	mei	1974
2-1	mei	1975
2-2		1975
2-3	november	1975
2-4	februari	1976
3-1	november	1976
3-2	februari	1977
3-3	juni	1977
3-4	september	1977
4-1	december	1977
4-2	april	1978
4-3	oktober	1980
4-4	juli	1980

DRUKWERK

1		1982
2		1982
3		1983

DUNWICH DREAMS

1-1	september	1982
1-2	december	1982
1-3	maart	1983
1-4	juni	1983
2-1	september	1983
2-2	januari	1984
2-3	april	1984
2-4	mei	1984

ENDEMARE

1-1	december	1985
1-2	februari	1986
1-3	april	1986
1-3b	mei	1986
1-4	juni	1986
1-5	augustus	1986
2-1	november	1986
2-2	februari	1987

2-3	juni	1987
2-4	januari	1988
3-1	juni	1988
3-2	februari	1989

ESSEF (Van Toorn)

1	januari	1977

ESSEF (Zielschot e.a.)

1	januari	1977
2	april	1977
3		1977
4		1978
5		1978
6		1978
7		1979
8	juli	1979
9	september	1979
10	november	1979

FANBRIEF

1	januari	1984
2	februari	1984
3	maart	1984
4	april	1984
5	mei	1984
6	juni	1984
7	juli	1984
8	augustus	1984
9	september	1984
10	oktober	1984
11	november	1984
12	december	1984

FANDATA

1/2	juni	1982
3	september	1982
4	december	1982

FANDOM'S FILM GALLERY

1	mei	1975
2		
3		1978

FANJAN

1	oktober	1972
2	januari	1972

FANTASIE EN WETENSCHAP

1	december	1948
2	januari	1949
3	februari	1949
4	maart	1949

FANTASTISCHE VERTELLINGEN

0	februari	1979
1	april	1979
2	juli	1979
3	september	1979

4	januari	1980
5	april	1980
6	juli	1980
7	oktober	1980
8	januari	1981
9	april	1981
10	juli	1981
11	december	1981
12	april	1982
13	juli	1982
14	januari	1983
15	mei	1983
16	augustus	1983
17a	mei	1984
18	augustus	1985
19	februari	1987
20	maart	1988
21	juni	1988
22	september	1988
23	december	1988
24	augustus	1989
25	december	1989
26	april	1990
27	oktober	1990

FANTOOM

1	april	1975
2	november	1975
3	juni	1976
4	december	1976
5		1977
6		1979

FAN!SCENE

0	november	1991
1	mei	1992

THE FLYING DUTCH

1	juni	1985
2	september	1985
3	december	1985
4	maart	1986
5	juni	1986
6	september	1986
7	december	1986
8	maart	1987
9	juni	1987
10	september	1987
11	december	1987
12	maart	1988
13	juni	1988
14		1988
15		1989
16	juli	1989
17	september	1989
18	december	1989
19	maart	1990
20		1990
21/22	december	1990

23		1991
24	juni	1992
25	december	1992

THE FORCE

Dutch Star Wars Fanclub Nieuwsblad 1	januari	1981
Dutch Star Wars Fanclub Blad 2/3	februari	1981
Star Wars Nieuwskrant 4		
Star Wars Fanclubblad Galaxy 2-1		
Galaxy Fanclubblad 5	juni	????
Galaxy Fanclubblad 6	augustus	????
Galaxy Fanclubblad 7		
The Force 2-2		
The Force 2-3		
The Force 2-4		
The Force 2-5		
The Force 2-6		

A FOREIGN FANZINE

1	augustus	1980
2	december	1980
3	mei	1981
3a	mei	1981
4	augustus	1981
5/6	maart	1982
7	oktober	1983
8	maart	1984
9	november	1985

FUCKING ANIMALS AND THINGS

1		1984
2	december	1984
3	september	1987
4	augustus	1992

FUTUR

1	juni	1968
2	september	1968
3	augustus	1969

GALAX

1		1968
2		1968
3		
4bis	oktober	1969
5	november	1969

DE GROENE DRAAK

1		1978

HEXA

1	november	1979
2		
3		1980
4		1980
5		1980
6		
7		1981
8	januari	1982

9	april	1982
10	september	1982
11	februari	1983
12		1983
13		1983
14		1983
15		1983
16	juli	1984

HIGH TIDE

1	september	1985
2		1986
3	november	1986
4		1987

HOLLAND SF

1-1	augustus	1966
2-1		1968
2-2	april	1968
2-3		1968
2-4		1968
2-5		1968
2-6		1968
3-1		1969
3-2		1969
3-3/3-4		1969
4-1		1970
4-2		1970
4-3	december	1970
5-1	februari	1971
5-2	april	1971
5-3	juni	1971
5-4 / Stripschrift 31/32	juli	1971
5-5	oktober	1971
6-1	februari	1972
6-2	april	1972
6-3	juni	1972
6-4		1972
6-5		1972
6-6		1972
7-1		1973
7-2		1973
7-3		1973
7-4	augustus	1973
7-5		1973
7-6	december	1973
8-1	februari	1974
8-2		1974
8-3	juni	1974
8-4	augustus	1974
8-5	november	1974
8-6	december	1974
9-1	februari	1975
9-2	april	1975
9-3	juni	1975
9-4	augustus	1975
9-5	november	1975
9-6	december	1975
10-1	februari	1976

10-2	april	1976
10-3	juni	1976
10-4	augustus	1976
10-5	oktober	1976
10-6	december	1976
11-1	februari	1977
11-2	april	1977
11-3	juni	1977
11-4	augustus	1977
11-5		1977
11-6	november	1977
12-1	januari	1978
12-2	maart	1978
12-3	mei	1978
12-4	juli	1978
12-5	september	1978
12-6	november	1978
13-1	januari	1979
13-2	maart	1979
13-3	mei	1979
13-4	juli	1979
13-5	september	1979
13-6	november	1979
14-1	januari	1980
14-2	maart	1980
14-3	mei	1980
14-4	juli	1980
14-5	september	1980
14-6	november	1980
15-1	januari	1981
15-2	maart	1981
15-3	mei	1981
15-4	juli	1981
15-5	september	1981
15-6	november	1981
16-1	januari	1982
16-2	maart	1982
16-3	juni	1982
16-4	oktober	1982
16-5	november	1982
16-6	november	1982
17-1	januari	1983
17-2	maart	1983
17-3	juni	1983
17-4	september	1983
17-5	november	1983
17-6	november	1983
18-1	april	1984
18-2	mei	1984
18-3	juli	1984
18-4	oktober	1984
18-5	november	1984
18-6	december	1984
19-1	februari	1985
19-2	april	1985
19-3	juni	1985
19-4	oktober	1985
19-5	november	1985
19-6	maart	1986

20-1	juni	1986
20-2	juni	1986
20-3	augustus	1986
20-4	september	1986
20-5	oktober	1986
20-6	december	1986
21-1	februari	1987
21-2	april	1987
21-3	juni	1987
21-4	augustus	1987
21-5	november	1987
21-6	december	1987
22-1	februari	1988
22-2	april	1988
22-3	juli	1988
22-4		1988
22-5		1988
22-6	december	1988
23-1	februari	1989
23-2	mei	1989
23-3	augustus	1989
23-4	oktober	1989
23-5	november	1989
23-6	december	1989
24-1	februari	1990
24-2	april	1990
24-3	juni	1990
24-4	augustus	1990
24-5	oktober	1990
24-6	november	1990
25-1	februari	1991
25-2	april	1991
25-3	juni	1991
25-4	augustus	1991
25-5	oktober	1991
25-6	december	1991
26-1	februari	1992
26-2	april	1992
26-3	juni	1992
26-4	augustus	1992
26-5	oktober	1992
26-6	december	1992

HORRORSCOOP

1	maart	1981
2	april	1981
3	mei	1981
4	juni	1981
5	juli	1981
6	augustus	1981
7	september	1981
8	oktober	1981
9	november	1981
10	december	1981
11	januari	1982
12	februari	1982
13	maart	1982
14	april	1982
15	mei	1982

16	juni	1982
17	juli	1982
18	augustus	1982
19	september	1982
20	oktober	1982
21	november	1982
22	december	1982
23	januari	1983
24	februari	1983
25	maart	1983
26	april	1983
27	mei	1983
28	juni	1983
29	juli	1983
30	augustus	1983
31	oktober	1983
32	januari	1984
33	april	1984
34	juli	1984
35	oktober	1984
36	januari	1985
37	april	1985
38	juli	1985
39	oktober	1985
40	januari	1986
41	april	1986
42	juli	1986
43	oktober	1986
44	januari	1987
45	april	1987
46	juli	1987
47	oktober	1987
48	januari	1988
49	april	1988
50	juli	1988
51	oktober	1988
52	januari	1989
53	april	1989
54	juli	1989
55	oktober	1989
56	januari	1990
57	april	1990
58	oktober	1990
59	december	1990
60	mei	1991
61	oktober	1991
62	juli	1992

ICON-NIEUWS

1	juli	1976
2	oktober	1976
3		1977
4	december	1977
5	februari	1978
6		1978
7	augustus	1978
8	december	1978
9		1979
10	maart	1979

11		1979
12	juli	1979
13		1979
14	oktober	1979
15		
16	februari	1980
17	september	1980

INFO

1	februari	1974
2	april	1974
3	september	1974
4	januari	1975

INFO-SFAN

1	november	1970
2	december	1970
3	januari	1971
4	februari	1971
5	maart	1971
6	juni	1971
7	juli	1971
8	augustus	1971
9	september	1971
10	oktober	1971
11	december	1971
12	februari	1972
13	maart	1972
14	april	1972
15	mei	1972
16	juni	1972
17	juli	1972
18	augustus	1972
19	oktober	1972
20	november	1972
21	december	1972
22	januari	1973
23	februari	1973
24	maart	1973
25	april	1973
26	mei	1973
27	juli	1973
28	augustus	1973
29	september	1973
30	oktober	1973
31	december	1973

THE JO-JO INTERSECTION

1-1 / Holland SF 19-2	april	1985
1-2 / Holland SF 19-3	juni	1985
1-3 / Holland SF 19-4	oktober	1985
1-4 / Holland SF 19-5	november	1985
1-5 / Holland SF 19-6	maart	1986
1-6 / Holland SF 20-2	maart	1986
2-1 / Holland SF 20-3	augustus	1986
2-4 / Holland SF 20-4	september	1986
2-5 / Holland SF 20-6	december	1986
3-1 / Holland SF 21-1	februari	1987
3-1 / Holland SF 21-2	april	1987

3-3 / Holland SF 21-3	juni	1987
3-4 / Holland SF 21-4	augustus	1987
3-5 / Holland SF 21-5	november	1987
3-6 / Holland SF 21-6	december	1987
4-1 / Holland SF 22-1	februari	1988
4-3	januari	1989
4-4		1989
5-1		1989
5-2		1990
5-3		1990
5-4		1991
5-5	februari	1992
5-6 / Souvenierbook Beneluxcon 18/Hillcon III	november	1992
Special	november	1992

KAPITEIN MUBBER'S EENZAME HARTEN MAGAZIN

1	juli	1981

KING KONG SF

1-1	oktober	1976
1-2	januari	1977
1-3	april	1977
1-4	juni	1977
1-5	september	1978
1-6	mei	1978
7		1978
8		1978
9		1979
10		1979
11		1980
12		1981
13		1982
14		1983
15	juni	1984
16	december	1984
17	juni	1985
18	oktober	1985
19	september	1986
20	maart	1987
21	november	1987
22		1988
23		1988
24		1988
25		1989

KING KONG SF INFO

1	oktober	1977
2	januari	1978
3	februari	1978
4	maart	1978

KOSMOS

0	juli	1966
1	augustus	1966
2	oktober	1966
3	januari	1967
4	maart	1967
4bis	maart	1967

5/6	december	1967
7		1969
7bis		1969
8		1971
9		1971

KREST

1		1981
2		1981
3		1981
4		1981

LEESBLAD

1		1992
2		1992
3		1992
4		1992

LEMBAS

1	september	1981
2	december	1981
3	februari	1982
4	april	1982
5/ 6	augustus	1982
7	november	1982
8	januari	1983
9	maart	1983
10	juni	1983
11	november	1983
12	februari	1984
13	mei	1984
14	juli	1984
15	oktober	1984
16	december	1984
17	februari	1985
18		1985
19	juli	1985
20/21	november	1985
22	februari	1986
23	april	1986
24	mei	1986
25	juli	1986
26	oktober	1986
27	december	1986
28	februari	1987
29	april	1987
30	juni	1987
31	oktober	1987
32	december	1987
33	februari	1988
34	mei	1988
35	juli	1988
36	oktober	1988
37	december	1988
38	februari	1989
39	mei	1989
40	juli	1989
41	oktober	1989
42	december	1989

43	februari	1990
44	mei	1990
45	juli	1990
46	oktober	1990
47	december	1990
48	februari	1991
49	mei	1991
50	juli	1991
51	oktober	1991
52	december	1991
53	februari	1991
54	mei	1992
55	juli	1992
56	oktober	1992
57	november	1992

MADSFAN'S SINFO

1	april	1973
2	mei	1973
3		1973
4		1974

MANIFESTO BRAVADO

1	november	1991
2	december	1991
3	januari	1992
4	februari	1992
5	februari	1992
6	maart	1992
7	april	1992
8	mei	1992
9	juni	1992
10	augustus	1992
11	september	1992
12	oktober	1992
13	november	1992
14	december	1992

MEDEDELINGEN

1		1970
2		1970
3		1970
4		1971
5		1973
6		1973
7		1974
8		1974
9		1975
10		1975

METASFEER

1	december	1982

MORGEN

1	oktober	1971
2	november	1971
3		1972
4		1972
5	november	1972

6 / Info-Suplement 6-1	mei	1975

MUIRGHEAL

1		1972
2	maart	1972
3	augustus	1973
4		1974

NACHTMERRIE

1	juli	1962
2	juli	1962
3	juli	1962
4	augustus	1962
5	augustus	1962
6	augustus	1962
7	augustus	1962
8	augustus	1962
9	augustus	1962
10	augustus	1962
11	september	1962
12	november	1962
13	april	1963
14	april	1963
15	mei	1963
16	mei	1963
17	november	1963
18	november	1963
19	december	1963
20	januari	1964
21	juni	1964
22	september	1964
23	november	1964
24	september	1964

THE NETHERPAPERS

1	oktober	1972
2	februari	1973

A NEWSZINE FROM THE HAGUE / DEN HAAG NIEUWSBLAADJE

1	januari	1968

OMEGA

0	januari	1975
1	juli	1975
2	november	1975

OMEGA NIEUWS

1	februari	1977

ORBIT

1-1		1977
1-2		1978
1-3		1978
1-4		1978
2-1		1978
2-2		1979
7		1979
8		1979
9		1979

10			1980
11			1980
12			1980
13			1981
14			1981
15			1981
16			1981
17			1982
18			1982
19			1982
20			1982
21			1983
22			1983
23	SF Terra 65		1983
24			1984
25			1984
26			1985
27			1985
28			1985
29			1986
30			1987
31			1987

ORION

1	maart	1973
2	juli	1973
3	september	1973

PAPA

1	juli	1972
2	oktober	1972
3	januari	1973
4	april	1973
5	juli	1973
6	oktober	1973

PARACELSUS

1	februari	1986
2	april	1986
3	juli	1986
4	oktober	1986

PARALLAX

0		1970
1	april	1971
2		1971
2,5		1971
3		1971
4	december	1971
5	april	1972
6	mei	1972
7		1974

PLANEET

1	januari	1953

POORT NAAR EEN WERELD

0	maart	1987
½		1989

2	mei	1990
3	augustus	1991
4	juni	1992

PROGRESSEF

78		1981
79		1981
80		1981
81		1981
82 / SF Gids 37bis	mei	1982
83 / SF Gids 38bis	juni	1982

PROGRESSEF MAGAZINE

0	september	1977
1	november	1977
2	januari	1978
3	maart	1978
4	juni	1978
5	november	1978
6	januari	1979
7	maart	1979
8	mei	1979
9	september	1979
10	november	1979
11	januari	1980
12	maart	1980
13	mei	1980
14	september	1980
15	januari	1981
16	januari	1983
17	april	1983
18	juli	1983

PROGRESSIEF

1	februari	1982
2	mei	1982

RAKIS

1	oktober	1989
2	juni	1990

RIGEL

1	juni	1976
2	september	1976
3	november	1976
4	januari	1977
5	maart	1977
6	mei	1977

RIGEL MAGAZINE

57	juli	1977
58	september	1977
59	november	1977
60	december	1977
61	februari	1978
62	april	1978
63	juni	1978
64	augustus	1978
65		1978

66	februari	1979
67	april	1979
68	juni	1979
69	augustus	1979
70	oktober	1979
71	december	1979
72	februari	1980
73	april	1980
74		1980
75		1980
76		1980
77	april	1981

SAILOR'S MEMORIES

1		1986
2		1986
3		1986
4/ 5		1987
6		1989
7		1989
8		1990
9		1990
10		1991

SCHOKKEND NIEUWS

0	mei	1992
1	juni	1992
2	augustus	1992
3	oktober	1992
4	december	1992

SCIENCE FICTION MAGAZINE

1		1978
2		1978
3		1978

SCIENCE FICTION NIEUWS

1	november	1966

SCIENCE FICTION/FANTASY FAN

1	januari	1968
2	maart	1968

SF GIDS

1	januari	1973
2	februari	1973
3	maart	1973
4	april	1973
5	mei	1973
6	juli	1973
7	augustus	1973
8	september	1973
9	oktober	1973
10	december	1973
11	januari	1974
12	februari	1974
13	maart	1974
14	april	1974
15	mei	1974

16	januari	1975
17	februari	1975
18	maart	1975
19	april	1975
20	september	1975
21	september	1976
22	januari	1978
23	mei	1978
24	juli	1978
25	september	1978
26	november	1978
27	januari	1979
28	maart	1979
29	september	1979
30	januari	1980
31	mei	1981
32	juni	1982
33	september	1981
34	oktober	1981
35	januari	1982
36	maart	1982
36bis	maart	1982
37	mei	1982
37bis / Progressef 82	mei	1982
38	juni	1982
38bis / Progressef 83	juni	1982
39/ 40	juli	1982
41	september	1982
42	oktober	1982
43	november	1982
44/ 45	december	1982
46	februari	1983
47	maart	1983
48	april	1983
49	mei	1983
50	juni	1983
51/ 52	juli	1983
53	september	1983
54	oktober	1983
55	november	1983
56/ 57 / Abraxas 8	december	1983
58	februari	1984
59	maart	1984
60	april	1984
61	mei	1984
62	juni	1984
63/ 64	juli	1984
65	september	1984
66	oktober	1984
67	november	1984
68	december	1984
69	januari	1985
70	februari	1985
71	maart	1985
72	april	1985
73	mei	1985
74	juni	1985
75	juli	1985
76	augustus	1985

77	september	1985
78	oktober	1985
79	november	1985
80	december	1985
81	januari	1986
82	februari	1986
83	maart	1986
84	maart	1986
85	mei	1986
86	juni	1986
87	juli	1986
88	augustus	1986
89	september	1986
90	oktober	1986
91	november	1986
92	december	1986
93	januari	1987
94	februari	1987
95	maart	1987
96	april	1987
97	mei	1987
98	juni	1987
99	juli	1987
100	augustus	1987
101	september	1987
102	oktober	1987
103	november	1987
104	december	1987
105	januari	1988
106	februari	1988
107	maart	1988
108	april	1988
109	mei	1988
110	juni	1988
111	juli	1988
112	augustus	1988
113	september	1988
114	oktober	1988
115	november	1988
116	december	1988
117	januari	1989
118	februari	1989
119	maart	1989
120	april	1989
121	mei	1989
122	juni	1989
123	juli	1989
124	augustus	1989
125	september	1989
126/127/128	oktober	1989
129	januari	1990
130	februari	1990
131	maart	1990
132	april	1990
133	mei	1990
134	juni	1990
135/136	juli	1990
137	september	1990
138	oktober	1990

139	november	1990
140	december	1990

SF INFO-BLAD/SCIENCE FICTION INFO-BLAD

1-1	april	1980
1-2	juli	1980
2-1	september	1980

SF MAGAZINE

32	januari	1974
33	februari	1974
34	maart	1974
35	april	1974
36	mei	1974
37	juni	1974
38	juli	1974
39	september	1974
40	oktober	1974
41	november	1974
42	januari	1975
43	februari	1975
44	maart	1975
45	april	1975
46	mei	1975
47	juli	1975
48	september	1975
49	november	1975
50	januari	1976
51	maart	1976
52	mei	1976
53	juli	1976
54	oktober	1976
55	januari	1977
56	maart	1977

SF TERRA

1-1	juli	1972
1-2	oktober	1972
1-3	december	1972
2-1	maart	1973
2-2		1973
2-3		1973
2-4		1973
2-5/6		1973
3-1		1974
3-2		1974
3-3		1974
3-4		1974
3-5/6		1974
7		1974
8		1975
9	juni	1975
10		1975
11		1975
12		1975
13		1976
14		1976
15		1976
16		1976

17		1976
18		1976
28		1977
29		1977
30		1977
31		1977
32		1977
33	januari	1978
34		1978
35		1978
36	oktober	1978
37/38		1979
39	februari	1979
40	april	1979
41	juni	1979
42	augustus	1979
43	oktober	1979
44	december	1979
45	maart	1980
46	mei	1980
47	juli	1980
48	september	1980
49	november	1980
50	januari	1980
51	maart	1981
52	mei	1981
53	juli	1981
54	september	1981
55	november	1981
56	januari	1982
57	maart	1982
58	mei	1982
59	juli	1982
60/ 61	september	1982
62		1983
62a		1983
63		1983
64		1983
65/ Orbit 23		1983
65a/66a		1984
66		1984
67		1984
68		1984
69/ 69a		1984
70		1985
71	mei	1985
72		1985
73		1985
74		1985
75		1985
76		1986
77		1986
78		1986
79	augustus	1986
80	oktober	1986
81	december	1986
82	februari	1986
83	april	1986
84	juni	1987

85	augustu	1987
86/ 87	oktober	1987
88	februari	1988
89	april	1988
90	juni	1988
91	augustus	1988
92	oktober	1988
93	december	1988
94	februari	1989
95	april	1989
96	juni	1989
97	augustus	1989
98	oktober	1989
99	december	1989
100	februari	1990
101/102	april	1990
102a	augustus	1990
103/104	september	1990
105	december	1990
106	februari	1991
107	april	1991
108	juni	1991
109	augustus	1991
110/111	december	1991
112	februari	1992
113	april	1992
114	juni	1992
115	augustus	1992
116	oktober	1992
117	december	1992

SFAN (fanzine)

1	september	1969
2	oktober	1969
3	december	1969
4	december	1969
5	december	1969

SFAN (clubzine)

1	maart	1970
2	april	1970
3	juli	1970
4	augustus	1970
5	oktober	1970

SFAN SPECIAL

1	april	1971

SFANTOOM

1	juli	1970
2	augustus	1970
3	september	1970
4	september	1970
5	oktober	1970
6	oktober	1970
7		1970
8	november	1970
9	november	1970
10		1970

11	december	1970
12	januari	1971
13		1971
14		1971
15	juni	1971
16	november	1971

SHARDS OF BABEL

1	mei	1982
2	juli	1982
3	september	1982
4	november	1982
5	januari	1983
6	maart	1983
7	mei	1983
8	juli	1983
9	november	1983
10	januari	1984
11	maart	1984
12	mei	1984
13	oktober	1984
14	december	1984
15	maart	1985
16	juni	1985
17	augustus	1985
18	februari	1986
19	juni	1986
20	juli	1986
21	september	1986
22	maart	1987
23	september	1987
24	oktober	1987
25	januari	1988
26	april	1988
27/28 The Mound/De Terp	augustus	1990
29 niet verschenen		
30 niet verschenen		
31	mei	1991
32	juli	.1991
33	oktober	1991
34	december	1991
35	maart	1992
36	juni	1992
37	juli	1992
38	oktober	1992
39	december	1992

SIMPLIFICATIO BANALUS

95	december	1992

SOLAR

1	mei	1981
2	juli	1981
3	september	1981
4	december	1981
5	januari	1982
6	maart	1982
7	mei	1982
8		1982

9	januari	1983

SPACE FICTION

1		1952

SURVIVAL MAGAZINE

0	mei	1982
1	september	1982
2	november	1982
3	januari	1983
4	maart	1983
5	mei	1983
6	juli	1983
7	september	1983
8	november	1983
9	januari	1984
10	maart	1984
11	mei	1984
12	juli	1984
13	september	1984
14	november	1984
15	januari	1985
16		1985
17		1985
18	juli	1985
19	september	1985
20	november	1985
21	januari	1986
22	maart	1986
23	mei	1986
24	juli	1986
25	september	1986
26	november	1986
27	januari	1987
28	maart	1987
29	mei	1987
30	juli	1987
31	september	1987
32	november	1987
33	januari	1988
34	maart	1988
35	mei	1988
36	juli	1988
37	september	1988
38	november	1988
39	januari	1989
40	maart	1989
41	mei	1989
42	juli	1989
43	september	1989
44	november	1989
45	januari	1990
46	maart	1990
47	mei	1990
48	juli	1990
49	september	1990
50	november	1990

TEENENTANDER		
1	augustus	1972
2	november	1972
TELOFASE		
1	juli	1972
2		
3		
4	oktober	1973
TJONGE		
1	oktober	1980
2		1982
3	november	1988
TOEKOMST EEN		
1	april	1968
2	oktober	1968
3		1969
4		1970
5		1970
TRIFID		
0	april	1973
1	mei	1973
2	juli	1973
3	oktober	1973
4	maart	1974
TRIFID EXTRA		
1	juni	1974
TRIFID JOERNAAL		
1	maart	1974
UTOPIA		
1		1959
2		1960
3		1960
4		1960
5		1961
6		1961
7		1962
8		1962
9		1962
10		1962
11		1962
12		1962
13		1963
14		1963
15		1964
16		1964
17		1964
18		1965
19		1966
20	april	1970
VISION ON...		
0	juli	1977

1	september	1977
2	oktober	1977
3	november	1977
4	december	1977
5	januari	1978
6	februari	1978
7	maart	1978

VISIONS

1	mei	1979
2	juni	1979
3	augustus	1979
4	januari	1980
5	mei	1980
6	augustus	1980
7	september	1980
8	februari	1981
9	april	1981
10	juli	1981
11		
12		
13		
14		

VLEERMUIS SERIE

1	maart	1961
2	maart	1961
3	maart	1961
4	maart	1961
5	maart	1961
6	juli	1961
7	juli	1961
8	juli	1961
9	juli	1961
10	juli	1961

DE WERELD DER FANTASIE

1	januari	1982
2	februari	1982
3	maart	1982
4/ 5	april	1982
6/ 7	juni	1982
8/ 9	augustus	1982
10/11	oktober	1982
12	december	1982

ZWOK

1	september	1971
2		1971
3	januari	1972